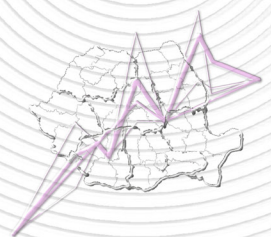

Sinteză

S T A R E A
E C O N O M I C A
S I
S O C I A L A
A R O M Â N I E I
2 0 2 1 ș i 2 0 2 2

D A T E S T A T I S T I C E

ROMÂNIA

2 0 2 4

INSTITUTUL NAȚIONAL DE
STATISTICĂ
NATIONAL INSTITUTE OF STATISTICS

INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

Coordonatorul publicației:

Tudorel ANDREI - Președinte

Coordonatorii ediției:

Marian CHIVU - Vicepreședinte
Liliana PINTILIA - Director General
Daniel Celu VÎRDOL - Director Adjunct

Autori:

Liliana PINTILIA, Silvia PISICĂ, Florentina GHEORGHE;

Livia DRĂGUȘIN, Laurențiu GAVRILĂ, Andoria Cristina IONIȚĂ, Lavinia Elena BĂLTEANU, Ruxandra MÔLDOVEANU, Steluța RĂDOI, Nina ALEXEVICI, Ioana DIMA, Florica CÎRSTEA, Artur Emilian SIMION, Elena BĂNICĂ;

Elena TUDOR, Cristina BABOI, Andreia MESTEACĂN, Alina ZAMFIR, Claudiu CLIUS, Genia MIHOC, Daria BURCEA, Corina GRANZULEA, Adina SECĂREANU, Mariana CLIPCEA, Carmen ROMANIUC, Marius Alexandru BRODEALĂ, Valerica CRĂCIUN, Marinela MUNTEANU, Nicoleta DUMITRACHE, Mihaela DINU, Mirela CĂRUȚAȘU, Virginia BALEA, Denisa CRISTESCU, Andreea PĂTULEA, Carmen MIHĂLCIOIU, Alida TURCANU, Adriana OPRÎȘ, Ionica CHERAN, Valentina BĂCESCU, Florina BÎRLOGEANU, Liviu GHILENCEA, Rodica DUMÎTRIU, Corina POPA, Mihaela ANGHIEL, Doru-Alin COTÎRTĂ, Gabriela DEACU, Sultana STAN, Tamara CÎRLIG, Irina NECȘESCU, Mirela IONIȚĂ, Monica APOSTOL, Bogdan GREABU, Ramona GRIGORE, Laura ICHIM, Manuela VLAICU, Daniela SIMIOANA, Corina GHEORGHE, Maria FOTA, Florina RĂDOI, Georgiana BUNEA.

Responsabil de publicație:

Daniel Celu VÎRDOL - Director Adjunct
Direcția de Diseminare Date Statistice

Tehnoredactare și machetare:

Elena TUDOR - Consilier
Serviciul de Analize și Sinteze Macroeconomice

Laura ENACHE - Referent
Direcția de Editare a Publicațiilor Statistice

Grafice:

Daniela POPESCU - Consilier
Gabriela ZAGALCA - Consilier
Direcția de Editare a Publicațiilor Statistice

Pre-press și tipărire:

Direcția Generală de IT și Infrastructură Statistică
Direcția de Editare a Publicațiilor Statistice

Coordonatori:

Radu-Mugur OPREA - Director General
Vitty-Cristian CHIRAN - Director
Mihaela-Elena ȘTEFAN - Șef Serviciu

Pre-press: Laurențiu MUNTEANU - Consilier

Publicația electronică pe CD-rom:

Laura ENACHE - Referent

© **Foto:** Alexandru POPESCU

Coperta: Alexandru POPESCU - Consilier

Institutul Național de Statistică
B-dul Libertății 16, sect. 5, București
Telefon: 0 2 1 3 1 7 7 7 7 0
Fax: 0 2 1 3 1 2 4 8 7 5
e-mail: romstat@insse.ro
http:// www.insse.ro

© INS 2024

Reproducerea conținutului acestei publicații, integrală sau parțială, în forma originală sau modificată, precum și stocarea într-un sistem de regăsire sau transmiterea sub orice formă și prin orice mijloace sunt interzise fără autorizarea scrisă a Institutului Național de Statistică.

Utilizarea conținutului acestei publicații, cu titlu explicativ sau justificativ, în articole, studii, cărți este autorizată numai cu indicarea clară și precisă a sursei.

Vă rugăm
RECICLAȚI

ISSN 2065 - 7153

Tiraj: 10

ISSN-L 1221 - 7077

Tipărit la Editura Institutului Național de Statistică

STAREA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ
A ROMÂNIEI
2021 ȘI 2022

- DATE STATISTICE -

CUPRINS

	Pagina
A. CONTEXTUL ECONOMIC INTERNAȚIONAL ÎN ANII 2021 ȘI 2022	5
1. Prezentare generală	5
1.1. Contextul internațional	5
1.2. Evoluția economiei românești	13
B. DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI	23
2. Potențialul economiei românești	23
2.1. Resurse de energie primară	23
2.1.1. Producția de energie primară	24
2.1.2. Importul de energie primară	24
2.1.3. Consumul de energie	25
2.1.4. Producția de energie electrică	26
2.2. Resurse umane	28
2.2.1. Populația și fenomenele demografice	28
2.2.2. Sporul natural al populației rezidente	29
2.2.3. Natalitatea	29
2.2.4. Mortalitatea	31
2.2.5. Nupțialitatea	32
2.2.6. Divorțialitatea	33
2.2.7. Migrația internă	34
2.2.8. Migrația internațională	36
3. Evoluția macroeconomică	37
3.1. Produsul Intern Brut	37
3.1.1. Formarea Produsului intern brut (PIB)	37
3.1.2. Utilizarea Produsului intern brut (PIB)	39
3.2. Evoluția prețurilor și inflația	40
3.2.1. Indicele prețurilor de consum	40
3.2.2. Indicele prețurilor producției industriale	44
3.3. Evoluția principalilor indicatori bugetari	45
3.3.1. Bugetul public național	45
3.3.2. Bugetul de stat	47
3.3.3. Bugetele locale	49
3.3.4. Bugetul asigurărilor sociale de stat	50
4. Evoluții sectoriale	51
4.1. Agricultură și silvicultură	51
4.1.1. Sectorul producției vegetale	51
4.1.2. Sectorul creșterii animalelor	60
4.1.3. Silvicultură	64
4.2. Industrie	67
4.2.1. Industria extractivă	67
4.2.2. Industria prelucrătoare	67
4.2.3. Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	69
4.2.4. Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	69
4.3. Construcții	70
4.3.1. Lucrările de construcții, după modul de execuție	70
4.3.2. Lucrările de construcții în antrepriză, pe categorii de obiecte	70
4.4. Transporturi și comunicații	71
4.4.1. Mijloace de transport	71
4.4.2. Infrastructura pentru transporturi	73
4.4.3. Transportul de mărfuri	74
4.4.4. Transportul de pasageri	77
4.4.5. Comunicații	77
4.5. Comerț internațional cu bunuri	78
4.5.1. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale	79
4.5.2. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale conform Clasificării Produselor și Serviciilor asociate Activităților (CPSA 2015)	79
4.5.3. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale, pe continente și principale țări partenere	81
4.5.4. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale Intra UE-27	82
4.5.5. Indicii valorii unitare și indicii volumului fizic	83
4.5.6. Comerțul exterior al României, în funcție de mărimea firmelor cu activitate de comerț internațional cu bunuri	85
4.6. Turism	86
4.6.1. Turism intern	86
4.6.2. Turism internațional	92
4.7. Comerț interior și servicii de piață	92
4.7.1. Comerțul cu amănuntul	92
4.7.2. Vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	93
4.7.3. Comerțul cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	94
4.7.4. Servicii de piață prestate în principal pentru populație	94
4.7.5. Servicii de piață, pe activități	95

C. DEZVOLTAREA SOCIALĂ A ROMÂNIEI	97
5. Forța de muncă	97
5.1. Populația ocupată	97
5.1.1. Caracteristici, structuri și tendințe	97
5.1.2. Nivelul de educație	100
5.1.3. Disparități în profil teritorial	101
5.1.4. Numărul de salariați în sectorul formal	102
5.2. Șomajul	107
5.2.1. Șomajul - conform definiției internaționale BIM	107
5.2.2. Șomajul înregistrat	110
6. Veniturile și consumul populației	112
6.1. Nivelul și structura veniturilor populației	112
6.1.1. Veniturile totale	112
6.1.2. Veniturile bănești	115
6.1.3. Veniturile disponibile (nete)	116
6.1.4. Câștigurile salariale în sectorul formal	117
6.1.5. Disparități în profil teritorial	119
6.2. Nivelul și structura cheltuielilor populației	119
6.2.1. Cheltuielile totale	119
6.2.2. Cheltuielile bănești	122
6.2.3. Cheltuielile de consum	123
6.3. Echilibrul balanței veniturilor și cheltuielilor gospodăriilor populației	132
7. Condiții de locuit și înzestrarea cu bunuri de folosință îndelungată	135
7.1. Fondul de locuințe	135
7.2. Sisteme de canalizare, rețele de distribuire a gazelor naturale și a apei potabile, precum și spații verzi	137
7.3. Înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată	138
8. Consumul alimentară și de băuturi al populației	140
9. Protecția socială	142
9.1. Protecția socială a șomerilor	142
9.2. Asigurările sociale pentru pensii	143
9.2.1. Numărul mediu al pensionarilor	143
9.2.2. Pensia medie lunară	145
9.2.3. Pensia medie lunară a pensionarilor de asigurări sociale de stat	146
9.3. Asistența socială	147
10. Educație	149
10.1. Infrastructura sistemului de educație	149
10.1.1. Învățământul antepreșcolar și preșcolar	149
10.1.2. Învățământul primar și secundar inferior (gimnazial)	150
10.1.3. Învățământul secundar superior	151
10.1.4. Învățământul postliceal	151
10.1.5. Învățământul superior	151
10.2. Populația școlară	152
10.3. Personalul didactic	153
10.4. Gradul de cuprindere în învățământ	155
10.5. Performanțele sistemului de educație	155
11. Cercetare-dezvoltare	157
11.1. Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare	157
11.2. Cheltuieli pentru activitatea de cercetare-dezvoltare	159
12. Sănătate	162
12.1. Infrastructura sistemului de sănătate	162
12.2. Personalul medico-sanitar	166
12.3. Principalii indicatori ai sistemului sanitar	168
13. Cultură	171
13.1. Activitatea bibliotecilor	171
13.2. Activitatea muzeelor și colecțiilor publice	175
13.3. Activitatea instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte	177
13.4. Producția, distribuția și exploatarea cinematografică	178
13.5. Structura programelor de radio și televiziune	180

A. CONTEXTUL ECONOMIC INTERNAȚIONAL ÎN ANII 2021 ȘI 2022

1. PREZENTARE GENERALĂ

1.1. Contextul internațional¹⁾

În anul 2022, activitatea economică la nivel mondial și-a moderat dinamica cu 3,4%, în condițiile în care tensiunile politice la nivel internațional, amplificate de războiul din Ucraina și fragmentarea geoeconomică rezultată, majorarea semnificativă a cotațiilor materiilor prime, în special cele energetice, resurgența unor focare COVID-19 în China și măsurile restrictive dure adoptate pentru adresarea acestora, precum și înăsprirea condițiilor financiare în vederea combaterii presiunilor inflaționiste au reprezentat forțe potrivnice expansiunii economice. Cu toate acestea, creșterea economică a fost destul de robustă, având în vedere, pe de o parte, ritmul înalt asociat revenirii postpandemice din anul 2021, iar pe de altă parte, previziunile pesimiste formulate pe parcursul anului, din perspectiva factorilor amintiți. Cotațiile materiilor prime au continuat să se majoreze în prima jumătate a anului 2022, înscriindu-se pe o traiectorie puternic ascendentă, alimentată de izbucnirea războiului; în a doua jumătate a anului aceste presiuni s-au temperat, pe fondul unei slăbiri a cererii la nivel internațional.

Anul 2022 a reprezentat un moment de cotitură pentru politica monetară a Băncii Centrale Europene. Perspectivele inflației s-au modificat brusc, în condițiile în care economia a fost afectată simultan de două tipuri de șocuri. În primul rând, zona euro a fost supusă unei serii fără precedent de șocuri negative la nivelul ofertei, cauzate de perturbările provocate de pandemie în lanțurile de aprovizionare, de invadarea nejustificată a Ucrainei de către Rusia și de criza energetică ce a urmat. Aceste evoluții au condus la creșterea semnificativă a costurilor de producție în toate sectoarele economiei. În al doilea rând, redeschiderea economiei după pandemie a generat un șoc pozitiv la nivelul cererii, ceea ce a permis firmelor să transmită majorarea costurilor în prețuri într-un ritm mult mai rapid și mai robust decât în trecut.

În anul 2022 încetinirea creșterii economice a avut un caracter generalizat în rândul statelor dezvoltate. Economia SUA a avansat cu 2,1%, piața muncii oferind susținere consumului privat, care, deși în decelerare, a evoluat peste așteptări. Achizițiile de servicii au rămas relativ robuste, dar cele de bunuri au stagnat, după doi ani foarte dinamici, resimțind efectele incertitudinii și ale condițiilor monetare mai restrictive, factori reflectați și în contracția investițiilor rezidențiale. Importurile și-au redus vizibil viteza de creștere, în linie cu traiectoria consumului de bunuri, dar exporturile și-au îmbunătățit ușor dinamica, în pofida aprecierii dolarului SUA, o contribuție revenind amplificării livrărilor de energie, stimulate de criza energetică provocată de declanșarea războiului dintre Rusia și Ucraina.

La nivelul zonei euro, dinamica PIB s-a plasat la 3,5%, rezultat de asemenea peste așteptări, impactul negativ al crizei energetice și al creșterii generalizate a prețurilor fiind parțial absorbit de măsurile luate de autorități. În aceste condiții, consumul privat a consemnat o dinamizare comparativ cu anul precedent, fiind susținut inclusiv de situația de pe piața muncii, în timp ce, din perspectiva ofertei, un factor favorizant a fost reprezentat de ridicarea restricțiilor specifice pandemiei; un profil dinamic au avut și investițiile, stimulate de implicarea sectorului public.

Exporturile de bunuri au fost afectate de amplificarea costurilor de producție și de sincopile economiei chineze, pe seama unor focare COVID-19, influențe parțial contrabalansate de ameliorarea funcționării lanțurilor de aprovizionare la nivel internațional. Încetiniri de ritm au consemnat și economia Japoniei și cea a Regatului Unit (până la 1,1% și, respectiv, 4,0%).

Inflație ridicată pe fondul intensificării incertitudinii și al încetirii creșterii economice

Creșterea globală a consemnat o decelerare în anul 2022. Invadarea Ucrainei de către Rusia, inflația ridicată și condițiile financiare mai restrictive au afectat atât economiile dezvoltate, cât și economiile de piață emergente. Presiunile inflaționiste globale au crescut semnificativ, alimentate de prețurile ridicate și volatile ale materiilor prime, de blocajele la nivelul ofertei pe plan mondial și de condițiile restrictive pe piața forței de muncă. Euro s-a depreciat față de dolarul SUA, dar s-a apreciat în raport cu alte valute, fiind astfel mai stabil în termeni efectivi nominali.

¹⁾ Sursa: Raport anual 2022, Banca Centrală Europeană.

Inflația în zona euro a crescut în anul 2022 la 8,4% față de 2,6% în anul 2021. Creșterea a reflectat în principal un salt în prețurile produselor energetice și ale alimentelor, determinat de războiul din Ucraina. Blocajele din trecut la nivelul ofertei și, într-o anumită măsură, cererea reprimată din cauza pandemiei de coronavirus (COVID-19), precum și costurile ridicate cu factorii de producție pe fondul majorării prețurilor produselor energetice au amplificat presiunile asupra prețurilor în multe sectoare ale economiei.

Încetinirea activității economice în economiile dezvoltate și economiile de piață emergente

Războiul declanșat de Rusia în Ucraina a afectat creșterea economică globală, sporind incertitudinea și inflația
Creșterea economică globală a scăzut la 3,4% în anul 2022 de la 6,4% în anul 2021, în condițiile în care războiul declanșat de Rusia în Ucraina și alți factori geopolitici au generat incertitudine, inflația a crescut, iar condițiile financiare s-au înăsprit. Decelerarea a fost generalizată la nivelul economiilor dezvoltate și al economiilor de piață emergente. Aceasta a avut loc după redresarea din anul 2021, în principal ca urmare a relaxării restricțiilor impuse de contextul pandemic și a creșterii ulterioare a cererii globale.

La începutul anului 2022, războiul din Ucraina a generat un nou șoc major asupra economiei mondiale. Acesta a dus la o creștere semnificativă și o volatilitate foarte ridicată a prețurilor materiilor prime și a subminat securitatea alimentară, în special în economiile de piață emergente.

Majorarea prețurilor la energie și alimente a amplificat presiunile inflaționiste la nivel mondial, reducând veniturile disponibile reale ale gospodăriilor populației și determinând băncile centrale să înăsprească rapid politica monetară. Pe fondul creșterii ratelor dobânzilor, al scăderii cotațiilor bursiere și al aversiunii sporite față de risc, condițiile financiare globale s-au înăsprit semnificativ.

Dinamica schimburilor comerciale internaționale a încetinit în anul 2022

Dinamica schimburilor comerciale internaționale a scăzut în anul 2022, deși s-a menținut peste media istorică. Această scădere s-a datorat în principal activității modeste în industria prelucrătoare. În prima jumătate a anului, schimburile comerciale internaționale au continuat să fie relativ reziliente, în condițiile în care efectele războiului declanșat de Rusia în Ucraina și ale blocajelor persistente la nivelul ofertei pe plan mondial au fost parțial compensate de redresarea serviciilor turistice și de transport pe fondul relaxării restricțiilor impuse de situația pandemică.

Cu toate acestea, în a doua jumătate a anului, schimburile comerciale au încetinit semnificativ, reflectând în special scăderea importurilor din economiile de piață emergente. În timp ce integrarea în lanțurile globale de valoare adăugată a stagnat de la criza financiară mondială, pandemia și evoluțiile geopolitice au impulsivat firmele să revină la producția internă și să-și diversifice furnizorii, ceea ce ar putea duce în viitor la o fragmentare a lanțurilor globale de valoare adăugată.

Atât rata inflației la nivel mondial, cât și inflația exclusiv produse energetice și alimente au crescut semnificativ

Presiunile inflaționiste globale – reflectate atât în măsurile privind inflația totală, cât și în măsurile privind inflația exclusiv produse energetice și alimente – au crescut semnificativ în anul 2022. Presiunile inflaționiste au fost alimentate de prețurile ridicate și volatile ale materiilor prime, de blocajele la nivelul ofertei pe plan mondial, efectele prelungite generate de redeschiderea economiei în urma pandemiei, și de condițiile restrictive pe piețele forței de muncă. În majoritatea țărilor, creșterea semnificativă a inflației în prima jumătate a anului a reflectat în principal scumpirea materiilor prime.

Creșterea inflației exclusiv produse energetice și alimente ulterior în cursul anului a indicat faptul că presiunile inflaționiste s-au generalizat tot mai mult atât în economiile dezvoltate, cât și în economiile de piață emergente. Presiunile inflaționiste la nivelul inflației de bază au fost, de asemenea, alimentate de amplificarea presiunilor salariale, întrucât condițiile pe piețele forței de muncă din principalele economii dezvoltate s-au menținut tensionate, în pofida încetinerii activității economice la nivel mondial.

Prețurile produselor energetice au crescut în urma invadării Ucrainei de către Rusia, dar s-au diminuat într-o anumită măsură pe fondul reducerii cererii de produse energetice și al avansului consemnat de importul de GNL

Prețurile produselor energetice au consemnat o creștere accentuată pe parcursul anului 2022, dar s-au diminuat într-o anumită măsură către finalul anului. Prețurile petrolului s-au majorat cu 6%, din cauza blocajelor pe lanțul de aprovizionare, în principal ca urmare a invadării Ucrainei de către Rusia, antrenând scumpirea puternică a petrolului în primăvara anului 2022. Blocajele pe latura ofertei au fost parțial contracarate de scăderea cererii, pe fondul încetinerii creșterii economice la nivel global și al măsurilor de izolare din China.

De asemenea, invadarea Ucrainei și reducerea livrărilor de gaze în Europa au condus la majorări fără precedent ale prețurilor gazelor pe piețele europene, ulterior avansului cu peste 240% față de începutul anului consemnat de acestea imediat după declanșarea conflictului. În general, scumpirea accentuată a gazelor naturale a influențat semnificativ prețurile produselor energetice în Europa, alimentând și majorarea cotațiilor pe piețele engros de energie electrică. Prețurile gazelor naturale au încetinit în decursul ultimului trimestru, întrucât creșterea importului de gaze naturale lichefiate (GNL) și măsurile de economisire a gazelor au determinat atingerea unor niveluri înalte ale stocurilor în Uniunea Europeană la începutul sezonului rece, prețurile gazelor naturale fiind, la finalul anului 2022, în mare măsură similare nivelurilor anterioare invadării, dar cu 14% mai ridicate față de începutul anului.

Euro s-a depreciat față de dolarul SUA, dar a consemnat un grad mai înalt de stabilitate în termeni efectivi nominali

Euro s-a depreciat cu 6% față de dolarul SUA în anul 2022, dar a consemnat un grad mai înalt de stabilitate în termeni efectivi nominali (+0,8%), în pofida unor variații considerabile în decursul anului. Dolarul SUA a cunoscut o apreciere în raport cu majoritatea celorlalte valute, în contextul în care Sistemul Rezervelor Federale a înăspriț politica monetară, iar sentimentul de risc la nivel global a fost scăzut. Moneda euro s-a aflat, de asemenea, sub presiunea prețurilor ridicate ale produselor energetice și a deteriorării perspectivelor economice din zona euro. Cu toate acestea, euro s-a apreciat față de alte monede de referință, precum lira sterlină, yen-ul japonez și renminbi-ul chinezesc.

Riscurile majore la adresa perspectivelor de creștere economică la nivel global la finele anului 2022, pe fondul incertitudinilor ridicate au cuprins repercusiuni mai puternice ale războiului din Ucraina, efecte de contagiune rezultate din decelerarea mai semnificativă a economiei Chinei și condiții financiare mai aspre ca urmare a retragerii mai rapide a stimulentei de politică monetară în principalele economii avansate. S-a considerat că aceasta din urmă ar putea determina ieșiri de capital mai semnificative dinspre economiile emergente, generând disfuncționalități pe piețele financiare. În plus, piețele internaționale ale materiilor prime au fost în continuare sensibile la riscurile aferente lanțurilor de aprovizionare. Scumpirea materiilor prime și propagarea mai puternică la nivelul inflației măsurate prin prețurile de consum ar conduce la erodarea a puterii de cumpărare și ar putea afecta cererea pe plan internațional. De asemenea, noi presiuni la nivelul lanțurilor de aprovizionare globale și fragmentarea în creștere a sistemului comercial mondial ar putea frâna creșterea economică și ar putea alimenta inflația.

Creșterea economică în zona euro s-a redus substanțial în cursul anului 2022

PIB real al zonei euro a crescut cu 3,5% în anul 2022, după un avans de 5,3% în anul 2021 pe măsură ce economia s-a redresat de pe urma recesiunii provocate de pandemie. Creșterea economică în anul 2022 a reflectat în principal o contribuție solidă din partea cererii interne. La sfârșitul anului, producția din zona euro s-a situat cu 2,4% peste nivelul înregistrat înainte de pandemie, respectiv cel din trimestrul IV 2019. Cu toate acestea, creșterea a variat semnificativ de la o țară la alta, reflectând structurile economice diferite și măsura în care fiecare țară a beneficiat de redeschiderea sectorului serviciilor și a fost afectată de invadarea Ucrainei de către Rusia. În condițiile în care revenirea puternică, în prima jumătate a anului, a cererii de servicii care presupun o interacțiune fizică îndelungată a consemnat ulterior o pierdere de ritm, creșterea abruptă a prețurilor produselor energetice a început să frâneze cheltuielile și producția în întreaga economie. Zona euro a resimțit, de asemenea, impactul diminuării cererii globale și al înăspriții politicii monetare în multe dintre principalele economii pe fondul unei incertitudini economice ridicate și al scăderii încrederii întreprinderilor, precum și a gospodăriilor populației.

Sprrijinul din partea politicii monetare a fost retras, în timp ce politica fiscală a oferit protecție împotriva majorării prețurilor produselor energetice

În anul 2022, sprrijinul din partea politicii monetare a fost retras, în timp ce politicile fiscale s-au concentrat pe protecția împotriva majorării prețurilor produselor energetice. Deși normalizarea orientării politicii monetare a început în luna decembrie 2021, politica monetară a continuat în acest ritm și în prima jumătate a anului 2022. În a doua jumătate a anului, sprrijinul din partea politicii monetare a fost rapid retras cu pași mari fără precedent. Guvernele din zona euro au introdus măsuri de politică fiscală pentru a atenua impactul prețurilor ridicate ale produselor energetice.

Aceste măsuri au fost, în general, neștintite – nefiind destinate cu precădere să protejeze cea mai vulnerabilă parte a populației și firmelor. Aproximativ jumătate dintre măsuri au avut mai degrabă un impact asupra

costului marginal al consumului de energie, decât să fie adaptate pentru menținerea stimulentele de a consuma mai puțină energie. În același timp, au fost urmate politici structurale pentru a spori potențialul de creștere al zonei euro. Implementarea în curs a planurilor de investiții și de reforme structurale ale țărilor din cadrul programului „Next Generation EU” (NGEU) a contribuit semnificativ la îndeplinirea acestor obiective.

Investițiile s-au confruntat cu creșterea costurilor cu energia și finanțarea, pe fondul incertitudinii ridicate

Dinamica investițiilor în alte active decât construcțiile – un indicator care estimează investițiile private în obiective nerezidențiale - a fluctuat puternic în anul 2022. Cu excepția componentei - deosebit de volatile - de investiții în imobilizări necorporale irlandeze, dinamica investițiilor în alte active decât construcțiile a încetinit pe tot parcursul anului. Aceasta a început anul în forță, stimulată de o cerere ridicată, de profituri semnificative ale companiilor și de condiții favorabile de finanțare, în contextul în care restricțiile impuse de situația pandemică au fost ridicate. Cu toate acestea, războiul declanșat de Rusia în Ucraina și criza energetică generată, împreună cu reducerea stimulului monetar, au determinat creșterea costurilor firmelor cu energia și finanțarea.

Pe lângă încetinirea cererii interne și globale într-un mediu marcat de un grad ridicat de incertitudine, aceasta a redus motivația companiilor de a investi. Ca volum, investițiile în alte active decât construcțiile au fost la sfârșitul anului 2022 cu mult sub nivelul înregistrat în trimestrul IV 2019, care fusese amplificat de o creștere considerabilă a investițiilor în imobilizări necorporale. Cu excepția imobilizărilor necorporale irlandeze, acestea se redresaseră deja până la sfârșitul anului 2020. În ansamblu, investițiile în alte active decât construcțiile au crescut cu 5,2% în anul 2022.

Investițiile în locuințe au crescut într-un ritm puternic în trimestrul I 2022, dat fiind faptul că cererea de locuințe a fost susținută de condiții favorabile de finanțare, de acumularea unui stoc mare de economii și de măsurile de sprijinire a veniturilor. Cu toate acestea, în trimestrele care au urmat, aceste investiții s-au diminuat în condițiile în care cererea s-a redus pe fondul creșterii ratelor ipotecare și al incertitudinilor legate de războiul din Ucraina, în timp ce oferta a fost afectată de explozia costurilor cauzate de deficitele de materiale și de forță de muncă. La sfârșitul anului 2022, investițiile în locuințe erau cu aproximativ 3% peste nivelul înregistrat înainte de pandemie, crescând cu 1,1% în ansamblu.

Schimburile comerciale au fost afectate de creșterea costurilor cu energia, de blocajele la nivelul lanțurilor de aprovizionare și de scăderea cererii la nivel mondial

Balanța comercială cu bunuri a zonei euro a trecut pe deficit în anul 2022, în mare parte din cauza costului mai ridicat al importurilor de produse energetice și a unei evoluții modeste a exporturilor. În ceea ce privește importurile, expansiunea robustă determinată de stocarea energiei și de creșterea importurilor de bunuri intermediare a fost însoțită de o majorare semnificativă a prețurilor, în special în ceea ce privește importurile de energie. În prima jumătate a anului 2022, exporturile de bunuri au fost frânate de o reintensificare a blocajelor la nivelul lanțurilor de aprovizionare.

Ulterior, exporturile de bunuri au rămas la niveluri modeste, în condițiile în care cererea globală s-a diminuat, iar problemele legate de lanțurile de aprovizionare s-au ameliorat doar treptat. În schimb, exporturile de servicii, în special de servicii turistice, au beneficiat de relaxarea și eliminarea treptată a restricțiilor impuse în contextul pandemiei. În ansamblu, contribuția schimburilor comerciale la creșterea PIB în zona euro a fost în general neutră în anul 2022.

Piața forței de muncă

Piața forței de muncă a rămas, în general, rezilientă în anul 2022

Piața forței de muncă și-a continuat redresarea semnificativă de pe urma pandemiei, alături de revigorarea activității economice în zona euro. În trimestrul IV 2022, numărul total al persoanelor ocupate și numărul total de ore lucrate au depășit cu 2,3%, respectiv cu 0,6%, nivelurile consemnate în trimestrul IV 2019. Rata de activitate pe piața forței de muncă în grupul de vârstă 15-74 ani a crescut până la un nivel de 65,2% în trimestrul IV 2022, cu 0,5 puncte procentuale peste nivelul înregistrat în trimestrul IV 2019.

În concordanță cu creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, rata șomajului a continuat să scadă, de la un nivel minim istoric de 6,9% în ianuarie 2022 la 6,7% la sfârșitul anului 2022. S-a recurs mai puțin la schemele de menținere a locurilor de muncă, ce limitaseră disponibilizările în timpul crizei, iar persoanele incluse în aceste scheme și-au reluat în mare parte orele normale de lucru.

Piața forței de muncă din zona euro a rămas, în general, rezilientă în anul 2022, în pofida războiului declanșat de Rusia în Ucraina, după cum indică, de asemenea, menținerea nivelurilor ridicate de locuri de muncă vacante spre sfârșitul anului. Cu toate acestea, evoluțiile pe piața forței de muncă și indicatorii din sondaje referitori la cererea de forță de muncă au înregistrat o temperare în a doua jumătate a anului.

Măsuri de politică fiscală ca răspuns la criza costului vieții

Ponderea în PIB a deficitului bugetar agregat din zona euro a scăzut în anul 2022, întrucât măsurile adoptate în contextul pandemic au expirat și au fost doar parțial compensate de noi măsuri de sprijin

În anul 2022, guvernele din zona euro s-au confruntat, pentru al treilea an consecutiv, cu noi provocări care au necesitat politici fiscale reactive. Ponderea în PIB a deficitului bugetar agregat din zona euro a scăzut la 3,5% din PIB în anul 2022 de la 5,1% în anul 2021, întrucât măsurile de susținere adoptate în contextul pandemic au expirat și au fost doar parțial compensate de noi măsuri de sprijin. Acestea din urmă au vizat contracararea scumpirii produselor energetice și a consecințelor acesteia, respectiv creșterea costului vieții pentru populație și majorarea costurilor companiilor. De asemenea, măsurile au finanțat, într-o proporție mai redusă, cheltuielile asociate războiului declanșat de Rusia în Ucraina. Evoluțiile menționate se reflectă în orientarea politicii fiscale, care a consemnat o înăsprire moderată în anul 2022 pentru al doilea an consecutiv. Cu toate acestea, doar puțin peste o treime din relaxarea orientării politicii fiscale din anul 2020 a fost inversată până în prezent.

Totuși, măsurile care au vizat efectele inflației și ale războiului declanșat de Rusia în Ucraina au fost ample și au avut un domeniu de aplicare extins

Atunci când prețurile produselor energetice au început să crească mai puternic la sfârșitul anului 2021, guvernele din zona euro au instituit măsuri de sprijin în valoare de aproximativ 0,2% din PIB, constând în subvenții, reduceri ale impozitelor indirecte și transferuri către populație și companii. În anul 2022, odată cu invadarea Ucrainei de către Rusia, guvernele au extins rapid măsurile respective la circa 1,9% din PIB, acestea incluzând și transferuri de capital către firmele producătoare de energie. De asemenea, autoritățile publice au majorat sprijinul guvernamental cu 0,2% din PIB pe seama, a cheltuielilor militare și a celor destinate refugiaților.

Măsurile pentru compensarea nivelului ridicat al prețurilor produselor energetice și al inflației au fost contrabalansate doar într-o mică proporție de noi măsuri de finanțare, precum majorarea impozitelor directe în cazul producătorilor de energie care obțin profituri excepționale substanțiale, astfel încât efectul bugetar net al acestor măsuri a fost în continuare considerabil, însumând aproximativ 1,7% din PIB.

În concluzie, sprijinul reprezentat de cheltuieli discreționare brute (măsurile pentru compensarea nivelului ridicat al prețurilor produselor energetice și al inflației plus cheltuielile militare și cele destinate refugiaților) a însumat 2,1% din PIB-ul zonei euro și 1,9% din PIB.

Țintirea măsurilor de sprijin guvernamental a fost limitată

Măsurile de sprijin ar trebui să fie temporare, să țintească cele mai vulnerabile gospodării ale populației și companii și să fie adaptate în vederea menținerii stimulentei pentru reducerea consumului de energie. Este probabil ca măsurile fiscale care nu respectă aceste principii să exacerbeze presiunile inflaționiste, ceea ce ar necesita un răspuns mai ferm din partea politicii monetare. Având în vedere că aceste măsuri au fost țintite numai într-o mică proporție (12% din volumul total, conform proiecțiilor experților Eurosistemului din luna decembrie 2022), este important ca autoritățile guvernamentale să le ajusteze în consecință.

Șocurile consecutive la adresa finanțelor publice sporesc necesitatea unor politici fiscale prudente pe termen mediu

Pandemia, războiul declanșat de Rusia în Ucraina și cheltuielile bugetare pentru compensarea ratelor înalte ale inflației reprezintă șocuri majore consecutive la adresa finanțelor publice. Acestea au apărut într-un context marcat de ponderi deja ridicate ale datoriei publice în PIB. În timp ce pandemia a generat costuri mari pentru finanțele publice, iar războiul din Ucraina a intensificat riscurile la adresa perspectivelor de creștere economică, impactul net al șocului inflaționist asupra nivelurilor datoriei este mai puțin clar. Pe de o parte, creșterea veniturilor fiscale va avea un oarecare efect în sensul scăderii asupra ponderii datoriei publice în PIB, însă, pe de altă parte, inflația ridicată a determinat o normalizare a politicii monetare și, prin urmare, majorarea costurilor de finanțare. Totodată, cheltuielile publice tind să se alinieze în cele din urmă cu veniturile, în timp ce inflația afectează creșterea producției.

Este probabil ca presiunile asupra finanțelor publice să crească

Este probabil ca presiunile asupra finanțelor publice să crească. Acestea se vor datora, printre altele, necesității de a accelera tranziția energetică și de a crește investițiile într-o economie mai ecologică și mai digitală, pe lângă majorarea costurilor fiscale ca urmare a îmbătrânirii populației. Prin urmare, este important ca vulnerabilitatea sporită a finanțelor publice din zona euro să fie abordată atât prin reforme de stimulare a creșterii, cât și prin reducerea treptată a ponderilor ridicate ale datoriei publice în PIB. Aceasta va necesita o implementare rapidă a planurilor de investiții și de reforme structurale prevăzute în cadrul programului „Next Generation EU” și politici fiscale prudente pe viitor.

O creștere accentuată a inflației în zona euro

Inflația totală în zona euro, măsurată pe baza indicelui armonizat al prețurilor de consum (IAPC) a fost în medie de 8,4% în anul 2022, înregistrând o creștere pronunțată de la o medie de 2,6% în anul 2021. Inflația a urcat rapid pe tot parcursul anului, ceea ce a determinat rate ridicate de aproximativ 10% în termeni anuali în ultimele luni. Prețurile produselor energetice au fost cea mai importantă componentă care a determinat creșterea inflației totale, iar prețurile alimentelor au consemnat, de asemenea, majorări tot mai puternice, mai ales după invadarea Ucrainei de către Rusia în luna februarie.

În plus, presiunile inflaționiste au fost alimentate de blocajele persistente la nivelul ofertei de bunuri industriale, de redresarea cererii ca urmare a relaxării restricțiilor impuse de contextul pandemic, în special în sectorul serviciilor, precum și de deprecierea monedei euro. Pe ansamblu, presiunile asupra prețurilor se propagă la nivelul tot mai multor sectoare, parțial pe seama impactului indirect al costurilor mari ale produselor energetice în întreaga economie. De asemenea, ecartul dintre ratele inflației înregistrate de țările din zona euro s-a majorat semnificativ, reflectând în principal gradele diferite de expunere la șocurile prețurilor materiilor prime și ale produselor energetice. Majoritatea măsurilor inflației de bază au înregistrat o creștere semnificativă pe parcursul anului. La sfârșitul anului 2022 se anticipa o atenuare a factorilor care au stat la baza accelerării inflației și o scădere a acesteia în anul 2023.

Prețurile produselor energetice și ale alimentelor au reprezentat factorii determinanți ai inflației

Evoluțiile componente prețurilor produselor energetice au generat în mod direct aproape jumătate din creșterea inflației totale pe parcursul anului 2022. Dinamica prețurilor produselor energetice s-a situat la un nivel ridicat la începutul anului, înregistrând ulterior un nou salt puternic după invadarea Ucrainei de către Rusia, pe fondul preocupărilor legate de o posibilă perturbare a aprovizionării cu produse energetice.

De asemenea, majorarea accentuată a costurilor produselor energetice a exercitat presiuni semnificative în sensul creșterii asupra prețurilor alimentelor, transmise în acestea din urmă cu diverse decalaje. Războiul din Ucraina a avut, de asemenea, un impact mai direct asupra prețurilor alimentelor, deoarece atât Rusia, cât și Ucraina sunt exportatori importanți de cereale și de minerale utilizate în producția de îngrășăminte. Contribuția dinamicii prețurilor alimentelor la inflația IAPC totală a atins 2,9 puncte procentuale în luna decembrie 2022, semnificativ peste nivelul din anul 2021, reflectând o creștere atât a componentei alimentelor neprocesate, cât și a componentei alimentelor procesate.

Inflația de bază a consemnat o creștere puternică, existând unele indicii de stabilizare la sfârșitul anului 2022

Indicatorii inflației de bază au înregistrat o creștere substanțială pe parcursul anului 2022, prezentând totuși semne de aplatizare către finele anului. Inflația IAPC exclusiv produse energetice și alimente s-a situat la începutul anului la un nivel superior țintei de inflație a BCE, respectiv la 2,3%, și a urcat apoi până la 5,2% în luna decembrie. Rata inflației măsurată prin prețurile produselor industriale non-energetice s-a majorat, în medie, la 4,6% în anul 2022, în timp ce inflația măsurată prin prețurile serviciilor a ajuns la 3,5%. Presiunea asupra prețurilor a fost generată, în mare măsură, de aceiași factori: creșteri foarte puternice ale costurilor de producție, legate parțial de majorarea prețurilor materiilor prime energetice, precum și factori asociați pandemiei, cum ar fi blocajele la nivelul ofertei pe plan mondial și efectele redeschiderii economiei.

Deprecierea monedei euro în cea mai mare parte a anului a alimentat, de asemenea, presiunile inflaționiste. Pe măsură ce perturbările la nivelul lanțurilor de aprovizionare s-au atenuat treptat în a doua jumătate a anului 2022, iar prețurile materiilor prime au consemnat o scădere, presiunile din etapele inițiale ale procesului de stabilire a prețurilor s-au temperat după perioada de vară. Totuși, efectele de propagare întârziată au menținut inflația la un nivel ridicat.

Manifestarea unei cereri reprimite după ridicarea restricțiilor asociate contextului pandemic a contribuit la crearea unui mediu favorabil firmelor în ceea ce privește stabilirea prețurilor, în special în cazul serviciilor care presupun un grad ridicat de contact fizic. În ansamblu, presiunile inflaționiste au devenit tot mai persistente și mai generalizate, ceea ce a determinat creșteri ale tuturor indicatorilor inflației de bază.

Presiunile salariale s-au intensificat spre finele anului, pe fondul piețelor robuste ale forței de muncă și al unei relative compensări a ratelor ridicate ale inflației

Presiunile din partea costurilor pe plan intern în zona euro, măsurate prin dinamica deflatorului PIB, s-au majorat, în medie, cu 4,7% în anul 2022, continuând traiectoria începută în anul 2021. Presiunile din partea evoluției salariilor s-au menținut la un nivel moderat în prima jumătate a anului, însă au devenit mai pronunțate spre sfârșitul anului. Dinamica anuală a remunerării pe salariat a urcat în anul 2022, ajungând, în medie, la 4,5%, față de 3,9% în anul 2021 și de o medie de 1,7% în perioada prepandemie (între anul 2015 și anul 2019). Creșterea comparativ cu anul anterior s-a datorat parțial unei majorări a numărului mediu de ore lucrate, în contextul estompării impactului generat de schemele de menținere a locurilor de muncă. Salariile negociate, care au fost mai puțin afectate de impactul măsurilor adoptate de autoritățile guvernamentale, au crescut într-un ritm mediu anual de 2,8% în anul 2022, ritm ușor inferior dinamicii efective a salariilor, reflectând intensificarea presiunilor salariale spre sfârșitul anului.

Compensarea inflației a devenit un aspect tot mai important în cadrul negocierilor salariale pe parcursul anului 2022, mai ales în condițiile în care piețele forței de muncă s-au menținut robuste. Majorarea costurilor cu forța de muncă a fost, într-o oarecare măsură, anulată de creșterea productivității muncii.

Înăsprirea condițiilor de creditare și de finanțare, pe fondul normalizării politicii monetare

Normalizarea politicii monetare a determinat majorarea randamentelor obligațiunilor, în contextul volatilității considerabile

În condițiile intensificării presiunilor inflaționiste pe ansamblul economiei, BCE a adoptat măsuri decisive în anul 2022 pentru normalizarea politicii monetare și pentru a preveni dezancorarea anticipațiilor inflaționiste pe termen mai lung peste ținta de 2,0%. Ratele dobânzilor fără risc pe termen lung s-au caracterizat printr-un grad mai ridicat de volatilitate comparativ cu anul 2021, parțial din cauza incertitudinilor foarte ridicate privind inflația și a reacției autorităților monetare la nivel mondial, inclusiv din zona euro.

Condițiile de finanțare s-au înăsprit pe piețele de obligațiuni și pe cele de acțiuni

Anticipațiile privind majorarea ratelor dobânzilor și decelerarea creșterii câștigurilor pe termen lung au exercitat presiuni în sensul scăderii asupra cotațiilor acțiunilor. În ansamblu, cotațiile acțiunilor din zona euro au manifestat o volatilitate foarte ridicată și s-au diminuat în anul 2022. La sfârșitul perioadei analizate, indicii cu bază largă aferenți cotațiilor acțiunilor companiilor nefinanciare și băncilor din zona euro au fost inferiori, cu aproximativ 16,0%, respectiv 4,4% față de nivelurile înregistrate la sfârșitul anului 2021. În contextul în care randamentele obligațiunilor corporative au crescut, de asemenea, considerabil, atât în cazul categoriei *investment grade*, cât și în cel al categoriei cu randament ridicat, condițiile de finanțare din zona euro s-au înăsprit semnificativ.

Pe fondul normalizării politicii monetare și al evoluțiilor generale de pe piețe, costurile de finanțare ale băncilor și ratele dobânzilor la creditele bancare au crescut abrupt în anul 2022. În consecință, ratele nominale ale dobânzilor la creditele bancare s-au majorat pe parcursul anului 2022, atingând niveluri înregistrate ultima dată în anul 2014.

Ritmul de creștere a masei monetare în sens larg s-a temperat, în condițiile sistării achizițiilor nete de active efectuate de Eurosistem și restrângerii activității de creditare

Ritmul acumulării de depozite s-a moderat față de nivelurile ridicate înregistrate în timpul pandemiei, reflectând în principal majorarea cheltuielilor pe seama creșterii prețurilor și randamentele mai ridicate ale formelor alternative de economisire, în concordanță cu normalizarea politicii monetare. Dinamica anuală a masei monetare în sens larg (M3) a continuat să se tempereze, până la 4,1% în anul 2022, reflectând sistarea în luna iulie a achizițiilor nete de active efectuate de Eurosistem, nivelul mai redus al activității de creditare în ultimul trimestru al anului 2022 și ieșirile monetare nete către restul lumii, pe fondul majorării costurilor cu energia ale zonei euro.

Politica monetară pe o traiectorie de normalizare

BCE a continuat procesul de normalizare a politicii monetare pe parcursul anului 2022 pentru a combate inflația deosebit de ridicată, într-un context caracterizat de invadarea Ucrainei de către Rusia și de persistența efectelor pandemiei. În prima fază a procesului de normalizare, Consiliul guvernatorilor a sistat achizițiile nete din cadrul programului de achiziționare în regim de urgență în caz de pandemie la sfârșitul lunii martie și din cadrul programului de achiziționare de active la începutul lunii iulie. În a doua fază, ratele dobânzilor reprezentative ale BCE au fost majorate în premieră în ultimii 10 ani, iar rata dobânzii la facilitatea de depozit a ieșit din teritoriul negativ pentru prima dată din anul 2014.

Retragerea măsurilor acomodative de politică monetară

În debutul anului 2022, pandemia continua să perturbe creșterea economică, iar inflația depășea proiecțiile

În debutul anului 2022, economia zonei euro încă se redresa după pandemie, iar condițiile pe piața forței de muncă au continuat să se îmbunătățească, inclusiv ca urmare a sprijinului din partea politicilor publice. Totuși, perspectivele pe termen apropiat indicau în continuare o creștere economică modestă, pe fondul intensificării infecțiilor cu noul coronavirus ca urmare a răspândirii variantei Omicron. Deficitele de materiale, echipamente și forță de muncă continuau să frâneze producția în unele sectoare, iar costurile ridicate ale produselor energetice exercitau deja un impact nefavorabil asupra veniturilor reale. Inflația IAPC înregistrase o creștere pronunțată în lunile anterioare și a depășit din nou proiecțiile în luna ianuarie. Această evoluție s-a datorat cu precădere costurilor mai ridicate ale produselor energetice, care au alimentat creșterea prețurilor în multe sectoare, precum și scumpirii alimentelor. Pe baza datelor de la începutul anului, evaluările Consiliului guvernatorilor din luna februarie indicau că inflația se va menține probabil la niveluri ridicate pe o perioadă mai îndelungată decât s-a anticipat anterior, dar se va reduce în cursul anului.

Invadarea Ucrainei a sporit dramatic incertitudinile economice și presiunile asupra prețurilor

Invadarea Ucrainei de către Rusia în luna februarie a reprezentat un punct de cotitură pentru Europa. Războiul nejustificat a avut un impact semnificativ asupra activității economice și a inflației pe parcursul anului 2022, inclusiv în zona euro, prin prețurile mai ridicate ale produselor energetice și ale materiilor prime, perturbarea schimburilor comerciale internaționale și reducerea încrederii.

Impactul conflictului armat a fost evaluat în contextul datelor noi care evidențiau fundamente încă solide ale economiei zonei euro, susținute de sprijinul considerabil din partea politicilor. Redresarea în curs a economiei era impulsionată de disiparea impactului variantei Omicron a coronavirusului. Blocajele la nivelul ofertei prezentau unele indicii de atenuare, iar condițiile pe piața forței de muncă continuau să se amelioreze.

Contextul stabilității financiare în anul 2022

Riscurile la adresa stabilității financiare au crescut pe măsură ce condițiile macrofinanciare s-au deteriorat

Condițiile de stabilitate financiară din zona euro s-au deteriorat în cursul anului 2022, reflectând nivelurile ridicate ale inflației, condițiile financiare mai restrictive și perspectivele privind atenuarea ritmului de creștere economică. În urma invadării Ucrainei de către Rusia, prețurile materiilor prime și ale produselor energetice au înregistrat majorări ample, care au alimentat presiunile inflaționiste, alături de perturbările la nivelul lanțurilor globale de aprovizionare. Astfel, principalele bănci centrale au trebuit să își ajusteze orientarea politicii monetare, ceea ce a contribuit la înăsprirea condițiilor financiare la nivel internațional, la creșterea volatilității pe piețele financiare și la corecții ale prețurilor activelor.

Sprijinul bugetar amplu, acordat într-o perioadă de creștere a randamentelor obligațiunilor guvernamentale, a condus la costuri mai mari ale serviciului datoriei, în special pentru țările cu un nivel mai ridicat al datoriei, în timp ce ratele înalte ale inflației au afectat veniturile reale ale gospodăriilor populației și costurile companiilor. Prin urmare, deși băncile din zona euro au beneficiat de majorarea ratelor dobânzilor, au apărut preocupări cu privire la calitatea portofoliilor de active ale acestora. Instituțiile financiare nebancale au continuat să se confrunte cu niveluri ridicate ale riscurilor de credit și lichiditate, cu toate că au luat măsuri pentru reducerea într-o anumită măsură a riscului de portofoliu.

Inflația ridicată, riscurile de recesiune și condițiile financiare mai restrictive au constituit provocări pentru țările, companiile și gospodăriile îndatorate

Ratele înalte ale inflației și condițiile financiare mai restrictive au afectat situația financiară a țărilor, firmelor și gospodăriilor populației în anul 2022. Date fiind nivelurile deja ridicate ale datoriei în urma pandemiei, guvernele țărilor din zona euro au oferit sprijin bugetar suplimentar considerabil pentru a atenua impactul scumpirii produselor energetice și al creșterii inflației. Întreprinderile mici și mijlocii au beneficiat în mai mică măsură decât firmele mai mari de pe urma redresării activității economice în perioada postpandemică și au rămas deosebit de vulnerabile la o încetinire a activității economice și la creșterea costurilor de creditare. Capacitatea gospodăriilor populației de a onora serviciul datoriei a fost afectată de erodarea veniturilor disponibile reale și a economiilor de inflația ridicată, concomitent cu majorarea ratelor dobânzilor, mai ales în țările cu niveluri mai mari ale îndatorării populației. Deși prețurile proprietăților imobiliare din zona euro au înregistrat în continuare o creștere puternică, au apărut indicii conform cărora expansiunea imobiliară din ultimii ani ar putea înceta, în condițiile unor estimări ridicate privind supraevaluarea acestor active, ale majorării ratelor dobânzilor la creditele ipotecare noi și ale încetirii creșterii creditelor ipotecare. O schimbare de direcție în cadrul ciclului imobiliar poate amplifica vulnerabilitățile la adresa veniturilor și a situațiilor financiare ale gospodăriilor populației din zona euro.

Pe piețele financiare, prețurile au suferit corecții ample, în contextul creșterii ratelor dobânzilor

Piețele financiare din zona euro au înregistrat scăderi semnificative ale prețurilor în anul 2022, reflectând în principal efectul direct al majorării ratelor dobânzilor. Deși corecțiile prețurilor au fost, în general, ordonate, a existat o evoluție comună, neobișnuit de puternică, la nivelul prețurilor unor categorii variate de active, ceea ce a complicat strategiile de diversificare. Totuși, în a doua jumătate a anului 2022 și mai ales în perioada ulterioară lunii septembrie, indicii bursieri au avut o evoluție divergentă față de cea a piețelor de obligațiuni și au înregistrat creșteri la nivel european, pe fondul expansiunii indicilor bancari. Activitatea de pe piețele primare, a fost considerabil mai redusă față de anul anterior. În pofida unor corecții ale pieței, prețurile unor active cu risc ridicat par să fi fost în continuare supraevaluate și este posibil să nu fi reflectat în totalitate perspectivele mai nefavorabile privind creșterea economică, inflația și condițiile financiare. În plus, variațiile ample ale prețurilor materiilor prime și cerințele de marjă asociate au fost problematice pentru gestionarea lichidității în cazul unor participanți pe piețele instrumentelor financiare derivate.

Profiturile băncilor au fost susținute de ratele mai mari ale dobânzilor, dar costurile de finanțare s-au majorat, iar calitatea activelor a fost expusă riscului

Profitabilitatea băncilor din zona euro s-a menținut robustă în anul 2022, fiind susținută de reducerea cheltuielilor operaționale, de ajustările pentru depreciere încă scăzute și de creșterea veniturilor operaționale ca urmare a marjelor de dobândă mai mari și a intensificării activității de creditare. În pofida înrăutățirii pronunțate a perspectivelor economice, nu au existat semne de deteriorare generalizată a calității activelor deținute de băncile din zona euro, rata creditelor neperformante continuând să scadă. Ratele mai mari ale dobânzilor ar putea amplifica riscurile de credit generate de expunerile băncilor față de sectoarele vulnerabile, care au crescut în ultimii ani, în special pe piețele imobiliare rezidențiale.

Pe partea de pasive, costurile de finanțare ale băncilor prin emisiunea de obligațiuni s-au majorat considerabil în cursul anului 2022, evoluție determinată cu precădere de anticipațiile privind măsurile de politică monetară. În plus, creșterea ratelor dobânzilor la depozitele noi și la fondurile ajunse la scadență din cea de-a treia serie de operațiuni țintite de refinanțare pe termen mai lung a început să se concretizeze într-o majorare a costurilor medii de finanțare ale băncilor. Aceste influențe ciclice nefavorabile, tot mai puternice, au fost amplificate de provocările pe termen mai lung generate de eficiența operațională redusă, de diversificarea limitată a veniturilor și de capacitatea excedentară pe anumite segmente ale sectorului bancar din zona euro.

1.2. Evoluția economiei românești²⁾

Evoluții macroeconomice

Parcursul ascendent pe care s-a înscris economia mondială după contracția din anul 2020, asociată declanșării pandemiei COVID-19, a cunoscut în anul 2022 o încetinire, sub impactul războiului dintre Rusia și Ucraina și al intensificării tensiunilor geopolitice, care au generat reconfigurări ale relațiilor internaționale din perspectivă comercială și investițională. Totodată, izbucnirea și perpetuarea acestui conflict militar între două state cu profil de furnizori importanți ai piețelor globale de materii prime au provocat amplificarea

²⁾ **Sursa:** Raport anual 2022, Banca Națională a României.

presiunilor inflaționiste, aflate deja la niveluri ridicate pe fondul creșterii abrupte a prețurilor bunurilor energetice începând cu a doua jumătate a anului 2021 și al sincopelor în funcționarea rețelelor internaționale de aprovizionare.

Într-un context internațional marcat de multiple provocări și incertitudini, economia românească a manifestat un grad înalt de reziliență, înregistrând o creștere robustă (4,7%). Vârful ciclului inflaționist a fost atins în luna noiembrie 2022, după care ritmul de creștere a prețurilor de consum s-a înscris pe o traiectorie descendentă.

O susținere importantă a fost oferită creșterii economice și a investițiilor, aportul principal aparținând lucrărilor de construcții, mai ales celor de natura clădirilor nerezidențiale și a obiectivelor ingineresti. Dinamizarea substanțială a formării brute de capital fix (până la 8,0%) a avut loc în condițiile accelerării absorbției de fonduri europene, impulsionată atât de apropierea de final a perioadei de rambursare aferente exercițiului bugetar 2014-2020, cât și de intensificarea finanțării prin PNRR și noului cadru financiar (2021-2027).

Contextul macroeconomic complicat al anului 2022 a determinat reacții consecutive și atent dozate ale instrumentelor politicii monetare, vizând ancorarea anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu și prevenirea declanșării unei creșteri autoîntreținute a nivelului general al prețurilor de consum, eventual printr-o spirală salarii-prețuri. Totodată, Banca Națională a României (BNR) a avut în vedere necesitatea stimulării economisirii.

Rolul principal în adecvarea condițiilor monetare din perspectiva readucerii durabile a ratei anuale a inflației în linie cu ținta staționară a revenit celor nouă majorări succesive ale ratei dobânzii de politică monetară din intervalul ianuarie 2022 – ianuarie 2023, în urma cărora nivelul acesteia a crescut de la 1,75% la 7,00%. Acestea au fost însoțite de majorarea în mod corespunzător a ratelor dobânzilor la facilitățile permanente începând cu luna februarie 2022, după ce în intervalul noiembrie 2021 – ianuarie 2022 BNR a extins coridorul ratelor dobânzilor facilităților permanente la nivelul standard de 1 punct procentual.

Un rol important în ajustarea conduitei politicii monetare l-a avut administrarea adecvată a lichidității de pe piața monetară, alături de menținerea ratelor rezervelor minime obligatorii pentru pasivele în lei și în valută ale instituțiilor de credit la nivelurile de 8,0%, respectiv 5,0%.

Autoritatea monetară a continuat să utilizeze intens instrumentele și mijloacele specifice de comunicare și explicare detaliată a rațiunilor deciziilor de politică monetară. Astfel a fost evidențiată anvergura mondială a actualului proces inflaționist amplu și natura șocurilor care l-au provocat, importanța politicii monetare, precum și determinarea BNR de a acționa pentru asigurarea stabilității prețurilor pe termen mediu.

Abordarea de ansamblu promovată de Banca Centrală Europeană (BCE) a prevenit o deteriorare și mai severă a evoluției dinamicii prețurilor de consum. De altfel, România și-a îmbunătățit în anul 2022 poziția în clasamentul descrescător al inflației medii IAPC la nivelul UE, locul al nouălea ocupat în luna decembrie – cu un nivel al indicatorului de 12% – plasând-o într-o postură mai favorabilă față de alte state membre din regiune și din zona baltică (Slovia, Bulgaria, Polonia, Cehia, Ungaria, Letonia, Lituania și Estonia).

Totodată, conduita politicii monetare a BNR a creat premisele înscrierii ratei anuale a inflației pe o traiectorie descrescătoare la finele anului 2022, inclusiv prin ancorarea anticipațiilor inflaționiste pe termen mai lung, în condițiile continuării creșterii robuste a economiei.

Riscurile sistemice la adresa stabilității financiare din România care s-au situat în anul 2022 la un nivel sever au fost generate de incertitudinile la nivel global, în contextul crizei energetice, al războiului din Ucraina și cel provocat de deteriorarea echilibrelor macroeconomice, inclusiv ca urmare a evoluțiilor geopolitice regionale și internaționale.

Alte riscuri sistemice importante, dar de intensitate mai scăzută, sunt cel determinat de întârzierea reformelor și a absorbției fondurilor europene, în special prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) și cel de nerambursare a creditelor contractate de către sectorul neguvernamental.

Într-un context marcat de astfel de riscuri, este important de subliniat faptul că poziția prudențială a sectorului bancar din România este una adecvată. Rata solvabilității acestuia s-a situat în decembrie 2022 la nivelul de 23,4%, cu 4,4 puncte procentuale peste media UE. Potrivit rezultatelor exercițiului de testare la stres a solvabilității care a acoperit orizontul de timp 2022-2024, sectorul bancar din România este bine poziționat pentru a face față provocărilor unui mediu macroeconomic nefavorabil, caracterizat de incertitudini ridicate.

Chiar și în aceste condiții, băncile ar avea, în general, capacitatea de absorbție a pierderilor fără a afecta semnificativ fondurile proprii, ca urmare a unei eficiențe operaționale adecvate. Pe fondul unei structuri bilanțiere orientate către active lichide, indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate LCR s-a situat la finalul anului 2022 la nivelul de 209,2%, superior mediei europene.

Similar anilor anteriori, Banca Națională a României a acționat și în anul 2022 pentru asigurarea stabilității prețurilor și a stabilității financiare, precum și pentru îndeplinirea tuturor celorlalte atribuții prevăzute de lege, fără a se face apel la bugetul public. Mai mult, în condițiile preocupării manifestate pentru utilizarea eficientă a resurselor aflate la dispoziția sa, BNR a înregistrat la 31 decembrie 2022 un rezultat financiar pozitiv, virând la bugetul statului 865,9 milioane lei.

Creșterea economică

În anul 2022, activitatea economică a crescut cu 4,7%, dar nu au fost vizibile semne ale unei apropieri de trendul aferent perioadei pre-pandemice.

În pofida climatului inflaționist și a restrictivității politicii monetare, absorbția internă și-a menținut parcursul robust atât la nivelul consumului, cât și al investițiilor. Evoluția a antrenat însă o deteriorare a exportului net, erodat suplimentar de șocul amplificării cotațiilor energetice, cu efecte resimțite îndeosebi la nivelul sectorului industrial energointensiv, în cazul căruia restrângerea activității a imprimat cererii locale o pronunțată orientare către importuri.

Consumul populației a continuat să dețină principala contribuție la creșterea economică, extinzându-se cu 5,3% pe ansamblul anului. Cererea de consum a rămas rezilientă chiar și în climatul nefavorabil creat de creșterea accelerată a prețurilor (ca urmare a saltului abrupt al cotațiilor pe piețele de energie și materii prime agricole), înăsprirea condițiilor de finanțare și incertitudinea ridicată generată de războiul din Ucraina. Aceste influențe au fost contrabalansate de o serie de factori deopotrivă de natura cererii și a ofertei. Pe de o parte, autoritățile au adoptat mai multe măsuri în sprijinul consumatorilor, iar evoluțiile de pe piața muncii au fost relativ favorabile din perspectiva consumului.

Pe de altă parte, încercând să mențină la un nivel satisfăcător cantitățile de bunuri consumate în condițiile majorării generalizate a prețurilor, populația a recurs mai frecvent la strategii de tip *downtrading* sau la achiziții din magazine de tip *discount*. Impulsul conferit de toate aceste pârghii s-a resimțit îndeosebi la nivelul consumului de bunuri de uz curent, vânzările pe acest segment crescând cu 5,5% pe ansamblul anului.

În același sens au acționat și afluxul de imigranți în urma izbucnirii războiului ruso-ucrainean (cu efect, în primă fază, mai ales pe segment al bunurilor de strictă necesitate), precum și încetarea, la începutul lunii martie, a stării de alertă instituite în contextul pandemiei COVID-19. Această din urmă măsură a favorizat totodată restrângerea substanțială a activităților profesionale și școlare în format online (cu efect mai vizibil asupra cumpărărilor de articole de îmbrăcăminte și încălțăminte), precum și reluarea evenimentelor private și a activităților recreative, astfel încât volumul încasărilor din servicii de piață prestate populației s-a majorat cu circa 26% față de anul 2021.

În schimb, dinamica achizițiilor de bunuri de folosință îndelungată a încetinit la mai puțin de un sfert din cea aferentă anului anterior, acesta fiind segmentul cererii de consum care se ajustează cel mai rapid în perioade de restrângere a veniturilor reale și de incertitudine sporită; excepție au făcut autovehiculele, în cazul cărora ritmul de creștere a fost susținut de frecvența mai redusă a blocajelor logistice manifestate în industria de profil pe plan mondial, care a permis onorarea comenzilor plasate cu 6-12 luni în urmă.

Aproape 2 puncte procentuale din creșterea PIB real în anul 2022 s-au datorat formării brute de capital fix, a cărei dinamizare (până la 8%) a fost dominată de investițiile în construcții (în extindere cu circa 11%), mai ales de natura proiectelor de clădiri nerezidențiale și a obiectivelor inginerești. În primul caz, evoluții solide au înregistrat în continuare segmentul industrial și logistic (îndeosebi la nivelul spațiilor de depozitare care deservesc activitatea comercială) și cel de retail modern.

În privința proiectelor inginerești, o dinamică alertă au marcat lucrările la infrastructura de transport și cele de modernizare și extindere a rețelelor locale de termoficare, apă și canalizare, o sursă importantă de finanțare constituind-o fondurile europene nerambursabile. Investițiile în mașini și utilaje și cele în echipamente și software informatic s-au restrâns ușor (excepție au făcut achizițiile de mijloace de transport efectuate de companii și instituții publice, în asociere cu dezvoltarea sectorului de transport marfă și cu intensificarea proiectelor de modernizare a transportului urban.

La nivelul anului 2022, cererea externă de bunuri și servicii și-a atenuat efectul contracționist (până la -0,7 puncte procentuale). Rezultatul s-a datorat în exclusivitate creșterii în termeni reali a surplusului aferent serviciilor, o contribuție importantă revenind menținerii traiectoriei ascendente a sectorului IT&C, izbucnirea conflictului ruso-ucrainean aducând în prim-plan importanța investițiilor în securitatea cibernetică și în domeniul confidențialității datelor. Totodată, poziția geografică a țării noastre a favorizat intensificarea activității de transport internațional de mărfuri (îndeosebi naval și terestru), ca urmare a reconfigurării rutelor comerciale ale Ucrainei.

În schimb, la nivelul tranzacțiilor comerciale de bunuri, parcursul pozitiv de la începutul anului, marcat de o dinamizare a livrărilor externe sub impulsul îmbunătățirii graduale a fluxurilor de aprovizionare la scară mondială, s-a inversat ulterior. Astfel, șocul produs de amplificarea cotațiilor materiilor prime (îndeosebi asupra sectorului energointensiv local), producția agricolă slabă cauzată de secetă, presiunea indusă de absorbția internă asupra importurilor, la care s-a adăugat, în ultima parte a anului, temperarea cererii externe de bunuri, s-au reflectat într-o adâncire a decalajului negativ dintre ritmul real al exporturilor și cel al importurilor, generând accentuarea până la -1,6 puncte procentuale a contribuției la dinamica PIB real pe ansamblul anului.

Poziția externă

Anul 2022 a marcat îmbunătățiri la nivelul indicatorilor privind capacitatea de rambursare a datoriei și lichiditatea economiei românești, inclusiv din perspectiva adecvării rezervelor internaționale. Cu toate acestea, deficitul contului curent (9,3% din PIB, al doilea ca dimensiune în spațiul comunitar) continuă să genereze preocupări privind vulnerabilitatea externă.

Deficitul contului curent a atins 26,7 miliarde euro (în creștere cu 52,7% față de anul 2021), deteriorarea acestuia fiind dominată de dezechilibrul balanței bunurilor, în condițiile în care influențe puternice cu caracter temporar s-au conjugat cu capacitatea insuficientă a producției autohtone de a acoperi absorbția internă. Contul serviciilor și cel al veniturilor secundare și-au menținut evoluția pozitivă (cu un surplus de 12,7 miliarde euro și respectiv 1,8 miliarde euro) – în primul caz, cu aportul major al activității de transport de mărfuri și al serviciilor IT&C, iar în al doilea caz, pe seama creșterii absorbției de fonduri europene și a transferurilor curente ale lucrătorilor din străinătate.

În schimb, contul veniturilor primare a marcat o adâncire a deficitului (până la 8,8 miliarde euro), în principal ca urmare a creșterii cu 2,7 miliarde euro a ieșirilor sub forma profiturilor reinvestite de firme constituite ca investiții străine directe.

Similar anului anterior, soldul schimburilor comerciale de bunuri (-32,3 miliarde euro) a fost puternic afectat de înrăutățirea raportului de schimb, reinflamarea cotațiilor materiilor prime generând, în primul semestru, un decalaj de circa 2 puncte procentuale între dinamica prețurilor de import și cea aferentă prețurilor exporturilor.

Temperarea ulterioară a acestei evoluții a adus o anumită îmbunătățire a raportului de schimb, însă pe ansamblul anului, componenta de preț a fost responsabilă pentru aproape jumătate din creșterea deficitului bunurilor. Influența cea mai puternică a aparținut bunurilor energetice, a căror scumpire a condus la lărgirea cu 65% a deficitului comercial pe acest segment, deși dependența de importuri a economiei locale este moderată.

Fluxurile generatoare de datorie au fost în continuare destinate în principal finanțării componentei publice a balanței economisire-investiții (cu o pondere de 6,5% din PIB). Extinderea emisiunilor de obligațiuni guvernamentale s-a reflectat în majorarea influxurilor nete aferente investițiilor de portofoliu (cu 43%, până la 5 miliarde euro). La soldul negativ al operațiunilor curente cu străinătatea a contribuit și componenta privată (2,8% din PIB), inclusiv evoluțiile din sectorul companiilor nefinanciare.

Piața muncii

Pe ansamblu, în anul 2022 piața muncii a rămas relativ tensionată, remarcându-se o anumită atenuare a acestei tendințe în ultimul trimestru. Rata locurilor de muncă vacante s-a stabilizat la 0,9% în primele trei trimestre, evoluția fiind însoțită de o reducere a ratei șomajului de la 5,8% în trimestrul I la 5,5% în trimestrul III. Sfârșitul anului a adus însă o restrângere mai evidentă a cererii de forță de muncă, perspectiva încetinirii activității economice atât pe plan intern, cât și la nivel global imprimând un comportament mai prudent în

rândul companiilor autohtone în ceea ce privește decizia extinderii schemelor de personal. Astfel, trimestrul IV a marcat o reducere a ratei locurilor de muncă vacante până la 0,8%, concomitent cu o majorare a ratei șomajului, până la 5,6%, înregistrându-se o atenuare a gradului de tensionare a pieței muncii comparativ cu trimestrele anterioare. În același timp, deficitul de forță de muncă extras din sondajul DG ECFIN s-a majorat gradual până la jumătatea anului 2022, ulterior având loc o scădere a intensității problemei lipsei de personal percepute de firme.

Efectivul salariaților din economie s-a majorat cu 1,7% în anul 2022 (dublare a ritmului de creștere față de anul 2021), evoluția fiind imprimată de mediul privat.

Extinderile de personal au caracterizat mai ales segmentul serviciilor, notabile fiind evoluțiile din sectorul IT, din comerț, dar și din HoReCa și transportul aerian, ultimele două domenii de activitate beneficiind de ridicarea completă a restricțiilor asociate pandemiei. Angajări alerte s-au înregistrat și în cazul activităților de transporturi pe apă și depozitare, care au beneficiat de reconfigurarea rutelor de transport impusă de războiul din Ucraina, precum și în sfera activităților profesionale și a serviciilor administrative. În construcții, cererea de forță de muncă a cunoscut o temperare față de anul 2021, pe fondul parcursului nefavorabil înregistrat de segmentul rezidențial.

Pe ansamblul industriei, numărul de salariați s-a menținut relativ stabil, constrângerile generate de costurile ridicate de producție (îndeosebi cu energia) asupra activității afectând neuniform forța de muncă la nivelul diferitelor ramuri și doar începând cu a doua jumătate a anului. În domeniile energointensive precum industria chimică, prelucrarea lemnului sau fabricarea materialelor de construcții, dar și în industria ușoară și cea a mobilei, au avut loc disponibilizări, însă acestea au fost destul de limitate comparativ cu amploarea contracției activității.

În același timp, celelalte ramuri manufacturiere au consemnat extinderi de personal, industria alimentară remarcându-se cu un avans consistent al numărului de salariați, impulsivat de facilitățile fiscale acordate în sfera impozitării muncii. În ansamblu, deși pe întregul an dinamica salariaților s-a accelerat, în a doua jumătate a intervalului a început să se manifeste o atitudine mai precaută din partea operatorilor, observându-se o încetinire a ritmului angajărilor în aproape toate ramurile economice.

Dincolo de influențele ciclice, pe piața muncii au persistat problemele de natură structurală, îmbătrânirea populației, emigrarea de personal calificat din ultimii ani și neconcordanțele dintre abilitățile ofertei de forță de muncă și cerințele companiilor continuând să îngreuneze procesul de recrutare. În acest context, firmele au apelat tot mai mult la lucrători non-UE pentru acoperirea cererii, contingentul ajungând în anul 2022 la 100000 de persoane (dublu față de anul anterior), nivel menținut inclusiv pentru anul 2023.

Rata anuală a salariului mediu brut pe economie s-a accelerat vizibil în anul 2022, înregistrând un ritm de creștere de 11,3% (+4,2 puncte procentuale față de anul precedent). Saltul a fost imprimat de evoluția din sectorul privat (13,5%), principalul factor determinant fiind creșterea alertă a ratei inflației de pe parcursul anului 2022, care a alimentat anticipațiile și, mai departe, cererile salariale. Influențe în sensul creșterii au exercitat și câștigurile de productivitate și tensionarea graduală a pieței muncii, acestea plasându-se totuși în plan secund. În sectorul bugetar a fost menținută plafonarea salariilor, cu excepția unor majorări în învățământ și în cazul unor categorii de angajați din sănătate; acestea, alături de reintroducerea tichetelor de vacanță, au condus la o creștere moderată de circa 4% în anul 2022 (+2,6 puncte procentuale față de anul 2021).

Prețuri de consum

Rata anuală a inflației IPC a rămas pe un trend ascendent în cea mai mare parte a anului 2022, menținându-se deasupra limitei superioare a intervalului țintei; punctul de maxim a fost atins în luna noiembrie (16,76%), indicatorul coborând în luna decembrie la 16,37% (+8,18 puncte procentuale față de perioada similară a anului precedent). Traectoria descrisă a fost imprimată de șocuri multiple de natura ofertei, asociate mai ales impactului exercitat de războiul din Ucraina asupra cotațiilor materiilor prime, dar și anului agricol nefavorabil. Totodată, excedentul de cerere agregată din economie și deteriorarea așteptărilor privind inflația au potențat transmisia presiunilor acumulate la nivelul costurilor în prețurile de consum. Spre sfârșitul anului, piețele internaționale ale materiilor prime au început, totuși, să se detensioneze, evoluția antrenând încetinirea ritmului de creștere a prețurilor și pe plan intern.

Invadarea Ucrainei de către Rusia în primul trimestru al anului 2022 a provocat salturi ample ale prețurilor materiilor prime la nivel internațional, în special în cazul bunurilor energetice și agroalimentare, statele beligerante deținând poziții importante pe piețele de profil. În plus, factori conjuncturali precum seceta și temperaturile foarte ridicate din perioada verii au accentuat încordarea piețelor respective, limitând oferta (și stimulând cererea, în cazul energiei). În aceste condiții, cotațiile en gros pentru gaze naturale și energie electrică din Europa au atins maximele istorice în luna august, după ce, cu două luni mai devreme, cotația Brent urcase la 120 dolari SUA/baril, iar prețurile agroalimentare au avansat cu 25% în primul semestru.

Ulterior, situația a cunoscut o detensionare, într-un context dominat de temperarea cererii pentru bunuri energetice și de diversificarea aprovizionării cu gaze naturale a statelor europene, care au reușit să constituie stocuri adecvate pentru sezonul rece 2022/2023. În același timp, deschiderea coridorului de transport pe Marea Neagră al mărfurilor agricole din Ucraina a calmat piețele de profil.

Evoluțiile externe ale cotațiilor produselor energetice s-au reflectat pe piețele interne, iar mai departe la nivelul IPC. Totuși, în cazul tarifelor pentru electricitate și gaze naturale plătite de consumatorii casnici, transmisia majorării cotațiilor en gros a fost parțial atenuată de măsurile de sprijin adoptate de autorități.

Astfel, rata anuală a inflației corespunzătoare celor două componente ale coșului de consum a încheiat anul 2022 la 40,8% (valoare agregată), cu circa 12 puncte procentuale peste cea înregistrată în decembrie 2021.

În cazul carburanților, majorarea abruptă a cotației țițeiului (în perspectiva limitării accesului producției rusești pe piața globală) și aprecierea relativ amplă a dolarului SUA au determinat creșterea prețurilor în prima jumătate a anului, o contribuție suplimentară în acest sens revenind achizițiilor în exces realizate de populație la începutul lunii martie, sub impulsul panicii create de izbucnirea războiului dintre Rusia și Ucraina. Începând din a doua jumătate a anului, perspectiva mai rezervată privind evoluția activității economice la nivel global a readus prețul petrolului și, în consecință, prețurile interne ale carburanților pe un trend descendent.

În plus, dezinflația observată în cazul întregii grupe a combustibililor a fost susținută de adoptarea unor măsuri administrative, respectiv introducerea începând din luna iulie 2022 a unei compensări cu 50 de bani a prețului unui litru de carburant (în vigoare până la finalul anului) și plafonarea prețului lemnului de foc pe durata sezonului rece. În aceste condiții, ritmul anual al inflației aferente combustibililor a coborât de la 41,3% în luna iunie la 12,4% în decembrie 2022 (-10 puncte procentuale față perioada similară a anului anterior).

În timp ce bunurile energetice din coșul de consum au avut un parcurs dezinflaționist în semestrul II, în cazul altor categorii dinamica anuală a prețurilor s-a situat pe o traiectorie ascendentă pe toată durata anului, în condițiile în care șocul energetic s-a regăsit pe scară largă în costurile altor inputuri de producție, viteza de transmisie depinzând de structura lanțului de producție. La această influență s-au adăugat efectele asociate amplificării cotațiilor agroalimentare și majorării cheltuielilor cu forța de muncă, creșterea inflației fiind urmată de mărirea salariilor.

Propagarea presiunilor inflaționiste a fost facilitată de profilul dinamic al cererii de consum – cu susținere din partea eliminării complete a restricțiilor pandemice, a influxului de refugiați ucraineni, a unor intervenții ale autorităților în sprijinul populației, dar și a majorărilor salariale, chiar dacă acestea s-au situat sub rata inflației.

Prețurile mărfurilor alimentare au reflectat cel mai rapid creșterea costurilor de producție, având în vedere elasticitatea mai redusă a cererii în raport cu prețul pe acest segment și susținerea oferită consumului de alimente de măsurile guvernamentale menționate. În acest context, ambele componente ale grupei (alimente procesate, respectiv alimente cu prețuri volatile) au consemnat la finele anului 2022 variații anuale de peste 20%, sensibil mai mari față de cele din anul 2021 (cu 16,5 puncte procentuale și, respectiv, 12,1 puncte procentuale).

Deși au înregistrat creșteri mai moderate, întrucât presiunile pe filiera costurilor de producție se acumulează și se transmit mai lent la nivelul acestor segmente, ritmurile anuale ale prețurilor bunurilor nealimentare și serviciilor de piață au urcat la niveluri superioare celor prevalente în ultimul deceniu (9%, respectiv 8,1% în luna decembrie 2022).

Anticipațiile inflaționiste din industrie, comerț, servicii și construcții și-au atins punctul de maxim la jumătatea anului 2022, începând să se corecteze ulterior. Așteptările analiștilor bancari pe orizontul de un an s-au majorat, în primul semestru, stagnând apoi la un nivel ridicat, în timp ce pentru orizontul de doi ani acestea s-au plasat la valori mai reduse, coborând la finalul anului spre limita superioară a intervalului țintei.

În pofida unei evoluții ascendente în cea mai mare parte a anului 2022, prețurile de consum din România au avansat cu o viteză mai redusă comparativ cu cele din alte state membre ale UE. Astfel, România și-a îmbunătățit poziția în clasamentul descrescător al inflației medii IAPC la nivel european, coborând de pe poziția a cincea, pe care se afla la finele anului 2021, pe poziția nouă în decembrie 2022. Deși ecartul față de media UE s-a extins până la 2,8 puncte procentuale (comparativ cu 1,2 puncte procentuale la sfârșitul anului anterior), România se plasa la finele anului 2022 sub celelalte state din regiune și din zona baltică: Slovacia, Bulgaria, Polonia, Cehia, Ungaria, Letonia, Lituania și Estonia.

Prețuri de producție

Traectoria pronunțat ascendentă a dinamicii anuale a prețurilor producției industriale pentru piața internă observată din anul 2021 s-a menținut o bună parte din anul 2022, culminând cu înregistrarea în luna august a unui nivel maxim al seriei de date disp onibile (70,8%). Parcursul a fost imprimat de amplificarea tensiunilor pe piețele internaționale ale materiilor prime, în asociere cu declanșarea războiului din Ucraina, dată fiind implicarea directă în conflict a două dintre cele mai importante economii furnizoare de astfel de bunuri (în special petrol, gaze naturale, minereuri, cereale și plante oleaginoase). Relativa detensionare survenită ulterior, precum și manifestarea unor efecte de bază favorabile au condus la re poziționarea variației anuale pe un trend descrescător până la 41,9% în decembrie 2022.

Influența dominantă la intensificarea ritmului anual al prețurilor producției industriale a revenit saltului considerabil înregistrat de grupa bunurilor energetice (dinamică anuală de 123,4%, cu 88,1 puncte procentuale peste valoarea din anul 2021); evoluția a reflectat în principal majorările semnificative ale cotațiilor spot pe piețele interne en gros ale energiei electrice și gazelor naturale, care s-au aliniat celor observate la nivel european. Aceste piețe, aflate într-o stare de tensiune încă din anul precedent, au fost puternic afectate de izbucnirea conflictului dintre Rusia și Ucraina, precum și de condițiile meteorologice caracterizate de secetă și de temperaturi ridicate care au limitat oferta și au impulsionat cererea.

Totuși, începând cu lunile de toamnă, cotațiile energiei electrice și gazelor naturale s-au corectat semnificativ, odată cu îmbunătățirea raportului cerere/ofertă. Pe de o parte, economia și-a redus consumul, nu doar datorită temperaturilor situate peste media sezonieră din această perioadă, dar și restrângerii producției în industriile energofage.

Pe de altă parte, oferta a beneficiat de majorarea producției de electricitate din surse regenerabile, asociată condițiilor meteorologice mai favorabile, în timp ce incertitudinea cu privire la aprovizionarea adecvată cu gaze naturale în perspectiva sezonului rece 2022-2023 s-a mai disipat, pe fondul creșterii cantităților depozitate.

Accelerări de ritm, dar mai moderate, au consemnat pe ansamblul anului și prețurile bunurilor intermediare și de capital (12,9 puncte procentuale, respectiv 5,3 puncte procentuale), în strânsă corelație cu costurile energetice ridicate. Viteza de creștere s-a temperat însă progresiv în a doua parte a anului, factorii de influență incluzând scăderea prețurilor produselor energetice și ale metalelor, precum și ameliorarea funcționării lanțurilor globale de aprovizionare.

Un trend ascendent pe tot parcursul anului a avut dinamica anuală a prețurilor bunurilor de consum (22% în decembrie 2022, față de 7,3% cu un an în urmă). În cazul industriei alimentare, majorările de preț au fost chiar mai ample, rata anuală ajungând la 30,1% (de la 10,2% în luna decembrie 2021), cu un vârf de 31,1% în luna septembrie 2022.

Evoluția a fost determinată de presiunile pe filiera costurilor cu utilitățile și cu materiile prime agricole (carne, lapte, zahăr, ulei, cereale). Prețurile de producție ale bunurilor de consum exclusiv alimente și băuturi și-au accelerat constant ritmul anual în prima parte a anului (până la 10% în luna iulie), fluctuând ulterior în jurul nivelului de 9,5%.

Costuri unitare cu forța de muncă

Costurile unitare cu forța de muncă pe ansamblul economiei s-au majorat în anul 2022 cu 6,2% (+8,1 puncte procentuale comparativ cu anul anterior). Creșterea alertă a ratei inflației a avut un rol important în procesul de negociere/stabilire a salariilor pe parcursul anului, observându-se un avans sensibil al remunerării pe salariat, până la 11,1% (+9,2 puncte procentuale față de anul 2021). Câștigurile de productivitate nu au reușit să țină pasul cu această evoluție (creștere de 4,6%, +0,7 puncte procentuale față de anul 2021), decuplarea alimentând acumularea unor presiuni inflaționiste pe această filieră.

În industrie, variația anuală a costurilor salariale unitare a accelerat mai puternic pe ansamblul anului 2022, până la 15,6% (+14,6 puncte procentuale comparativ cu anul 2021). Costurile ridicate cu materiile prime, îndeosebi cele cu energia, au avut efecte negative asupra producției industriale autohtone, atât direct, cât și indirect, prin impactul asupra cererii din partea partenerilor comerciali.

În ceea ce privește forța de muncă, în pofida unor ritmuri salariale în creștere, comportamentul operatorilor (determinat de deficiențele structurale persistente pe piața muncii) a fost acela de a reține, pe cât posibil, resursa umană pentru momentul în care aceste constrângeri se vor atenua. Ritmuri extrem de alerte ale costurilor salariale unitare s-au consemnat în principalele industrii energofage (53% în industria chimică și 37% în metalurgie), însă variații mari, cuprinse între 15% și 30% au fost înregistrate și în cazul prelucrării lemnului, al fabricării cauciucului și maselor plastice, al producerii echipamentelor electrice și în industria materialelor de construcții.

Politică monetară

Cadrul macroeconomic și financiar al anului 2022 a fost deosebit de dificil, reclamând accentuarea considerabilă a ajustării conduitei politicii monetare, în condițiile în care impactul inflaționist al șocurilor globale pe partea ofertei produse în contextul pandemiei a fost amplificat considerabil de războiul declanșat de Rusia împotriva Ucrainei în luna februarie și de sancțiunile internaționale instituite ce au agravat criza energetică și blocajele în lanțurile de producție și au exacerbat creșterea prețurilor altor mărfuri, mai ales ale materiilor prime agroalimentare.

În același timp, constrângerile și efectele adverse astfel exercitate asupra activității economice au fost atenuate semnificativ de ridicarea restricțiilor de mobilitate în primele luni ale anului și de reziliența economiilor europene, precum și de volumul crescut de fonduri europene atrase și de măsurile guvernamentale implementate în vederea sprijinirii populației și firmelor, dar în condițiile continuării procesului de consolidare bugetară conform angajamentelor asumate în cadrul procedurii de deficit excesiv.

Ca urmare a intensificării continue și peste așteptări a acțiunii inflaționiste a șocurilor globale pe partea ofertei, perspectiva inflației a suferit, la rândul ei, o înrăutățire progresivă și de proporții, îndeosebi în primul semestru, prognozele trimestriale actualizate pe parcursul anului indicând continuarea creșterii ratei anuale a inflației pe orizontul apropiat de timp, la maxime de două cifre tot mai ridicate, situate mult peste limita de sus a intervalului țintei.

Totodată, izbucnirea războiului din Ucraina și așteptările privind normalizarea mai rapidă a conduitei politicilor monetare ale băncilor centrale majore au antrenat noi episoade de creștere a volatilității pe piața financiară internațională în semestrul I, precum și o deteriorare semnificativă a sentimentului investitorilor financiari față de regiune, de natură să amplifice riscurile la adresa cursului de schimb al leului, pe fondul accentuării dezechilibrului extern și al incertitudinilor asociate consolidării bugetare.

Ajustarea conduitei politicii monetare și acțiunile întreprinse de BNR au prevenit o deteriorare și mai severă a evoluției dinamicii prețurilor de consum și au creat premisele înscrierii ratei anuale a inflației pe o traiectorie descrescătoare la finele anului 2022, inclusiv prin ancorarea anticipațiilor inflaționiste pe termen mai lung, în condițiile continuării creșterii robuste a economiei.

Din partea factorilor fundamentali se anticipau însă presiuni inflaționiste modice și în epuizare treptată, în condițiile în care creșterea economică a slăbit în a doua parte a anului 2021 mai mult decât s-a anticipat, iar potrivit evaluărilor era așteptată să decelereze semnificativ pe ansamblul perioadei 2022-2023, inclusiv în raport cu previziunile precedente, sub impactul războiului din Ucraina și al sancțiunilor instituite, evoluții ce făceau probabilă restrângerea treptată a excedentului de cerere agregată spre valori cvasinule la finele orizontului prognozei.

Totodată, conflictul militar și sancțiunile asociate amplificau considerabil incertitudinile și riscurile la adresa perspectivei activității economice, implicit a evoluției pe termen mediu a inflației, iar incertitudini mari erau asociate absorbției fondurilor europene, în principal a celor aferente programului „Next Generation EU”.

Incertitudini și riscuri erau asociate însă și conduitei politicii fiscale, având în vedere cerința continuării consolidării bugetare în contextul procedurii de deficit excesiv și a tendinței generale de înăsprire a condițiilor de finanțare, dar și conjunctura economică și socială dificilă pe plan intern și global, precum și seturile de măsuri aplicate în anul 2022 în vederea sprijinirii populației și firmelor, cu potențiale implicații adverse asupra parametrilor bugetari.

Un asemenea context a reclamat continuarea majorării ratei dobânzii de politică monetară într-o cadență ridicată în perioada august 2022 – ianuarie 2023 și prin diminuarea treptată a pasului de creștere, în vederea ancorării anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu și a stimulării economisirii, pentru a se asigura readucerea durabilă a ratei anuale a inflației în linie cu ținta staționară de 2,5% ±1 punct procentual, în condițiile unor costuri cât mai reduse în termenii creșterii economice.

Evoluții fiscal-bugetare

Beneficiind de pe urma unei dinamici alerte a PIB nominal (18,7%), în contextul șocului inflaționist, deficitul bugetului general consolidat măsurat conform metodologiei SEC 2010 s-a redus cu 0,9 puncte procentuale în anul 2022, nivelul atins, de 6,2% din PIB, corespunzând întocmai jalonului de ajustare avut în vedere în Programul de convergență 2022-2025.

O evoluție similară a înregistrat și deficitul măsurat conform metodologiei naționale (cash), care s-a redus de la 6,7% din PIB în anul 2021 la 5,7% din PIB în anul 2022; dinamica substanțial mai alertă a PIB nominal comparativ cu cea avută în vedere la momentul construcției bugetare inițiale a permis chiar consemnarea unei marginale suprapermanențe în raport cu ținta de deficit (5,8% din PIB), în pofida materializării în execuție a unui deficit bugetar nominal mai mare cu circa 4 miliarde lei față de cel estimat inițial.

Având deopotrivă cauze ciclice și structurale, reducerea deficitului bugetului general consolidat produsă în anul 2022 este evaluată a fi fost predominant de natură ciclică. Conform ultimelor evaluări ale Comisiei Europene, îmbunătățirea poziției ciclice a economiei în contextul creșterii economice înalte din anul 2022 (4,7%) a contribuit cu circa 0,6 puncte procentuale la reducerea deficitului bugetar, doar ceva mai mult de o treime din ajustarea consemnată fiind de natură structurală.

Principalele surse de consolidare structurală au fost localizate la nivelul anvelopei salariale și al cheltuielilor de consum intermediar, ambele cu dinamici inferioare creșterii prețurilor măsurate prin deflatorul PIB (13,4% în anul 2022). Majorări substanțiale de cheltuieli au fost determinate de măsurile menite a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor energetice (schema de plafonare și compensare a prețurilor energiei electrice și gazelor naturale, sprijin suplimentar pentru pensionarii cu venituri reduse, acordarea de tichete sociale, subvenționarea prețului combustibililor), însă acestea au fost în bună măsură acoperite de veniturile fiscale și nefiscale suplimentare determinate de creșterea prețurilor energetice și suprataxarea producătorilor de energie electrică și gaze naturale.

În condițiile unei creșteri puternice a volumului fondurilor europene care tranzitează bugetul general consolidat (cu 0,6 puncte procentuale, de la 1,9 la 2,5% din PIB, ca urmare a transferurilor de capital), veniturile bugetului general consolidat exprimate ca procent în PIB s-au majorat cu 0,8 puncte procentuale, în timp ce cheltuielile totale au consemnat o scădere marginală (-0,1 puncte procentuale).

Veniturile fiscale (inclusiv cele din contribuții sociale, mai puțin cele aferente contribuțiilor sociale imputate) exprimate ca procent în PIB au crescut cu 0,2 puncte procentuale (de la 26,3% în anul 2021 la 26,5% în anul 2022). Majorarea veniturilor fiscale a provenit în totalitate din creșterea cu 0,8 puncte procentuale a ponderii în PIB a veniturilor din impozite pe venit și avere, determinată de veniturile suplimentare din suprataxarea producătorilor de energie electrică și gaze naturale, dar și din dinamica alertă a impozitului pe profit. Influența pozitivă a evoluțiilor deosebit de favorabile consemnate de impozitele directe a fost superioară celei negative asociate reducerii (cu 0,6 puncte procentuale) a veniturilor din contribuții sociale exprimate ca procent în PIB, dată fiind dinamica inferioară celei a PIB nominal a fondului de salarii din economie.

Agregatul impozitelor pe producție și importuri exprimat ca pondere în PIB a rămas nemodificat comparativ cu anul anterior. Veniturile nefiscale (exclusiv transferurile curente și cele de capital de la UE) exprimate ca procent în PIB au crescut cu 0,1 puncte procentuale, reflectând majorarea dividendelor distribuite de companiile de stat și pe cea a veniturilor din redevențe în contextul creșterilor abrupte ale prețurilor produselor energetice.

În ceea ce privește cheltuielile bugetare exprimate ca procent în PIB, reducerea marginală a acestora este rezultanta unor influențe de sens contrar de la nivelul cheltuielilor curente și, respectiv, al celor de capital. Astfel, raportul cheltuieli curente/PIB a scăzut cu 0,9 puncte procentuale, cu diminuări mai consistente în cazul cheltuielilor salariale (-1,1 puncte procentuale), al celor de consum intermediar, al altor transferuri curente (-0,3 puncte procentuale fiecare), al cuantumului transferurilor de asistență socială – altele decât

în natură (-0,2 puncte procentuale), parțial compensate de creșteri ridicate ale cheltuielilor cu subvențiile (+0,65 puncte procentuale, reflectând în principal costurile sprijinului pentru consumatorii non-casnici în contextul schemei de plafonare și compensare a prețurilor energiei), precum și al transferurilor sociale în natură (+0,45 puncte procentuale, relevând costurile sprijinului pentru consumatorii casnici în contextul schemei de plafonare și compensare a prețurilor energiei, precum și acordarea tichetelor sociale); cheltuielile cu dobânzile au consemnat de asemenea o creștere cu 0,1 puncte procentuale în contextul amplificării costurilor de finanțare.

În contrast, raportul cheltuieli de capital/PIB a crescut cu 0,75 puncte procentuale, aici regăsindu-se și majorarea cu 0,6 puncte procentuale a transferurilor de capital de la UE. În structură, cheltuielile de investiții publice exprimate ca procent în PIB au rămas relativ nemodificate comparativ cu anul anterior (4,2%), expansiunea agregatului cheltuielilor de capital fiind imprimată de categoria transferurilor de capital (+0,7 puncte procentuale), reflectând în bună măsură factori de natură temporară.

Dinamica foarte alertă a PIB nominal în contextul șocului inflaționist a condus la o reducere a stocului datoriei publice exprimat ca pondere în PIB cu 1,35 puncte procentuale (de la 48,6% în anul 2021 la 47,3% în anul 2022), în pofida înregistrării unui deficit primar foarte ridicat (5% din PIB) și a unui ușor avans al ratei dobânzii implicite (calculată ca raport între cheltuielile cu dobânzile și stocul de datorie de la finele anului anterior), diferențialul dobândă-creștere accentuându-și semnificativ favorabilitatea comparativ cu anul anterior. Evoluția datoriei publice a fost determinată și de înregistrarea unei ajustări stoc-flux pozitive, creșterea stocului datoriei publice (cu 89,1 miliarde lei) fiind superioară deficitului SEC 2010 cu 2 miliarde lei.

Ponderea datoriei publice deținute de nerezidenți a crescut ușor în anul 2022 (+0,4 puncte procentuale, de la 49,2% la 49,6%), concomitent cu o majorare de magnitudine similară a ponderii în total a datoriei publice denominate în valută (+0,4 puncte procentuale, de la 53,4% la 53,8%), indicând faptul că acoperirea necesarului net de finanțare s-a realizat relativ echilibrat din surse interne și externe.

Emisiunile de obligațiuni denominate în euro pe piața externă au totalizat 4,225 miliarde euro și au vizat un spectru larg de maturități pe termen mediu și lung, cu cea mai apropiată scadență la orizontul de 2 ani (redeschiderea unei emisiuni scadente în anul 2024 pentru suma de 0,125 miliarde euro), iar cea mai îndepărtată la orizontul de 12 ani (emisiune cu scadență în anul 2034 în valoare nominală de 1,25 miliarde euro). Emisiunile în euro pe piața externă au fost însoțite de emisiuni denominate în dolari americani în cuantum de 4,455 miliarde dolari (inclusiv pentru refinanțarea unei emisiuni din anul 2012 ajunse la scadență), având maturități de 5 ani (2,35 miliarde dolari SUA), 10 ani (1,1 miliarde dolari SUA) și 12 ani (1 miliard de dolari SUA).

Acestor emisiuni de pe piața externă li s-au adăugat cele denominate în euro pe piața internă, respectiv două emisiuni de obligațiuni cu maturitatea de 3 ani și o emisiune de certificate de trezorerie cu maturitatea de 1 an însumând 1,01 miliarde euro (în condițiile în care în anul 2022 a ajuns la scadență o emisiune în euro pe piața internă în cuantum de 1,65 miliarde euro), dar și împrumuturi aferente Mecanismului de redresare și reziliență în sumă de 2,7 miliarde euro (din care avansuri de 1,9 miliarde euro și trageri de 0,8 miliarde euro aferente primei cereri de plată depuse și aprobate). Maturitatea reziduală a stocului de datorie publică a rămas una ridicată, respectiv de 7,3 ani, nivel foarte apropiat de cel de 7,4 ani înregistrat la finele anului anterior.

B. DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI

2. POTENȚIALUL ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

În analiza potențialului economiei românești s-au avut în vedere *resursele de energie primară, inclusiv producția, importul și consumul, precum și resursele umane.*

2.1. Resurse de energie primară

Economia românească este într-un activ proces de restructurare, în vederea eficientizării utilizării resurselor interne și a sporirii gradului ei de atractivitate, atât pentru investitorii privați interni, cât și pentru cei străini, în condițiile respectării standardelor europene de mediu și a creșterii calității produselor oferite beneficiarilor.

Experți ai Comisiei Europene apreciază că: „... în Europa Centrală și de Est, sectorul energetic *reprezintă cheia restructurării economice...*”, deoarece sectorul energetic este cel care influențează fundamental evoluția întregii societăți.

În acest context, cerințele strategiilor pentru sectorul energetic se referă la:

- accelerarea materializării condițiilor pentru liberalizarea pieței de energie;
- îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea importanței utilizării surselor de energie regenerabilă;
- realizarea, în condiții de înaltă fiabilitate, a alimentării cu energia necesară structurilor economice existente;
- reducerea treptată a impactului negativ exercitat asupra mediului, de către unele activități din sectorul de producere și distribuire a energiei.

În acest mod se creează premise realiste pentru o energie sigură și accesibilă. Totodată, acestea reprezintă și principalele provocări la care este supus sectorul energetic în condițiile în care România trebuie să recupereze decalajul de performanță economică față de țările dezvoltate ale Uniunii Europene.

În anul 2022 resursele de energie primară au reprezentat 41068 mii tone echivalent petrol¹⁾, din care producția a deținut 54,2%. Structura resurselor de energie primară a fost următoarea: 38,9% țiței și produse petroliere din import; 27,2% gaze naturale; 11,8% energie hidroelectrică, solară, eoliană și căldură nucleară; 9,1% cărbuni și cocs din import; 8,7% lemne de foc (inclusiv biomasă); 2,4% energie provenită de la alți combustibili; 1,8% energie electrică din import; 0,1% energie provenită din surse neconvenționale.

Tabel 2.1.1. Resursele de energie primară

- mii tone echivalent petrol¹⁾ -

	Energie primară		din care:			
	- total -		Producție		Import	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Resurse	41824	41068	22999	22262	15948	16400
Cărbuni	3766	3312	3006	2775	425	339
din care:						
Lignit	3159	2860	2916	2709	2	2
Cocs din import	561	420	-	-	561	420
Gaze naturale ²⁾	11888	11160	7425	7523	2869	2294
Țiței ³⁾	10913	12547	3232	3049	6821	8702
Produse petroliere din import	4228	3445	-	-	4228	3445
Lemne de foc (inclusiv biomasă)	3727	3577	3625	3471	38	64
Alți combustibili	886	986	554	559	308	400
Energie hidroelectrică și căldură nucleară ⁴⁾	5106	4831	5106	4831	-	-
Energie electrică din import	698	736	-	-	698	736
Energie din surse neconvenționale	51	54	51	54	-	-

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).

²⁾ Exclusiv gazolina și etanol din schelele de extracție.

³⁾ Inclusiv gazolina și etanol din schelele de extracție.

⁴⁾ Inclusiv energia eoliană și solar fotovoltaică.

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).

În anul 2022, structura resurselor energetice pe cele două principale surse de proveniență ale energiei primare, a înregistrat următoarele aspecte:

- la producția internă, structura a fost dominată de gazele naturale (33,8% din total), urmată de energie hidroelectrică, solară, eoliană și căldura nucleară (21,7%), lemne de foc, inclusiv biomasă (15,6%), țiței (13,7%), de cărbuni (12,4%), alți combustibili și energie din surse neconvenționale (2,8%);
- la import, cea mai mare pondere au deținut-o țițeiul și produsele petroliere (74,1%), gazele naturale (14,0%), cărbunii și cocsul (4,6%); energia electrică a avut o pondere de 4,5%.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, resursele de energie primară au înregistrat o scădere (-756 mii tone echivalent petrol, respectiv -1,8%).

Astfel, comparativ cu anul 2021, pe categorii de resurse de energie primară s-au înregistrat următoarele modificări:

- s-au majorat resursele de țiței (+1634 mii tone echivalent petrol, respectiv +15,0%), energie electrică din import (+38 mii tone echivalent petrol, respectiv +5,4%);
- s-au micșorat în principal resursele de: produse petroliere din import (-783 mii tone echivalent petrol, respectiv -18,5%), cărbuni (-454 mii tone echivalent petrol, respectiv -12,1%), energie hidroelectrică, solară, eoliană și căldura nucleară (-275 mii tone echivalent petrol, respectiv -5,4%).

2.1.1. Producția de energie primară

În anul 2022, producția de energie primară a însumat 22262 mii tone echivalent petrol și comparativ cu anul 2021 a înregistrat o scădere (-737 mii tone echivalent petrol, respectiv -3,2%).

Analiza evoluției producției de energie primară, pe categorii, în anul 2022 comparativ cu anul 2021, evidențiază următoarele modificări:

- s-a majorat producția de gaze naturale cu (+98 mii tone echivalent petrol, respectiv +1,3%);
- s-a micșorat producția de cărbune (-231 mii tone echivalent petrol, respectiv -7,7%), de țiței (-183 mii tone echivalent petrol, respectiv -5,7%), energie hidroelectrică, solară, eoliană și căldură nucleară (-275 mii tone echivalent petrol, respectiv -5,4%).

2.1.2. Importul de energie primară

În anul 2022, importul de energie primară a înregistrat o creștere față de anul 2021 (+2,8%).

Analiza evoluției importurilor de energie primară, pe categorii de surse de energie primară, evidențiază următoarele aspecte:

- s-au majorat cantitățile importate de țiței (+1881 mii tone echivalent petrol, respectiv +27,6%), energie electrică (+38 mii tone echivalent petrol, respectiv +5,4%);
- s-au micșorat cantitățile importate de: gaze naturale (-575 mii tone echivalent petrol, respectiv -20,0%), produse petroliere (-783 mii tone echivalent petrol, respectiv -18,5%).

Gradul de independență energetică

În anul 2022, gradul mediu de independență energetică (determinat ca raport între producția de energie primară și cantitatea de energie primară disponibilă în perioada de referință) a fost de 70,7%, în creștere față de anul anterior (+3,3 puncte procentuale).

Tabel 2.1.2. Gradul de independență energetică

- procente -

	2021	2022	2022 față de 2021, pp ¹⁾ (+/-)
Total²⁾	67,4	70,7	+3,3
Cărbune (inclusiv cocs)	73,8	78,6	+4,8
Țiței	32,1	26,2	-5,9
Gaze naturale ³⁾	74,6	90,1	+15,5

¹⁾ Puncte procentuale.²⁾ Inclusiv produsele energetice obținute și consumate în gospodăriile populației.³⁾ Exclusiv gazolina și etanul din schelele de extracție care sunt cuprinse la țiței.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, gradul de independență energetică, pe principalele categorii de resurse energetice, a crescut la gaze naturale cu 15,5 puncte procentuale și la cărbuni cu 4,8, iar la țiței a scăzut cu 5,9 puncte procentuale.

2.1.3. Consumul de energie

2.1.3.1. Consumul intern brut de energie

În anul 2022, consumul intern brut de energie a fost de 31462 mii tone echivalent petrol.

Structura consumului intern brut de energie, pe principalele componente a fost următoarea: 32,6% țiței și produse petroliere, 26,5% gaze naturale, 11,2% cărbune (inclusiv cocs) și 6,7% energie electrică.

Tabel 2.1.3. Consumul intern brut de energie- mii tone echivalent petrol¹⁾ -

	2021	2022	Structura, %		2022 față de 2021	
			2021	2022	+/-	%
Total²⁾	34102	31462	100,0	100,0	-2640	92,3
din care:						
Energie electrică	2429	2115	7,1	6,7	-314	87,1
Cărbune (inclusiv cocs)	4073	3530	11,9	11,2	-543	86,7
Țiței și produse petroliere	10250	10249	30,1	32,6	-1	100,0
Gaze naturale ³⁾	9947	8350	29,2	26,5	-1597	83,9

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).²⁾ Inclusiv produsele energetice obținute și consumate în gospodăriile populației.³⁾ Exclusiv gazolina și etanul din schelele de extracție care sunt cuprinse la țiței.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, consumul intern brut de energie a înregistrat o scădere de 2640 mii tone echivalent petrol (respectiv -7,7%).

Consumul intern brut de energie a scăzut pe toate principalele componente: gaze naturale (-1597 mii tone echivalent petrol, respectiv -16,1%), cărbune inclusiv cocs (-543 mii tone echivalent petrol, respectiv -13,3%), energie electrică (-314 mii tone echivalent petrol, respectiv -12,9%), țiței și produse petroliere (-1 mii tone echivalent petrol).

2.1.3.2. Consumul final energetic

În anul 2022, consumul final energetic a fost de 24031 mii tone echivalent petrol, având pe principalele activități, următoarea structură: 32,9% populație, 31,4% transporturi, 23,9% industrie (inclusiv construcții), 9,5% alte activități, 2,3% agricultură, silvicultură și pescuit.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, consumul final energetic a avut o scădere (-1339 mii tone echivalent petrol).

Tabel 2.1.4. Consumul final energetic- mii tone echivalent petrol¹⁾ -

	2021	2022	2022 față de 2021		Structura, %	
			+/-	%	2021	2022
Consumul final energetic	25370	24031	-1339	94,7	100,0	100,0
Industrie (inclusiv construcții)	6849	5735	-1114	83,7	27,1	23,9
Agricultură, silvicultură și pescuit	567	555	-12	97,9	2,2	2,3
Transporturi	6976	7555	+579	108,3	27,5	31,4
Alte activități	2213	2290	+77	103,5	8,7	9,5
Populație	8765	7896	-869	90,1	34,5	32,9

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, evoluția consumului final energetic pe principalele activități din economie a prezentat următoarele aspecte:

- a crescut consumul final energetic: în transporturi (+579 mii tone echivalent petrol, respectiv +8,3%) și în alte activități (+77 mii tone echivalent petrol, respectiv +3,5%);
- au scăzut ponderile celorlalte domenii în total consum final energetic.

2.1.3.3. Consumul de energie, pe locuitor

În anul 2022, consumul intern brut de energie pe locuitor a fost de 1,652 tone echivalent petrol, în scădere față de anul anterior (-0,131 tone echivalent petrol pe locuitor, respectiv -7,3%).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, consumul final energetic pe locuitor s-a micșorat în sectorul rezidențial și al altor activități cu -6,8%.

Tabel 2.1.5. Consumul de energie, pe locuitor- tone echivalent petrol¹⁾/ locuitor -

	2021	2022 ²⁾	2022 față de 2021	
			+/-	%
Consum intern brut de energie	1,783	1,652	-0,131	92,7
Consum final energetic:				
- industrie (inclusiv construcții)	0,358	0,301	-0,057	84,1
- agricultură, silvicultură și pescuit	0,030	0,029	-0,001	96,7
- transporturi	0,365	0,397	+0,032	108,8
- rezidențial și al altor activități	0,574	0,535	-0,039	93,2

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).²⁾ Date provizorii.**2.1.4. Producția de energie electrică****2.1.4.1. Puterea instalată a grupurilor electrogene la sfârșitul anului**

La sfârșitul anului 2022, puterea instalată a grupurilor electrogene a fost de 19346 mii kW, din care 41,1% în centralele termoelectrice, 34,0% în centralele hidroelectrice și 24,9% în centrale eoliene și solar fotovoltaice.

Tabel 2.1.6. Puterea instalată a grupurilor electrogene (la sfârșitul anului)

- mii kW -

	2021	2022	2022 față de 2021		Structura, %	
			+/-	%	2021	2022
Total	18799	19346	+547	102,9	100,0	100,0
Termoelectrică	7819	7951	+132	101,7	41,6	41,1
Hidroelectrică	6571	6571	-	100,0	35,0	34,0
Eoliană ¹⁾	4409	4824	+415	109,4	23,4	24,9
Pe locuitor ²⁾ (W)	983	1016	+33	103,4	x	x

¹⁾ Inclusiv energia solară fotovoltaică.²⁾ S-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, puterea instalată a grupurilor electrogene a crescut cu 2,9%.

În anul 2022, puterea instalată a grupurilor electrogene pe locuitor era de 1016 W, în creștere cu 3,4% față de cea înregistrată în anul anterior.

2.1.4.2. Producția de energie electrică

În anul 2022, producția de energie electrică a fost de 56003 milioane kWh, din care 58,3% a fost termoelectrică, 25,7% hidroelectrică și 16,0% eoliană și solară fotovoltaică.

Tabel 2.1.7. Producția de energie electrică

	- milioane kWh -					
	2021	2022	2022 față de 2021		Structura, %	
			+/-	%	2021	2022
Total	59470	56003	-3467	94,2	100,0	100,0
Termoelectrică	33446	32658	-788	97,6	56,2	58,3
Hidroelectrică	17745	14360	-3385	80,9	29,9	25,7
Eoliană ¹⁾	8279	8985	+706	108,5	13,9	16,0
Pe locuitor ²⁾ (kWh)	3109	2940	-169	94,6	x	x

¹⁾ Inclusive energia solară fotovoltaică.

²⁾ S-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

În anul 2022, față de anul anterior, producția de energie electrică a scăzut cu 3467 milioane kWh (-5,8%); pe tipuri de unități de producție se constată creșterea producției de energie eoliană și solară cu +706 milioane kWh (+8,5%) și scăderea producției hidro cu -3385 milioane kWh (-19,1%), precum și producția de energie termoelectrică cu -788 milioane kWh (-2,4%).

În anul 2022, producția de energie electrică pe locuitor a fost de 2940 kWh. Comparativ cu anul anterior acest indicator a scăzut cu - 169 kWh (respectiv cu -5,4%).

2.1.4.3. Structura producției de energie termoelectrică, după felul combustibilului consumat

În anul 2022, structura producției de energie termoelectrică, după felul combustibilului consumat a avut următoarele caracteristici: 31,7% din producție s-a obținut din cărbune (în special din lignit 30,4%), 28,6% din gaze naturale și 0,1% din produse petroliere lichide.

Tabel 2.1.8. Structura producției de energie termoelectrică, după felul combustibilului consumat

	- procente -		
	2021	2022	2022 față de 2021, pp ¹⁾
Energie termoelectrică - total	100,0	100,0	
din care, produsă cu:			
Cărbune	32,0	31,7	-0,3
din acesta: lignit	30,6	30,4	-0,2
Produse petroliere lichide	0,1	0,1	-
Gaze naturale	29,7	28,6	-1,1

¹⁾ Puncte procentuale.

2.2. Resurse umane

2.2.1. Populația și fenomenele demografice

La **1 ianuarie 2023**, populația rezidentă a României a fost de **19054,55** mii locuitori, din care **9246,15** mii bărbați (48,5%) și **9808,40** mii femei (51,5%). În perioada **2021-2023** (1 ianuarie), valorile negative ale sporului natural împreună cu soldul negativ al migrației internaționale au determinat scăderea populației țării cu aproape **175** mii locuitori.

Tabel 2.2.1. Populația rezidentă pe sexe și medii

- persoane -

Data	Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural
1 ianuarie 2021 ¹⁾	19229519	9401960	9827559	10316028	8913491
1 iulie 2021	19126302	9315804	9810498	10129874	8996428
1 ianuarie 2022 ²⁾	19042455	9239811	9802644	9959068	9083387
1 iulie 2022	19052694	9245067	9807627	9952061	9100633
1 ianuarie 2023 ²⁾	19054548	9246151	9808397	9940887	9113661

Notă: Pentru perioada **2021-2023** s-a utilizat populația rezidentă. Datele sunt definitive.

¹⁾ Date revizuite.

²⁾ Datele pentru anii **2021-2023 (1 ianuarie)** au fost estimate pe baza datelor provizorii ale **Recensământului Populației și Locuințelor - 2021**.

Schimbările care au avut loc în dinamica populației sunt rezultatul direct al tendințelor înregistrate la nivelul fenomenelor demografice (natalitate, mortalitate și migrație).

Structura pe vârste a populației poartă amprenta caracteristică a unui proces de îmbătrânire demografică. Creșterea speranței de viață a determinat creșterea în această perioadă a numărului populației vârstnice de 65 ani și peste cu 52,6 mii persoane.

În perioada 2021-2023, ponderea populației tinere de 0-14 ani a înregistrat o ușoară creștere, de la 15,9% la 1 ianuarie 2021 la 16,2% la 1 ianuarie 2023. Ponderea populației vârstnice a crescut de la 19,3% la 1 ianuarie 2021, la 19,7% la 1 ianuarie 2023.

La 1 ianuarie 2023, populația adultă de 15-64 ani reprezenta 64,1% din populația totală, în timp ce la aceeași dată a anului 2021 ponderea a fost de 64,8%, scăderea fiind de 257,6 mii persoane.

La începutul anului 2023, persoanele vârstnice de 80 ani și peste, „longevivii”, dețineau 4,4% din totalul populației, proporția fiind superioară la femeile vârstnice (5,7%), față de bărbații vârstnici (3,0%).

Implicațiile sociale și economice ale creșterii rapide, mai ales a segmentului populației „foarte bătrâne” (peste 80 ani) sunt foarte importante. Dacă grupele „mai tinere” (65-69 ani) ale populației vârstnice pot fi încă active din punct de vedere economic, fiind capabile să se întrețină singure, cei „foarte bătrâni” (80 ani și peste), sunt tot mai dependenți de ceilalți, necesitând suport social și medical special.

Structura populației pe vârste și medii rezidențiale confirmă faptul că procesul de îmbătrânire demografică este mai accentuat în mediul urban, unde ponderea populației vârstnice de 65 ani și peste este mai mare decât a celei din mediul rural.

La 1 ianuarie 2023, raportul de masculinitate a fost de 943 persoane de sex masculin la 1000 persoane de sex feminin. Până la vârsta de 54 ani, numărul bărbaților a fost mai mare decât cel al femeilor. Începând cu această vârstă, numărul femeilor devine mai mare, ajungând la grupa de vârstă de 80 ani și peste, de 2,0 ori mai mare decât cel al bărbaților.

Indicele de îmbătrânire demografică²⁾ și raportul de dependență demografică³⁾ au fost direct influențate de scăderea natalității și de creșterea populației vârstnice. În perioada 2021-2023 indicele de îmbătrânire a crescut de la 121,2 în anul 2021, la 121,7 persoane vârstnice la 100 persoane tinere în anul 2023, iar raportul de dependență demografică a crescut de la 54,2 în anul 2021, la 56,0 persoane tinere și vârstnice la 100 persoane adulte în anul 2023.

Vârsta medie a populației țării a crescut de la 42,2 ani la 1 ianuarie 2021 la 42,4 ani la 1 ianuarie 2023, vârstă medie ce caracterizează țările cu o populație „adultă”. Vârsta medie a populației feminine a fost de 44,1 ani, la începutul anului 2023, cu 3,6 ani mai mare decât cea masculină.

²⁾ Indicele de îmbătrânire demografică - reprezintă numărul persoanelor vârstnice (65 ani și peste) care revin la 100 persoane tinere (0-14 ani).

³⁾ Raportul de dependență demografică - reprezintă numărul persoanelor tinere (0-14 ani) și vârstnice (65 ani și peste) care revin la 100 persoane în vârstă de muncă (15-64 ani).

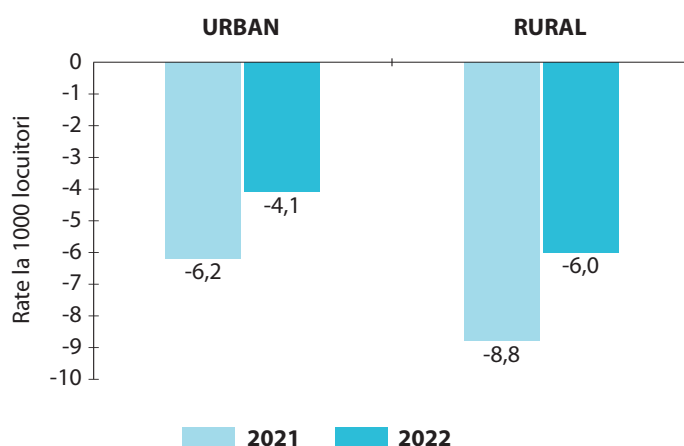
La începutul anului 2023, contingentul feminin fertil (de 15-49 ani) a fost de 4063 mii (41,4% din totalul populației feminine), în scădere cu 134,6 mii persoane față de 1 ianuarie 2021.

2.2.2. Sporul natural al populației rezidente

Principalul factor care a influențat scăderea populației rezidente în anul 2022 a fost sporul natural negativ. Evoluția natalității și a mortalității a determinat, în anul 2022 o rată a sporului natural negativ de -4,9 persoane la 1000 locuitori.

În anul 2022, decalajul dintre rata sporului natural pe medii de rezidență s-a menținut, în mediul urban evidențiindu-se o rată a sporului natural de -4,1‰, față de -6,2‰ în anul 2021, iar în mediul rural o rată a sporului natural de -6,0‰ (-8,8‰ în anul 2021).

Grafic 2.2.1. Rata sporului natural al populației rezidente pe medii de rezidență

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an.

Sunt incluși numai născuții-vii ai căror mame aveau, la momentul nașterii, reședința obișnuită în România și decedații care au avut reședința obișnuită în România.

2.2.3. Natalitatea⁴⁾

În anul 2022 s-au născut 178,2 mii copii, în scădere cu 15,0 mii copii față de anul 2021, iar rata natalității a scăzut de la 10,1 născuți-vii la 1000 locuitori, în anul 2021, la 9,4 născuți-vii la 1000 locuitori, în anul 2022.

După mediul de rezidență, în anul 2022, rata natalității din mediul rural (9,4‰) a fost superioară celei din mediul urban (9,3‰). Față de anul anterior, în mediul urban rata natalității a scăzut de la 10,2‰ la 9,3‰, la fel ca în mediul rural unde rata de natalitate a scăzut de la 10,0‰, la 9,4‰.

⁴⁾ Indicatorul se referă la populația rezidentă.

Sunt incluși născuții-vii ai căror mame aveau, la data nașterii, reședința obișnuită în România și a căror naștere a fost înregistrată la oficiile de stare civilă din România.

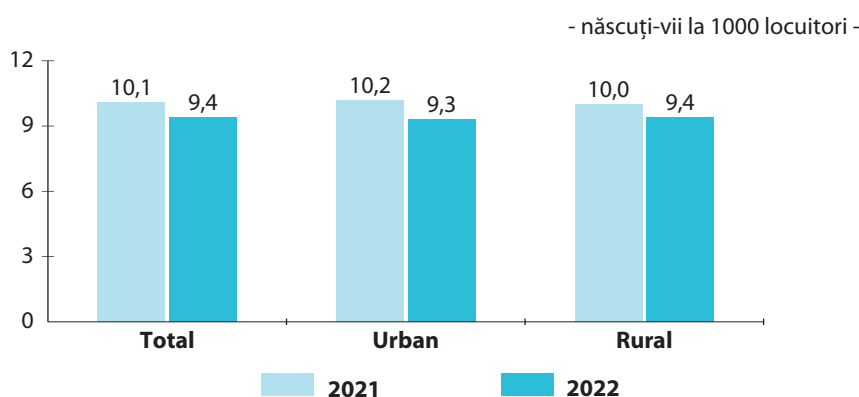
Tabel 2.2.2. Principalii indicatori ai natalității

	2021	2022
Număr născuți-vii (mii persoane)	193,2	178,2
Rata de natalitate (născuți-vii la 1000 locuitori)	10,1	9,4
Vârsta medie a mamei (ani), pentru născuții-vii cu reședința obișnuită în România		
- la prima naștere	27,7	27,6
- la toate nașterile	28,8	28,8

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

Sunt incluși numai născuții-vii ai căror mame aveau, la data nașterii, reședința obișnuită în România și a căror naștere a fost înregistrată la oficiile de stare civilă din România.

Vârsta medie a femeilor care au născut se referă la mamele cu reședința obișnuită în România.

Grafic 2.2.2. Rata natalității pentru născuții-vii cu reședința obișnuită în România, pe medii de rezidență

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

Sunt incluși numai născuții-vii ai căror mame aveau, la data nașterii, reședința obișnuită în România și a căror naștere a fost înregistrată la oficiile de stare civilă din România.

În anul 2022, vârsta medie a mamei la naștere a fost egală cu cea de anul precedent (28,8 ani), menținându-se tendința de amânare a nașterii. Vârsta medie a mamei la prima naștere a fost de 27,6 ani în anul 2022 și de 27,7 ani în anul 2021.

În anul 2022, femeile din mediul rural au născut la o vârstă mai tânără (27,4 ani), comparativ cu cele din mediul urban (30,1 ani). Decalajul între urban și rural se menține și în cazul vârstei mamei care sunt la prima naștere (29,2 ani în urban și 25,3 ani în rural).

Din punct de vedere al situației juridice, în anul 2022, ponderea copiilor născuți-vii în afara căsătoriei a fost de 34,2% din numărul total al născuților-vii. În mediul rural, frecvența nașterilor în afara căsătoriei (38,1%) a fost mai mare, comparativ cu cea din mediul urban (30,5%). Jumătate dintre copiii născuți în afara căsătoriei (50,9%) provin de la tinerele sub 25 ani.

În anul 2022, din numărul total al născuților-vii, 27,2% au avut mame cu vârsta între 30-34 ani, iar 30,2% dintre născuții-vii au avut tați cu vârsta între 30-34 ani. Starea de sănătate și calitatea vieții copiilor depind, esențial, de nivelul de pregătire al mamei. În anul 2022, ponderea născuților-vii ai căror mame au avut un nivel de pregătire scăzut (cel mult studii gimnaziale) a fost de 26,5%, iar 41,1% din totalul născuților-vii au avut mame cu o pregătire de nivel mediu (profesional, liceal și postliceal). În anul 2022, ponderea născuților-vii ai căror mame au un nivel de pregătire ridicat (universitar sau mai mult) a crescut față de cea din anul 2021 (29,0% în anul 2022 și 28,8% în anul 2021). Pentru 3,4% dintre născuții-vii mamele nu și-au declarat nivelul educațional.

2.2.4. Mortalitatea⁴⁾

În anul 2022 s-au înregistrat 273,0 mii decese, în scădere cu 62,6 mii decese față de anul 2021, iar rata mortalității a scăzut de la 17,5 decedați la 1000 locuitori în anul 2021, la 14,3 decedați la 1000 locuitori în anul 2022.

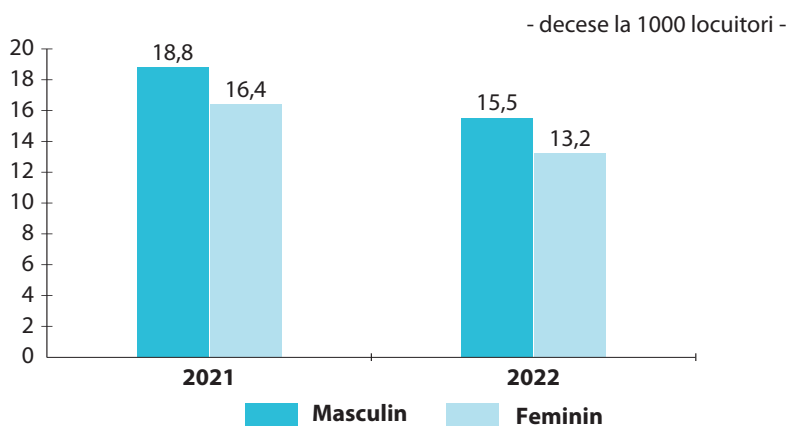
Tabel 2.2.3. Principalii indicatori ai mortalității

	2021	2022
Număr decese (mii persoane)	335,5	273,0
Rata de mortalitate (decedați la 1000 locuitori)		
Total	17,5	14,3
- Masculin	18,8	15,5
- Feminin	16,4	13,2
- Urban	16,4	13,4
- Rural	18,8	15,4

*Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an.
Sunt incluși numai decedații cu reședința obișnuită în România.*

În anul 2022, în mediul urban, rata mortalității a scăzut față de anul 2021 de la 16,4‰ la 13,4‰, iar în mediul rural a scăzut față de anul 2021 de la 18,8‰ la 15,4‰. În aceeași perioadă, rata mortalității feminine a scăzut de la 16,4‰ la 13,2‰, iar rata mortalității masculine a scăzut de la 18,8‰ la 15,5‰.

Grafic 2.2.3. Rata mortalității pentru decedații cu reședința obișnuită în România, pe sexe

*Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an.
Sunt incluși numai decedații cu reședința obișnuită în România.*

Ratele mortalității specifice pe principalele cauze de deces au continuat să difere pe sexe.

Mortalitatea feminină a avut valori superioare celei masculine în cazul bolilor aparatului circulator, al bolilor endocrine, de nutriție și metabolism și al bolilor sistemului nervos, boli ale ochiului și anexe sale, boli ale urechii și apofizei mastoide, dar și în cazul bolilor cerebro-vasculare. Pentru celelalte cauze de deces se manifestă o „supramortalitate masculină”, mai accentuată în cazul tumorilor, bolilor aparatului respirator, bolilor aparatului digestiv și leziunilor traumatiche, otrăvirilor și a altor consecințe ale cauzelor externe.

Decesele înregistrate în anul 2022 au continuat să aibă ca principale cauze, bolile aparatului circulator, 55,2% (în principal boala ischemică a inimii 18,6%, și bolile cerebro-vasculare 13,6%), urmate de tumori (16,8%), bolile aparatului respirator (10,9%) și bolile aparatului digestiv (5,6%).

⁴⁾ Indicatorul se referă la populația rezidentă.

În anul 2022, speranța de viață la naștere a ajuns la 74,28 ani, în scădere cu 0,85 ani față de anul anterior, femeile având o durată medie a vieții mai mare cu 7,29 ani decât bărbații, diferența dintre sexe fiind în scădere față de anul anterior (când era de 7,41 ani).

Tabel 2.2.4. Speranța de viață la naștere¹⁾

- ani -

	Total	Masculin	Feminin
2021	75,13	71,50	78,91
2022	74,28	70,73	78,02

Notă: Speranța de viață la naștere în anul de referință s-a calculat pe baza numărului populației după domiciliu și al decedaților cu domiciliul sau cu reședința obișnuită în România.

¹⁾ Indicatorul se referă la populația după domiciliu.

Una dintre consecințele nivelului diferențiat al mortalității pe medii de rezidență, înregistrat și în anul 2022, o reprezintă durata medie de viață mai ridicată a populației din mediul urban cu 2,76 ani față de cea înregistrată în mediul rural. Pentru ambele sexe, durata medie a vieții în mediul urban a fost mai mare decât cea din rural, o diferență mai accentuată înregistrându-se la populația masculină (2,93 ani).

Tabel 2.2.5. Speranța de viață la naștere pe sexe și medii

- ani -

	Urban			Rural		
	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin
2021	76,30	72,80	79,67	73,61	69,92	77,90
2022	75,48	72,06	78,81	72,72	69,13	76,95

Notă: Speranța de viață la naștere în anul de referință s-a calculat pe baza numărului populației după domiciliu și al decedaților cu domiciliul sau cu reședința obișnuită în România.

2.2.5. Nupțialitatea⁵⁾

În anul 2022, numărul căsătoriilor a fost de 118,3 mii, în creștere cu 4,1 mii căsătorii față de anul 2021, iar rata nupțialității a fost mai mare decât cea din anul 2021, înregistrându-se 5,4 căsătorii la 1000 locuitori, față de 5,2 căsătorii la 1000 locuitori înregistrate în anul 2021.

Tabel 2.2.6. Principalii indicatori ai nupțialității

	2021	2022
Număr căsătorii (mii căsătorii)	114,2	118,3
din care:		
- la prima căsătorie ¹⁾	87,0	89,0
Rata de nupțialitate (căsătorii la 1000 locuitori)	5,2	5,4
Vârsta medie la căsătorie (ani)		
Masculin	33,8	34,4
Feminin	30,7	31,4
Vârsta medie la prima căsătorie (ani)		
Masculin	31,6	32,1
Feminin	28,3	28,8

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația după domiciliu la **1 iulie** a fiecărui an.

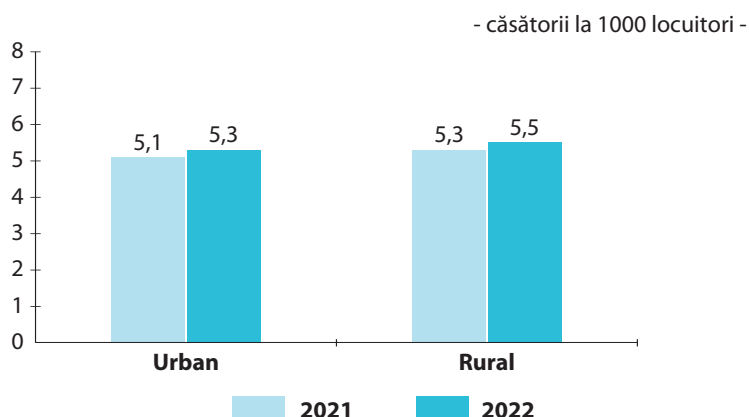
Sunt incluse căsătoriile persoanelor care aveau, la data încheierii căsătoriei, domiciliul în România, precum și căsătoriile persoanelor de cetățenie română care se căsătoresc în străinătate și care sunt înregistrate la Oficiile de Stare Civilă din România.

¹⁾ Pentru ambii soți.

În anul 2022 s-a menținut decalajul pe medii de rezidență, numărul de căsătorii din mediul urban fiind de 1,2 ori mai mare față de cel înregistrat în mediul rural.

⁵⁾ Indicatorul se referă la populația după domiciliu.

Grafic 2.2.4. Rata nupțialității pentru populația cu domiciliul în România, pe medii de rezidență

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația după domiciliu la 1 iulie a fiecărui an.

Pe grupe de vârstă și sexe se evidențiază că, în anul 2022, cele mai multe căsătorii s-au încheiat de bărbații și femeile din grupa de vârstă 25-29 ani.

În anul 2022, vârsta medie la căsătorie a crescut față de anul precedent, cu 0,6 ani la bărbați și cu 0,7 ani la femei. Astfel, vârsta medie la căsătorie, în anul 2022, a fost de 34,4 ani la bărbați și de 31,4 la femei, decalajul între vârsta medie a soților fiind de 3,0 ani.

Vârsta medie înregistrată la prima căsătorie, în anul 2022, a fost de 32,1 ani pentru bărbați și 28,8 ani pentru femei. De menționat că vârsta medie la prima căsătorie a înregistrat o ușoară creștere față de anul 2021 atât pentru bărbați, cât și pentru femei (cu 0,5 ani).

2.2.6. Divorțialitatea⁵⁾

În anul 2022 s-au înregistrat 23,3 mii divorțuri, cu 3,7 mii divorțuri mai puține decât în anul 2021. Rata divorțialității a scăzut de la 1,23 divorțuri la 1000 locuitori în anul 2021 la 1,06 divorțuri la 1000 locuitori în anul 2022.

Tabel 2.2.7. Principalii indicatori ai divorțialității

	2021	2022
Număr divorțuri (mii divorțuri)	27,0	23,3
Rata de divorțialitate (divorțuri la 1000 locuitori)	1,23	1,06
Divorțuri la 1000 căsătorii	237	197
Durata medie a căsătoriei desfăcute prin divorț (ani)	15,5	15,6
Vârsta medie a soților la divorț (ani)		
Masculin	44,0	44,3
Feminin	40,2	40,7

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația după domiciliu la 1 iulie a fiecărui an.

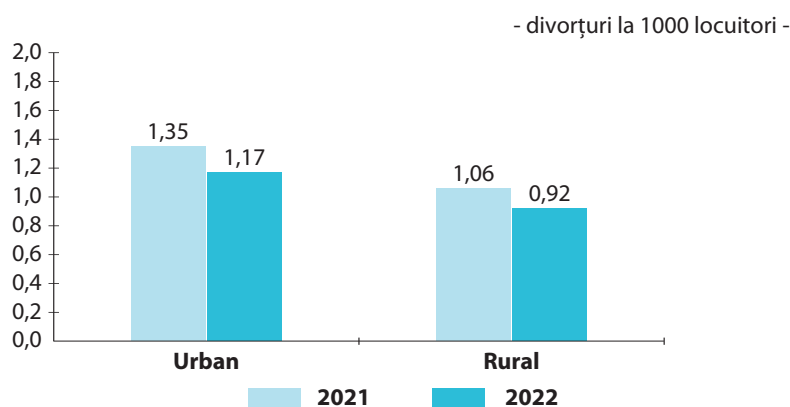
Sunt incluse divorțurile persoanelor ale căror divorțuri s-au încheiat la judecătorii, stări civile sau notari publici, în conformitate cu prevederile Legii nr.202/2010, precum și divorțurile cetățenilor români care au divorțat în străinătate, ale căror divorțuri au fost transcrise la oficiile de stare civilă din România.

În anul 2022, aproape două treimi din numărul total al divorțurilor s-au înregistrat în mediul urban, proporția la 1000 locuitori fiind de 1,6 ori mai mare în mediul urban decât în mediul rural.

⁵⁾ Indicatorul se referă la populația după domiciliu.

Grafic 2.2.5. Rata divorțialității pentru populația cu domiciliul în România, pe medii de rezidență

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

În anul 2022, analizată pe grupe de vârstă și sexe, ponderea divorțurilor este cea mai ridicată între 40 și 44 de ani în cazul ambelor sexe (18,4% dintre bărbați și 17,5% dintre femei).

În anul 2022, comparativ cu anul 2021, vârsta medie a soților la divorț a crescut cu 0,3 ani la bărbați și cu 0,5 ani la femei. Vârsta medie a soților la data desfacerii căsătoriei a fost mai mare în mediul urban, decât în mediul rural, atât în cazul femeilor (41,2 ani în urban, față de 39,9 ani în rural), cât și în cazul bărbaților (44,4 ani în urban, față de 44,1 ani în rural).

Căsătoriile desfăcute în cazul cuplurilor cu copii minori au reprezentat 39,2% din totalul divorțurilor pronunțate în anul 2022. Din totalul divorțurilor pronunțate în anul 2022, aproape două treimi s-au realizat cu acordul părților (64,2%). Alte cauze de divorț invocate au fost: infidelitatea conjugală (2,0%), alcoolismul (1,4%), violențele fizice (1,4%), cauzele combinate (2,8%) și alte situații (28,2%).

Procentul căsătoriilor desfăcute din vina unuia dintre soți reprezintă 14,0% din totalul divorțurilor, iar în 43,5% din cazuri vina a fost declarată ca fiind a ambilor soți.

2.2.7. Migrația internă⁵⁾

În anul 2022 și-au schimbat domiciliul 457,9 mii persoane, cu 83,3 mii persoane mai multe față de anul 2021. Rata migrației interne, a crescut comparativ cu anul 2021, fiind de 20,8 schimbări de domiciliu la 1000 locuitori în anul 2022 (17,0 schimbări de domiciliu la 1000 locuitori în anul 2021).

În anul 2022, fluxurile migratorii urban-rural (31,6%) și urban-urban (27,4%) au deținut cele mai mari ponderi în structura migrației interne.

Tabel 2.2.8. Principalii indicatori ai migrației interne

	2021	2022
Schimbări de domiciliu (la 1000 locuitori)	17,0	20,8
Ponderea fluxurilor de migrație (%)		
- din rural în urban	22,5	21,5
- din rural în rural	19,0	19,5
- din urban în rural	29,9	31,6
- din urban în urban	28,7	27,4

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația după domiciliu la **1 iulie** a fiecărui an.

În anul 2022, tinerii cu vârsta între 25-34 ani au fost cei mai mobili (valoarea maximă a fost de 53,0 mii persoane pentru grupa de vârstă 25-29 ani). După vârsta de 40 ani, nivelul schimbărilor de domiciliu este mai redus.

⁵⁾ Indicatorul se referă la populația după domiciliu.

Tabelul 2.2.9. Migrația internă pe grupe de vârstă și sexe

- procente -

Grupa de vârstă - ani -	2021		2022	
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
sub 15	25,9	20,0	25,6	20,1
15-19	5,7	6,8	5,5	6,6
20-24	5,5	11,1	5,1	10,1
25-29	10,5	14,5	9,6	13,2
30-34	12,1	11,8	11,0	11,0
35-39	9,6	8,6	10,3	9,2
40-44	8,8	7,0	9,3	7,4
45-49	6,1	5,2	6,6	5,6
50-54	5,4	4,8	5,8	5,2
55-59	3,0	2,7	3,2	3,1
60 și peste	7,4	7,5	8,0	8,5

În anul 2022, din numărul total al persoanelor care și-au schimbat domiciliul, bărbații au avut o pondere de 45,1%, iar femeile de 54,9%, menținându-se mobilitatea feminină mai accentuată, în principal datorită intensităților mai mari înregistrate la femeile cu vârste între 20 și 34 de ani (cu intensitatea maximă la grupa de vârstă 25-29 ani).

Fluxul migrației urban-rural are efecte pozitive asupra structurii populației din mediul rural. Populația din mediul rural primește mai mulți copii (sub 15 ani) și persoane adulte cu vârsta peste 40 ani. În anul 2022, numărul cel mai mare al persoanelor adulte care și-au schimbat domiciliul a fost înregistrat la grupa de vârstă 25-29 ani, atât în mediul urban (29,3 mii persoane), cât și în mediul rural (23,7 mii persoane).

Tabel 2.2.10. Fluxurile migrației interne cu schimbarea domiciliului între mediile de rezidență, pe grupe mari de vârstă și sexe, în anul 2022

- procente -

Grupa de vârstă	Urban-Rural		Rural-Urban	
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
Total	68,7	76,0	43,2	55,2
0-14 ani	16,3	15,5	11,9	11,6
15-59 ani	44,3	51,3	29,1	40,2
60 ani și peste	8,0	9,2	2,2	3,4

Cele mai multe schimbări de domiciliu s-au înregistrat, în anul 2022 la populația feminină în vârstă de muncă, în principal în cazul celor care și-au schimbat domiciliul din mediul urban în mediul rural (51,3 mii femei).

Procentual, peste 50,0% din populația care își schimbă domiciliu este reprezentată de femei, în principal în cazul migrării din mediul rural în mediul urban (56,1%) și schimbarea domiciliului între localități din mediul rural (59,9%).

Tabelul 2.2.11. Structura fluxurilor migrației cu schimbarea domiciliului, pe sexe

- procente -

Fluxuri migratorii	Masculin		Feminin	
	2021	2022	2021	2022
- din urban în urban	46,1	46,7	53,9	53,3
- din urban în rural	47,1	47,5	52,9	52,5
- din rural în urban	43,3	43,9	56,7	56,1
- din rural în rural	39,3	40,1	60,7	59,9

În anul 2022, peste jumătate (51,5%) din numărul persoanelor în vârstă de 15 ani și peste, care și-au schimbat domiciliul, erau căsătorite. Din cele 354,7 mii persoane în vârstă de 15 ani și peste, care și-au schimbat domiciliul, persoanele cu studii liceale și superioare au fost cele mai mobile categorii de populație, 44,7% fiind absolvenți ai învățământului liceal și 28,0% absolvind studii universitare de licență.

2.2.8. Migrația internațională

Transformările profunde din sistemul legislativ, respectiv libera circulație a persoanelor, au constituit, în special în perioada post-aderării României la Uniunea Europeană, premisele accentuării creșterii nivelului migrației internaționale.

Statele membre ale Uniunii Europene au reprezentat și în anul 2023 destinația preferată a emigranților care și-au schimbat reședința obișnuită⁶⁾, pe primele locuri situându-se Germania (22,2%), Spania (14,5%) și Italia (14,0%). Chiar și după ieșirea din Uniunea Europeană, Marea Britanie (9,0%) rămâne o destinație favorită.

Tabel 2.2.12. Principalii indicatori ai migrației internaționale temporare cu stabilirea reședinței obișnuite

	2021	2022
Emigranți		
număr persoane	216861	202311
- Masculin	131038	118653
- Feminin	85823	83658
Imigranți		
număr persoane	194642	293024
- Masculin	113914	168215
- Feminin	80728	124809
Soldul migrației internaționale		
număr persoane	-22219	90713
- Masculin	-17124	49562
- Feminin	-5095	41151

Notă: Emigranții - persoane din România care și-au schimbat reședința obișnuită, pentru cel puțin 12 luni în străinătate, în cursul anului de referință.

Imigranții - persoane de cetățenie română, străină sau fără cetățenie care au imigrat în România, respectiv care au avut anterior reședința obișnuită în străinătate și și-au stabilit / restabilit reședința obișnuită, pentru cel puțin 12 luni, pe teritoriul României, în cursul anului de referință.

Comparativ cu fluxurile de migrație înregistrate în anul 2021, în anul 2022 **numărul emigranților (202,3 mii persoane) a scăzut iar numărul imigranților (293,0 mii persoane) a crescut**. Ca urmare a agresiunii militare a Rusiei împotriva Ucrainei, în martie 2022, Comisia Europeană a activat Directiva de protecție temporară 2001/55/CE pentru persoanele din Ucraina care caută refugiu. Prin urmare, pe perioada conflictului din Ucraina, având la bază precizările suplimentare elaborate de Eurostat, în estimarea populației rezidente a României sunt incluși și cetățenii ucrainieni care beneficiază de protecție temporară.

În anul 2022, cele mai multe persoane care și-au schimbat reședința obișnuită au fost de sex masculin, reprezentând 58,6% din emigranți și 57,4% din imigranți.

Cea mai mare parte a persoanelor care au emigrat (88,5% bărbați și 83,5% femei) sunt din categoria populației în vârstă de muncă (15-64 ani), migrația în această perioadă având, probabil, în cea mai mare parte, motivație economică.

Tabel 2.2.13. Principalii indicatori ai migrației internaționale definitive

	2021	2022
Emigranți		
număr persoane	34341	48438
- Masculin	15955	23195
- Feminin	18386	25243
Imigranți		
număr persoane	49769	54839
- Masculin	26506	29201
- Feminin	23263	25638
Soldul migrației internaționale		
număr persoane	15428	6401
- Masculin	10551	6006
- Feminin	4877	395

Notă: Emigranții - cetățeni români care și-au schimbat domiciliul în străinătate în cursul anului de referință.

Imigranții - persoane de cetățenie română, care și-au stabilit / restabilit domiciliul în România, în cursul anului de referință.

Nu sunt cuprinși cetățenii străini sau fără cetățenie care și-au stabilit domiciliul în România.

În anul 2022, **numărul imigranților** care și-au stabilit domiciliul în România a fost de **54,8 mii persoane**, iar **numărul emigranților** care și-au stabilit domiciliul în altă țară a fost de **48,4 mii persoane**. Soldul migrației internaționale definitive a fost pozitiv, numărul imigranților fiind de 1,1 ori mai mare decât numărul emigranților.

⁶⁾ Persoane care au emigrat din România, respectiv și-au stabilit reședința obișnuită în străinătate pentru o perioadă de cel puțin 12 luni.

Cea mai mare parte a persoanelor care au emigrat definitiv sunt din categoria populației în vârstă de muncă. Dintre femeile care au părăsit definitiv România, 59,3% au vârsta cuprinsă între 25 și 54 ani, în timp ce bărbații din aceeași grupă de vârstă au emigrat în proporție de 55,5%.

În anul 2022, distribuția pe sexe arată că au emigrat mai multe femei (52,1%), iar cei mai mulți dintre cei care au imigrat au fost bărbații (53,2%).

3. EVOLUȚIA MACROECONOMICĂ

3.1. Produsul intern brut (PIB)

Conturile naționale au fost elaborate pe baza principiilor metodologice ale Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010).

3.1.1. Formarea Produsului intern brut

În anul 2022, nivelul Produsului intern brut, în termeni nominali, a fost de 1401345,4 milioane lei prețuri curente, revenind 73551,0 lei pe locuitor. Produsul intern brut în anul 2022 a fost, în termeni reali, mai mare cu 4,1% comparativ cu anul 2021. Produsul intern brut pe locuitor s-a majorat cu 4,5% față de anul anterior.

Tabel 3.1.1. Produsul intern brut și Produsul intern brut pe locuitor

	2021	2022 ¹⁾
Produsul intern brut (milioane lei)	1189089,8	1401345,4
Creșterea PIB în termeni reali (în procente față de anul anterior)	105,7	104,1
Produsul intern brut pe locuitor²⁾ (lei)	62170,4	73551,0
Creșterea PIB pe locuitor în termeni reali (în procente față de anul anterior)	106,6	104,5

Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

¹⁾ Date semidefinite.

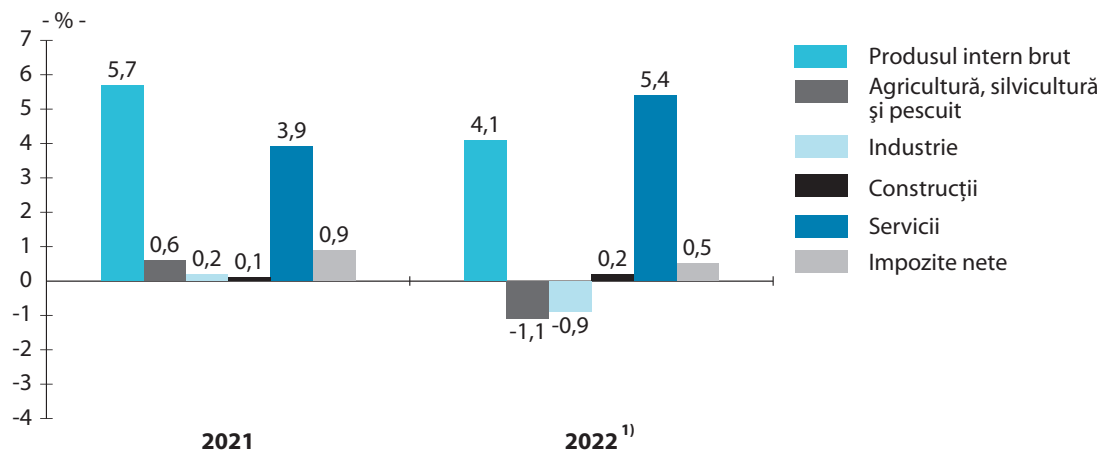
²⁾ S-a utilizat populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

În anul 2022, evoluția Produsului intern brut pe principalele ramuri de activitate a avut următoarele caracteristici:

- serviciile⁷⁾ au înregistrat cea mai mare contribuție la formarea PIB (837851,7 milioane lei, respectiv 59,9% din total); la această componentă, contribuții importante și-au adus următoarele activități: comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante (20,7% din PIB), administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială (12,1% din PIB), activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport (7,8% din PIB);
- pe locul secund s-a situat industria (292655,6 milioane lei; respectiv 20,8% la formarea PIB);
- construcțiile (102062,3 milioane lei) au contribuit cu 7,3% la formarea PIB;
- cel mai mic aport l-a avut agricultura, silvicultura și pescuitul (53184,8 milioane lei, respectiv 3,8% din PIB).

⁷⁾ Serviciile includ activitatea de comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport, administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială și activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii.

Grafic 3.1.1. Contribuții la creșterea Produsului intern brut, pe categorii de resurse

Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

¹⁾ Date semidefinite.

Tabel 3.1.2. Produsul intern brut, pe categorii de resurse

	Milioane lei prețuri curente		Structura %	
	2021	2022 ¹⁾	2021	2022 ¹⁾
Agricultură, silvicultură și pescuit	56631,5	53184,8	4,8	3,8
Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	233854,1	292655,6	19,7	20,8
Construcții	75895,3	102062,3	6,4	7,3
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante Informații și comunicații	235802,1	289796,4	19,8	20,7
Intermedieri financiare și asigurări	76459,0	98396,3	6,4	7,0
Tranzacții imobiliare	32911,3	28963,6	2,8	2,1
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	91336,2	104603,9	7,7	7,5
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	84304,1	109160,5	7,1	7,8
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	157271,2	169584,8	13,2	12,1
Valoare adăugată brută	1074748,2	1285754,4	90,4	91,8
Impozite pe produs ²⁾	115095,1	133359,9	9,7	9,5
Drepturi asupra importurilor (taxe vamale)	3211,6	4090,5	0,3	0,3
Subvenții pe produs	-3965,1	-21859,4	-0,4	-1,6
Produs intern brut (PIB)	1189089,8	1401345,4	100,0	100,0
Produs intern brut pe locuitor³⁾ (lei)	62170,4	73551,0		
Venit național brut	1164055,8	1358768,7		

Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

¹⁾ Date semidefinite.

²⁾ Inklusiv TVA.

³⁾ S-a utilizat populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

În anul 2022, valoarea adăugată brută înregistrată a fost de 1285754,4 milioane lei prețuri curente și a reprezentat 91,8% din PIB.

Comparativ cu anul 2021, valoarea adăugată brută în anul 2022 a fost, în termeni reali, mai mare cu 3,6%.

În anul 2022, creșterea economică de 4,1% a fost susținută în principal, de evoluția sectorului servicii cu o dinamică de 8,6% și de sectorul construcții cu o creștere de 2,5% față de anul precedent.

Impozitele nete au avut un impact pozitiv asupra PIB (contribuție de +0,5% la creșterea PIB).

Tabel 3.1.3. Indicii Produsului intern brut, pe categorii de resurse

- în procente față de anul precedent -

	2021	2022 ¹⁾
Produsul intern brut	105,7	104,1
Valoarea adăugată brută în agricultură, silvicultură și pescuit	113,7	76,6
Valoarea adăugată brută în industrie	100,9	95,4
Valoarea adăugată brută în construcții	101,5	102,5
Valoarea adăugată brută în servicii	106,6	108,6

¹⁾ Date semidefinite.

3.1.2. Utilizarea Produsului intern brut

În anul 2022, consumul final efectiv a fost de 1115776,9 milioane lei, reprezentând 79,7% din Produsul intern brut, pondere mai mare față de anul anterior cu 0,3 puncte procentuale.

Tabel 3.1.4. Produsul intern brut, pe categorii de utilizări

- milioane lei prețuri curente -

	2021	2022 ¹⁾	Structura, %	
			2021	2022 ¹⁾
Produsul intern brut	1189089,8	1401345,4	100,0	100,0
Consumul final efectiv	943630,4	1115776,9	79,4	79,7
Consumul final individual efectiv al gospodăriilor populației	823920,3	985474,0	69,3	70,4
Consumul final colectiv efectiv al administrațiilor publice	119710,1	130302,9	10,1	9,3
Formarea brută de capital	312894,2	379183,8	26,3	27,0
Formarea brută de capital fix	288381,2	346459,4	24,2	24,7
Variația stocurilor ²⁾	24513,0	32724,4	2,1	2,3
Exportul net ³⁾	-67434,8	-93615,3	-5,7	-6,7

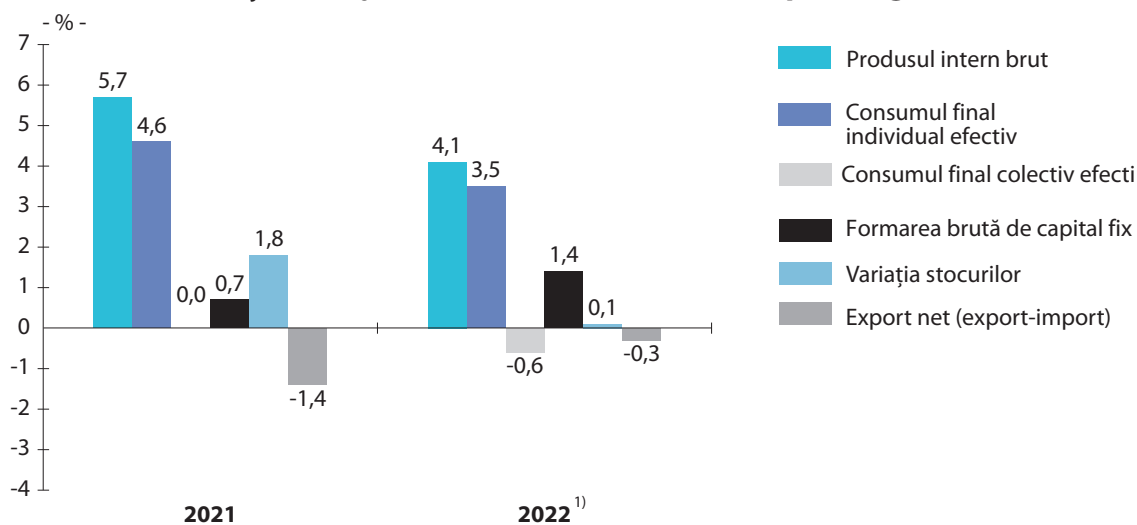
Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

¹⁾ Date semidefinite.

²⁾ Inklusiv achiziții minus cedări de obiecte de valoare.

³⁾ Export-Import.

Grafic 3.1.2. Contribuții la creșterea Produsului intern brut, pe categorii de utilizări

Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

¹⁾ Date semidefinite.

În anul 2022, *consumul final individual efectiv al gospodăriilor populației* (cea mai importantă componentă a consumului final efectiv) a fost de 985474,0 milioane lei, reprezentând 70,4% din Produsul intern brut, pondere mai mare cu 1,1 puncte procentuale față de anul 2021 (69,3% din Produsul intern brut în anul 2021).

Evoluția *consumului final individual efectiv al gospodăriilor populației* indică o dinamică pozitivă a acestui indicator (5,1% în anul 2022).

În anul 2022, *consumul final colectiv efectiv al administrației publice* a fost de 130302,9 milioane lei, acest indicator a reprezentat 9,3% din Produsul intern brut, cu 0,8 puncte procentuale mai mic față de cel din anul anterior (10,1% din Produsul intern brut în anul 2021).

În anul 2022, *rata de investiție*⁸⁾ a avut valoarea de 26,9%, cu 0,1 puncte procentuale peste nivelul înregistrat în anul 2021 (26,8%).

Comparativ cu anul precedent, formarea brută de capital fix s-a majorat cu 5,9%.

În anul 2022, sumele ce au fost alocate pentru *formarea brută de capital fix* au reprezentat 346459,4 milioane lei. Ponderea formării brute de capital fix în total PIB a fost mai mare cu 0,5 puncte procentuale față de anul anterior (de la 24,2% din PIB în anul 2021, la 24,7% în anul 2022).

În anul 2022, atât exporturile cât și importurile de bunuri și servicii au avut o dinamică pozitivă față de anul anterior (9,7% exporturi, respectiv 9,5% importuri de bunuri și servicii).

În anul 2022, *exportul net de bunuri și servicii* a avut o valoare de -93615,3 milioane lei.

Tabel 3.1.5. Indicii Produsului intern brut, pe categorii de utilizări

- în procente față de anul precedent -

	2021	2022 ¹⁾
Produsul intern brut	105,7	104,1
Consumul final efectiv	105,9	103,7
Consumul final individual efectiv al gospodăriilor populației	106,8	105,1
Consumul final colectiv efectiv al administrațiilor publice	100,2	94,3
Formarea brută de capital (FBCF + variația stocurilor)	110,0	106,2
Formarea brută de capital fix (FBCF)	102,9	105,9
Variația stocurilor ²⁾	275,3	109,3
Export net	133,8	108,1
Import	114,8	109,5
Export	112,6	109,7
Cererea internă	106,9	104,3

¹⁾ Date semidefinite.

²⁾ Inklusiv achiziții minus cedări de obiecte de valoare.

3.2. Evoluția prețurilor și inflația

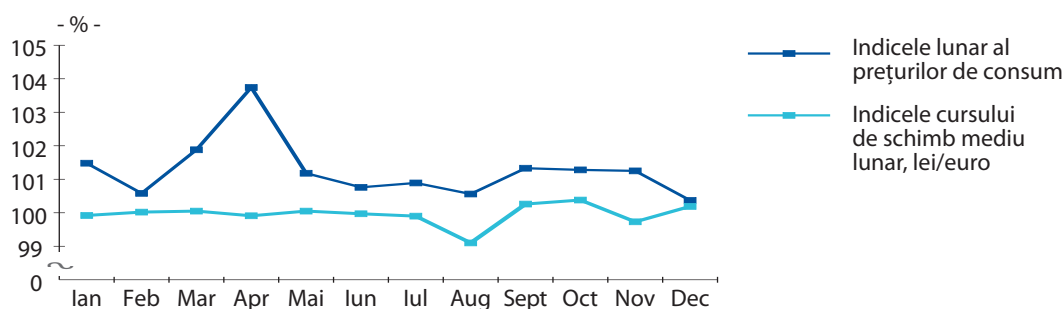
3.2.1. Indicele prețurilor de consum

Pe parcursul anului 2022, evoluția ratei inflației a fost influențată de o serie de procese și fenomene, printre care se enumeră:

- impactul războiului din Ucraina și al condițiilor meteo nefavorabile asupra prețurilor materiilor prime;
- atenuarea efectelor creșterii prețurilor bunurilor energetice prin adoptarea de către autorități a unor măsuri de sprijin;
- creșterea cererii de consum în contextul eliminării tuturor restricțiilor din perioada pandemiei de COVID-19;
- variația cotațiilor internaționale ale petrolului;
- evoluția cursului de schimb leu/euro.

⁸⁾ Rata investiției s-a determinat prin raportarea FBCF la VAB.

Grafic 3.2.1. Indicii cursului de schimb mediu lunar și ai prețurilor de consum, pentru anul 2022 (luna precedentă = 100)

Creșterea lunară a prețurilor de consum (pe total) a avut doar valori pozitive pe tot parcursul anului 2022, la sfârșitul anului rata inflației fiind de 16,4%, cu 8,2 puncte procentuale mai mare față de cea înregistrată în anul anterior, când a fost de 8,2%.

În anul 2022, rata medie anuală a inflației a fost de 13,8%, cu 8,7 puncte procentuale peste nivelul mediu înregistrat în anul 2021, când rata medie anuală a inflației a fost de 5,1%.

În anul 2022, rata medie lunară a inflației a fost de 1,3%, cu 0,6 puncte procentuale peste valoarea înregistrată în anul 2021 (0,7%).

Tabel 3.2.1. Evoluția lunară a indicilor prețurilor de consum

- decembrie an precedent = 100 -

Luna	Total		Mărfuri alimentare		Mărfuri nealimentare		Servicii	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Ianuarie	101,33	101,48	100,63	101,15	102,24	101,73	100,25	101,37
Februarie	101,75	102,07	101,09	103,13	102,72	101,42	100,45	101,98
Martie	102,14	103,99	101,46	105,75	103,19	103,31	100,69	102,66
Aprilie	102,60	107,88	101,92	108,46	103,68	108,94	101,09	103,63
Mai	103,14	109,15	103,04	110,34	103,97	110,03	101,36	104,26
Iunie	103,42	109,98	103,30	111,02	104,27	111,04	101,59	104,82
Iulie	104,42	110,96	103,00	112,04	106,38	112,01	101,99	105,74
August	104,67	111,58	102,95	114,08	106,74	111,80	102,43	106,13
Septembrie	105,55	113,06	103,93	116,04	107,52	113,23	103,41	106,89
Octombrie	107,43	114,51	105,03	118,70	110,51	114,14	103,84	107,64
Noiembrie	107,43	115,94	105,80	120,53	109,92	115,32	104,05	109,05
Decembrie	108,19	116,37	106,69	122,05	110,73	114,95	104,49	109,78

La grupa **mărfuri alimentare** (inclusiv băuturile alcoolice) la sfârșitul lunii decembrie 2022, indicele prețurilor de consum a fost de 122,05% (cu 5,68 puncte procentuale peste nivelul înregistrat de indicele general al prețurilor de consum).

Mărfurile alimentare au deținut 33,02% în structura cheltuielilor medii lunare efectuate de o gospodărie pentru cumpărarea bunurilor și pentru plata serviciilor necesare satisfacerii nevoilor de trai.

În anul 2022, comparativ cu anul 2021, s-a înregistrat o ușoară creștere a cheltuielilor pentru aceste produse în total (au crescut cu 2,33 puncte procentuale), fenomen datorat tendinței gospodăriilor de realocare a resurselor disponibile.

În decembrie 2022, indicii prețurilor de consum (față de decembrie 2021) pentru diferite produse alimentare s-au situat în majoritate peste nivelul indicelui general al prețurilor de consum, cu diferențe cuprinse între 0,47 puncte procentuale (carne de porcine) și 46,42 puncte procentuale (zahăr). În această categorie s-au situat următoarele mărfuri și grupe de mărfuri alimentare: carne de bovine (1,79 puncte procentuale), carne de pasăre (5,17 puncte procentuale), pește proaspăt și congelat (5,33 puncte procentuale), conserve din carne (5,91 puncte procentuale), produse de morărit și panificație (9,34 puncte procentuale), lapte și produse lactate (14,30 puncte procentuale), cartofi (19,06 puncte procentuale), ouă (19,14 puncte procentuale) și ulei comestibil (21,09 puncte procentuale).

S-au situat sub nivelul indicelui total al prețurilor de consum indicii de prețuri pentru conserve din pește și alte produse din pește (-1,91 puncte procentuale), preparate din carne (-2,10 puncte procentuale), băuturi alcoolice (-5,56 puncte procentuale) și fructe proaspete (-6,04 puncte procentuale).

Analiza evoluției indicilor prețurilor la produsele alimentare față de nivelul grupei produse alimentare, în decembrie 2022 față de decembrie 2021, relevă următoarele aspecte: la unele mărfuri alimentare, indicii de preț s-au situat peste nivelul grupei de produse alimentare cu diferențe cuprinse între 0,19 puncte procentuale (legume și conserve de legume) și 40,74 puncte procentuale (zahăr). La alte mărfuri alimentare, indicii de preț s-au situat sub nivelul grupei de produse alimentare cu diferențe cuprinse între -0,35 puncte procentuale (pește proaspăt și congelat) și -13,17 puncte procentuale (țuică, rachiuri și alte băuturi alcoolice).

Tabel 3.2.2. Indicii prețurilor de consum la principalele mărfuri alimentare, în decembrie 2022

- decembrie 2021 = 100 -

	Indicii prețurilor de consum - % -	Diferențe (+/-) față de nivelul indicelui prețurilor de consum¹⁾	Diferențe (+/-) față de nivelul mediu al grupei¹⁾
Total	116,37		
Mărfuri alimentare	122,05	5,68	
din care:			
Produse de morărit și panificație	125,71	9,34	3,66
din care:			
Produse de morărit	131,45	15,08	9,40
din care: Făină	133,00	16,63	10,95
Pâine, produse de franzelărie, specialități, subproduse grâu, porumb, secară	125,70	9,33	3,65
Legume și conserve de legume	122,24	5,87	0,19
din care: Cartofi	135,43	19,06	13,38
Fructe și conserve din fructe	114,46	-1,91	-7,59
din care: Fructe proaspete	110,33	-6,04	-11,72
Ulei, slănină, grăsimi	137,09	20,72	15,04
din care: Ulei comestibil	137,46	21,09	15,41
Carne, preparate din carne și conserve din carne	117,42	1,05	-4,63
din care:			
Carne de bovine	118,16	1,79	-3,89
Carne de porcine	116,84	0,47	-5,21
Carne de pasăre	121,54	5,17	-0,51
Preparate din carne	114,27	-2,10	-7,78
Conserve din carne	122,28	5,91	0,23
Pește și conserve din pește	120,85	4,48	-1,20
din care:			
Pește proaspăt și congelat	121,70	5,33	-0,35
Conserve din pește și alte produse din pește	114,46	-1,91	-7,59
Lapte și produse lactate	130,67	14,30	8,62
din care:			
Lapte - total	131,53	15,16	9,48
din care: Lapte de vacă	132,80	16,43	10,75
Brânză - total	131,59	15,22	9,54
Unt	145,14	28,77	23,09
Ouă	135,51	19,14	13,46
Zahăr, produse zaharoase și miere de albine	124,71	8,34	2,66
din care: Zahăr	162,79	46,42	40,74
Băuturi alcoolice	110,81	-5,56	-11,24
din care:			
Vin	110,63	-5,74	-11,42
Bere	111,54	-4,83	-10,51
Țuică, rachiuri și alte băuturi alcoolice	108,88	-7,49	-13,17

¹⁾ Puncte procentuale.

La grupa **mărfuri nealimentare** la sfârșitul lunii decembrie 2022, indicele prețurilor de consum a fost 114,95% (cu 1,42 puncte procentuale sub nivelul înregistrat de indicele general al prețurilor de consum).

În decembrie 2022 față de aceeași lună a anului anterior, majoritatea indicilor prețurilor de consum pentru diferite produse nealimentare s-au situat sub nivelul indicelui general al prețurilor de consum cu diferențe cuprinse între 3,94 puncte procentuale (combustibili) și 9,51 puncte procentuale (tutun, țigări).

Sub nivelul indicelui general al prețurilor de consum se mai situează indicii de preț pentru încălțăminte (-7,60 puncte procentuale), articole de igienă, cosmetice și medicale (-7,84% puncte procentuale), confecții (-7,97 puncte procentuale) și produse de uz casnic, mobilă (-9,36 puncte procentuale).

Peste nivelul indicelui general al prețurilor s-au situat indicii pentru energie termică (3,73 puncte procentuale), gaze naturale (19,36 puncte procentuale) și energie electrică (28,77 puncte procentuale).

Analiza evoluției prețurilor la produsele nealimentare față de nivelul grupei produselor nealimentare, în decembrie 2022 față de decembrie 2021, relevă următoarele aspecte: la unele mărfuri nealimentare, indicii de preț s-au situat sub nivelul grupei de produse nealimentare, cu diferențe cuprinse între -2,52 puncte procentuale (combustibili) și -8,09 puncte procentuale (tutun, țigări). În cazul altor mărfuri nealimentare, indicii de preț s-au situat peste nivelul grupei de produse nealimentare, diferențele situându-se între 5,15 puncte procentuale pentru energie termică și 30,19 puncte procentuale pentru energie electrică.

Tabel 3.2.3. Indicii prețurilor de consum la principalele mărfuri nealimentare, în decembrie 2022

- decembrie 2021 = 100 -

	Indicii prețurilor de consum - % -	Diferențe (+/-) față de nivelul indicelui prețurilor de consum ¹⁾	Diferențe (+/-) față de nivelul mediu al grupei ¹⁾
Total	116,37		
Mărfuri nealimentare	114,95	-1,42	
din care:			
Îmbrăcăminte, articole de galanterie, mercerie, pasmanterie	108,51	-7,86	-6,44
din care: Confecții	108,40	-7,97	-6,55
Încălțăminte	108,77	-7,60	-6,18
Produse de uz casnic, mobilă	107,01	-9,36	-7,94
Articole de igienă, cosmetice și medicale	108,53	-7,84	-6,42
Combustibili	112,43	-3,94	-2,52
Tutun, țigări	106,86	-9,51	-8,09
Energie electrică, gaze și încălzire centrală	139,66	23,29	24,71
din care:			
Energie electrică	145,14	28,77	30,19
Gaze naturale	135,73	19,36	20,78
Energie termică	120,10	3,73	5,15

¹⁾ Puncte procentuale.

La grupa **servicii**, indicele prețurilor de consum, în decembrie 2022 față de decembrie 2021, a fost 109,78% (cu 6,59 puncte procentuale sub nivelul indicelui prețurilor pe total).

Serviciile pentru care indicele prețurilor s-a situat sub nivelul indicelui prețurilor de consum au prezentat față de acesta diferențe cuprinse între -0,55 puncte procentuale (transport rutier) și -16,48 puncte procentuale (poștă și telecomunicații).

Peste nivelul IPC pe total s-au situat indicii pentru apă, canal, salubritate (4,68 puncte procentuale) și cei pentru transport CFR (4,81 puncte procentuale).

În cadrul grupei, comparând indicii prețurilor de consum pentru principalele servicii cu indicele mediu al prețurilor la servicii, în decembrie 2022 față de luna decembrie 2021, rezultă următoarele:

- *sub nivelul mediu al indicelui prețurilor de consum la servicii* au fost indicii prețurilor înregistrați pentru chirii (-2,42 puncte procentuale), poștă și telecomunicații (-9,89 puncte procentuale);
- *peste nivelul indicelui mediu al serviciilor* s-au situat indicii prețurilor pentru transport urban (0,51 puncte procentuale), alte servicii (3,16 puncte procentuale), transport interurban (5,87 puncte procentuale), apă, canal, salubritate (11,27 puncte procentuale).

Tabel 3.2.4. Indicii prețurilor de consum la principalele servicii, în decembrie 2022

- decembrie 2021 = 100 -

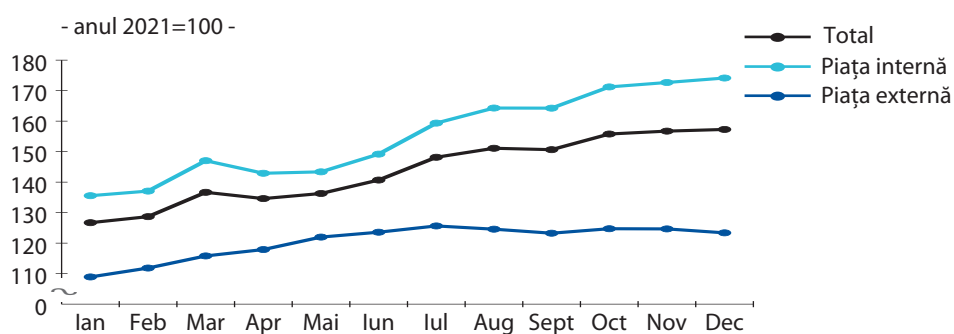
	Indicii prețurilor de consum - % -	Diferențe (+/-) față de nivelul indicelui prețurilor de consum ¹⁾	Diferențe (+/-) față de nivelul mediu al grupei ¹⁾
Total	116,37		
Servicii	109,78	-6,59	
din care:			
Chirii	107,36	-9,01	-2,42
Apă, canal, salubritate	121,05	4,68	11,27
Transport urban	110,29	-6,08	0,51
Transport interurban	115,65	-0,72	5,87
din care:			
C.F.R.	121,18	4,81	11,4
Rutier	115,82	-0,55	6,04
Abonamente auto	114,86	-1,51	5,08
Poștă și telecomunicații	99,89	-16,48	-9,89
din care:			
Servicii poștale	100,05	-16,32	-9,73
Telefon	99,12	-17,25	-10,66
Abonament radio, TV	101,09	-15,28	-8,69
Alte servicii	112,94	-3,43	3,16

¹⁾ Puncte procentuale.

3.2.2. Indicele prețurilor producției industriale

În anul 2022, indicele prețurilor producției industriale pentru ansamblul produselor fabricate și comercializate la intern și extern, a fost în luna decembrie 157,28%, în creștere cu 40,7 puncte procentuale față de cel înregistrat în luna decembrie a anului anterior, în condițiile menținerii bazei de comparație (anul 2021=100).

Grafic 3.2.2. Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe total, piața internă și piața externă, în anul 2022

Pentru cele două tipuri de piețe, acest indicator a avut următoarele caracteristici:

- în luna decembrie 2022 față de luna decembrie 2021, indicele prețurilor producției industriale pentru piața internă și indicele prețurilor producției industriale pentru piața externă au crescut cu 52,8 puncte procentuale, respectiv 16,2 puncte procentuale.

Tabel 3.2.5. Indicii prețurilor producției industriale pe total (piața internă și piața externă)

- anul 2021 = 100 -

	Decembrie 2021 %	Decembrie 2022 %	Diferențe (+/-) față de nivelul mediu al grupei ¹⁾ în luna decembrie 2022
Industrie – total	116,61	157,28	
Destinații ale producției industriale			
Piața internă	121,31	174,14	16,9
Piața externă	107,15	123,38	-33,9
Secțiuni CAEN Rev.2			
Industrie extractive	134,51	170,23	13,0
Industrie prelucrătoare	107,70	125,18	-32,1
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	161,22	326,32	169,0
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	104,19	126,01	-31,3
Marile grupe industriale:			
Industria bunurilor intermediare	110,57	130,12	-27,2
Industria bunurilor de capital	105,64	114,52	-42,8
Industria bunurilor de folosință îndelungată	105,59	121,03	-36,3
Industria bunurilor de uz curent	103,67	125,98	-31,3
Industria energetică	149,47	275,12	117,8

¹⁾ Puncte procentuale.

În luna decembrie 2022, indicii prețurilor producției industriale pe secțiuni CAEN Rev.2, comparativ cu indicele general al prețurilor producției industriale au înregistrat următoarea evoluție:

- au crescut indicii prețurilor producției industriale la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat și cei din industria extractivă cu 69,0 puncte procentuale, respectiv 13,0 puncte procentuale;
- s-au redus indicii prețurilor producției industriale din industria prelucrătoare și cei la distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare cu 32,1 puncte procentuale, respectiv 31,3 puncte procentuale.

Analiza situației indicilor prețurilor producției industriale pe marile grupe industriale, la nivelul lunii decembrie 2022 față de indicele general al prețurilor producției industriale, relevă următoarele fenomene:

- se constată creșteri peste nivelul înregistrat pe total în industria energetică cu 17,8 puncte procentuale;
- sub nivelul înregistrat pe total se situează industria bunurilor de capital cu -42,8 puncte procentuale, industria bunurilor de folosință îndelungată cu -36,3 puncte procentuale, industria bunurilor de uz curent cu -31,3 puncte procentuale și industria bunurilor intermediare cu -27,2 puncte procentuale.

3.3. Evoluția principalilor indicatori bugetari

3.3.1. Bugetul public național⁹⁾

Economia mondială s-a aflat în anul 2022 sub influența mai multor crize suprapuse (energetică, inflaționistă, a lanțurilor de aprovizionare). Perspectiva revenirii economiei după criza SARS-COV 2 a fost afectată de șocul conflictului din Ucraina, provocând o scumpire a produselor petroliere și a gazelor naturale, ceea ce a determinat o creștere accentuată a prețurilor tuturor bunurilor și produselor, inflația atingând niveluri ridicate.

În prima jumătate a anului 2022 provocările cu care s-a confruntat economia românească s-au accentuat odată cu declanșarea agresiunii ruse împotriva Ucrainei în a doua jumătate a lunii februarie. Din punct de vedere al crizei sanitare situația s-a îmbunătățit treptat, în martie starea de alertă nu a mai fost prelungită, restricțiile fiind ridicate, iar valurile care au urmat nu au fost atât de agresive încât să impună luarea unor măsuri de limitare a răspândirii virusului, astfel că activitatea economică s-a desfășurat în condiții normale în toate domeniile de activitate. În schimb, pe fondul conflictului declanșat la granița României, fenomene care deja se manifestau încă din anul 2021 s-au agravat și anume creșterea accelerată a prețurilor, problemele cu aprovizionarea în industrie, criza energetică, etc.

⁹⁾ Cuprinde: Execuția bugetului de stat, Execuția bugetelor locale și Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat.

În contextul pandemiei, statele membre UE printre care și România au implementat programe importante de susținere a economiei și menținere a nivelului de trai. Adoptarea rapidă de măsuri fiscale, crite pentru a acoperi nevoile financiare în sectoarele cele mai afectate de criza generată de pandemia COVID-19, sunt esențiale pentru a evita o contracție a activității economice, dar și pentru revenirea creșterii la nivele sustenabile.

Cheltuielile bugetului public național au reprezentat 503199,1 milioane lei în anul 2022 și respectiv 431966,2 milioane lei în anul 2021, nivelul nu a putut fi acoperit de veniturile încasate (410662,9 milioane lei în anul 2022 și respectiv 339179,3 milioane lei în anul 2021).

Tabel 3.3.1. Execuția bugetului public național

- milioane lei prețuri curente -

	2021	2022	Structura,		Ponderea în PIB,	
			%		%	
			2021	2022	2021	2022 ¹⁾
Venituri	339179,3	410662,9	100,00	100,00	28,52	29,31
Bugetul de stat	168881,6	222202,7	49,79	54,11	14,20	15,86
Bugete locale	79595,0	90050,2	23,47	21,93	6,69	6,43
Bugetul asigurărilor sociale de stat	90702,7	98410,0	26,74	23,96	7,63	7,02
Cheltuieli	431966,2	503199,1	100,00	100,00	36,33	35,91
Bugetul de stat	264230,7	315367,3	61,17	62,67	22,22	22,51
Bugete locale	77077,6	88556,3	17,84	17,60	6,48	6,32
Bugetul asigurărilor sociale de stat	90657,9	99275,5	20,99	19,73	7,63	7,08
Deficit / Excedent	-92786,9	-92536,2	100,00	100,00	-7,80	-6,60
Bugetul de stat	-95349,1	-93164,6	102,76	100,68	-8,02	-6,65
Bugete locale	2517,4	1493,9	-2,71	-1,61	0,21	0,11
Bugetul asigurărilor sociale de stat	44,8	-865,5	-0,05	0,93	-	-0,06

¹⁾ Date semidefinite.

3.3.1.1. Veniturile realizate la bugetul public național

În anul 2022, veniturile realizate la bugetul public național au fost de 410662,9 milioane lei, fiind structurate astfel: 54,11% din veniturile totale au provenit de la bugetul de stat; 23,96% de la bugetul asigurărilor sociale de stat și 21,93% de la bugetele locale.

În termeni nominali, în anul 2022 față de anul 2021, veniturile realizate la bugetul public național au avut o creștere de 71483,6 milioane lei (+21,08 puncte procentuale).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, în evoluția veniturilor realizate la bugetul național s-au înregistrat creșteri ale ponderii în total venituri a aportului bugetului de stat (+4,32 puncte procentuale), scăderi la bugetul asigurărilor sociale de stat (-2,78 puncte procentuale) și la bugetele locale (-1,54 puncte procentuale).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021 s-a înregistrat creșterea ponderii în PIB a veniturilor de la bugetul de stat (+1,66 puncte procentuale) și scăderi la bugetul asigurărilor sociale de stat (-0,61 puncte procentuale) și la bugetele locale (-0,26 puncte procentuale).

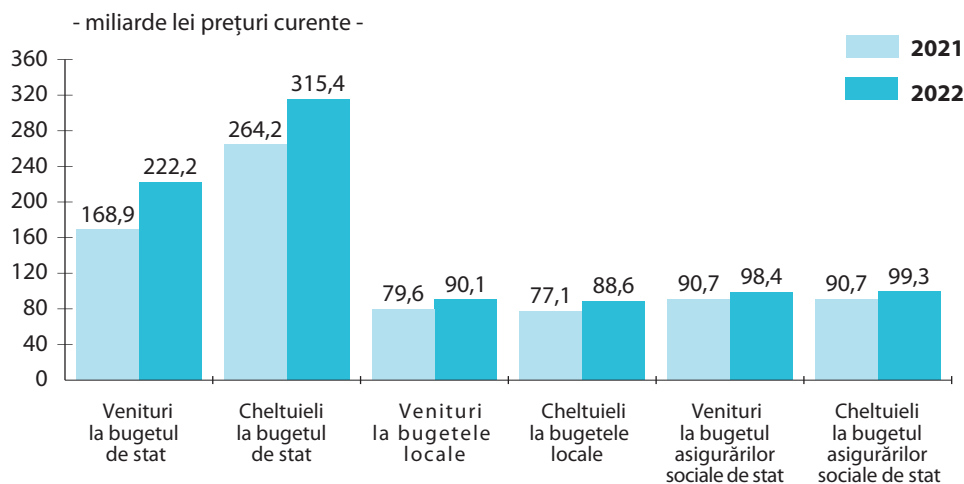
3.3.1.2. Cheltuielile realizate la bugetul public național

În anul 2022, cheltuielile realizate la bugetul public național au fost de 503199,1 milioane lei și au avut următoarea structură: 62,67% din cheltuielile totale au fost realizate de bugetul de stat, 19,73% de bugetul asigurărilor sociale de stat și 17,60% de bugetele locale.

În termeni nominali, în anul 2022 comparativ cu anul 2021, cheltuielile realizate la bugetul public național au crescut cu 71232,9 milioane lei (+16,49 puncte procentuale). În perioada analizată, structura cheltuielilor bugetului național a înregistrat următoarele tendințe: a crescut ponderea în total la cheltuielile de la bugetul de stat (+1,50 puncte procentuale) și a scăzut ponderea la bugetul asigurărilor sociale de stat (-1,26 puncte procentuale) și la bugetele locale (-0,24 puncte procentuale).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021 s-a înregistrat o ușoară creștere a ponderii în PIB a cheltuielilor de la bugetul de stat (+0,29 puncte procentuale), precum și scăderi ale cheltuielilor de la bugetul asigurărilor sociale de stat (-0,54 puncte procentuale) și a celor de la bugetele locale (-0,16 puncte procentuale).

Grafic 3.3.1. Veniturile și cheltuielile totale realizate la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele locale

3.3.1.3. Soldul bugetului public național

Comparând veniturile totale înregistrate la bugetul public național cu cheltuielile totale rezultă că în anul 2022 s-a înregistrat un deficit de -92536,2 milioane lei prețuri curente iar în anul 2021 s-a înregistrat un deficit de -92786,9 milioane lei prețuri curente.

La bugetul de stat s-a înregistrat în anul 2022 un deficit de -93164,6 milioane lei, iar în anul 2021 deficitul a fost de -95349,1 milioane lei.

În anul 2022 la bugetele locale s-a înregistrat un excedent de 1493,9 milioane lei, în timp ce în anul 2021 excedentul a fost de 2517,4 milioane lei.

La bugetul asigurărilor sociale de stat, în anul 2022 s-a înregistrat un deficit de -865,5 milioane lei, față de anul 2021 când a fost înregistrat un excedent de 44,8 milioane lei.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, în termeni nominali, deficitul bugetului public național s-a diminuat cu 250,7 milioane lei.

Ponderea deficitului bugetului public național în produsul intern brut a fost de -7,80% în anul 2021 și de -6,60% în anul 2022.

Diferența dintre ponderea în PIB a deficitului bugetului public național în anul 2022 și 2021 a fost de 1,20 puncte procentuale.

3.3.2. Bugetul de stat

3.3.2.1. Veniturile totale ale bugetului de stat

În anul 2022, veniturile totale realizate la bugetul de stat au fost de 222202,7 milioane lei, ponderea lor în produsul intern brut fiind de 15,86%.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, în termeni nominali, veniturile totale ale bugetului de stat au crescut cu 53321,1 milioane lei (31,57%).

În anul 2022, în structura veniturilor totale ale bugetului de stat, veniturile fiscale au reprezentat 71,84% din veniturile totale.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, în structura veniturilor totale ale bugetului de stat s-a înregistrat o creștere a ponderii veniturilor din: venituri nefiscale (+2,31 puncte procentuale), operațiuni financiare (+1,60 puncte procentuale), alte sume primite de la UE (+0,50 puncte procentuale), venituri curente (+0,28 puncte procentuale), sume în curs de distribuire (+0,13 puncte procentuale), sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări (+0,02 puncte procentuale), dar în același timp și diminuări la: sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020 (-2,48 puncte procentuale), contribuții de asigurări (-1,23 puncte procentuale), venituri fiscale (-0,80 puncte procentuale), venituri din capital (-0,09 puncte procentuale).

Tabel 3.3.2. Veniturile realizate la bugetul de stat

- milioane lei prețuri curente -

	2021	2022	Structura, %	
			2021	2022
VENITURI - total	168881,6	222202,7	100,00	100,00
Venituri curente	144313,8	190492,6	85,45	85,73
Venituri fiscale	122666,4	159619,0	72,64	71,84
Impozit pe venit, profit și câștiguri din capital	24970,8	32268,4	14,79	14,52
Contribuții de asigurări	10246,9	10748,5	6,07	4,84
Venituri nefiscale	11400,5	20125,1	6,75	9,06
Venituri din capital	502,1	470,9	0,30	0,21
Operațiuni financiare	1770,1	5877,4	1,05	2,65
Subvenții	-	28,2	-	0,01
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	-13,5	29,2	-0,01	0,01
Alte sume primite de la UE	101,3	1236,3	0,06	0,56
Sume în curs de distribuire	-17,3	274,6	-0,01	0,12
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020	22225,1	23727,5	13,16	10,68
Sume aferente asistenței financiare nerambursabile alocate pentru PNRR	-	66,0	-	0,03

3.3.2.2. Cheltuielile bugetului de stat

În anul 2022, cheltuielile bugetului de stat au fost de 315367,3 milioane lei și au reprezentat 22,50% din PIB. Structura cheltuielilor bugetului de stat a fost următoarea: 36,08% din cheltuielile totale au reprezentat cheltuielile social-culturale; 29,32% cheltuielile aferente serviciilor publice generale; 17,55% cheltuieli pentru acțiuni economice; 13,85% cheltuielile pentru apărare, ordine publică și siguranță națională; 3,20% cheltuieli pentru servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, în termeni nominali, cheltuielile bugetului de stat au crescut cu 51136,6 milioane lei (+19,35%).

Tabel 3.3.3. Cheltuielile bugetului de stat

- milioane lei prețuri curente -

	2021	2022	Structura, %	
			2021	2022
CHELTUIELI - total	264230,7	315367,3	100,00	100,00
Servicii publice generale	76084,5	92460,8	28,79	29,32
Apărare, ordine publică și siguranță națională	39824,9	43684,0	15,07	13,85
Cheltuieli social-culturale	94404,5	113776,9	35,73	36,08
Servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape	10055,5	10099,0	3,81	3,20
Acțiuni economice	43861,3	55346,6	16,60	17,55

3.3.3. Bugetele locale

3.3.3.1. Veniturile bugetelor locale

În anul 2022, veniturile bugetelor locale au fost de 90050,2 milioane lei și au reprezentat 6,43% din PIB. Structura veniturilor totale ale bugetelor locale a fost următoarea: 73,40% venituri fiscale; 10,71% subvenții; 9,50% sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020; 5,64% venituri nefiscale; 0,49% venituri din capital; 0,24% operațiuni financiare; 0,04% alte sume primite de la UE. Totodată, structura veniturilor bugetelor locale a înregistrat și o valoare negativă de - 0,02% reprezentând sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, în termeni nominali, veniturile totale ale bugetelor locale au crescut cu 10455,2 milioane lei (+13,14%).

Tabel 3.3.4. Veniturile bugetelor locale

- milioane lei prețuri curente -

	2021	2022	Structura, %	
			2021	2022
VENITURI - VENITURI - total	79595,0	90050,2	100,00	100,00
Venituri curente	62891,9	71178,8	79,02	79,04
Venituri fiscale	58855,3	66096,9	73,94	73,40
Venituri nefiscale	4036,6	5081,9	5,07	5,64
Venituri din capital	289,4	443,3	0,36	0,49
Operațiuni financiare	628,3	212,6	0,79	0,24
Subvenții	10310,3	9646,4	12,95	10,71
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	4,1	-19,1	0,01	-0,02
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020	5436,5	8555,3	6,83	9,50
Alte sume primite de la UE	34,5	32,9	0,04	0,04

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, analiza evoluției structurii componentelor veniturilor totale ale bugetelor locale, evidențiază următoarele aspecte:

- s-a majorat ponderea în totalul veniturilor bugetelor locale la: sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări (+2,67 puncte procentuale), venituri nefiscale (+0,57 puncte procentuale), venituri din capital (+0,13 puncte procentuale);
- s-a redus ponderea în totalul veniturilor bugetelor locale la: subvenții (-2,24 puncte procentuale), operațiuni financiare (-0,55 puncte procentuale), venituri fiscale (-0,54 puncte procentuale); sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020 (-0,03 puncte procentuale).

3.3.3.2. Cheltuielile bugetelor locale

În anul 2022, cheltuielile bugetelor locale au fost de 88556,3 milioane lei și au reprezentat 6,32% din PIB. Structura principalelor componente a fost următoarea: cheltuieli social-culturale 39,31% din total; 25,06% acțiuni economice; 17,61% servicii publice generale; 16,24% servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape; 1,78% apărare, ordine publică și siguranță națională.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, în termeni nominali, cheltuielile bugetelor locale au crescut cu 11478,7 milioane lei (+14,89%).

Tabel 3.3.5. Cheltuielile bugetelor locale

- milioane lei prețuri curente -

	2021	2022	Structura, %	
			2021	2022
CHELTUIELI - total	77077,6	88556,3	100,00	100,00
Servicii publice generale	13450,5	15600,5	17,45	17,61
Apărare, ordine publică și siguranță națională	1485,8	1579,3	1,93	1,78
Cheltuieli social-culturale	28644,4	34808,5	37,16	39,31
Servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape	12640,3	14378,4	16,40	16,24
Acțiuni economice	20856,6	22189,6	27,06	25,06

Comparativ cu anul 2021, structura cheltuielilor bugetelor locale a înregistrat în anul 2022 creșteri relative astfel: pentru cheltuieli social-culturale 39,31% față de 37,16% (+2,15 puncte procentuale), pentru servicii publice generale 17,61% față de 17,45% (+0,16 puncte procentuale).

Scăderi s-au înregistrat la: acțiuni economice de la 27,06% la 25,06% (-2,00 puncte procentuale), servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape de la 16,40% la 16,24% (-0,16 puncte procentuale), apărare, ordine publică și siguranță națională de la 1,93% la 1,78% (-0,15 puncte procentuale).

3.3.4. Bugetul asigurărilor sociale de stat

3.3.4.1. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat

În anul 2022, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat, în termeni nominali, au fost de 98410,0 milioane lei, din care 87,49% au fost venituri curente, 87,35% contribuții de asigurări și 12,13% subvenții. În anul 2022 veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat au reprezentat 7,02% din PIB.

Tabel 3.3.6. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat

- milioane lei prețuri curente -

	2021	2022	Structura, %	
			2021	2022
VENITURI - total	90702,7	98410,0	100,00	100,00
Venituri curente	78571,8	86103,3	86,63	87,49
Contribuții de asigurări	78446,5	85964,4	86,49	87,35
Contribuțiile angajatorilor	756,9	1006,0	0,83	1,02
Contribuțiile asiguraților	77689,6	84958,4	85,65	86,33
Venituri nefiscale	125,3	138,9	0,14	0,14
Subvenții	12018,8	11938,2	13,25	12,13
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	6,5	0,7	0,01	-
Alte sume primite de la UE	-	41,6	-	0,04
Sume în curs de distribuire	104,8	268,9	0,12	0,27
Sume primite de la UE / alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020	0,8	0,3	-	-
Sume aferente asistenței financiare nerambursabile alocate pentru PNRR	-	57,0	-	0,05

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat au crescut în valoare absolută cu 7707,3 milioane lei (+8,50%).

În termeni nominali au crescut veniturile curente cu 7531,5 milioane lei (+9,59%) și sume în curs de distribuire cu 164,1 milioane lei (+156,58%).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, creșterea veniturilor curente s-a datorat majorării contribuțiilor de asigurări cu 7517,9 milioane lei (+9,58%) și a contribuțiilor asiguraților cu 7268,8 milioane lei (+9,36%).

3.3.4.2. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat

În anul 2022, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat au fost de 99275,5 milioane lei și au reprezentat 7,08% din PIB. În anul 2022, cheltuielile social-culturale au absorbit întreaga sumă a bugetului asigurărilor sociale de stat. Dintre acestea, cea mai mare parte a fost orientată către susținerea asigurărilor și asistenței sociale (99,86% din total).

Tabel 3.3.7. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat

- milioane lei prețuri curente -

	2021	2022	Structura, %	
			2021	2022
CHELTUIELI - total	90657,9	99275,5	100,00	100,00
Cheltuieli social-culturale	90657,9	99275,5	100,00	100,00
Asigurări și asistență socială	90534,8	99140,7	99,86	99,86
Asigurări și asistență socială pentru accidente de muncă și boli profesionale	123,1	134,8	0,14	0,14

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat au crescut cu 8617,6 milioane lei (+9,51%). Creșterea volumului cheltuielilor s-a datorat în principal creșterii costului asigurărilor și asistenței sociale cu 8605,9 milioane lei.

4. EVOLUȚII SECTORIALE

4.1. Agricultură și silvicultură

În anul 2022, producția ramurii agricole a fost de 109567,7 milioane lei, în scădere în termeni reali, cu 15,8% față de anul 2021. Producția vegetală a scăzut cu 22,8%, iar producția animală a înregistrat o scădere ușoară de 0,5%.

În anul 2022, structura valorică a producției ramurii agricole prezintă modificări față de anul precedent, în sensul scăderii ponderii producției vegetale și creșterii ponderii producției animale și a serviciilor agricole.

Tabel 4.1.1. Producția ramurii agricole

	2021		2022	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Mii lei prețuri curente				
Total	103878603	100615187	109567691	104155182
Vegetală	73961894	71735839	71915376	68045117
Animală	28024814	27917924	34863190	34689725
Servicii agricole	1891895	961424	2789125	1420340
Structura (%)				
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Vegetală	71,2	71,3	65,6	65,3
Animală	27,0	27,7	31,8	33,3
Servicii agricole	1,8	1,0	2,6	1,4
Indicii producției ramurii agricole (anul precedent = 100)				
Total	114,3	113,8	84,2	81,0
Vegetală	122,2	121,1	77,2	73,1
Animală	99,8	99,5	99,5	99,4
Servicii agricole	99,3	119,6	129,2	132,5

Notă: Producția ramurii agricole este calculată conform metodologiei Eurostat privind "Conturile Economice pentru Agricultură".

4.1.1. Sectorul producției vegetale

4.1.1.1. Parcul de tractoare și mașini agricole

La sfârșitul anului 2022, pe ansamblul agriculturii, parcul de tractoare și mașini agricole principale cuprindea: 244,8 mii tractoare; 162,0 mii pluguri pentru tractor; 25,1 mii cultivatoare mecanice; 69,7 mii semănători mecanice; 4,8 mii mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică; 26,4 mii combine autopropulsate pentru recoltat cereale; 19,9 mii prese pentru balotat paie și fân.

Totodată, trebuie menționat că, parcul de tractoare și mașini agricole deținut de sectorul majoritar privat din totalul existent la sfârșitul anului 2022 (pe componentele parcului) a reprezentat între 98,3% (mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică) și 99,3% (prese pentru balotat paie și fân).

La sfârșitul anului 2022, comparativ cu sfârșitul anului 2021, evoluția parcului de tractoare și mașini agricole a înregistrat cele mai mari creșteri la tractoare agricole fizice (+7522 bucăți), pluguri pentru tractor (+2734 bucăți) și prese pentru balotat paie și fân (+875 bucăți), iar scăderi importante s-au înregistrat la cultivatoare mecanice (-1800 bucăți).

Tabel 4.1.2. Parcul de tractoare și mașini agricole principale din agricultură¹⁾
(la sfârșitul anului)

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)			
	bucăți		bucăți		bucăți		%	
	din care: proprietate Total majoritar privată		din care: proprietate Total majoritar privată		din care: proprietate Total majoritar privată		din care: proprietate Total majoritar privată	
Tractoare agricole fizice	237273	235263	244795	242609	7522	7346	3,2	3,1
Pluguri pentru tractor	159266	158311	162000	161221	2734	2910	1,7	1,8
Cultivatoare mecanice	26872	26585	25072	24850	-1800	-1735	-6,7	-6,5
Semănători mecanice	69746	69221	69706	69230	-40	9	-0,1	-
Mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică	5026	4911	4759	4677	-267	-234	-5,3	-4,8
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale	26657	26478	26418	26248	-239	-230	-0,9	-0,9
Combine autopropulsate pentru recoltat furaje	1200	1172	1143	1117	-57	-55	-4,8	-4,7
Vindrovere autopropulsate pentru recoltat furaje	1265	1243	1210	1186	-55	-57	-4,3	-4,6
Prese pentru balotat paie și fân	19041	18913	19916	19784	875	871	4,6	4,6

¹⁾ Aferent unităților care au agricultura ca activitate principală (inclusiv exploatațiile agricole fără personalitate juridică).

Sursa: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Tabel 4.1.3. Suprafața ce revine pe un tractor / mașină agricolă

- hectare -

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe (+/-)
Tractoare agricole fizice ¹⁾	61,7	59,8	-1,9
Pluguri pentru tractor ¹⁾	91,9	90,3	-1,6
Cultivatoare mecanice ¹⁾	544,4	583,5	39,1
Semănători mecanice ¹⁾	209,8	209,9	0,1
Mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică ¹⁾	2910,9	3074,2	163,3
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale ²⁾	352,5	355,6	3,1
Combine autopropulsate pentru recoltat furaje ²⁾	7829,4	8219,9	390,5
Vindrovere autopropulsate pentru recoltat furaje ²⁾	7427,1	7764,7	337,6
Prese pentru balotat paie și fân ¹⁾	768,3	734,6	-33,7

Notă: Raportările s-au făcut la ultimele date disponibile blocate la nivelul anului 2014.

¹⁾ Raportările s-au făcut la suprafața agricolă.

²⁾ Raportările s-au făcut la suprafața arabilă.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, suprafața agricolă/arabilă ce revine pe un utilaj agricol a înregistrat creșteri la majoritatea componentelor parcului, de la 390,5 hectare (combine autopropulsate pentru furaje), la 0,1 hectare (semănători mecanice), ca urmare a creșterii gradului de dotare cu tractoare și mașini agricole din agricultură.

4.1.1.2. Consumul de îngrășăminte chimice și naturale

În anul 2022 comparativ cu anul 2021 s-au sesizat următoarele aspecte mai importante:

- consumul de îngrășăminte chimice în agricultură a scăzut cu 12,2% (-103 mii tone);
- consumul de îngrășăminte naturale folosite în agricultură a crescut cu 11,2% (+1827 mii tone);
- consumul de îngrășăminte chimice a scăzut la îngrășămintele potasice (-13,0%), fosfatice (-16,4%) și azotoase (-10,1%).

Tabel 4.1.4. Îngrășăminte chimice (substanță activă) și naturale utilizate în agricultură

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Consum - mii tone						
Îngrășăminte chimice - s.a.						
Agricultură - total	844	832	741	732	-103	-100
Azotoase	511	501	459	452	-52	-49
Fosfatic	237	236	199	197	-38	-39
Potasice	96	95	83	83	-13	-12
Îngrășăminte naturale						
Agricultură - total	16378	16207	18205	18013	1827	1806
Consum mediu la un hectar teren agricol utilizat – kg						
Îngrășăminte chimice - s.a.						
Agricultură - total	64,5	63,6	58,4	61,4	-6,1	-2,2
Azotoase	39,1	38,3	36,2	37,9	-2,9	-0,4
Fosfatic	18,1	18,0	17,7	16,5	-0,4	-1,5
Potasice	7,3	7,3	6,5	7,0	-0,8	-0,3
Îngrășăminte naturale						
Agricultură - total	1252,2	1319,8	1436,0	1511,5	183,8	191,7
Consum mediu la un hectar teren arabil – kg						
Îngrășăminte chimice - s.a.						
Agricultură - total	98,3	96,9	91,0	90,0	-7,3	-6,9
Azotoase	59,5	58,3	55,9	55,6	-3,6	-2,7
Fosfatic	27,6	27,5	24,2	24,2	-3,4	-3,3
Potasice	11,2	11,1	10,1	10,2	-1,1	-0,9
Îngrășăminte naturale						
Agricultură - total	1907,1	1905,0	2217,2	2214,9	310,1	309,9

Sursa: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, consumurile medii de *îngrășăminte chimice la un hectar de teren agricol utilizat* pe total au scăzut cu 9,5%, iar în *sectorul majoritar privat* cu 3,5%.

Consumurile medii de *îngrășăminte chimice la un hectar de teren arabil* pe total și în *sectorul majoritar privat* au scăzut cu 7,4%, respectiv cu 7,1%.

În anul 2022 față de anul 2021, consumurile medii de *îngrășăminte naturale la un hectar de teren agricol utilizat* pe total și în *sectorul majoritar privat* au crescut cu 14,7%, respectiv cu 14,5%; consumurile medii de *îngrășăminte naturale la un hectar de teren arabil* au crescut atât pe total, cât și în *sectorul majoritar privat* cu 16,3%.

4.1.1.3. Suprafețele amenajate pentru irigat

În anul 2022 suprafața totală amenajată pentru irigat nu a suferit modificări majore (3165,8 mii hectare), iar *suprafața agricolă efectiv irigată* a crescut cu 183,2 mii hectare, respectiv 53,1%.

Tabel 4.1.5. Suprafața agricolă efectiv irigată

- mii ha -

	Suprafața agricolă efectiv irigată		2022 față de 2021, diferențe (±)
	2021	2022	
Suprafața agricolă efectiv irigată	345,0	528,2	183,2
din care:			
Arabilă	343,6	526,1	182,5

Notă: Suprafețele amenajate pentru irigat și suprafețele efectiv irigate reprezintă numai suprafețele din sistemele administrate de Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare.

În directă corelație cu aceste rezultate, indicatorul *gradul de utilizare a suprafețelor amenajate pentru irigat* (determinat ca raport între suprafețele agricole efectiv irigate și suprafețele agricole amenajate pentru irigat) a fost de 16,7% în anul 2022, față de 10,9% în anul 2021.

4.1.1.4. Suprafața cultivată

În anul 2022, suprafața totală cultivată cu principalele culturi a scăzut cu 3,1% față de anul anterior, *sectorul majoritar privat* deținând 99,1% din suprafața totală cultivată, fiind mai mică cu 3,1% față de anul 2021.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, analiza suprafețelor totale cultivate cu principalele culturi, evidențiază următoarele aspecte mai importante:

- s-au înregistrat creșteri ale suprafețelor cultivate la plante textile (+14,3%), rapiță (+5,2%) și secară (+5,0%);
- scăderi ale suprafețelor cultivate s-au înregistrat la sfecla de zahăr (-54,6%), rădăcinoase furajere (-52,4%), pepeni verzi (-28,1%), pepeni galbeni (-25,7%), fasole boabe (-17,5%), mazăre boabe (-9,8%), ovăz (-9,8%), orz și orzoaică (-5,2%), cartofi de toamnă (-5,2%), ceapă uscată (-5,1%), lucernă (-4,7%), porumb boabe (-4,6%), furaje verzi anuale (-3,9%), furaje perene (-3,7%), varză albă (-3,7%), tomate (-3,2%), floarea soarelui (-2,7%), soia boabe (-2,7%), trifoi (-2,1%), grâu (-0,3%).

Suprafața cultivată cu cereale pentru boabe a scăzut cu (-3,1%) față de anul anterior, datorită scăderii suprafeței cultivate cu ovăz (-9,8%), orz și orzoaică (-5,2%), porumb boabe (-4,6%) și grâu (-0,3%).

Suprafețele cultivate cu porumb boabe dețin o pondere de 46,9% în total grupă, iar cele cu grâu dețin o pondere de 41,8%.

În anul 2022, suprafețele cultivate cu floarea soarelui dețin o pondere de 64,3% în suprafața totală a grupei, mai mică față de anul 2021, când dețineau 65,5%.

Suprafața cultivată cu plante industriale a scăzut cu (-0,9%), datorită plantelor uleioase care dețin cea mai importantă pondere în cadrul grupei (99,7%).

Suprafața cultivată cu plante uleioase a înregistrat pe total, o scădere cu (-0,8%), deși suprafața cultivată cu rapiță a crescut cu (+5,2%).

În anul 2022, analiza distribuției pe regiuni de dezvoltare, a suprafețelor cultivate relevă următoarele aspecte mai importante:

- regiunile Sud-Muntenia și Sud-Est dețin cele mai mari ponderi în suprafața cultivată totală (23,0%, respectiv 20,3%), acestea fiind urmate de regiunile: Nord-Est (15,9%), Sud-Vest Oltenia (13,5%) și Nord-Vest (10,1%). Regiunile: Vest, Centru și București-Ilfov dețin împreună 17,2% din suprafața cultivată totală;
- regiunile care dețin cele mai mari suprafețe cultivate cu cereale pentru boabe, în total grupă au fost: Sud-Muntenia (23,8%), Sud-Est (21,1%), Sud-Vest Oltenia (14,7%) și Nord-Est (14,7%);
- la grâu, marile regiuni cultivatoare au fost: Sud-Muntenia (27,0%), Sud-Est (21,4%), Sud-Vest Oltenia (18,6%) și Vest (11,1%);
- la porumb boabe, marile regiuni cultivatoare au fost: Sud-Muntenia (21,1%), Nord-Est (20,6%), Sud-Est (19,1%) și Nord-Vest (11,4%).

Aceeași tendință se observă și în evoluția suprafețelor cultivate în cadrul *sectorului majoritar privat*.

Tabel 4.1.6. Suprafața cultivată, cu principalele culturi

- mii ha -

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Total	8263,8	8189,9	8005,9	7933,9	-257,9	-256,0
Cereale pentru boabe	5351,5	5312,0	5183,8	5145,0	-167,7	-167,0
din care:						
Grâu	2175,1	2154,0	2168,7	2148,9	-6,4	-5,1
Secară	12,1	12,0	12,7	12,6	0,6	0,6
Orz și orzoaică	449,4	446,3	425,9	422,9	-23,5	-23,4
Ovăz	87,0	85,9	78,5	77,4	-8,5	-8,5
Porumb boabe	2549,3	2536,2	2431,1	2417,5	-118,2	-118,7
Leguminoase pentru boabe	84,9	83,7	76,1	75,0	-8,8	-8,7
din care:						
Mazăre boabe	76,6	75,4	69,1	68,1	-7,5	-7,3
Fasole boabe	8,0	8,0	6,6	6,6	-1,4	-1,4
Rădăcinoase	110,4	109,9	92,6	92,1	-17,8	-17,8
din care:						
Cartofi - total	84,4	84,2	80,7	80,3	-3,7	-3,9
din care:						
Cartofi de toamnă	74,6	74,5	70,7	70,4	-3,9	-4,1
Sfeclă de zahăr	19,6	19,4	8,9	8,8	-10,7	-10,6
Rădăcinoase furajere	6,3	6,3	3,0	3,0	-3,3	-3,3
Plante industriale	1721,8	1706,1	1706,5	1690,7	-15,3	-15,4
Plante textile	0,7	0,7	0,8	0,8	0,1	0,1
Plante uleioase	1715,4	1699,6	1701,3	1685,7	-14,1	-13,9
din care:						
Floarea soarelui	1124,0	1114,5	1093,3	1083,2	-30,7	-31,3
Rapiță	445,9	441,1	468,9	464,6	23,0	23,5
Soia boabe	139,6	138,2	135,9	134,5	-3,7	-3,7
Legume ¹⁾	197,7	197,6	177,6	177,2	-20,1	-20,4
din care:						
Tomate	34,7	34,7	33,6	33,6	-1,1	-1,1
Ceapă uscată	29,3	29,2	27,8	27,8	-1,5	-1,4
Varză albă	38,0	37,9	36,6	36,5	-1,4	-1,4
Pepeni verzi	9,6	9,6	6,9	6,9	-2,7	-2,7
Pepeni galbeni	3,5	3,5	2,6	2,6	-0,9	-0,9
Furaje verzi din teren						
arabil	880,7	864,2	848,0	832,9	-32,7	-31,3
din care:						
Furaje verzi anuale	179,9	177,2	172,8	170,3	-7,1	-6,9
Furaje perene	700,8	687,0	675,2	662,6	-25,6	-24,4
din care:						
Lucernă	443,0	439,4	422,2	418,5	-20,8	-20,9
Trifoi	98,1	96,8	96,0	94,7	-2,1	-2,1

¹⁾ Inclusive suprafețele cultivate cu legume din grădinile familiale, sere și solarii, culturi intercalate și succesive.

Tabel 4.1.7. Suprafața viilor pe rod

- mii ha -

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Vii pe rod¹⁾	165,6	163,9	161,0	159,9	-4,6	-4,0
Vii altoite pe rod	88,7	87,1	87,0	86,0	-1,7	-1,1
Vii hibride pe rod	76,9	76,8	74,0	73,9	-2,9	-2,9

¹⁾ Inklusiv suprafața de struguri din grădinile familiale.

În anul 2022, suprafețele ocupate cu plantații de vii au următoarea distribuție: 54,0% vii altoite și 46,0% vii hibride.

Suprafețele cu vii pe rod, în anul 2022, au scăzut față de anul precedent (-2,8%). Suprafețele cu vii hibride pe rod au scăzut cu (-3,8%) iar suprafețele cu vii altoite pe rod cu (-1,9%).

Pe regiuni de dezvoltare, aproximativ 90% din suprafețele cu vii pe rod s-au înregistrat în regiunile: Sud-Est (41,0%), Sud-Vest Oltenia (17,8%), Nord-Est (16,8%) și Sud-Muntenia (12,7%).

Analiza distribuției suprafețelor cu vii altoite pe regiuni de dezvoltare evidențiază faptul că, patru regiuni dețin peste 85% din suprafața totală cu vii altoite: Sud-Est (55,6%), Nord-Est (12,1%), Sud-Vest Oltenia (10,9%) și Sud-Muntenia (8,5%), iar în cazul suprafețelor cu vii hibride pe rod, patru regiuni dețin aproximativ 90% din suprafața totală cu vii hibride pe rod: Sud-Vest Oltenia (25,9%), Sud-Est (23,7%), Nord-Est (22,2%), Sud-Muntenia (17,5%).

În anul 2022, în sectorul majoritar privat, suprafețele totale cu vii pe rod au înregistrat o scădere de 2,4%, evoluția în structură a suprafețelor cultivate cu viță de vie relevă faptul că, suprafețele cultivate cu vii hibride au scăzut cu 3,8%, iar suprafețele cu vii altoite cu 1,3%, față de anul 2021.

4.1.1.5. Producția vegetală totală

În anul 2022, producția vegetală totală obținută a fost influențată de: suprafețele cultivate la unele culturi, producțiile medii la hectar, utilizarea materialului semincer de calitate, aplicarea îngrășămintelor chimice, pesticidelor și irigațiilor.

Comparativ cu anul 2021 s-au obținut producții totale mai mari la: alte plante industriale (+44,2%), orez (+12,5%) și mai mici la: tutun (-80,0%), sfeclă de zahăr (-64,1%), pepeni galbeni (-60,2%), rădăcinoase furajere (-59,6%), sorg (-56,2%), cânepă pentru fibră (-53,6%), pepeni verzi (-51,5%), porumb boabe (-45,8%), plante medicinale și aromatice (-42,4%), fasole boabe (-38,3%), tomate (-32,4%), mazăre boabe (-31,5%), soia boabe (-29,7%), in pentru ulei (-26,5%), ardei (-26,5%), ceapă uscată (-26,3%), floarea soarelui (-25,9%), varză albă (-25,0%), furaje verzi anuale (-20,6%), ovăz (-18,2%), trifoi (-17,8%), usturoi uscat (-17,2%), grâu (-16,8%), furaje perene (-14,1%), orz și orzoaică (-13,8%), lucernă (-12,4%), rapiță (-10,6%), cartofi de toamnă (-4,3%), secară (-0,6%).

Tabel 4.1.8. Producția agricolă vegetală, la principalele culturi

- mii tone -

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Cereale pentru boabe	27791,3	27598,1	18860,7	18736,5	-8930,6	-8861,6
din care:						
Grâu	10433,8	10335,0	8684,2	8612,3	-1749,6	-1722,7
Secară	35,1	34,7	34,9	34,7	-0,2	-
Orz și orzoaică	1981,0	1966,5	1706,7	1695,0	-274,3	-271,5
Ovăz	209,8	206,6	171,6	169,0	-38,2	-37,6
Porumb boabe	14820,7	14748,3	8037,1	8003,3	-6783,6	-6745,0
Sorg	33,8	33,2	14,8	14,7	-19,0	-18,5
Orez	15,2	15,2	17,1	17,1	1,9	1,9
Leguminoase pentru boabe	174,0	172,1	118,8	117,0	-55,2	-55,1
din care:						
Mazăre boabe	161,4	159,6	110,6	108,8	-50,8	-50,8
Fasole boabe	12,0	12,0	7,4	7,4	-4,6	-4,6
Rădăcinoase	~	~	~	~	~	~
Cartofi - total	1397,8	1393,7	1345,8	1340,8	-52,0	-52,9
din care:						
Cartofi de toamnă	1233,1	1229,1	1179,9	1175,1	-53,2	-54,0
Sfeclă de zahăr	783,5	773,8	281,3	277,7	-502,2	-496,1
Rădăcinoase furajere	150,9	150,7	60,9	60,9	-90,0	-89,8
Plante industriale	~	~	~	~	~	~
Plante textile	3,9	3,9	1,5	1,5	-2,4	-2,4
din care:						
In pentru fibră	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Câneapă pentru fibră	2,8	2,8	1,3	1,3	-1,5	-1,5
Plante uleioase	4574,0	4536,0	3584,5	3554,1	-989,5	-981,9
din care:						
Floarea soarelui	2843,5	2820,5	2106,6	2087,3	-736,9	-733,2
Rapiță	1375,1	1363,1	1229,5	1220,3	-145,6	-142,8
Soia boabe	347,5	344,5	244,3	242,4	-103,2	-102,1
In pentru ulei	3,4	3,4	2,5	2,5	-0,9	-0,9
Alte plante industriale	4,3	4,3	6,2	6,0	1,9	1,7
din care:						
Tutun	1,0	1,0	0,2	0,2	-0,8	-0,8
Plante medicinale și aromatice	3,3	3,3	1,9	1,7	-1,4	-1,6
Legume ¹⁾	3495,1	3493,7	2426,1	2422,8	-1069,0	-1070,9
din care:						
Tomate	753,4	753,2	509,5	508,8	-243,9	-244,4
Ceapă uscată	357,2	357,1	263,1	262,7	-94,1	-94,4
Usturoi uscat	60,6	60,6	50,2	50,1	-10,4	-10,5
Varză albă	920,0	919,2	689,7	689	-230,3	-230,2
Ardei	248,7	248,7	182,9	182,5	-65,8	-66,2
Pepeni verzi	300,0	299,9	145,6	145,3	-154,4	-154,6
Pepeni galbeni	82,2	82,2	32,7	32,7	-49,5	-49,5
Furaje verzi din teren arabil	12451,0	12256,2	10514,0	10378,7	-1937,0	-1877,5
din care:						
Furaje verzi anuale	2873,5	2820,0	2282,5	2243,0	-591,0	-577,0
Furaje perene	9577,4	9436,3	8231,5	8135,7	-1345,9	-1300,6
din care:						
Lucernă	6511,3	6459,7	5701,7	5665,1	-809,6	-794,6
Trifoi	1344,9	1331,6	1106,0	1094,6	-238,9	-237,0

¹⁾ Inclusive producțiile din grădinile familiale, sere și solarii, culturi intercalate și succesive.

~ Date neînsumabile.

Producția totală de furaje verzi din teren arabil obținută în anul 2022 este de 10514,0 mii tone, din care 98,7% s-a înregistrat în sectorul majoritar privat.

Comparativ cu anul anterior, în anul 2022, producția totală de furaje verzi din teren arabil a scăzut cu 1937,0 mii tone, respectiv (-15,6%), datorită producției de furaje verzi anuale (-20,6%) și furaje perene (-14,1%). În anul 2022 comparativ cu anul 2021, evoluția producției vegetale obținută în sectorul majoritar privat a urmat tendințele înregistrate pe total agricultură.

Producția totală de furaje verzi cultivate în teren arabil, în sectorul majoritar privat, în anul 2022, a fost de 10378,7 mii tone, mai mică cu 1877,5 mii tone față de anul anterior. Scăderea producției de furaje provine atât de la furajele perene (-1300,6 mii tone), cât și de la furajele verzi anuale (-577,0 mii tone).

De asemenea, producțiile obținute în acest sector, comparativ cu anul precedent, au crescut la alte plante industriale (+39,5%), orez (+12,5%) și au scăzut la: tutun (-80,0%), sfeclă de zahăr (-64,1%), pepeni galbeni (-60,2%), rădăcinoase furajere (-59,6%), sorg (-55,7%), cânepă pentru fibră (-53,6%), pepeni verzi (-51,6%), plante medicinale și aromatice (-48,5%), porumb boabe (-45,7%), alte plante industriale (+39,5%), fasole boabe (-38,3%), tomate (-32,4%), mazăre boabe (-31,8%), soia boabe (-29,6%), ardei (-26,6%), in pentru ulei (-26,5%), ceapă uscată (-26,4%), floarea soarelui (-26,0%), varză albă (-25,0%), furaje verzi anuale (-20,5%), ovăz (-18,2%), trifoi (-17,8%), usturoi uscat (-17,3%), grâu (-16,7%), orz și orzoaică (-13,8%), lucernă (-12,3%), rapiță (-10,5%), cartofi de toamnă (-4,4%) iar secara s-a menținut la nivelul anului anterior.

Tabel 4.1.9. Producția de struguri

- mii tone -

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	din care: proprietate		din care: proprietate		din care: proprietate	
	Total	majoritar privată	Total	majoritar privată	Total	majoritar privată
Vii pe rod¹⁾	1009,2	1000,5	808,1	802,2	-201,1	-198,3
Vii altoite pe rod	621,8	613,1	513,2	507,3	-108,6	-105,8
Vii hibride pe rod	387,4	387,4	294,9	294,9	-92,5	-92,5

¹⁾ Inklusiv producția de struguri din grădinile familiale.

Producția totală de struguri a fost mai mică cu 19,9% în anul 2022 comparativ cu anul precedent. Producția de struguri obținută din viile altoite reprezintă 63,5%, iar cea obținută din viile hibride reprezintă 36,5%.

Producția totală de struguri obținută în sectorul majoritar privat a reprezentat 99,3% din total.

În anul 2022 comparativ cu anul anterior, producția de struguri la viile hibride a scăzut cu 23,9%, iar la cele altoite a scăzut cu 17,5%.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, producția totală de fructe a scăzut cu 12,9%. Producții mai mici s-au înregistrat la toate speciile: prune (-17,4%), cireșe și vișine (-15,3%), pere (-14,1%), caise și zarzăre (-12,5%), piersici și nectarine (-12,3%), mere (-8,4%), căpșuni (-4,3%), alte fructe (-2,7%) și nuci (-1,8%).

Tabel 4.1.10. Producția totală de fructe

- mii tone -

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	din care: proprietate		din care: proprietate		din care: proprietate	
	Total	majoritar privată	Total	majoritar privată	Total	majoritar privată
Total¹⁾	1704,6	1695,6	1484,1	1478,0	-220,5	-217,6
Prune	819,4	817,9	677,0	676,4	-142,4	-141,5
Mere	602,6	597,0	551,9	547,8	-50,7	-49,2
Pere	52,6	52,5	45,2	45,1	-7,4	-7,4
Piersici și nectarine	14,6	14,2	12,8	12,2	-1,8	-2,0
Cireșe și vișine	78,6	77,8	66,6	66,4	-12,0	-11,4
Caise și zarzăre	28,1	28,0	24,6	24,5	-3,5	-3,5
Nuci	56,3	56,1	55,3	55,2	-1,0	-0,9
Căpșuni	18,5	18,5	17,7	17,7	-0,8	-0,8
Alte fructe	33,9	33,6	33,0	32,7	-0,9	-0,9

¹⁾ Inklusiv producția de struguri din grădinile familiale.

Producția de fructe din *sectorul majoritar privat* a reprezentat 99,6% din producția totală, iar structura pe specii a producției de fructe din *sectorul majoritar privat* a fost apropiată de cea a producției totale, cu scăderi la: prune (-17,3%), cireșe și vișine (-14,7%), pere (-14,1%), piersici și nectarine (-14,1%), caise și zarzăre (-12,5%), mere (-8,2%), căpșuni (-4,3%), alte fructe (-2,7%) și nuci (-1,6%).

4.1.1.6. Principalele producții medii

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, producția medie a crescut la orez (+86,9%), cartofi de toamnă (+1,0%) și a scăzut la: tutun (-59,7%), pepeni galbeni (-46,3%), sorg (-43,3%), porumb boabe (-43,2%), pepeni verzi (-32,7%), tomate (-30,1%), soia boabe (-27,8%), fasole boabe (-24,2%), mazăre boabe (-24,1%), floarea soarelui (-23,8%), ceapă uscată (-22,6%), varză albă (-22,1%), sfeclă de zahăr (-20,7%), ardei (-19,4%), grâu (-16,5%), in pentru ulei (-15,1%), rapiță (-15,0%), usturoi uscat (-11,7%), furaje perene (-10,8%), ovăz (-9,3%), orz și orzoaică (-9,1%), secară (-5,2%).

Producțiile medii obținute la principalele culturi, în cadrul *sectorului majoritar privat* au avut evoluții apropiate de cele înregistrate pe total agricultură.

Tabel 4.1.11. Producția medie la hectar, la principalele culturi

- kg/ha -

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Grâu	4797	4798	4004	4008	-793	-790
Secară	2899	2895	2749	2760	-150	-135
Orz și orzoaică	4408	4407	4007	4008	-401	-399
Ovăz	2412	2406	2187	2184	-225	-222
Porumb boabe	5802	5804	3298	3303	-2504	-2501
Sorg	4590	4634	2601	2623	-1989	-2011
Orez	2787	2787	5208	5208	2421	2421
Mazăre boabe	2108	2116	1600	1599	-508	-517
Fasole boabe	1457	1458	1104	1105	-353	-353
Cartofi - total	16540	16531	16668	16676	128	145
din care:						
Cartofi de toamnă	16498	16485	16666	16673	168	188
Sfeclă de zahăr	39896	39832	31655	31650	-8241	-8182
Floarea soarelui	2530	2531	1927	1927	-603	-604
Rapiță	3084	3090	2622	2627	-462	-463
Soia boabe	2489	2492	1798	1802	-691	-690
In pentru ulei	1587	1588	1348	1348	-239	-240
Tutun	1694	1694	683	683	-1011	-1011
Tomate	21681	21683	15148	15154	-6533	-6529
Ceapă uscată	12212	12212	9449	9457	-2763	-2755
Usturoi uscat	6333	6333	5590	5592	-743	-741
Varză albă	24231	24233	18866	18883	-5365	-5350
Ardei	13617	13617	10980	10986	-2637	-2631
Pepeni verzi	31310	31315	21070	21093	-10240	-10222
Pepeni galbeni	23513	23513	12625	12631	-10888	-10882
Furaje perene	13665	13735	12190	12276	-1475	-1459

Tabel 4.1.12. Producția medie la hectar, la struguri

- kg/ha -

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Vii pe rod	6096	6104	5018	5018	-1078	-1086
Vii altoite pe rod	7008	7040	5895	5901	-1113	-1139
Vii hibride pe rod	5042	5042	3986	3990	-1056	-1052

Producția medie de struguri în anul 2022, a fost de 5018 kg/ha, înregistrându-se diferențe între producțiile medii de la viile altoite (5895 kg/ha, respectiv 17,5% peste media pe total) și cele de la viile hibride (3986 kg/ha, respectiv 20,6% sub media pe total).

În anul 2022 față de anul 2021, producția medie de struguri a scăzut cu 17,7%, randamentul la viile hibride a scăzut cu 20,9%, iar la viile altoite cu 15,9%.

4.1.2. Sectorul creșterii animalelor

4.1.2.1. Efectivele de animale

Activitatea de creștere a animalelor se realizează într-o diversitate de sisteme de exploatare, în funcție de categoria de producători agricoli, respectiv de puterea economică a exploatațiilor agricole.

Dintre sistemele de exploatare practicate, predominante sunt:

- sistemele de tip *tradițional* cu dotare tehnică scăzută, incomplete și cu predominarea muncilor executate manual, regăsindu-se în principal, în zonele de deal, de munte și în zonele preorășenești;
- sistemele de tip *gospodăresc*, în asociațiile și societățile agricole, cu nivel mediu de dotare tehnică, cu activități predominant manuale care se regăsesc numai în anumite secvențe tehnologice;
- sistemele de tip *industrial*, în complexe sau alte unități specializate (de exemplu, cele pentru taurine, porcine, ovine și păsări), în care nivelul de dotare tehnică este mediu sau înalt și în cadrul cărora se asigură respectarea strictă a tehnologiilor de creștere și îngrijire.

Tabel 4.1.13. Efectivele de animale (la 1 decembrie)

- mii capete -

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Bovine	1827	1816	1834	1825	7	9
din care:						
Vaci, bivolițe și juninci	1193	1188	1194	1189	1	1
Porcine	3620	3604	3329	3316	-291	-288
din care:						
Scroafe de prăsilă	299	296	285	283	-14	-13
Ovine	10087	10071	10247	10233	160	162
din care:						
Oi și mioare	8765	8752	8879	8868	114	116
Caprine	1493	1491	1483	1482	-10	-9
din care:						
Capre	1218	1217	1215	1214	-3	-3
Cabaline	374	373	323	322	-51	-51
Păsări						
din care:	77148	77135	78221	78198	1073	1063
Păsări ouătoare adulte	42038	42031	41883	41863	-155	-168
Albine (mii familii)	1903	1902	1936	1936	33	34

**Tabel 4.1.14. Densitatea animalelor, pe principalele specii, la 100 hectare teren¹⁾
(la 1 decembrie)**

- capete -

	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Bovine	14,4	15,3	14,9	15,8	0,5	0,5
din care:						
Vaci, bivolițe și juninci	9,4	10,0	9,7	10,3	0,3	0,3
Porcine	42,1	42,4	40,5	40,8	-1,6	-1,6
din care:						
Scroafe de prăsilă	3,5	3,5	3,5	3,5	-	-
Ovine și caprine	91,3	97,3	95,5	101,6	4,2	4,3
din care:						
Oi, mioare și capre	78,8	83,9	82,2	87,5	3,4	3,6

¹⁾ Efectivele de bovine, ovine și caprine s-au raportat la suprafața arabilă + pășuni + fânețe, iar efectivul de porcine la suprafața arabilă. Suprafața luată în calcul este cea obținută din cercetarea statistică privind suprafața cultivată și producția vegetală.

La 1 decembrie 2022 comparativ cu aceeași dată a anului precedent, *efectivele totale de bovine* au crescut cu 0,4%.

Realizarea indicatorilor tehnico-economici performanți este dependentă, într-o măsură foarte mare, de structura efectivului de bovine, care la rândul ei este dependentă de ponderea efectivului matcă în efectivul total de bovine. În acest context, efectivele de animale matcă (vaci, bivolițe și juninci) au crescut cu 0,1% deținând o pondere de 65,1% din efectivele totale.

Cele mai mari efective de bovine au fost concentrate în următoarele regiuni de dezvoltare: 22,3% din efectivul total în regiunea Nord-Est, 20,7% în regiunea Centru, 20,4% în regiunea Nord-Vest, 10,4% în regiunea Sud-Est și 10,2% în regiunea Sud-Muntenia.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, *densitatea bovinelor la 100 hectare teren (arabil + pășuni + fânețe)* a crescut atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat* cu 3,5%, respectiv cu 3,3%. Indicatorul privind *densitatea vacilor, bivolițelor și junincilor la 100 hectare teren (arabil + pășuni + fânețe)* a crescut cu 3,2% pe total țară și cu 3,0% în *sectorul majoritar privat*.

La 1 decembrie 2022 față de 1 decembrie 2021, numărul total de porcine a scăzut cu 8,0%, atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat*. Cele mai mari *efective de porcine* au fost concentrate în următoarele regiuni de dezvoltare: 24,5% din efectivul total în regiunea Vest, 15,3% în regiunea Nord-Vest, 13,1% în regiunea Sud-Est, 12,9% atât în regiunea Sud-Muntenia, cât și în regiunea Sud-Vest Oltenia și 11,3% în regiunea Nord-Est. *Efectivul matcă de porcine* în anul 2022 a scăzut față de anul precedent atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat* cu 4,7%, respectiv cu 4,4%.

În perioada analizată, *densitatea porcinelor la 100 hectare teren arabil* a scăzut atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat*, cu 3,8%.

La 1 decembrie 2022, comparativ cu 1 decembrie 2021, *efectivele de ovine* au crescut atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat* cu 1,6%, iar *efectivele de caprine* au scăzut cu 0,7% pe total țară și în *sectorul majoritar privat* cu 0,6%. Cele mai mari efective de ovine au fost concentrate în următoarele regiuni de dezvoltare: 21,5% din efectivul total în regiunea Centru, 17,9% în regiunea Nord-Vest, 15,8% atât în regiunea Sud-Est, cât și în regiunea Vest și 13,4% în regiunea Nord-Est. Ponderea cea mai mare a efectivului de caprine din total o deține regiunea Sud-Est (26,0%), urmată de regiunea Sud-Vest Oltenia (18,9%), regiunea Sud-Muntenia (17,8%) și de regiunea Nord-Est (15,4%).

Densitatea efectivului de ovine și caprine la 100 ha teren (*arabil + pășuni + fânețe*) a crescut față de anul precedent atât pe total țară cât și în *sectorul majoritar privat*, cu 4,6%, respectiv cu 4,4%.

Densitatea efectivului de oi fătătoare, mioare și capre (matcă) la 100 hectare (*arabil + pășuni + fânețe*), a crescut atât pe total țară cât și în *sectorul majoritar privat* cu 4,3%.

La 1 decembrie 2022 față de nivelul anului precedent, *efectivele de păsări* au fost mai mari atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat* cu 1,4%, iar numărul total de păsări ouătoare adulte a scăzut cu 0,4%, față de 1 decembrie 2021.

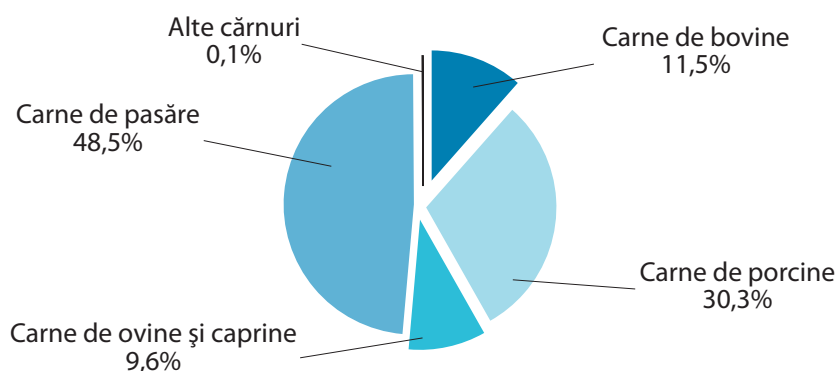
Cele mai mari efective de păsări au fost concentrate în următoarele regiuni de dezvoltare: 24,6% din efectivul total în regiunea Sud-Muntenia, 19,1% în regiunea Sud-Est, 17,1% în regiunea Nord-Est, 11,9% în regiunea Centru, 10,5% în regiunea Sud-Vest Oltenia și 9,2% în regiunea Nord-Vest.

4.1.2.2. Producția animală

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, *producția totală de carne* (greutate în viu) a scăzut cu 0,8%, atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat*.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, analiza evoluției structurii pe sortimente a *producției totale de carne*, relevă faptul că s-au produs modificări, astfel s-au înregistrat creșteri ale ponderii producției de carne de pasăre (+3,0 puncte procentuale), de carne de ovine și caprine (+0,8 puncte procentuale), scăderi ale ponderii producției de carne de porcine (-3,7 puncte procentuale) și de carne de bovine (-0,1 puncte procentuale) și a rămas constantă la alte specii.

Grafic 4.1.1. Structura producției totale de carne, în anul 2022

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, pentru *producția totală de lapte* (inclusiv consumul vițelilor), tendința generală a fost de scădere, cu 0,6% pe total țară și cu 0,5% în *sectorul majoritar privat*, iar pentru *producția de lapte* (exclusiv consumul vițelilor), cu 0,9% pe total țară și cu 0,8% în *sectorul majoritar privat*.

În anul 2022, din cantitatea totală de lapte, *producția de lapte de vacă și bivoliță* a reprezentat 86,6% (inclusiv consumul vițelilor), respectiv 85,3% (fără consumul vițelilor). Cantitatea totală de lapte de vacă și bivoliță a scăzut în anul 2022 cu 0,1%, față de nivelul înregistrat în anul 2021. Restul producției de lapte (13,4%) a fost reprezentat de *producția de lapte de oaie și capră*, care a scăzut cu 3,3% față de anul precedent.

În anul 2022, *producția totală de lână* a crescut față de cea din anul 2021, atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat*, cu 3,1%, respectiv cu 3,2%.

Comparativ cu anul 2021, în anul 2022 *producția totală de ouă* a crescut cu 1,1% atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat*.

În anul 2022, *producția totală de miere* a scăzut cu 3,5% față de anul precedent. *Sectorul majoritar privat* a contribuit cu aproape 100% la producția totală de miere.

Producția totală de pește a scăzut cu 3,6% în anul 2022, față de anul 2021, întreaga producție fiind realizată în *sectorul majoritar privat*.

Tabel 4.1.15 Producția animală la principalele produse

	U.M.	2021		2022		2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
		Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Carne ¹⁾	mii tone greutate în viu	1456	1454	1445	1443	-11	-11
din care:							
Carne de bovine ¹⁾	mii tone greutate în viu	168	167	166	165	-2	-2
Carne de porcine ¹⁾	mii tone greutate în viu	495	495	438	438	-57	-57
Carne de ovine și caprine ¹⁾	mii tone greutate în viu	128	128	139	139	11	11
Carne de pasăre ¹⁾	mii tone greutate în viu	663	663	701	701	38	38
Lapte ²⁾	mii hl	45482	45252	45224	45030	-258	-222
	mii hl	41727	41507	41360	41181	-367	-326
din care:							
Lapte de vacă și bivoliță ³⁾	mii hl	39214	39032	39164	38991	-50	-41
	mii hl	35459	35286	35300	35143	-159	-143
Lână	tone	23453	23413	24191	24158	738	745
din care:							
Lână fină și semifină	tone	5935	5916	5351	5330	-584	-586
Ouă	mil.buc.	5937	5936	6005	6001	68	65
din care:							
Ouă de găină	mil.buc.	5743	5742	5753	5748	10	6
Miere extrasă	tone	30831	30823	29760	29751	-1071	-1072
Pește ⁴⁾	tone	18065	18065	17411	17411	-654	-654

¹⁾ Datele reprezintă greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum.

²⁾ Datele de pe rândul 1 reprezintă laptele de vacă și bivoliță (inclusiv consumul vițelilor), laptele de oaie și capră muls; datele de pe rândul 2 reprezintă laptele de vacă și bivoliță (fără consumul vițelilor), laptele de oaie și capră muls.

³⁾ Datele de pe rândul 1 reprezintă laptele de vacă și bivoliță (inclusiv consumul vițelilor); datele de pe rândul 2 reprezintă laptele de vacă și bivoliță (fără consumul vițelilor).

⁴⁾ Datele reprezintă cantitatea pescuită în apele interioare ale țării (inclusiv din Dunăre și Marea Neagră).

4.1.2.3. Producția principalelor produse agricole, pe locuitor

Unul din indicatorii sintetici de caracterizare a nivelului producțiilor agricole obținute este reprezentat de producția principalelor produse obținute pe locuitor.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021 s-au înregistrat scăderi la produsele de origine vegetală, pe locuitor, la:

- cereale pentru boabe producția obținută pe locuitor a fost de 989,9 kg, mai mică cu 31,9% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 463,3 kg pe locuitor);
- grâu producția a fost de 455,8 kg pe locuitor, mai mică cu 16,5% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 89,8 kg pe locuitor);
- porumb boabe producția obținută pe locuitor a fost de 421,8 kg, mai mică cu 45,6% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 353,2 kg pe locuitor);
- floarea soarelui producția obținută pe locuitor a fost de 110,6 kg, mai mică cu 25,6% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 38,1 kg pe locuitor);
- sfecla de zahăr producția a fost de 14,8 kg, mai mică cu 63,9% față de anul anterior (respectiv cu 26,2 kg pe locuitor);

- *legume* producția obținută pe locuitor a fost de 127,3 kg, mai mică cu 30,4% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 55,5 kg pe locuitor);
- *fructe* producția a fost de 77,9 kg, mai mică cu 12,6% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 11,2 kg pe locuitor);
- *cartofi* producția a fost de 70,6 kg, mai mică cu 3,4% față de anul anterior (respectiv cu 2,5 kg pe locuitor);
- *secară* producția a fost de 1,8 kg pe locuitor, menținându-se la nivelul anului anterior.

Tabel 4.1.16. Producția principalelor produse agricole, pe locuitor

	U.M.	2021	2022 ¹⁾	2022 față de 2021, diferențe (±)
Produse de origine vegetală				
Cereale pentru boabe	kg	1453,2	989,9	-463,3
din care:				
Grâu	kg	545,6	455,8	-89,8
Secară	kg	1,8	1,8	-
Porumb boabe	kg	775,0	421,8	-353,2
Floarea soarelui	kg	148,7	110,6	-38,1
Sfeclă de zahăr	kg	41	14,8	-26,2
Cartofi	kg	73,1	70,6	-2,5
Legume	kg	182,8	127,3	-55,5
Fructe	kg	89,1	77,9	-11,2
Produse de origine animală				
Carne ²⁾	kg	76,1	75,9	-0,2
Lapte	litri	237,8	237,4	-0,4
Lână	kg	1,2	1,3	0,1
Ouă	bucăți	310	315	5

Notă: S-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an.

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ La carne, se ia în calcul greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, principalele producții de origine animală pe locuitor au evoluat astfel: au crescut producțiile de lână (+8,3%) și de ouă (+1,6%) și au scăzut producțiile de carne (-0,3%) și de lapte (-0,2%).

4.1.3. Silvicultură

4.1.3.1. Fondul forestier

În anul 2022, fondul forestier al României a fost de 6613 mii hectare, înregistrând o creștere cu 6 mii de hectare (0,1%) față de anul 2021 și a avut următoarea structură: suprafața pădurilor 97,6% și alte terenuri 2,4%. Suprafața pădurilor are următoarea structură: 32,5% suprafețe ocupate cu păduri de fag, 29,7% cu păduri de rășinoase, 20,5% cu păduri de diverse specii, 17,3% cu păduri de stejari (cvercinee).

Comparativ cu anul 2021 se constată, pe de o parte, creșterea cu 11 mii hectare (+0,5%) a suprafețelor cu păduri de fag, iar pe de altă parte, scăderea suprafețelor cu păduri de rășinoase cu 4 mii hectare (-0,2%).

Tabel 4.1.17. Fondul forestier (la sfârșitul anului)

	Mii hectare		Structura ¹⁾ , %	
	2021	2022	2021	2022
Fondul forestier	6607	6613	100,0	100,0
Suprafața pădurilor	6450	6457	97,6	97,6
Rășinoase	1919	1915	29,8	29,7
Fag	2089	2100	32,4	32,5
Stejari (Cvercinee)	1120	1120	17,3	17,3
Diverse specii	1322	1322	20,5	20,5
Alte terenuri	157	156	2,4	2,4

¹⁾ Structura este calculată raportat la fondul forestier.

În anul 2022 s-au executat tăieri de regenerare pe o suprafață totală de 205,6 mii hectare, care reprezintă 3,1% din suprafața fondului forestier.

Față de anul 2021 au scăzut suprafețele cu operațiuni de igienă și curățire a pădurilor cu 3,7 mii hectare, tăieri progresive cu 0,4 mii hectare și au crescut suprafețele cu tăieri de produse accidentale cu 39,8 mii hectare, tăieri de conservare cu 25,8 mii hectare, tăieri de îngrijire în păduri tinere cu 14,5 mii hectare, tăieri grădinarite cu 2,0 mii hectare, tăieri succesive cu 0,3 mii hectare, tăieri în crâng cu 0,2 mii hectare și tăieri de substituiri-refaceri a arboretelor slab productive și degradate cu 0,1 mii hectare.

Tabel 4.1.18. Suprafața parcursă cu tăieri

- mii hectare -

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Suprafața parcursă cu tăieri de regenerare	177,6	205,6	28,0	15,8
În codru	75,3	77,2	1,9	2,5
Tăieri succesive	2,0	2,3	0,3	15,0
Tăieri progresive	65,7	65,3	-0,4	-0,6
Tăieri grădinarite	3,4	5,4	2,0	58,8
Tăieri rase	4,2	4,2	-	-
În crâng	4,2	4,4	0,2	4,8
Tăieri de substituiri-refaceri a arboretelor slab productive și degradate	0,5	0,6	0,1	20,0
Tăieri de conservare	97,6	123,4	25,8	26,4
Operațiuni de igienă și curățire a pădurilor	334,4	330,7	-3,7	-1,1
Tăieri de îngrijire în păduri tinere	162,7	177,2	14,5	8,9
Tăieri de produse accidentale	314,2	354,0	39,8	12,7

În anul 2022 suprafața regenerată totală a fost de 28,0 mii hectare (din care pe 8,2 mii hectare s-au executat regenerări artificiale), reprezentând 0,4% din fondul forestier total.

Comparativ cu anul 2021, suprafața totală regenerată a fost mai mare cu 4,0 mii hectare (creșterea s-a înregistrat și la rășinoase și la foioase), iar suprafața regenerată artificial a fost mai mare cu 0,1 mii hectare.

Tabel 4.1.19. Suprafața regenerată

- mii hectare -

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Suprafața regenerată – total	24,0	28,0	4,0	16,7
Rășinoase	7,4	9,1	1,7	23,0
Foioase	16,6	18,9	2,3	13,9
din care:				
Suprafața regenerată artificial	8,1	8,2	0,1	1,2
Rășinoase	4,6	4,6	-	-
Foioase	3,5	3,6	0,1	2,9

4.1.3.2. Volumul de lemn recoltat

În anul 2022, volumul de lemn recoltat a fost de 20238 mii metri cubi (volum brut), cu 244 mii metri cubi mai mare decât în anul 2021 și a avut următoarea structură sortimentală: lemn de rășinoase (36,2%), fag (32,0%), diverse specii (20,8%), stejar (11,0%).

Tabel 4.1.20. Volumul de lemn recoltat

	Mii metri cubi ¹⁾		2022 față de 2021, diferențe		Structura, %	
	2021	2022	+/-	%	2021	2022
Volumul de lemn recoltat	19994	20238	244	1,2	100,0	100,0
Rășinoase	8024	7334	-690	-8,6	40,1	36,2
Fag	6146	6469	323	5,3	30,8	32,0
Stejar	2019	2215	196	9,7	10,1	11,0
Diverse specii tari	2261	2532	271	12,0	11,3	12,5
Diverse specii moi	1544	1688	144	9,3	7,7	8,3

¹⁾ Volum brut.

În anul 2022, volumul de lemn exploatat de către operatorii economici atestați a fost de 18348 mii metri cubi, cu 5,6% mai puțin decât în anul 2021.

Volumul de lemn rotund, exploatat de către operatorii economici atestați, a fost orientat în special spre bușteni (45,5%) și lemn pentru foc (39,0%).

Din analiza datelor se constată că s-au înregistrat mici modificări și în structura utilizării volumului de lemn rotund, în anul 2022 față de anul 2021, majorându-se cantitatea de lemn pentru foc, lemn rotund și despicat, alte sortimente de lemn rotund și micșorându-se cantitatea pentru bușteni.

Tabel 4.1.21. Volumul de lemn exploatat de către operatorii economici atestați

	Mii metri cubi ¹⁾		2022 față de 2021, diferențe		Structura, %	
	2021	2022	+/-	%	2021	2022
Volumul de lemn exploatat - total	19446	18348	-1098	-5,6	100,0	100,0
Volumul de lemn rotund - total	17796	16870	-926	-5,2	91,5	91,9
Bușteni	9081	7676	-1405	-15,5	51,0	45,5
Lemn rotund și despicat	1323	1389	66	5,0	7,5	8,2
Alte sortimente de lemn rotund	931	1125	194	20,8	5,2	6,7
Lemn pentru foc	6461	6680	219	3,4	36,3	39,6
Volumul cojii	900	770	-130	-14,4	4,6	4,2
Volumul altor sortimente secundare	750	708	-42	-5,6	3,9	3,9

¹⁾ Volum brut. Structura este calculată raportat la volumul de lemn exploatat.

4.2. Industrie

În anul 2022, cifra de afaceri realizată în industrie a fost de 844810,9 milioane lei.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, în termeni nominali, s-a înregistrat o creștere cu 208376,3 milioane lei (respectiv 32,7%).

Tabel 4.2.1 Cifra de afaceri a industriei

CAEN Rev. 2	Milioane lei prețuri curente		2022 ¹⁾ față de 2021, diferențe		Structura, %	
	2021	2022 ¹⁾	+/-	%	2021	2022 ¹⁾
Total	636434,6	844810,9	208376,3	32,7	100,0	100,0
Industrie extractivă	36875,9	26688,8	-10187,1	-27,6	5,8	3,2
Industrie prelucrătoare	488553,8	642418,9	153865,1	31,5	76,8	76,0
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	87934,5	149532,5	61598,0	70,0	13,8	17,7
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	23070,4	26170,8	3100,4	13,4	3,6	3,1

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

¹⁾ Date provizorii.

În anul 2022 față de anul 2021, cele mai însemnate creșteri s-au înregistrat în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (70,0%) și în industria prelucrătoare care a înregistrat o creștere cu 31,5%.

4.2.1. Industria extractivă

În anul 2022, nivelul cifrei de afaceri înregistrat în industria extractivă a fost de 26688,8 milioane lei, deținând 3,2% din valoarea nominală totală a cifrei de afaceri.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, ponderea industriei extractive în total a scăzut cu 2,6 puncte procentuale.

Tabel 4.2.2. Cifra de afaceri a industriei extractive, pe activități

CAEN Rev. 2	Milioane lei prețuri curente		2022 ¹⁾ față de 2021, diferențe		Structura ²⁾ , %	
	2021	2022 ¹⁾	+/-	%	2021	2022 ¹⁾
Industria extractivă	36875,9	26688,8	-10187,1	-27,6	5,8	3,2
Extracția cărbunelui superior și inferior	57,6	84,4	26,8	46,5	**)	**)
Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	29986,3	18110,7	-11875,6	-39,6	4,7	2,1
Extracția minereurilor metalifere	385,7	556,5	170,8	44,3	0,1	0,1
Alte activități extractive și servicii anexe extracției ³⁾	6446,3	7937,2	1490,9	23,1	1,0	0,9

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Structura s-a determinat în funcție de cifra de afaceri totală.

³⁾ Inclusiv „Extracția și prepararea minereurilor radioactive”.

***) Sub 0,05%.

Analiza pe sectoare componente, în perioada studiată evidențiază faptul că, ponderea sectorului de extracție a petrolului brut și a gazelor naturale a scăzut de la 4,7% la 2,1%, iar extracția cărbunelui superior și inferior a rămas sub 0,05%.

4.2.2. Industria prelucrătoare

În anul 2022, în industria prelucrătoare, valoarea cifrei de afaceri a fost de 642418,9 milioane lei, în termeni nominali, înregistrând o creștere față de anul anterior, cu 153865,1 milioane lei.

În anul 2022, față de anul 2021, creșterile valorice nominale ale cifrei de afaceri cele mai semnificative s-au înregistrat în: fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului (66125,2 milioane lei), fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (19923,8 milioane lei), industria alimentară (15391,6 milioane lei), fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (8256,3 milioane lei), industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații (7494,4 milioane lei) și fabricarea echipamentelor electrice (5939,3 milioane lei).

Tabel 4.2.3. Cifra de afaceri a industriei prelucrătoare, pe activități

CAEN Rev. 2	Milioane lei		2022 ¹⁾ față de 2021,		Structura ²⁾ ,	
	prețuri curente		diferențe		%	
	2021	2022 ¹⁾	+/-	%	2021	2022 ¹⁾
Industria prelucrătoare	488553,8	642418,9	153865,1	31,5	76,8	76,0
Industria alimentară	60150,3	75541,9	15391,6	25,6	9,5	8,9
Fabricarea băuturilor	14766,5	17196,2	2429,7	16,5	2,3	2,0
Fabricarea produselor din tutun	2159,9	2483,2	323,3	15,0	0,3	0,3
Fabricarea produselor textile	8163,8	9469,1	1305,3	16,0	1,3	1,1
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	8350,8	9869,3	1518,5	18,2	1,3	1,2
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	4444,8	5433,4	988,6	22,2	0,7	0,6
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	20700,8	23310,3	2609,5	12,6	3,3	2,8
Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	7749,5	10385,5	2636,0	34,0	1,2	1,2
Tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor	4235,4	5331,5	1096,1	25,9	0,7	0,6
Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului	14116,8	80242,0	66125,2	468,4	2,2	9,5
Fabricarea substanțelor și a produselor chimice de baza	17338,6	19744,1	2405,5	13,9	2,7	2,3
Fabricarea substanțelor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	4848,9	5641,4	792,5	16,3	0,8	0,7
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	35374,3	43630,6	8256,3	23,3	5,6	5,2
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	20648,4	25100,9	4452,5	21,6	3,2	3,0
Industria metalurgică	29408,7	31787,2	2378,5	8,1	4,6	3,8
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	29886,8	37381,2	7494,4	25,1	4,7	4,4
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	14439,5	16708,0	2268,5	15,7	2,3	2,0
Fabricarea echipamentelor electrice	31988,5	37927,8	5939,3	18,6	5,0	4,5
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	24063,2	26798,6	2735,4	11,4	3,8	3,2
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	103350,1	123273,9	19923,8	19,3	16,2	14,6
Fabricarea altor mijloace de transport	9769,6	9740,3	-29,3	-0,3	1,5	1,2
Fabricarea de mobilă	12736,3	13957,5	1221,2	9,6	2,0	1,7
Alte activități industriale n.c.a.	3881,5	4284,9	403,4	10,4	0,6	0,5
Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	5980,8	7180,3	1199,5	20,1	0,9	0,8

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Structura s-a determinat în funcție de cifra de afaceri totală.

În anul 2022, în structura valorii cifrei de afaceri realizate, următoarele activități din industria prelucrătoare au înregistrat ponderi de peste 5%: fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (14,6% din valoarea cifrei de afaceri totale), fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țiteiului (9,5% din valoarea cifrei de afaceri totale), industria alimentară (8,9% din valoarea cifrei de afaceri totale) și fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (5,2% din valoarea cifrei de afaceri totale).

În anul 2022, s-au înregistrat ponderi sub 1% din valoarea cifrei de afaceri în următoarele activități din industria prelucrătoare: repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (0,8%); fabricarea substanțelor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (0,7%); tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor și tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor (0,6%); alte activități industriale n.c.a. (0,5%) și fabricarea produselor din tutun (0,3%).

4.2.3. Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat

În cadrul sectorului producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, valoarea cifrei de afaceri realizate de 149532,5 milioane lei în anul 2022, a fost în creștere față de anul anterior cu 61598,0 milioane lei și reprezintă 17,7% din valoarea nominală totală a cifrei de afaceri din sectorul industrie.

Tabel 4.2.4. Cifra de afaceri a distribuției apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, pe activități

CAEN Rev. 2	Milioane lei prețuri curente		2022 ¹⁾ față de 2021, diferențe		Structura ²⁾ , %	
	2021	2022 ¹⁾	+/-	%	2021	2022 ¹⁾
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	23070,4	26170,8	3100,4	13,4	3,6	3,1
Captarea, tratarea și distribuția apei	4944,0	5706,4	762,4	15,4	0,8	0,7
Colectarea și epurarea apelor uzate	469,3	406,0	-63,3	-13,5	0,1	**)
Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	17534,5	19887,7	2353,2	13,4	2,8	2,4
Activități și servicii de decontaminare	122,6	170,6	48,0	39,2	**)	**)

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Structura s-a determinat în funcție de cifra de afaceri totală.

***) Sub 0,05%.

4.2.4. Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare

În anul 2022, în sectorul distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, valoarea cifrei de afaceri în termeni nominali a fost de 26170,8 milioane lei, în creștere față de anul anterior cu 3100,4 milioane lei.

Sectorul distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare a reprezentat, în anul 2022, 3,1% din valoarea nominală totală a cifrei de afaceri din industrie.

4.3. Construcții

4.3.1. Lucrările de construcții, după modul de execuție

În anul 2022, valoarea lucrărilor de construcții a fost de 175380,7 milioane lei, din care 83,0% construcții noi și reparații capitale și 17,0% lucrări de întreținere și reparații curente.

Tabel 4.3.1. Lucrările de construcții după modul de execuție

	- milioane lei prețuri curente -	
	2021	2022 ¹⁾
Total	141175,3	175380,7
Construcții noi și reparații capitale	117458,3	145619,5
Antrepriză	117317,2	145390,4
Regie	141,2	229,1
Întreținere și reparații curente	23717,0	29761,2

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

¹⁾ Date provizorii.

În anul 2022, lucrările de construcții noi și reparații capitale în antrepriză au deținut o pondere de (82,9% din valoarea lucrărilor de construcții, respectiv 145390,4 milioane lei).

Lucrările de construcții noi și reparații capitale în regie au deținut circa 0,1% din valoarea lucrărilor de construcții (respectiv 229,1 milioane lei).

În anul 2022 față de anul 2021, în termeni nominali, s-a înregistrat o creștere a valorii lucrărilor de construcții cu 34205,4 milioane lei (respectiv +24,2%). În ceea ce privește valoarea lucrărilor de construcții, în funcție de modul de execuție, s-a înregistrat următoarea dinamică: valoarea lucrărilor de construcții noi și reparații capitale a crescut cu 28161,2 milioane lei (respectiv +24,0%), iar valoarea lucrărilor de întreținere și reparații curente a crescut cu 6044,2 milioane lei (respectiv +25,5%).

În anul 2022 față de anul 2021, valoarea lucrărilor de construcții noi și reparații capitale executate în antrepriză a crescut cu 28073,2 milioane lei (respectiv +23,9%), iar valoarea lucrărilor de construcții noi și reparații capitale executate în regie a crescut cu 87,9 milioane lei (respectiv 62,3%).

4.3.2. Lucrările de construcții în antrepriză, pe categorii de obiecte

În anul 2022, valoarea lucrărilor de construcții în antrepriză a fost de 174984,7 milioane lei.

Pe categorii de obiecte, valoarea lucrărilor de construcții în antrepriză s-a situat între 75707,5 milioane lei, în cazul clădirilor rezidențiale și 987,0 milioane lei, în cazul construcțiilor complexe din zonele industriale.

Pe categorii de obiecte, structura valorii lucrărilor totale de construcții în antrepriză a fost următoarea: 43,3% clădiri rezidențiale; 25,3% clădiri nerezidențiale; 19,5% infrastructuri de transport; 7,1% alte lucrări de inginerie civilă; 4,3% conducte, linii electrice și de comunicații; 0,5% construcții complexe în zone industriale.

Tabel 4.3.2. Lucrările de construcții în antrepriză, pe categorii de obiecte

	- milioane lei prețuri curente -	
Categorii de obiecte	2021	2022 ¹⁾
Total	140905,8	174984,7
Clădiri rezidențiale	61390,9	75707,5
Clădiri nerezidențiale	35776,6	44250,2
Infrastructuri de transport	27823,0	34067,4
Conducte, linii electrice și de comunicații	5350,2	7480,6
Construcții complexe în zone industriale	1049,1	987,0
Alte lucrări de inginerie civilă	9516,0	12491,9

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

¹⁾ Date provizorii.

În anul 2022 față de anul 2021, pe *categorii de obiecte*, valoarea lucrărilor totale de construcții în antrepriză a înregistrat următoarele modificări:

- s-au majorat valorile alocate pentru: clădiri rezidențiale (14316,6 milioane lei); clădiri nerezidențiale (8473,6 milioane lei); infrastructuri de transport (6244,4 milioane lei); alte lucrări de inginerie civilă (2975,9 milioane lei); conducte, linii electrice și de comunicații (2130,4 milioane lei);
- s-a înregistrat o scădere (-62,1 milioane lei) pentru construcții complexe în zone industriale.

4.4. Transporturi și comunicații

Activitatea în domeniul transporturilor și în cel al comunicațiilor este influențată de calitatea infrastructurii de transport și de comunicații, de modificările structurale din economie, de structura fluxurilor comerciale la nivel internațional și regional și de nivelul investițiilor.

Datele statistice prezentate în cele ce urmează, reflectă nivelul de dezvoltare și orientarea spre modernitate a sectorului transporturilor din România, astfel:

- rețeaua de cale ferată în exploatare și materialul rulant permit desfășurarea transportului feroviar de mărfuri și pasageri. Municipiul București, capitala României, important nod de cale ferată cu 8 linii principale, este conectat la rețeaua feroviară internațională;
- infrastructura și mijloacele de transport rutier înlesnesc mobilitatea mărfurilor și pasagerilor, la nivel național și internațional;
- coridorul Rin-Dunăre, parte a rețelei transeuropene de transport (TEN-T) oferă principala legătură est-vest în Europa continentală. Urmărind traseul de-a lungul fluviului Dunărea, acesta leagă Strasbourg și Germania de Sud de orașele centrale din Europa, Viena, Bratislava și Budapesta, înainte de a trece prin București, până la portul Constanța;
- fluviul Dunărea permite transportul de mărfuri și pasageri cu nave de navigație interioară de la Baziaș – punctul în care Dunărea intră în România - până la gurile de vărsare în mare, între Brăila și Sulina fiind posibil și traficul navelor maritime;
- porturilor de la Dunăre li se adaugă cele situate de-a lungul Canalului Dunăre-Marea Neagră și respectiv, al Canalului Midia-Năvodari care leagă fluviul de porturile de la Marea Neagră. Portul Constanța, principalul port al României, este un important centru de distribuție a mărfurilor în regiunea Europei Centrale și de Est și a containerelor, către porturi din întreaga lume;
- transporturile aeriene de pasageri, mărfuri și poștă sunt asigurate de aeroporturi internaționale: București („Henri Coandă” - Otopeni), Cluj-Napoca („Avram Iancu”), Timișoara („Traian Vuia”), Iași, Sibiu, Craiova, Bacău, ș.a.

4.4.1. Mijloace de transport

4.4.1.1. Mijloace de transport feroviar, pe căi navigabile interioare și maritim

La sfârșitul anului 2022, mijloacele de transport feroviar înmatriculate în Registrul European al Vehiculelor – R.E.V. cuprindeau 2167 locomotive, cu o putere de 6299 mii kW. Dintre acestea, 1259 locomotive, respectiv 58,1% erau locomotive Diesel de cale normală.

De asemenea, echipamentele de transport feroviar numărau 40302 vagoane pentru trenuri de marfă, cu o capacitate de 2173 mii tone și 2281 vagoane pentru trenuri de pasageri, cu o capacitate de 131 mii locuri.

La finele anului 2022, numărul navelor pentru transportul de pasageri pe căi navigabile interioare era de 327, cu o capacitate de 12771 locuri.

În ceea ce privește navele fără propulsie pentru transportul mărfurilor a fost înregistrată creștere cu un număr de 10 nave și cu 1,8% în ceea ce privește capacitatea.

Față de finalul anului 2021, numărul de nave maritime pentru transportul mărfurilor a crescut cu 3 nave, respectiv 23, capacitatea de transport în mii tdw crescând și ea cu 22,2%.

Tabel 4.4.1. Mijloacele de transport feroviar, pe căi navigabile interioare și maritim

	U.M.	2021	2022
Transport feroviar			
Locomotive - total	număr mii KW	2202 7225	2167 6299
din care:			
Electrice	număr mii KW	935 5218	892 4271
Diesel de orice fel, de cale normală	număr mii KW	1256 1991	1259 2011
din care: peste 350 CP	număr mii KW	1256 1991	1259 2011
Vagoane pentru trenuri de marfă - total	număr mii tone capacitate	40242 2141	40302 2173
Vagoane pentru trenuri de pasageri - total	număr mii locuri	2317 159	2281 131
Transport pe căi navigabile interioare			
Nave fără propulsie pentru transportul mărfurilor	număr mii tone capacitate	990 1413	1000 1439
Remorhere și împingătoare	număr mii KW	290 191	293 194
Nave pentru transportul pasagerilor	număr mii locuri	323 12	327 13
Transport maritim			
Nave pentru transportul mărfurilor - total	număr mii tdw	20 27	23 33
din care:			
Nave pentru mărfuri generale	număr mii tdw	2 24	3 27

4.4.1.2. Autovehicule înmatriculate în circulație

La 31 decembrie 2022, autovehiculele înmatriculate în circulație cuprindeau 55 mii autobuze și microbuze, 7865 mii autoturisme, 1228 mii autovehicule pentru transportul mărfurilor și 192 mii mopede și motocicletate. Comparativ cu finalul anului 2021, parcul autovehiculelor de transport rutier a înregistrat creșteri, astfel: numărul autoturismelor a crescut cu 254 mii, numărul de autovehicule pentru transportul mărfurilor cu 37 mii, iar numărul de mopede și motocicletate cu 16 mii.

Tabel 4.4.2. Autovehiculele înmatriculate în circulație (la sfârșitul anului)

- număr -

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Autobuze și microbuze	54351	54713	362	0,7
Autoturisme	7611039	7865186	254147	3,3
Mopede și motocicletate (inclusiv mototricicliuri și cvadricicliuri)	175844	191737	15893	9,0
Autovehicule pentru transportul mărfurilor	1191364	1228104	36740	3,1

4.4.1.3. Aeronave civile înmatriculate

La sfârșitul anului 2022 erau certificate pentru transportul pasagerilor și mixt, un număr de 85 de aeronave, cu o capacitate totală de 7761 locuri.

Comparativ cu finalul anului 2021, numărul de aeronave civile pentru transportul pasagerilor și mixt a scăzut cu 4 aeronave, numărul de locuri scăzând cu 1838.

Tabel 4.4.3. Aeronavele civile înmatriculate¹⁾ (la sfârșitul anului)

	U.M.	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
				+/-	%
Aeronave pentru transportul pasagerilor și mixt	număr	89	85	-4	-4,5
	locuri ²⁾	9599	7761	-1838	-19,1

¹⁾ Cu certificat de navigabilitate.

²⁾ Capacitate disponibilă de transport.

4.4.2. Infrastructura pentru transporturi

4.4.2.1. Liniile de cale ferată în exploatare

La sfârșitul anului 2022, lungimea liniilor de cale ferată, în exploatare era de aproape 11 mii km, din care liniile electrificate reprezentau 38%. Liniile de cale ferată cu ecartament normal erau predominante (99,1% din lungimea totală a liniilor de cale ferată), iar dintre acestea, liniile "cu o cale" dețineau o pondere de 72,3%.

La finalul anului 2022, densitatea medie a liniilor de cale ferată, era de 44,5 km la 1000 km² teritoriu, cu diferențieri între regiunile de dezvoltare. Astfel, peste nivelul mediu al densității liniilor de cale ferată se situau următoarele regiuni de dezvoltare: București-Ilfov (cu un plus de 161,8 km cale ferată la 1000 km² teritoriu); Vest (cu un plus de 15,5 km la 1000 km²) și Nord-Vest (cu un plus de 3,4 km la 1000 km²). Sub densitatea medie pe țară a liniilor de cale ferată se aflau regiunile de dezvoltare: Sud-Vest Oltenia (cu 10,1 km de cale ferată la 1000 km² teritoriu sub nivelul mediu); Sud-Est (cu un plus de 8,9 km la 1000 km²); Nord-Est (cu 4,9 km la 1000 km² sub nivelul mediu); Centru (cu 2,3 km la 1000 km² sub nivelul mediu); precum și regiunea Sud-Muntenia (cu 0,7 km la 1000 km² sub medie).

Tabel 4.4.4. Liniile de cale ferată în exploatare (la sfârșitul anului)

	2021	2022 ¹⁾
- km -		
Total	10764	10615
din care: electrificate	4035	4032
din total:		
Linii cu ecartament normal²⁾	10626	10519
Cu o cale	7699	7601
Cu două căi	2927	2918
Linii cu ecartament îngust	4	5
Linii cu ecartament larg	134	91
- în procente față de total -		
Total	100,0	100,0
din care: electrificate	37,5	38,0
din total:		
Linii cu ecartament normal²⁾	98,7	99,1
Cu o cale	71,5	71,6
Cu două căi	27,2	27,5
Linii cu ecartament îngust	**)	**)
Linii cu ecartament larg	1,3	0,9

¹⁾ Managerul de Infrastructură Feroviară din România a furnizat date privind lungimea de cale ferată pentru anul 2022, conforme cu datele din baza de date RINF (Registrul de Infrastructură Feroviară al Agenției Uniunii Europene pentru Căile Ferate).

²⁾ Linii la care distanța între șine este de 1435 mm.

***) Sub 0,05%.

4.4.2.2. Drumurile publice

La sfârșitul anului 2022, lungimea drumurilor publice a fost de peste 86 mii km, din care drumurile modernizate au reprezentat 48,2%.

Tabel 4.4.5. Drumurile publice (la sfârșitul anului)

- kilometri -

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Drumuri publice - total	86199	86336	137	0,2
din care:				
Modernizate	40571	41653	1082	2,7
Cu îmbrăcămînți ușoare rutiere	21112	20956	-156	-0,7
Din total drumuri publice:				
Drumuri naționale ¹⁾	17530	17582	52	0,3
din care:				
Modernizate	16740	16813	73	0,4
Cu îmbrăcămînți ușoare rutiere	635	639	4	0,6
Drumuri județene și comunale	68669	68754	85	0,1
din care:				
Modernizate	23831	24840	1009	4,2
Cu îmbrăcămînți ușoare rutiere	20477	20317	-160	-0,8
Densitatea drumurilor publice pe 100 km²	36,2	36,2		

¹⁾ Inclusive autostrăzi și drumuri europene.

La finalul anului 2022, drumurile județene și comunale reprezentau 79,6% din lungimea drumurilor publice, iar drumurile naționale 20,4%. Din lungimea drumurilor județene și comunale, 36,1% erau drumuri modernizate și 29,6% cu îmbrăcămînți ușoare rutiere.

Structura lungimii drumurilor publice prezintă următoarea distribuție între regiunile de dezvoltare: Nord-Est 17,3% din lungimea totală a drumurilor publice; Sud-Muntenia 15,0%; Nord-Vest 14,8%; Centru 13,3%; Sud-Vest Oltenia 13,2%; Sud-Est 12,8%; Vest 12,6% și București-Ilfov 1,0%.

Lungimea drumurilor naționale a avut următoarea structură, pe regiuni de dezvoltare: Sud-Muntenia 16,2%; Nord-Est 15,5%; Centru 14,4%; Nord-Vest 13,7%; Sud-Est 13,1%; Sud-Vest Oltenia 12,6%; Vest 12,5% și București-Ilfov 2,0%.

Lungimea drumurilor județene și comunale la sfârșitul anului 2022, avea următoarea structură pe regiuni de dezvoltare: Nord-Est 17,8%; Nord-Vest 15,0%; Sud-Muntenia 14,7%; Sud-Vest Oltenia 13,3%; Centru 13,0%; Sud-Est 12,7%; Vest 12,7% și București-Ilfov 0,8%.

La sfârșitul anului 2022, densitatea drumurilor publice la 100 km² teritoriu era de 36,2 km.

Valori peste media densității drumurilor publice la 100 km² teritoriu au înregistrat următoarele regiuni de dezvoltare: București-Ilfov (cu un plus de 13,8 km la 100 km² teritoriu); Nord-Est (cu un plus de 4,4 km la 100 km²); Sud-Vest Oltenia (cu 2,7 km la 100 km² peste valoarea medie a densității); Sud-Muntenia (cu 1,3 km la 100 km²) și Nord-Vest (cu 1,1 km la 100 km² peste medie). Sub media densității se situau regiunile: Sud-Est (cu 5,4 km la 100 km² sub valoarea medie); Centru (cu 2,5 km la 100 km² sub medie) și Vest (cu 2,2 km la 100 km²).

4.4.3. Transportul de mărfuri

4.4.3.1. Transportul de mărfuri, pe moduri de transport

În anul 2022, volumul de mărfuri transportate a fost în creștere comparativ cu anul 2021 în transportul rutier (cu 17749 mii tone, respectiv cu 5,8%), în transportul maritim (cu 7139 mii tone, respectiv cu 13,4%), în transportul prin conducte petroliere magistrale (cu 517 mii tone, respectiv cu 8,1%) și în transportul aerian (cu 10 mii tone, respectiv cu 24,4%). A fost înregistrată scădere în transportul pe căi navigabile interioare (cu 3500 mii tone, respectiv 10,9%) și în transportul feroviar (cu 2236 mii tone, respectiv cu 3,9%).

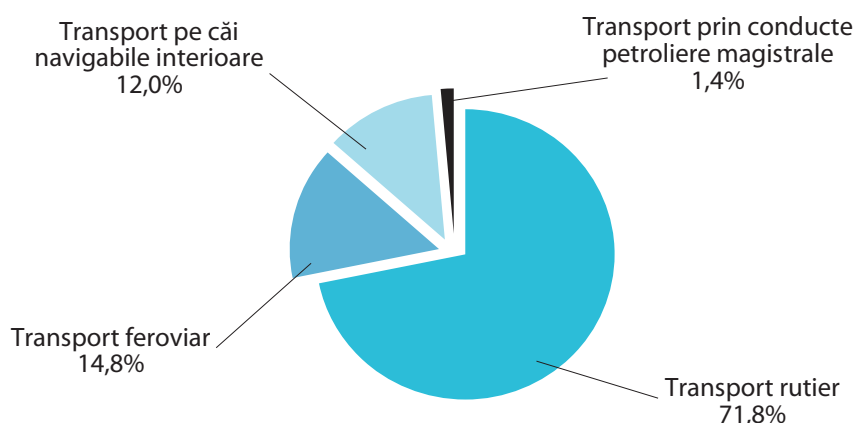
Față de anul 2021, în anul 2022 parcursul mărfurilor a înregistrat creștere în transportul rutier (cu 2504 milioane tone-km, respectiv cu 4,0%) și în transportul prin conducte petroliere magistrale (cu 164 milioane tone-km, respectiv cu 15,1%). Scădere a fost înregistrată în transportul pe căi navigabile interioare (cu 2765 milioane tone-km, respectiv cu 20,4%) și în transportul feroviar (cu 301 milioane tone-km, respectiv cu 2,2%).

Tabel 4.4.6. Transportul de mărfuri, pe moduri de transport

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Mărfuri transportate - mii tone				
Transport feroviar	57424	55188	-2236	-3,9
Transport rutier	306777	324526	17749	5,8
Transport pe căi navigabile interioare	32120	28620	-3500	-10,9
Transport maritim ¹⁾	53121	60260	7139	13,4
Transport aerian	41	51	10	24,4
Transport prin conducte petroliere magistrale	6385	6902	517	8,1
Parcursul mărfurilor – mii tone-km				
Transport feroviar	13624973	13323601	-301372	-2,2
Transport rutier	61848339	64351840	2503501	4,0
Transport pe căi navigabile interioare	13521736	10756709	-2765027	-20,4
Transport prin conducte petroliere magistrale	1087390	1251367	163977	15,1

¹⁾ Date conforme cu metodologia Eurostat privind evitarea "dublei înregistrări" pentru transportul maritim național.

Grafic 4.4.1. Structura parcursului mărfurilor, pe moduri de transport, în anul 2022**Tabel 4.4.7. Transportul rutier de mărfuri, pe destinații**

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Mărfuri transportate - mii tone				
Transport național	252157	269146	16989	6,7
Transport internațional ¹⁾	54620	55380	760	1,4
Parcursul mărfurilor - mii tone-km				
Transport național	20457176	21993235	1536059	7,5
Transport internațional ¹⁾	41391163	42358605	967442	2,3

¹⁾ Inclusiv transport între state terțe și cabotaj.

Din totalul de 325 milioane tone mărfuri transportate în anul 2022, 82,9% au fost înregistrate în transport național și 17,1% în transport internațional (inclusiv transport între state terțe și cabotaj). Structura parcursului mărfurilor a inclus transport național în proporție de 34,2% și transport internațional 65,8%.

Tabel 4.4.8. Transportul rutier de mărfuri, pe capacități și tipuri de transport, în anul 2022

	din care:			Structura, %		
	Total	Cont propriu	Contra plată	Total	Cont propriu	Contra plată
Mărfuri transportate - mii tone						
Toate vehiculele - total	324526	184092	140434	100,0	100,0	100,0
3,5 - 7,5 tone	4980	3399	1581	1,5	1,8	1,1
7,6 - 12,0 tone	129342	48472	80870	39,9	26,3	57,6
12,1 - 17,0 tone	70649	33975	36674	21,8	18,5	26,1
peste 17,0 tone	119555	98246	21309	36,8	53,4	15,2
Parcursul mărfurilor - mii tone-km						
Toate vehiculele - total	64351840	13717165	50634675	100,0	100,0	100,0
3,5 - 7,5 tone	757153	300724	456429	1,2	2,2	0,9
7,6 - 12,0 tone	43438504	7375020	36063484	67,5	53,8	71,2
12,1 - 17,0 tone	16509546	3687342	12822204	25,6	26,9	25,3
peste 17,0 tone	3646637	2354079	1292558	5,7	17,1	2,6

În anul 2022, în transportul rutier de mărfuri 184 milioane tone, respectiv 56,7%, au fost transportate în regimul în "cont propriu". În ceea ce privește parcursul mărfurilor transportate, 50635 milioane tone-kilometri, respectiv 78,7% au fost înregistrate în regimul "contra plată".

În transport rutier, 39,9% din volumul mărfurilor și 67,5% din parcursul mărfurilor au fost înregistrate în transportul cu autovehicule de 7,6-12,0 tone.

4.4.3.2. Principalele tipuri de mărfuri transportate

În anul 2022, în volumul total de mărfuri transportate pe cale rutieră, cele mai însemnate ponderi au fost înregistrate pentru următoarele tipuri de mărfuri (conform Clasificării Standard pentru Statistica Transporturilor, NST 2007): *minereuri metalifere și alte produse de minerit și exploatare de carieră; turbă; uraniu și thoriu* 33,4% și *alte produse minerale nemetalice* 18,7%.

Cele mai însemnate locuri în structura principalelor tipuri de mărfuri transportate pe căile ferate au fost deținute de: *cărbune și lignit; țigeti și gaze naturale* 21,7% și *cocs, produse rafinate din petrol* 21,1%.

În ceea ce privește transportul maritim, cele mai însemnate ponderi ale tipurilor de mărfuri transportate au fost marcate de *produse agricole, din vânătoare și silvicultură; pește și alte produse din pescuit* 34,2% și *cărbune și lignit; țigeti și gaze naturale* 20,1%.

În transportul pe căi navigabile interioare, cele mai însemnate ponderi au fost înregistrate pentru următoarele tipuri de mărfuri: *minereuri metalifere și alte produse de minerit și exploatare de carieră; turbă; uraniu și thoriu* 35,5% și *produse agricole, din vânătoare și silvicultură; pește și alte produse din pescuit* 34,4%.

În ceea ce privește parcursul mărfurilor înregistrate în transport rutier, diviziunea *mărfuri grupate: un amestec de tipuri de mărfuri transportate împreună* (31,9%) și diviziunea *produse alimentare, băuturi și tutun* (15,6%) au deținut cele mai mari ponderi în total parcurs.

În transport feroviar, ponderile cele mai importante în parcursul principalelor tipuri de mărfuri transportate au fost înregistrate de: *cocs, produse rafinate din petrol* 30,0% și *produse agricole, din vânătoare și silvicultură; pește și alte produse din pescuit* 19,7%.

Ponderile cele mai însemnate în transport pe căi navigabile interioare (valori în mii tone-kilometri) au fost înregistrate de următoarele tipuri de mărfuri: *produse agricole din vânătoare și silvicultură; pește și alte produse din pescuit* 33,8% și *minereuri metalifere și alte produse de minerit și exploatare de carieră: turbă, uraniu și thoriu* 29,2%.

4.4.4. Transportul de pasageri

4.4.4.1. Transportul interurban și internațional de pasageri

În anul 2022 comparativ cu anul precedent, numărul de pasageri a înregistrat creșteri în transportul aerian de pasageri cu 87,6%, în transportul feroviar cu 28,3% și în transportul rutier 0,9%.

De asemenea, parcursul pasagerilor a înregistrat creșteri în transportul feroviar cu 35,7% și scăderi în transportul rutier transportul rutier cu 0,5%.

Tabel 4.4.9. Transportul de pasageri, pe moduri de transport

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Transportul interurban și internațional de pasageri - mii pasageri				
Transportul interurban și internațional de pasageri - mii pasageri				
Transport feroviar	54937	70464	15527	28,3
Transport rutier	275551	278092	2541	0,9
Transport pe căi navigabile interioare ¹⁾	146	97	-	-
Transport aerian	11177	20972	9795	87,6
Parcursul pasagerilor din transportul interurban și internațional de pasageri - mii pasageri-km -				
Transport feroviar	4271398	5794889	1523491	35,7
Transport rutier	14660697	14589913	-70784	-0,5
Transport pe căi navigabile interioare ¹⁾	7352	5780	-	-

¹⁾ Datele nu sunt comparabile cu cele din perioadele similare ale anului 2021, din cauza modificării modului de stabilire a numărului de pasageri transportați, de către unele societăți de transport.

Tabel 4.4.10. Transportul aerian de pasageri

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Pasageri - număr	11176808	20971809	9795001	87,6
Îmbarcați	5686598	10560238	4873640	85,7
Debarcați	5490210	10411571	4921361	89,6
Curse aeriene regulate - număr	10411887	19981046	9569159	91,9
Îmbarcați	5299310	10058212	4758902	89,8
Debarcați	5112577	9922834	4810257	94,1
Curse aeriene neregulate - număr	764921	990763	225842	29,5
Îmbarcați	387288	502026	114738	29,6
Debarcați	377633	488737	111104	29,4

În evoluția transportului aeroportuar de pasageri, în anul 2022 comparativ cu anul 2021, se remarcă creșterea cu 91,9% a numărului de pasageri transportați prin curse aeriene regulate și cu 29,5% a celor transportați prin curse aeriene neregulate.

În anul 2022, 95,3% din totalul pasagerilor au fost transportați prin curse aeriene regulate.

4.4.5. Comunicații

4.4.5.1. Poștă și telefonie

În anul 2022 au funcționat 5648 subunități de poștă C.N.P.R., cu 4 mai multe față de anul 2021. Dintre acestea 85,2%, respectiv 4814 unități, erau situate în mediul rural.

Tabel 4.4.11. Unitățile de poștă (la sfârșitul anului)¹⁾

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Unități - număr	5644	5648	4	0,1
din care:				
în localități rurale	4807	4814	7	0,1

¹⁾ Date furnizate de Compania Națională Poșta Română (CNPR).

În anul 2022, corespondența și imprimarele au însumat peste 143 milioane bucăți, reprezentând 71,0% din totalul serviciului poștal universal. Coletele și pachetele mici au însumat peste 28 milioane bucăți, reprezentând 14,0% din total, în timp ce numărul altor categorii de trimeri a depășit 30 milioane bucăți.

La 31 decembrie 2022, numărul total de conexiuni la serviciile de telefonie a fost de peste 25 milioane, din care, 91,3% conexiuni la serviciile de telefonie mobilă și 8,7% conexiuni la serviciile de telefonie fixă.

Analiza evoluției mijloacelor de telefonie la 31 decembrie 2022 comparativ cu 31 decembrie 2021, relevă o scădere a numărului total de conexiuni la serviciile de telefonie cu 0,1 milioane, respectiv cu 0,4%.

Ponderile numărului de conexiuni la serviciile de telefonie fixă înregistrate la data de 31 decembrie 2022, pentru regiunile de dezvoltare, au fost după cum urmează: București-Ilfov (24,5%), Centru (13,3%), Nord-Vest (12,9%), Nord-Est (11,2%), Sud-Est (10,3%), Sud-Muntenia (10,1%), Vest (10,0%) și Sud-Vest Oltenia (7,7%).

Tabel 4.4.12. Activitățile de poștă și telefonie

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe	
			+/-	%
Activități de poștă din sfera serviciului universal¹⁾				
Corespondență și imprimate (mil.buc.)	146,3 ²⁾	143,4	-2,9	-2,0
Colete și pachete mici (mil.buc.)	30,9 ²⁾	28,3	-2,6	-8,4
Alte categorii de trimeri (mil.buc.)	28,8 ²⁾	30,3	1,5	5,2
Mijloace de telefonie și Internet				
Numărul de conexiuni la serviciile de telefonie - total (milioane)	25,5	25,4	-0,1	-0,4
din care:				
la serviciile de telefonică fixă	2,6	2,2	-0,4	-15,4
la serviciile de telefonică mobilă	22,9	23,2	0,3	1,3
Numărul de conexiuni Internet (milioane)	24,6	24,8	0,2	0,8

¹⁾ Începând cu anul 2019 indicatorii noi diseminați de către Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), conform Deciziei 388/2020, privind activitatea din sfera serviciului poștal universal a Companiei Naționale Poșta Română (CNPR) și a furnizorilor alternativi.

²⁾ Date rectificate de ANCOM față de cele publicate anterior.

4.5. Comerț internațional cu bunuri

Statisticile de comerț internațional cu bunuri reprezintă parte a statisticilor oficiale ale Uniunii Europene (UE) și ale fiecărui stat membru, care furnizează date statistice referitoare la comerțul cu bunuri între statele membre UE (sistemul statistic Intrastat), precum și date referitoare la comerțul cu bunuri între statele membre UE și țările terțe, din afara UE (sistemul statistic Extrastat).

Statisticile de comerț internațional cu bunuri servesc nevoilor diferiților utilizatori, inclusiv operatorilor economici, academicienilor, cercetătorilor și publicului larg. Interesul pentru statisticile de comerț internațional cu bunuri este în creștere, prin urmare, producerea în timp util și de înaltă calitate a datelor este de primă importanță pentru Institutul Național de Statistică.

Statisticile de comerț internațional cu bunuri ale României se stabilesc prin însumarea datelor obținute din sistemele statistice Intrastat și Extrastat.

Importanța celor două sisteme statistice, Intrastat și Extrastat, din punct de vedere al ponderii informațiilor furnizate în totalul comerțului internațional cu bunuri al României este net în favoarea sistemului Intrastat, sistem care gestionează un număr foarte mare de tranzacții, a căror valoare acoperă peste 70% din volumul comerțului internațional cu bunuri al României¹⁰⁾.

4.5.1. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale

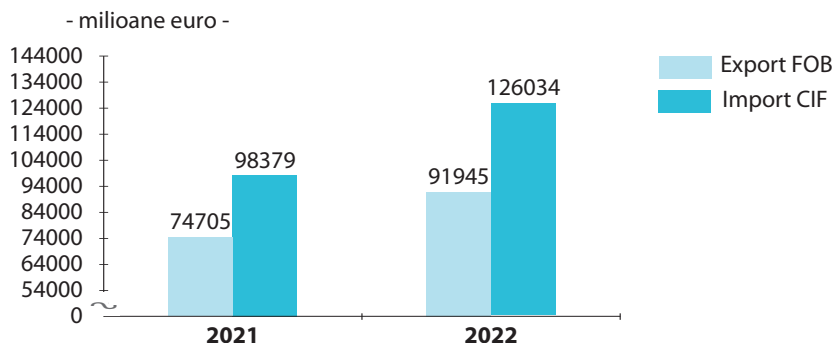
În anul 2022 exporturile FOB de bunuri au înregistrat o valoare de 91945 milioane euro (în creștere cu 23,1% față de anul 2021), iar importurile CIF au fost de 126034 milioane euro (în creștere cu 28,1% față de anul 2021), soldul balanței comerciale FOB-CIF fiind de -34089 milioane euro, în creștere cu 10415 milioane euro comparativ cu anul 2021.

Tabel 4.5.1. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale

	2021	2022
Milioane lei		
Export FOB	367567	453543
Import CIF	484090	621695
Sold balanță comercială (FOB - CIF)	-116523	-168152
Milioane euro		
Export FOB	74705	91945
Import CIF	98379	126034
Sold balanță comercială (FOB - CIF)	-23674	-34089

Notă: Datele pentru anul 2021 au fost revizuite față de cele publicate anterior și au caracter definitiv. Pentru anul 2022 datele au caracter semidefinitiv.

Grafic 4.5.1. Evoluția comerțului internațional cu bunuri

4.5.2. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale conform Clasificării Produselor și Serviciilor asociate Activităților (CPSA 2015)

În anul 2022 cele mai importante contribuții la creșterea exporturilor au fost înregistrate la: mașini, utilaje și echipamente, inclusiv electrice (18784 milioane euro, respectiv 20,4% din exporturile totale), autovehicule de transport rutier, remorci și semiremorci (15319 milioane euro, respectiv 16,7%), produse ale agriculturii și vânătorii (7099 milioane euro, respectiv 7,7%), produse ale industriei metalurgice (5855 milioane euro, respectiv 6,4%), calculatoare și produse electronice și optice (5183 milioane euro, respectiv 5,6%), produse din cauciuc și mase plastice (4830 milioane euro, respectiv 5,3%).

¹⁰⁾ Toate dinamicile și ponderile au fost calculate din valori exprimate în mii euro.

Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

Tabel 4.5.2. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale conform Clasificării Produselor și Serviciilor asociate Activităților (CPSA 2015)

- milioane euro -

Cod CPSA	Denumire cod CPSA	Export FOB		Import CIF		Sold balanță comercială (FOB - CIF)	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
	Total	74705	91945	98379	126034	-23674	-34089
1	Produse ale agriculturii și vânătorii	5883	7099	2975	4028	2908	3071
2	Produse ale silviculturii și exploatații forestiere	13	32	227	195	-214	-163
3	Pește și alte animale acvatice, produse de acvacultură	9	10	96	108	-87	-98
5	Cărbune și lignit	*)	13	79	174	-79	-161
6	Petrol brut și gaze naturale	266	1425	3707	8963	-3441	-7538
7	Minerale metalifere	63	78	504	296	-441	-218
8	Alte minerale și produse de carieră	52	94	121	135	-69	-41
10	Produse alimentare	2174	3095	6252	8046	-4078	-4951
11	Băuturi	202	316	570	732	-368	-416
12	Produse din tutun	1345	1479	327	365	1018	1114
13	Produse ale industriei textile	1355	1494	2589	2999	-1234	-1505
14	Articole de îmbrăcăminte	1779	2139	2059	2574	-280	-435
15	Piei și produse din piele	1142	1396	1697	1953	-555	-557
16	Produse rezultate din prelucrarea lemnului (exclusiv mobilier), articole din paie și din alte materiale vegetale împletite	2203	2383	778	928	1425	1455
17	Hârtie și produse din hârtie	532	765	1479	1962	-947	-1197
19	Produse de cocserie; produse obținute din prelucrarea țițeiului	1740	3812	2620	3678	-880	134
20	Substanțe și produse chimice	2526	3053	9569	12393	-7043	-9340
21	Produse farmaceutice de bază și preparate farmaceutice	998	1036	4255	4931	-3257	-3895
22	Produse din cauciuc și mase plastice	3899	4830	4602	5255	-703	-425
23	Alte produse din materiale nemetalice	532	675	1538	1892	-1006	-1217
24	Produse ale industriei metalurgice	5005	5855	6639	8617	-1634	-2762
25	Produse ale industriei construcțiilor metalice și produselor din metal (exclusiv mașini, utilaje și echipamente)	2306	2993	4662	5557	-2356	-2564
26	Calculatoare și produse electronice și optice	4520	5183	8790	11283	-4270	-6100
27	Echipamente electrice	9555	11386	8449	9908	1106	1478
28	Mașini, utilaje și echipamente neclasificate în altă parte	6963	7398	9282	10369	-2319	-2971
29	Autovehicule de transport rutier, remorci și semiremorci	13314	15319	9158	11157	4156	4162
30	Alte mijloace de transport	1610	1776	870	973	740	803
31	Mobilă	2193	2557	1002	1217	1191	1340
32	Alte produse industriale neclasificate în altă parte	723	842	1917	2171	-1194	-1329
35	Energie electrică, gaze, apă caldă și aer condiționat	561	1784	989	2503	-428	-719
	Alte produse necuprinse în altă parte	1242	1625	576	675	666	950

Notă: Datele pentru anul 2021 au fost revizuite față de cele publicate anterior și au caracter definitiv. Pentru anul 2022 datele au caracter semidefinitiv.

*) Sub 0,5.

Cele mai importante contribuții la creșterea importurilor în anul 2022, au fost înregistrate la: mașini, utilaje și echipamente, inclusiv electrice (20277 milioane euro, respectiv 16,1% din importurile totale), substanțe și produse chimice (12393 milioane euro, respectiv 9,8%), calculatoare și produse electronice și optice (11283 milioane euro, respectiv 9,0%), autovehicule de transport rutier, remorci și semiremorci (11157 milioane euro, respectiv 8,9%), petrol brut și gaze naturale (8963 milioane euro, respectiv 7,1%), produse ale industriei metalurgice (8617 milioane euro, respectiv 6,8%), produse alimentare (8046 milioane euro, respectiv 6,4%).

4.5.3. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale, pe continente și principale țări partenerere

Principalii parteneri comerciali ai României în anul 2022 au fost statele membre UE, cu o pondere de 72,3% în total exporturi și 70,9% în total importuri. Comerțul cu restul țărilor lumii este distribuit între celelalte țări ale Europei (14,2% din exporturi și 13,5% din importuri), Asia (6,9% din exporturi și 12,8% din importuri), Africa (3,1% din exporturi și 1,1% din importuri), America (3,3% din exporturi și 1,7% din importuri) și Oceania (0,1% din exporturi și sub 0,05% din importuri).

Tabel 4.5.3. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale, pe continente și principale țări partenerere

- milioane euro -

Denumire continent / țară	Export FOB		Import CIF		Sold balanță comercială (FOB - CIF)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Total	74705	91945	98379	126034	-23674	-34089
EUROPA	64667	79538	84320	106390	-19653	-26852
din care:						
UE-27	54096	66456	71267	89336	-17171	-22880
AELS	1109	1090	1286	1397	-177	-307
ALTE ȚĂRI DIN EUROPA	9462	11992	11766	15658	-2304	-3666
ASIA	5198	6292	11475	16127	-6277	-9835
din care:						
Arabia Saudită	305	324	29	123	276	201
China	1134	1083	6205	7382	-5071	-6299
Coreea de Sud	370	402	517	674	-147	-272
Emiratele Arabe Unite	250	430	57	95	193	335
Georgia	153	297	43	35	110	262
India	230	283	538	757	-308	-474
Iordania	402	622	3	54	399	568
Irak	126	56	316	353	-190	-297
Israel	577	777	170	181	407	596
Japonia	394	661	359	396	35	265
Kazahstan	16	51	1474	3221	-1458	-3170
Liban	144	202	4	5	140	197
Malaezia	41	48	170	230	-129	-182
Pakistan	63	178	42	56	21	122
Republica Islamică Iran	344	230	68	87	276	143
Taiwan	48	53	308	484	-260	-431
Thailanda	71	43	231	325	-160	-282
Turkmenistan	1	4	239	146	-238	-142
Vietnam	97	57	209	359	-112	-302
AFRICA	2309	2820	889	1306	1420	1514
din care:						
Africa de Sud	184	161	36	78	148	83
Algeria	48	394	38	45	10	349
Egipt	781	766	231	436	550	330
Libia	84	152	13	*)	71	152
Maroc	579	786	269	424	310	362
Sudan	100	108	*)	*)	100	108
Tunisia	251	282	181	209	70	73
AMERICA	2344	3068	1639	2160	705	908
din care:						
Argentina	21	41	105	78	-84	-37
Brazilia	150	179	344	442	-194	-263
Canada	261	194	92	62	169	132
Mexic	202	246	91	115	111	131
Statele Unite	1560	2265	927	1347	633	918
OCEANIA	125	129	47	37	78	92
din care:						
Australia	89	109	41	24	48	85

Notă: Datele pentru anul 2021 au fost revizuite față de cele publicate anterior și au caracter definitiv. Pentru anul 2022 datele au caracter semidefinitiv. Repartizarea pe țări a schimburilor internaționale de bunuri se realizează astfel:
- pentru comerțul intra-UE, pe baza principiului "țara de destinație" (la expediție) și "țara de expediție" (la introducere);
- pentru comerțul extra-UE, pe baza principiului "țara de destinație" (la export) și "țara de origine" (la import, cu excepția cazului în care țara de origine este un stat membru UE, caz în care se ia în considerare țara de expediție).

Schimburile comerciale între România și statele membre UE au crescut în anul 2022 față de 2021 cu 22,8% la export (+12360 milioane euro) și respectiv cu 25,4% la import (+18069 milioane euro). Exporturile către statele AELS au scăzut cu 1,7% (-19 milioane euro), iar importurile au crescut cu 8,6% (+111 milioane euro). În rândul țărilor din Europa (cu excepția UE), o pondere însemnată în valoarea totală a exporturilor României din anul 2021 o dețin Turcia (cu 3,1% din total) și Regatul Unit (cu 2,9% din total).

În anul 2022 față de anul 2021, exporturile către Asia au crescut cu 21,0%. Țările partenere din Asia către care România a înregistrat cele mai mari exporturi au fost: China (1083 milioane euro), Israel (777 milioane euro), Japonia (661 milioane euro), Iordania (622 milioane euro), Emiratele Arabe Unite (430 milioane euro), Coreea de Sud (402 milioane euro), Arabia Saudită (324 milioane euro), Georgia (297 milioane euro), India (283 milioane euro), Republica Islamică Iran (230 milioane euro), Liban (202 milioane euro) și Pakistan (178 milioane euro).

Exporturile către Africa au crescut în anul 2022 cu 22,1% față de anul 2021, cele mai importante țări partenere fiind: Maroc (786 milioane euro), Egipt (766 milioane euro), Algeria (394 milioane euro), Tunisia (282 milioane euro) și Africa de Sud (161 milioane euro).

Exporturile către America au crescut cu 30,9% (+724 milioane euro) în perioada analizată. Țările partenere din America către care România a înregistrat cele mai mari exporturi au fost: Statele Unite (2265 milioane euro), Mexic (246 milioane euro), Canada (194 milioane euro) și Brazilia (179 milioane euro).

Importurile din țările partenere situate în Europa (cu excepția UE) au înregistrat cele mai mari niveluri, în anul 2022, în cazul Turciei (6048 milioane euro, respectiv 4,8% din importurile totale), Federației Ruse (3857 milioane euro, respectiv 3,1%) și Ucrainei (2199 milioane euro, respectiv 1,7%).

În anul 2022 importurile din Asia au crescut cu 40,5% (+4652 milioane euro) față de anul 2021. Țările partenere din Asia din care au fost înregistrate cele mai mari importuri au fost: China (7382 milioane euro, respectiv 5,9% din total importuri), Kazahstan (3221 milioane euro, respectiv 2,6%), India (757 milioane euro, respectiv 0,6%) și Coreea de Sud (674 milioane euro, respectiv 0,5%).

În anul 2022 față de anul 2021, importurile din Africa au crescut cu 47,0%, cele mai importante țări partenere fiind: Egipt (436 milioane euro), Maroc (424 milioane euro) și Tunisia (209 milioane euro).

Importurile din America au crescut în anul 2022 comparativ cu anul 2021 cu 521 milioane euro, ajungând la 2160 milioane euro. Cei mai importanți parteneri comerciali au fost Statele Unite (1347 milioane euro) și Brazilia (442 milioane euro).

4.5.4. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale Intra UE-27

Din analiza pe țări a exporturilor Intra-UE se observă că cele mai mari ponderi în total exporturi au fost deținute în anul 2022 de: Germania (19,9% din total exporturi), Italia (10,1%), Ungaria (7,4%), Franța (6,0%), Bulgaria (3,9%), Polonia (3,8%), Țările de Jos (3,5%), Spania (3,1%), Cehia (2,9%), iar cele mai mici ponderi le-au deținut: Estonia, Letonia (cu 0,1% fiecare), Malta și Luxemburg (sub 0,05% fiecare). Restul statelor membre UE-27 au avut ponderi cuprinse între 2,4% (Austria) și 0,2% (Lituania, Irlanda, Cipru).

Din analiza pe țări a importurilor Intra-UE în anul 2022 se observă că cele mai mari ponderi în totalul importurilor României au revenit: Germaniei (17,8% din importul total), Italiei (8,2%), Bulgariei (7,0%), Ungariei (6,5%), Poloniei (5,9%) și Țărilor de Jos (4,0%). Cele mai mici ponderi au revenit: Luxemburgului, Estoniei (cu 0,1% fiecare), Ciprului, Letoniei și Maltei (sub 0,05% fiecare). Restul statelor membre UE-27 au avut ponderi cuprinse între 0,2% (Finlanda, Lituania) și 3,9% (Franța).

În anul 2022 relațiile comerciale intense cu statele din Uniunea Europeană au fost însoțite și de o creștere a deficitului comercial, care a ajuns la -22880 milioane euro, cu 5709 milioane euro mai mare decât cel din anul 2021.

În anul 2022, balanța comercială Intra-UE:

- a înregistrat deficite de peste 100 milioane euro cu: Bulgaria (-5242 milioane euro), Germania (-4177 milioane euro), Polonia (-3942 milioane euro), Țările de Jos (-1802 milioane euro), Austria (-1767 milioane euro), Ungaria (-1402 milioane euro), Belgia (-1140 milioane euro), Italia (-1050 milioane euro), Cehia (-739 milioane euro), Slovacia (-605 milioane euro), Slovenia (-577 milioane euro), Grecia (-546 milioane euro), Irlanda (-372 milioane euro), Spania (-357 milioane euro), Danemarca (-142 milioane euro) și Luxemburg (-121 milioane euro);
- a înregistrat excedente de peste 100 milioane euro cu: Franța (631 milioane euro) și Cipru (110 milioane euro).

Tabel 4.5.4. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale Intra UE-27

- milioane euro -

Denumire țară	Export FOB		Import CIF		Sold balanță comercială (FOB - CIF)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Total	74705	91945	98379	126034	-23674	-34089
Uniunea Europeană (UE-27)	54096	66456	71267	89336	-17171	-22880
Austria	1888	2213	3142	3980	-1254	-1767
Belgia	1589	1881	2426	3021	-837	-1140
Bulgaria	2927	3563	4056	8805	-1129	-5242
Cehia	2338	2657	2815	3396	-477	-739
Cipru	144	168	42	58	102	110
Croația	299	417	290	317	9	100
Danemarca	338	409	431	551	-93	-142
Estonia	90	123	51	78	39	45
Finlanda	213	245	183	254	30	-9
Franța	4771	5535	4154	4904	617	631
Germania	15335	18259	19607	22436	-4272	-4177
Grecia	890	1080	1391	1626	-501	-546
Irlanda	167	173	472	545	-305	-372
Italia	7814	9261	8802	10311	-988	-1050
Letonia	55	65	44	56	11	9
Lituania	169	211	172	270	-3	-59
Luxemburg	32	28	118	149	-86	-121
Malta	12	19	68	41	-56	-22
Țările de Jos	2567	3223	3890	5025	-1323	-1802
Polonia	2978	3500	6149	7442	-3171	-3942
Portugalia	357	543	417	518	-60	25
Slovacia	1592	1788	1979	2393	-387	-605
Slovenia	432	467	785	1044	-353	-577
Spania	2227	2866	2460	3223	-233	-357
Suedia	624	770	512	702	112	68
Ungaria	4246	6788	6807	8190	-2561	-1402

Notă: Datele pentru anul 2021 au fost revizuite față de cele publicate anterior și au caracter definitiv. Pentru anul 2022 datele au caracter semidefinitiv.

4.5.5. Indicii valorii unitare și indicii volumului fizic

Indicii valorii unitare pentru exporturi în perioada 2000-2022 calculați față de media anului precedent au avut evoluții diferite, înregistrând un maxim de 116,8% în anul 2022 și un minim de 89,3% în anul 2009.

O evoluție asemănătoare au avut și indicii valorii unitare pentru importuri, cu un maxim de 117,7% în anul 2022 și un minim de 89,3% în anul 2009.

Indicii anuali ai volumului fizic au fost în general supraunitari, cu excepția anilor 2009, 2012 și 2020, când au fost subunitari atât pentru exporturi, cât și pentru importuri.

Indicele raportului de schimb, calculat ca raport între indicele valorii unitare la export și indicele valorii unitare la import a fost supraunitar, cu excepția anilor 2002, 2013, 2017 și 2022, când a fost subunitar.

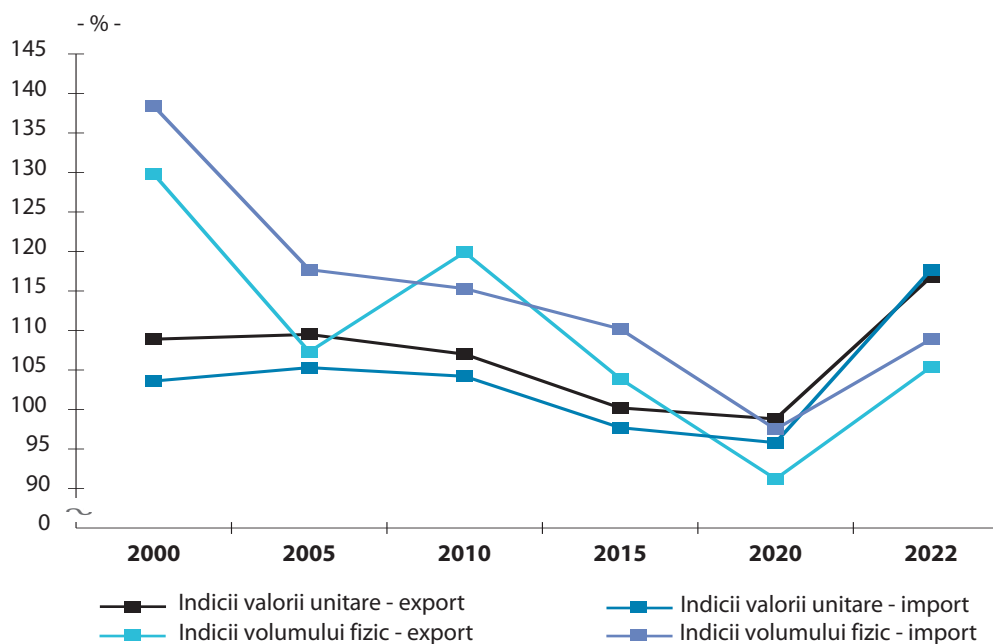
Tabel 4.5.5. Indicii valorii unitare, raportul de schimb și indicii volumului fizic

- anul precedent = 100 -

	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Indicii valorii unitare (IVU)¹⁾											
EXPORTURI	108,9	109,5	107,0	100,2	98,2	101,6	103,8	101,4	98,8	109,4	116,8
IMPORTURI	103,6	105,3	104,2	97,7	97,6	102,9	102,4	100,1	95,8	108,4	117,7
Raportul de schimb											
IVUEXP / IVUIMP	105,1	104,0	102,7	102,5	100,6	98,7	101,3	101,3	103,2	101,0	99,3
Indicii volumului fizic											
EXPORTURI	129,8	107,3	119,9	103,9	107,1	107,5	104,2	100,4	91,2	109,8	105,4
IMPORTURI	138,4	117,7	115,3	110,2	109,7	109,0	107,0	104,0	97,5	112,7	108,9

¹⁾ Indici calculați din valori exprimate în euro.

Grafic 4.5.2. Indicii valorii unitare și indicii volumului fizic

4.5.6. Comerțul exterior al României, în funcție de mărimea firmelor cu activitate de comerț internațional cu bunuri

Tabel 4.5.6. Firme exportatoare după clase de mărime, în funcție de numărul de salariați

Clase de mărime după numărul salariaților	2021		2022	
	Număr	Valoare (milioane euro)	Număr	Valoare (milioane euro)
Total	25794	74705	27457	91945
0-4 salariați	9620	10574	10864	13523
5-9 salariați	3743	967	4052	1266
10-249 salariați	10423	17847	10581	21612
250 de salariați și peste	970	42491	987	51233
Necunoscut	1038	2826	973	4312

Tabel 4.5.7. Firme importatoare după clase de mărime, în funcție de numărul de salariați

Clase de mărime după numărul salariaților	2021		2022	
	Număr	Valoare (milioane euro)	Număr	Valoare (milioane euro)
Total	113013	98379	120222	126034
0-4 salariați	64334	12180	69654	15360
5-9 salariați	17679	4023	18520	5195
10-249 salariați	28646	34315	29387	40484
250 de salariați și peste	1436	45084	1502	59431
Necunoscut	918	2778	1159	5565

Numărul companiilor cu activitate de comerț internațional cu bunuri a crescut în perioada analizată cu 6,4% atât în cazul exporturilor cât și în cazul importurilor.

În anii 2021 și 2022, peste 55% din exporturi și peste 45% din importurile României au fost realizate de firmele mari (cu peste 250 salariați).

Deficitul comercial înregistrat de firmele mici și mijlocii (număr de salariați mai mic de 250) a crescut de la 21,1 mld.euro în anul 2021 la 24,6 mld.euro în anul 2022.

Firmele mari au înregistrat un deficit comercial de 2,6 mld.euro în anul 2021 și de 8,2 mld.euro în anul 2022.

4.6. Turism

4.6.1. Turism intern

4.6.1.1. Numărul unităților de cazare turistică

Prin poziția sa geografică România dispune de o varietate de resurse naturale care dau posibilitatea practicării unei largi game de activități turistice.

În anul 2022 numărul total al structurilor de cazare turistică a fost de 12201 unități, înregistrându-se, comparativ cu anul 2021, o creștere cu 465 unități (respectiv +4,0%).

În anul 2022, 93,1% din numărul de unități de cazare turistică existente se regăsesc în pensiuni agroturistice (28,6% din numărul total de unități existente), apartamente și camere de închiriat (25,3%), hoteluri și moteluri (15,0%), pensiuni turistice (13,9%), vile turistice și bungalouri (10,3%).

În anul 2022, numărul total de locuri existente în aceste unități a fost de 422114, cu 11823 locuri mai multe decât în anul anterior; din acestea, în funcțiune au fost 93007 mii locuri-zile, în creștere cu 6,6% față de anul 2021.

În ceea ce privește numărul de locuri existente în unitățile de cazare turistică, în anul 2022 se constată că majoritatea se regăsesc în hoteluri și moteluri (50,3%), pensiuni agroturistice (13,5%), apartamente și camere de închiriat (13,0%), pensiunile turistice (8,2%), vile turistice și bungalouri (5,1%).

Tabel 4.6.1. Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică¹⁾, capacitatea de cazare turistică existentă și indicii de utilizare netă ai capacității de cazare turistică în funcțiune

	Unități existente, număr		Număr de locuri existente		Indicii de utilizare netă ai capacității de cazare turistică în funcțiune %	
	2021 ²⁾	2022	2021 ²⁾	2022	2021 ²⁾	2022
Total	11736	12201	410291	422114	26,1	29,1
Hoteluri și moteluri	1821	1836	209042	212324	31,2	36,8
Hosteluri	332	313	14184	13551	17,7	18,3
Hanuri turistice	3	4	80	90	6,6	8,4
Cabane turistice	222	220	6356	6256	15,6	15,9
Campinguri și unități tip căsuță	179	198	13758	14195	20,3	19,6
Vile turistice și bungalouri	1255	1251	21263	21425	24,9	24,4
Tabere de elevi și preșcolari	52	47	5804	5173	8,6	11,8
Pensiuni turistice	1745	1696	35387	34587	18,3	19,9
Pensiuni agroturistice	3460	3484	55778	56850	17,1	17,1
Popasuri turistice	44	39	1649	1640	18,6	18,5
Sate de vacanță	8	8	375	456	15,5	17,6
Spații de cazare pe nave	25	24	831	839	24,3	20,9
Apartamente și camere de închiriat	2590	3081	45784	54728	23,8	23,4

¹⁾ La 31 iulie. Structuri de cazare turistică cu cel puțin 5 locuri-pat.

²⁾ Date revizuite față de cele publicate anterior ca urmare a introducerii apartamentelor și camerelor de închiriat.

4.6.1.2 Structura capacității totale de cazare existente, după gradul de confort

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, structura capacității totale de cazare existentă, după gradul de confort al unităților din sistem, relevă următoarele aspecte mai importante:

- a continuat să fie predominant confortul de tip 3 stele (52,5% din total);
- s-a menținut la același nivel față de anul precedent, confortul de tip 5 stele (2,5% din total);
- s-au înregistrat creșteri ale ponderii locurilor și în unitățile de 3 stele și unitățile de 5 stele (52,5% din total, respectiv 2,5%);
- totodată s-a redus ponderea locurilor din unitățile de 2 stele, 4 stele și 1 stea (19,8% din total, 18,8% din total, respectiv 4,6%).

Tabel 4.6.2. Capacitatea de cazare în funcție de gradul de confort

- procente -

	Categoriile de confort					
	5 stele	4 stele	3 stele	2 stele	1 stea	Neclasificate ¹⁾
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică²⁾ (număr)						
2021⁴⁾						
Total	1,2	10,2	58,6	23,4	5,8	0,8
Hoteluri	2,3	25,0	53,3	17,3	1,9	0,2
Vile turistice și bungalouri	3,0	11,8	47,5	18,8	18,6	0,3
Pensiuni agroturistice ³⁾	1,4	10,6	60,2	26,1	1,7	-
2022						
Total	1,2	10,1	59,0	23,3	5,6	0,7
Hoteluri	2,2	25,0	54,7	16,1	1,8	0,2
Vile turistice și bungalouri	2,7	12,1	48,2	18,4	18,4	0,2
Pensiuni agroturistice	1,6	11,2	60,1	25,5	1,7	-
Capacitatea de cazare existentă²⁾ (locuri)						
2021⁴⁾						
Total	2,4	19,3	51,0	20,8	4,6	1,9
Hoteluri	3,9	31,5	44,3	18,9	1,3	0,1
Campinguri și unități tip căsuță	-	0,6	23,9	23,0	42,0	10,5
Vile turistice și bungalouri	0,8	12,4	52,6	23,1	10,7	0,4
Tabere de elevi și preșcolari	-	-	-	2,0	3,9	94,1
2022						
Total	2,5	18,8	52,5	19,8	4,6	1,8
Hoteluri	4,1	30,7	46,5	17,1	1,5	0,1
Campinguri și unități tip căsuță	-	0,8	25,1	23,7	41,2	9,2
Vile turistice și bungalouri	0,6	12,5	53,0	23,5	10,1	0,3
Tabere de elevi și preșcolari	-	-	-	-	-	100,0
Capacitatea de cazare în funcțiune (mii locuri-zile)						
2021⁴⁾						
Total	3,5	23,4	53,1	16,5	2,7	0,8
Hoteluri	5,6	35,4	45,4	12,3	1,2	0,1
Tabere de elevi și preșcolari	-	-	-	-	-	100,0
2022						
Total	3,6	22,7	54,1	16,0	2,7	0,9
Hoteluri	5,8	35,0	46,0	11,8	1,2	0,1
Tabere de elevi și preșcolari	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Reprezintă unitățile neclasificate sau în curs de clasificare și/sau reclasificare.

²⁾ La 31 iulie. Structuri de cazare turistică cu cel puțin 5 locuri-pat.

³⁾ Din anul 2009 pensiunile turistice rurale s-au asimilat la pensiunile agroturistice.

⁴⁾ Date revizuite în anul 2021 față de cele publicate anterior ca urmare a introducerii apartamentelor și camerelor de închiriat

Creșteri semnificative ale numărului de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică s-au înregistrat în următoarele zone: în alte localități cu 213 unități, în zona montană cu 157 unități, în zona litorală cu 122 unități, în stațiunile balneare cu 77 de unități, iar în zona Delta Dunării s-a înregistrat o scădere cu 102 unități și în zona București și orașele reședință de județ s-a înregistrat o scădere cu 2 unități. Numărul de apartamente și camere de închiriat a crescut cu 491 unități, din care cele mai mari creșteri s-au înregistrat la cele zona montană cu 145 unități.

În anul 2022 față de anul 2021, capacitatea de cazare existentă a crescut cu +2,9% (11823 locuri). Creșteri mai însemnate s-au înregistrat în alte localități (cu 2581 locuri). În anul 2022, pentru principalele capacități de cazare existente, tendințele înregistrate în ceea ce privește structura acestora, după gradul de confort al unităților din sistem, se prezintă astfel: cele mai multe hoteluri au fost de 3 stele (54,7% din total hoteluri), iar pe locul al doilea, ca importanță, s-au situat hotelurile de 4 stele (25,0%), precum și cele 2 stele (16,1%).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, la hoteluri s-a înregistrat o creștere a gradului de confort a hotelurilor de 3 stele (4,1%), de 4 stele cu (1,2%), precum și diminuarea gradului de confort la unitățile de 2 stele (-5,8%) precum și la unitățile clasificate cu 1 stea (-3,2%), iar la cele de 5 stele și unitățile neclasificate s-a menținut aceeași valoare.

În structura capacității de cazare în funcțiune, în anul 2022, cea mai mare pondere a fost deținută de unitățile cu 3 stele (54,1% din total), 4 stele (22,7%), precum și 2 stele (16,0%).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, structura capacității de cazare în funcțiune a înregistrat creșteri semnificative în totalul capacității de cazare în funcțiune la următoarele categorii de confort: la unitățile neclasificate (+18,3%), la 3 stele (+8,7%), la 5 stele (+7,5%), la o stea (+6,7%) și la 4 și 2 stele (fiecare cu câte +3,6%).

În anul 2022, pe regiuni de dezvoltare, unitățile de primire turistică cu funcțiuni de cazare, au înregistrat următoarea structură: Centru 25,0%, Sud-Est 19,8%, Nord-Vest 16,0%, Nord-Est 12,1%, Vest 8,7%, Sud-Muntenia 9,0%, Sud-Vest Oltenia 6,9%, București-Ilfov 2,5%.

4.6.1.3. Numărul de sosiri ale turiștilor în unitățile de cazare

În anul 2022 s-au înregistrat 12588 mii sosiri, din care 1674 mii (13,3% din total) au fost sosiri ale turiștilor străini. Analiza repartizării sosirilor, pe categorii de unități reflectă preferința turiștilor pentru hoteluri și moteluri (65,9% din total); pe locurile următoare, dar la diferențe semnificative, situându-se sosirile în pensiuni agroturistice (9,4%), în pensiuni turistice (7,8%) și în vile turistice și bungalouri (3,6%). În anul 2022 comparativ cu anul 2021, numărul turiștilor străini a crescut cu 795 mii. Cele mai semnificative sosiri de turiști străini s-au înregistrat în hoteluri și moteluri (1428 mii turiști, respectiv 17,2% din numărul total al turiștilor sosiți în aceste unități).

Diferențe pozitive semnificative de ponderi ale sosirilor turiștilor străini în cadrul diverselor categorii de unități de cazare (față de anul 2021), s-au înregistrat în hoteluri și moteluri (+5,8 puncte procentuale) și apartamente și camere de închiriat (+3,1 puncte procentuale).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, numărul de sosiri a crescut cu 2383 mii, din care cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat în București și orașele reședință de județ cu 1498 mii sosiri și în zona montană cu 340 mii sosiri. În anul 2022, turiștii străini au înregistrat o creștere față de anul 2021 (mai mult cu 795 mii). Cea mai semnificativă creștere a sosirilor turiștilor străini s-a înregistrat în București și orașele reședință de județ, cu 634 mii sosiri.

Tabel 4.6.3. Sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică

	Sosiri, mii turiști		2022 față de 2021		Ponderea sosirilor turiștilor străini în total tip structură, %		
	2021	2022	mii turiști +/-	%	2021	2022	pp ¹⁾ +/-
Total - din care:	10205	12588	2383	123,4	8,6	13,3	4,7
Hoteluri și moteluri	6508	8293	1785	127,4	11,4	17,2	5,8
Hosteluri	222	253	31	114,0	5,9	7,5	1,6
Hanuri turistice	1	1	-	100,0	-	-	-
Cabane turistice	130	132	2	101,5	2,3	3,8	1,5
Campinguri și unități tip căsuță	67	79	12	117,9	6,0	7,6	1,6
Vile turistice și bungalouri	427	455	28	106,6	4,0	5,5	1,5
Tabere de elevi și preșcolari	9	16	7	177,8	-	-	-
Pensiuni turistice	894	977	83	109,3	4,0	6,1	2,1
Pensiuni agroturistice	1087	1181	94	108,6	2,3	3,6	1,3
Popasuri turistice	17	18	1	105,9	-	-	-
Sate de vacanță	6	8	2	133,3	3,3	5,0	1,7
Spații de cazare pe nave	3	3	-	100,0	-	-	-
Apartamente și camere de închiriat	835	1172	337	140,4	4,4	7,5	3,1

¹⁾ Puncte procentuale.

4.6.1.4. Numărul de înnoptări ale turiștilor în unitățile de cazare

În anul 2022 s-au înregistrat 27044 mii înnoptări ale turiștilor în unitățile de cazare, mai multe cu 4296 mii înnoptări față de anul 2021 (22748 mii înnoptări). Creșteri semnificative ale numărului de înnoptări în unitățile de cazare s-au înregistrat la următoarele tipuri de unități: hoteluri și moteluri (+3282 mii înnoptări), pensiuni agroturistice (+176 mii înnoptări) și la pensiuni turistice (+148 mii înnoptări).

În anul 2022, în unitățile de cazare au înnoptat un număr de 3667 mii turiști străini, respectiv 13,6% din numărul total de înnoptări înregistrat. Comparativ cu anul anterior s-a produs o creștere a numărului de înnoptări ale turiștilor străini cu 90,5%. Turiștii străini care au înnoptat în structurile de primire turistică au preferat hotelurile și motelurile (86,1% din numărul de înnoptări aferente turiștilor străini).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, numărul de înnoptări a crescut cu 4296 mii. Cele mai mari creșteri s-au înregistrat în București și în orașele reședință de județ (+2855 mii înnoptări) și în stațiunile montane (+596 mii înnoptări).

Tabel 4.6.4. Înnoptări ale turiștilor în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică

	Înnoptări, mii turiști		2022 față de 2021		Ponderea înnoptărilor turiștilor străini în total tip structură, %		
	2021 ¹⁾	2022	mii turiști +/-	%	2021 ¹⁾	2022	pp ²⁾ +/-
Total	22748	27044	4296	118,9	8,5	13,6	5,1
Hoteluri și moteluri	15218	18500	3282	121,6	10,7	17,1	6,4
Hosteluri	458	509	51	111,1	5,9	7,5	1,6
Hanuri turistice	2	2	-	-	-	-	-
Cabane turistice	214	219	5	102,3	2,3	3,7	1,4
Campinguri și unități tip căsuță	184	218	34	118,5	6,0	6,0	-
Vile turistice și bungalouri	975	964	-11	98,9	4,1	5,4	1,3
Tabere de elevi și preșcolari	30	55	25	183,3	-	5,5	5,5
Pensiuni turistice	1606	1754	148	109,2	4,2	6,6	2,4
Pensiuni agroturistice	2090	2266	176	108,4	2,3	3,6	1,3
Popasuri turistice	37	38	1	102,7	-	-	-
Sate de vacanță	14	20	6	142,9	7,1	5,0	-2,1
Spații de cazare pe nave	8	6	-2	75,0	-	-	-
Apartamente și camere de închiriat	1912	2493	581	130,4	4,8	7,8	3,0

¹⁾ Date revizuite față de cele publicate anterior ca urmare a introducerii apartamentelor și camerelor de închiriat.

²⁾ Puncte procentuale.

4.6.1.5. Indicii de utilizare netă a capacităților de cazare turistică în funcțiune

În anul 2022, indicele de utilizare netă a capacităților de cazare turistică în funcțiune¹⁾ a fost de 29,1%, cu 3,0 puncte procentuale mai mare decât nivelul înregistrat în anul anterior. Comparativ cu anul precedent, în anul 2022, valorile înregistrate au fost: hoteluri și moteluri (36,8%, respectiv +5,6 puncte procentuale), vile turistice și bungalouri (24,4%, respectiv -0,5 puncte procentuale), apartamente și camere de închiriat (23,4%, respectiv -0,4 puncte procentuale), spațiile de cazare pe nave (20,9%, respectiv -3,4 puncte procentuale), pensiuni turistice (19,9%, respectiv +1,6 puncte procentuale), campinguri și unități tip căsuță (19,6%, respectiv -0,7 puncte procentuale), popasuri turistice (18,5%, respectiv -0,1 puncte procentuale), hosteluri (18,3%, respectiv +0,6 puncte procentuale), sate de vacanță (17,6%, respectiv +2,1 puncte procentuale), pensiuni agroturistice (17,1%, la același procent ca în anul 2021), cabane turistice (15,9%, respectiv +0,3 puncte procentuale), tabere de elevi și preșcolari (11,8%, respectiv +3,2 puncte procentuale) și hanuri turistice (8,4%, respectiv +1,8 puncte procentuale).

În anul 2022, indicele de utilizare netă a capacităților de cazare turistică în funcțiune, a variat cu valori cuprinse între 36,8% (hoteluri și moteluri) și 8,4% (hanuri turistice).

¹⁾ Stabilizat prin raportarea numărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare în funcțiune.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, pe ansamblu, indicele de utilizare netă a capacității de cazare în funcțiune prezintă următoarele aspecte:

- s-a înregistrat o scădere cu -3,4 puncte procentuale la spațiile de cazare pe nave, și cu -0,7 la campinguri și unități tip căsuță;
- s-a ameliorat mai mult la următorul tip de unități: 5,6 puncte procentuale la hoteluri și moteluri, 3,2 puncte procentuale la tabere de elevi și preșcolari și 1,8 puncte procentuale la hanuri turistice.

4.6.1.6. Destinațiile turistice

În medie, în anul 2022, distribuția structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare pe destinații turistice a fost următoarea: 28,8% în zona montană, 16,2% în București și orașele reședință de județ, 11,2% în zona litorală, 7,3% în stațiuni balneare, 4,1% în Delta Dunării, 32,4% în alte localități.

Tabel 4.6.5. Capacitatea și activitatea de cazare turistică, pe destinații turistice, în anul 2022

	U.M.	Total	Destinații turistice					
			Litoral ¹⁾	Balneare	Montan	Delta Dunării ²⁾	București și orașe reședință de județ ³⁾	Alte localități
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică	număr	12201	1366	890	3515	495	1981	3954
din care: hoteluri ⁴⁾	număr	1629	304	138	207	18	665	297
Capacitatea existentă ⁴⁾	locuri	422114	102907	39940	81134	9532	99297	89304
din care: hoteluri	locuri	203984	70030	25117	18082	1905	68094	20756
Capacitatea în funcțiune	mii	93007	9924	10407	20652	959	30260	20805
din care: hoteluri	locuri-zile							
	mii	48036	7524	7384	5646	476	21840	5166
Sosiri	locuri-zile							
	mii	12588	1294	1118	2443	113	5450	2170
din care: străini	mii	1674	26	26	103	9	1306	204
Înnoptări	mii	27044	4371	4119	4782	233	9705	3834
din care: străini	mii	3667	82	98	193	23	2906	365
Indicii de utilizare netă a capacității în funcțiune	%	29,1	44,0	40,0	23,2	24,3	32,1	18,4
Durata medie a șederii	zile	2,1	3,4	3,7	2,0	2,1	1,8	1,8

¹⁾ Exclusiv orașul Constanța.

²⁾ Inclusiv municipiul Tulcea.

³⁾ Inclusiv municipiul București și exclusiv municipiul Tulcea.

⁴⁾ La **31 iulie**. Structuri de cazare turistică cu cel puțin 5 locuri-pat.

În directă corelație cu această distribuție s-au aflat și ceilalți indicatori, și anume:

- hotelurile au înregistrat următoarea repartizare: 40,8% în București și orașele reședință de județ; 18,7% în zona litorală; 18,2% în alte localități; 12,7% în stațiuni montane; 8,5% în zona balneară; 1,1% în Delta Dunării;
- capacitatea de cazare în funcțiune, exprimată prin numărul de locuri-zile pe destinații, a fost de: 32,5% în București și orașele reședință de județ; 22,2% în zona montană; 11,2% în zona balneară; 10,7% în zona litorală; 1,0% în Delta Dunării; 22,4% în alte localități;
- capacitatea de cazare în funcțiune din hoteluri a fost reprezentată, în special de București și orașele reședință de județ (45,5% din capacitatea totală de cazare în funcțiune din hoteluri), și zona litorală (15,7%);

- cele mai multe sosiri s-au înregistrat în București și orașele reședință de județ (43,3% din totalul sosirilor) precum și în zona montană (19,4% din totalul sosirilor); de asemenea, cei mai mulți străini au sosit în București și orașele reședință de județ (78,0% din numărul total de străini sosiți);
- înnopțările au înregistrat următoarea structură: 35,9% în București și orașele reședință de județ; 17,7% în zona montană; 16,2% în zona litorală; 15,2% în stațiunile balneare; 14,2% în alte localități; 0,8% în Delta Dunării; cei mai mulți străini au înnopțat în București și orașele reședință de județ, respectiv 2906 mii turiști străini (79,2% din total înnopțări ale turiștilor străini).

4.6.1.7. Durata medie a șederii turiștilor în diferite locații

În anul 2022, durata medie a șederii turiștilor în diferite locații a fost de 2,1 zile; au existat unele particularități ale nivelului acestui indicator, în funcție de destinațiile turistice, astfel: în stațiunile balneare, durata medie a șederii turiștilor a fost 3,7 zile cu 1,6 zile mai mare decât media, în zona litorală a fost 3,4 zile cu 1,3 zile mai mare decât media; în Delta Dunării durata medie a șederii s-a situat pe medie (2,1 zile); pe celelalte destinații turistice, durata medie a șederii turiștilor în diferite locații s-a situat sub medie: 2,0 zile în stațiunile montane, și 1,8 zile atât în București și orașele reședință de județ cât și în alte localități.

În anul 2022, indicele mediu de utilizare netă a capacității în funcțiune a fost de 29,1%; pe destinații turistice situându-se peste nivelul mediu în zona litorală (+14,9% puncte procentuale), zona balneară (+10,9 puncte procentuale), în București și orașele de reședință (+3,0 puncte procentuale); totodată, sub nivelul mediu de utilizare netă a capacității în funcțiune, s-au aflat: stațiunile din zona montană (-5,9 puncte procentuale), zona Delta Dunării (-4,8 puncte procentuale).

4.6.1.8. Turismul organizat de agențiile de turism, pe acțiuni turistice și zone turistice

În anul 2022, un număr de 2308,8 mii persoane au participat la *acțiuni turistice* organizate de agențiile de turism cu activitate de organizare și de către cele cu activitate intermediară, comparativ cu anul 2021, când au participat 1608,2 mii turiști, înregistrându-se o creștere cu 43,6%.

În anul 2022, turiștii români participanți la acțiunile turistice interne organizate de agențiile de turism cu activitate de organizare au optat în principal pentru zona litorală (56,4%), pentru zona balneară (11,8%) și pentru zona montană (7,1%).

Turiștii români participanți la acțiunile turistice interne organizate de agențiile de turism cu activitate intermediară au optat în general pentru zona litorală (32,5%), zona montană (8,2%) și zona balneară (6,0%).

4.6.1.9. Turismul pe destinații turistice externe organizate de agențiile de turism

Turiștii români care au călătorit în afara țării în sejururi organizate de agențiile de turism cu activitate de organizare (869,4 mii turiști) au fost în proporție de 77,6% în Europa, în țările Uniunii Europene călătorind în proporție de 44,3%.

În anul 2022, cele mai importante destinații turistice au fost în următoarele țări: Turcia (32,8% din total turiști participanți la acțiunile turistice externe ale agențiilor cu activitate de organizare), Bulgaria (21,8%), Egipt (15,5%), Grecia (13,4%), Spania (2,5%) și Tunisia (2,4%).

Turiștii români care au călătorit în afara țării în sejururi organizate de agențiile de turism cu activitate intermediară (134,9 mii turiști¹²⁾) au fost în proporție de 76,7% în Europa, în țările Uniunii Europene călătorind în proporție de 46,4%.

Cele mai importante destinații turistice din total turiști participanți la acțiunile organizate de agențiile cu activitate intermediară în anul 2022 au fost în următoarele țări: Turcia (29,6% din total turiști participanți la acțiunile turistice externe ale agențiilor cu activitate intermediară), Grecia (17,6%), Egipt (14,2%), Bulgaria (9,2%), Spania (8,8%), Franța (5,2%) și Italia (2,7%).

¹²⁾ Sunt luate în calcul primele zece destinații turistice (după numărul de turiști plecați) de la fiecare agenție turistică.

4.6.2. Turism internațional

În anul 2022 s-au înregistrat 12697 mii sosiri ale vizitatorilor străini în România, cu 5908 mii sosiri mai multe decât în anul 2021 (respectiv +87,0%). Cele mai multe sosiri au fost din Europa (94,0% din numărul total de sosiri).

Tabel 4.6.6. Sosirile vizitatorilor străini în România și plecările vizitatorilor români în străinătate, pe tipuri de mijloace de transport utilizate

	2021	2022	2022 față de 2021, diferențe ¹⁾		Structura, %	
			+/-	%	2021	2022
Sosirile vizitatorilor străini în România - mii sosiri						
Total²⁾	6789	12697	5908	187,0	100,0	100,0
Rutiere	5372	9547	4175	177,7	79,1	75,2
Feroviare	47	152	105	324,3	0,7	1,2
Aeriane	1152	2547	1395	221,1	17,0	20,0
Navale	218	451	233	206,7	3,2	3,6
Plecările vizitatorilor români în străinătate - mii plecări						
Total²⁾	11643	17265	5622	148,3	100,0	100,0
Rutiere	7737	10194	2457	131,8	66,5	59,0
Feroviare	38	100	62	266,9	0,3	0,6
Aeriane	3838	6939	3101	180,8	33,0	40,2
Navale	30	32	2	107,3	0,2	0,2

¹⁾ Indicii pot să difere din cauza rotunjirii informațiilor primare care stau la baza calculului.

²⁾ Include și călătoriile efectuate pe jos.

În anul 2022, numărul total de plecări a fost de 17265 mii, mai mare cu 5622 mii plecări față de anul 2021.

În anul 2022, vizitatorii străini care au sosit în România au utilizat mijloace de transport, astfel: rutier în proporție de 75,2%, aerian 20,0%, naval 3,6% și feroviar 1,2%.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, ponderile numărului de sosiri ale turiștilor străini în funcție de mijloacele de transport utilizate, au înregistrat creșteri, după cum urmează: la transportul feroviar (+224,3%), la transportul aerian (+121,1%), la transportul naval (+106,7%) și la transportul rutier (+77,7%).

În anul 2022, plecările vizitatorilor români în străinătate au însumat 17265 mii plecări; din numărul total de plecări, acestea s-au efectuat în proporție de 59,0% pe căile de transport rutier, 40,2% pe căile de transport aerian, 0,6% pe căile de transport feroviar și 0,2% pe căile de transport naval.

4.7. Comerț interior și servicii de piață

4.7.1. Comerțul cu amănuntul

În anul 2022, în comerțul cu amănuntul au activat 101521 întreprinderi, cu 1690 mai puține decât în anul 2021. Acest domeniu din economia națională este reprezentat de întreprinderile mici și mijlocii, în proporție semnificativă (99,9% din numărul total de unități active).

În anul 2022, cifra de afaceri realizată de întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul a fost de 369413,0 milioane lei. În anul 2022 comparativ cu anul 2021, comerțul cu amănuntul a înregistrat o creștere cu 21,1% în prețuri curente.

Ponderea cea mai mare, 52,7% a fost deținută de întreprinderile mari (cu 250 de salariați și peste), în timp ce întreprinderile mici și mijlocii au realizat 47,3% din valoarea totală a cifrei de afaceri.

În anul 2022, cea mai mare pondere a cifrei de afaceri înregistrată din activitatea de comerț cu amănuntul o dețin mărfurile nealimentare, care reprezintă 40,6% din cifra de afaceri totală, în scădere cu 2,2 puncte procentuale față de anul precedent. Mărfurile alimentare au reprezentat 36,6% din cifra de afaceri totală, în scădere cu 1,1 puncte procentuale față de anul precedent, iar ponderea comerțului cu amănuntul al carburanților a crescut cu 3,3 puncte procentuale.

Tabel 4.7.1. Cifra de afaceri din comerțul cu amănuntul, pe grupe de mărfuri

	Milioane lei prețuri curente		Structura, %	
	2021	2022 ¹⁾	2021	2022 ¹⁾
Total²⁾	305102,2	369413,0	100,0	100,0
Mărfuri alimentare	114891,4	135209,2	37,7	36,6
Mărfuri nealimentare	130677,4	149824,7	42,8	40,6
Comerț cu amănuntul al carburanților	59533,4	84379,0	19,5	22,8

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Date revizuite față de cele publicate anterior.

Tabel 4.7.2. Indicii volumului comerțului cu amănuntul¹⁾, pe grupe de mărfuri

- anul precedent = 100 -

CAEN Rev.2	2021 ²⁾	2022
Total	110,2	104,5
Mărfuri alimentare	105,5	101,7
Mărfuri nealimentare	113,8	104,5
Comerț cu amănuntul al carburanților	111,6	109,6

Notă: Date rezultate din cercetări statistice infraanuale.

¹⁾ Exclusiv vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor, a motocicletelor.

²⁾ Date rectificate față de cele publicate anterior.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, rețeaua comercială a întreprinderilor care au desfășurat activitate de comerț cu amănuntul a scăzut cu 1507 magazine.

Ponderea cea mai însemnată este deținută de magazinele sub 120 m², respectiv 91,7%, în timp ce magazinele cu suprafața de 10000 m² și peste reprezintă 0,1% din numărul total al rețelei comerciale.

Tabel 4.7.3. Numărul de magazine, pe categorii de suprafață¹⁾

Categoriile de suprafață	Număr de magazine	
	2021 ²⁾	2022
Total	118985	117478
Până la 120 m ²	109783	107781
121 - 399 m ²	5299	5511
400 - 999 m ²	2576	2767
1000 - 2499 m ²	863	940
2500 - 4999 m ²	236	248
5000 - 9999 m ²	125	126
10000 m ² și peste	103	105

¹⁾ Cuprinde totalitatea punctelor de vânzare indiferent de activitatea principală a întreprinderilor.

²⁾ Date revizuite față de cele publicate anterior.

4.7.2. Vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor

În anul 2022, numărul de întreprinderi cu activitate principală de vânzare, întreținere și reparare a autovehiculelor și a motocicletelor a fost de 24412, cu 313 întreprinderi mai mult, comparativ cu anul precedent. În ceea ce privește structura pe clase de mărime a întreprinderilor din această categorie de activități, menționăm că ponderea cea mai însemnată (99,9% din total) este deținută de întreprinderile mici și mijlocii.

În anul 2022, cifra de afaceri a întreprinderilor cu activitate principală de vânzare, întreținere și reparare a autovehiculelor și a motocicletelor a fost de 84799,7 milioane lei, din care 21,4% s-a realizat în întreprinderile mari.

Tabel 4.7.4. Cifra de afaceri din comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și motocicletelor

	Milioane lei prețuri curente		Structura, %	
	2021	2022 ¹⁾	2021	2022 ¹⁾
Total	73891,3	84799,7	100,0	100,0
Comerț cu autovehicule	41069,4	47211,1	55,6	55,7
Întreținerea și repararea autovehiculelor	9657,7	11087,3	13,1	13,1
Comerț cu piese și accesorii pentru autovehicule	22285,5	25446,8	30,1	30,0
Comerț cu motociclete, piese și accesorii aferente; întreținerea și repararea motocicletelor	878,7	1054,5	1,2	1,2

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

¹⁾ Date provizorii.

4.7.3. Comerțul cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete

În anul 2022, numărul de întreprinderi active din domeniul comerțului cu ridicata a fost de 50267, cu 226 mai multe întreprinderi comparativ cu anul 2021.

Domeniul este caracterizat prin ponderea semnificativă a întreprinderilor mici și mijlocii (circa 99,8% din numărul total de întreprinderi cu activitate principală de comerț cu ridicata).

În anul 2022, valoarea cifrei de afaceri a întreprinderilor cu activitate principală de comerț cu ridicata a fost de 535744,2 milioane lei, din care 77,1% a fost realizată în întreprinderi mici și mijlocii și 22,9% în întreprinderi mari.

Tabel 4.7.5. Puncte de vânzare cu ridicata¹⁾

	Birouri (număr)		Antrepozite, altele decât cash & carry		Autoserviri (cash & carry)			
	2021 ²⁾	2022	2021 ²⁾	2022	Număr		Suprafața (m ²)	
					2021 ²⁾	2022	2021 ²⁾	2022
Total	51237	51318	878	882	195	218	451175	464079

¹⁾ Cuprinde totalitatea magazinelor indiferent de activitatea principală a întreprinderilor.

²⁾ Date revizuite față de cele publicate anterior.

Rețeaua comercială a întreprinderilor cu activitate principală de comerț cu ridicata include birouri (97,9% din numărul total de unități), antrepozite, altele decât cash & carry (1,7%) și autoserviri (0,4%).

În anul 2022 față de anul 2021, numărul de autoserviri (cash & carry) a înregistrat o creștere de 11,8%; în cazul numărului de antrepozite, altele decât cash & carry, s-a înregistrat o creștere de 0,5%; numărul de birouri a crescut cu 0,2%

4.7.4. Servicii de piață prestate în principal pentru populație

În anul 2022, cifra de afaceri a întreprinderilor cu activitate principală de servicii de piață prestate în principal pentru populație a fost de 43063,9 milioane lei. Ponderea cea mai mare a fost deținută de întreprinderile mici și mijlocii, circa 87,7% în timp ce, 12,3% a fost realizată în întreprinderile mari.

Tabel 4.7.6. Cifra de afaceri din servicii prestate în principal pentru populație, pe activități

- milioane lei prețuri curente -

CAEN Rev.2	2021	2022 ¹⁾
Total	30495,1	43063,9
Hoteluri și alte facilități de cazare similare	5294,4	7630,4
Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată	949,1	1289,7
Parcuri pentru rulote, campinguri și tabere	55,1	75,3
Alte servicii de cazare	736,7	951,2
Restaurante	15262,8	20834,6
Activități de alimentație (catering) pentru evenimente și alte servicii de alimentație	1705,8	2337,8
Baruri și alte activități de servire a băuturilor	3136,8	4315,9
Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor	3194,8	5350,5
Alte servicii de rezervare și asistență turistică	159,6	278,5

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.¹⁾ Date provizorii.**Tabel 4.7.7. Indicii volumului cifrei de afaceri pentru servicii de piață prestate populației**

serie brută

- anul precedent = 100 -

	2021	2022
Total	145,9	129,5
din care:		
Hoteluri și restaurante	146,5	134,6
Jocuri de noroc și alte activități recreative	153,4	118,3
Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică	139,0	129,9
Coafură și alte activități de înfrumusețare	123,7	129,6
Spălarea, curățarea (uscată) articolelor textile și a produselor din blană	129,0	122,4
Alte activități	125,1	110,8

Notă: Date rezultate din cercetări statistice infraanuale.

În anul 2022, în total servicii prestate populației, cea mai mare pondere o dețin restaurantele (48,4% din cifra de afaceri totală realizată), hotelurile și alte facilități de cazare similare (17,7% din cifra de afaceri totală realizată), activitățile agențiilor turistice și ale tur-operatorilor (12,4% din cifra de afaceri totală realizată) și activitățile barurilor și alte activități de servire a băuturilor (10,0% din cifra de afaceri totală realizată).

Totodată, cele mai mici ponderi ale cifrei de afaceri s-au înregistrat în activitățile de alimentație (catering) pentru evenimente și alte servicii de alimentație (5,4% din cifra de afaceri totală realizată), în activitățile privind facilitățile de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată (3,0% din cifra de afaceri totală realizată), în alte servicii de cazare (2,2% din cifra de afaceri totală realizată), în alte servicii de rezervare și asistență turistică (0,7% din cifra de afaceri totală realizată) și în activitatea parcurilor pentru rulote, campinguri și tabere (0,2% din cifra de afaceri totală realizată).

4.7.5. Servicii de piață, pe activități

În anul 2022, cifra de afaceri a întreprinderilor cu activitate principală de servicii prestate în principal pentru întreprinderi, inclusiv transporturi, depozitare și comunicații a fost de 406744 milioane lei.

Ponderea întreprinderilor mari a fost de aproximativ 29,5% din totalul cifrei de afaceri.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, valoarea cifrei de afaceri din servicii prestate în principal întreprinderilor a crescut în termeni nominali cu 74834 milioane lei în creștere cu 22,5% față de anul precedent.

Tabel 4.7.8. Cifra de afaceri din servicii de piață, pe activități¹⁾

	Milioane lei prețuri curente		Structura, %	
	2021	2022 ²⁾	2021	2022 ²⁾
Total	331910,1	406744,1	100,0	100,0
Transporturi pe calea ferată	4815,7	6044,1	1,5	1,5
Transporturi terestre	67405,4	84228,6	20,3	20,7
Transporturi prin conducte	2096,6	2911,1	0,6	0,7
Transporturi pe apă	1223,0	1874,2	0,4	0,5
Transporturi aeriene	2180,1	3017,1	0,7	0,7
Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	25533,3	35037,9	7,7	8,6
Activități de poștă și curier	7452,1	8311,9	2,2	2,0
Activități de editare	8597,6	10716,8	2,6	2,6
Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală	2230,4	2862,0	0,7	0,7
Activități de difuzare și transmitere de programe	2638,0	2777,7	0,8	0,7
Telecomunicații	25757,1	26740,4	7,8	6,6
Activități de servicii în tehnologia informației	40972,4	53030,4	12,3	13,0
Activități de servicii informatice	5379,2	6670,6	1,6	1,6
Tranzacții imobiliare	22253,2	25437,3	6,7	6,3
Activități juridice și de contabilitate	4414,4	5069,4	1,3	1,2
Activități de management și de consultanță în management	16016,6	19294,9	4,8	4,7
Activități de arhitectură și inginerie, activități de testări și analiză tehnică	18333,7	22703,3	5,5	5,6
Cercetare-dezvoltare	2399,3	2657,8	0,7	0,7
Publicitate și activități de studiere a pieței	12762,4	14927,3	3,8	3,7
Alte activități profesionale, științifice și tehnice	3653,4	4480,6	1,1	1,1
Activități veterinare	1651,4	1890,4	0,5	0,5
Activități de închiriere și leasing	5915,2	7049,8	1,8	1,7
Activități de servicii privind forța de muncă	4656,0	5679,3	1,4	1,4
Activități de investigație și protecție	6224,6	7152,6	1,9	1,8
Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	4531,2	5320,4	1,4	1,3
Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	13355,8	16587,3	4,0	4,1
Alte servicii (activități de creație și interpretare artistică, activități ale bibliotecilor, muzeelor, activități de jocuri de noroc și pariuri, activități sportive, recreative și distractive, reparații de calculatoare, articole personale și de uz gospodăresc, alte activități de servicii)	19461,7	24270,6	5,9	6,0

Notă: Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

¹⁾ Cu excepția serviciilor prestate în principal pentru populație.

²⁾ Date provizorii.

În anul 2022, ponderile cele mai însemnate ale cifrei de afaceri s-au înregistrat pentru activitățile: transporturi terestre (20,7%), activități de servicii în tehnologia informației (13,0%), depozitare și activități auxiliare pentru transporturi (8,6%), telecomunicații (6,6%).

Contribuție sub 1,0% la valoarea totală a cifrei de afaceri au înregistrat activitățile transporturi prin conducte, transporturi aeriene, activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală, activități de difuzare și transmitere de programe, cercetare-dezvoltare (0,7%), transporturile pe apă și activitățile veterinare (0,5%).

C. DEZVOLTAREA SOCIALĂ A ROMÂNIEI

5. FORȚA DE MUNCĂ

5.1. Populația ocupată¹⁾

În anul 2022, 53,8% din populația țării locuia în mediul urban, 43,7% erau persoane active, iar o pondere de 41,2% era deținută de persoanele ocupate.

Comparativ cu anul precedent, în anul 2022, populația ocupată a crescut cu 51,0 mii persoane, numărul persoanelor inactice s-a redus cu 198,5 mii persoane, în timp ce numărul persoanelor aflate în șomaj a crescut cu 5,2 mii.

5.1.1. Caracteristici, structuri și tendințe

În anul 2022, populația ocupată cuprindea 7806,5 mii persoane; dintre acestea, persoanele în vârstă de muncă (15-64 ani) reprezentau 99,0%.

Analiza comparativă cu anul anterior pune în evidență faptul că numărul populației ocupate a crescut în mediul urban (cu 39,5 mii persoane) cât și în mediul rural (cu 11,5 mii persoane). Pe sexe, a scăzut numărul bărbaților ocupați (cu 27,1 mii persoane) și a crescut cel al femeilor ocupate (cu 78,1 mii persoane).

Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (proportia persoanelor ocupate în vârstă de muncă în populația totală în vârstă de muncă) a fost în anul 2022 de 63,1%, având valori mai ridicate pentru persoanele ocupate de sex masculin (71,5%, față de numai 54,4% în cazul femeilor). Rata de ocupare a bărbaților o depășește pe cea a femeilor la toate grupele de vârstă.

Pe medii de rezidență, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă din mediul urban a fost de 68,6%, mai ridicată decât cea înregistrată în mediul rural (56,3%). Comparativ cu anul 2021, valoarea acestui indicator a crescut atât în mediul urban (cu 1,4 puncte procentuale), cât și în rural (cu 0,8 puncte procentuale).

Tabel 5.1.1. Rata de ocupare, pe sexe și grupe de vârstă

	%		2022 față de 2021, pp ¹⁾
	2021	2022	
Populația în vârstă de muncă (15-64 ani)	61,9	63,1	1,2
Tineri (15-24 ani)	21,2	19,7	-1,5
Adulți (25-54 ani)	76,9	78,3	1,4
Vârșnici (55-64 ani)	43,8	46,7	2,9
Adulți (20-64 ani)	67,1	68,5	1,4
Femei în vârstă de muncă (15-64 ani)	52,5	54,4	1,9
Tineri (15-24 ani)	16,1	14,3	-1,8
Adulți (25-54 ani)	67,1	69,5	2,4
Vârșnici (55-64 ani)	33,0	36,1	3,1
Adulți (20-64 ani)	56,9	59,1	2,2
Bărbați în vârstă de muncă (15-64 ani)	71,1	71,5	0,4
Tineri (15-24 ani)	26,0	24,8	-1,2
Adulți (25-54 ani)	86,2	86,7	0,5
Vârșnici (55-64 ani)	55,4	58,0	2,6
Adulți (20-64 ani)	77,0	77,7	0,7

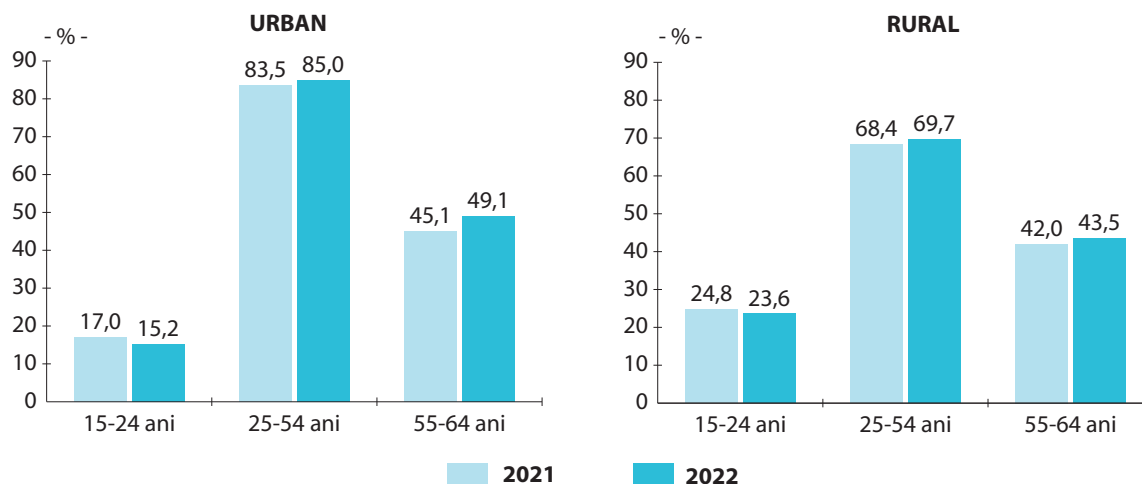
¹⁾ Puncte procentuale.

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

¹⁾ Indicatorii privind populația ocupată rezultați din Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) au fost calculați în funcție de populația rezidentă având în vedere criteriul reședinței obișnuite.

Rata de ocupare a populației de 20-64 ani a fost de 68,5%, cu diferențieri pe sexe și medii: mai redusă la femei, decât la bărbați (59,1%, față de 77,7%) și în mediul rural, comparativ cu cel urban (61,8%, față de 74,0%).

Grafic 5.1.1. Rata de ocupare, pe medii și grupe de vârstă

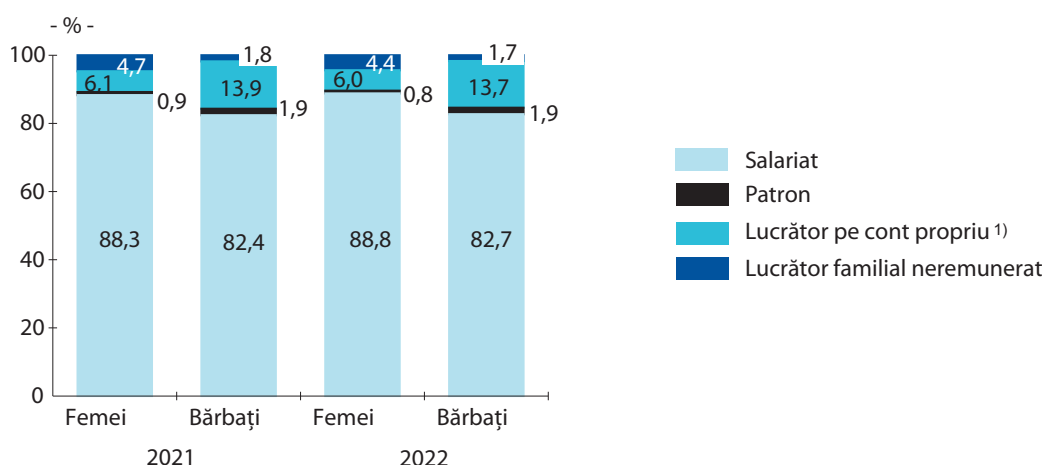
Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

Analiza distribuției pe grupe de vârstă a populației ocupate indică faptul că, în anul 2022, ponderile cele mai mari erau deținute de persoanele din grupele de vârstă adultă: 31,4% dintre persoanele ocupate aveau vârsta cuprinsă în intervalul 45-54 ani, 28,4% erau persoane în vârstă de 35-44 ani, iar 21,4% erau persoane 25-34 de ani. Tinerii au reprezentat 5,1% din populația ocupată, fiind mai numeroși în mediul rural (63,9%). Persoanele ocupate din grupa de vârstă adultă (25-54 ani) se regăseau cu precădere (61,0%) în mediul urban, iar dintre persoanele ocupate de 55 ani și peste, 57,6% locuiau în mediul urban.

Structura pe grupe de vârstă a populației ocupate de sex feminin nu diferă semnificativ de cea a bărbaților. În schimb, se constată diferențe mai accentuate între mediile de rezidență. Astfel, în mediul urban, 83,6% din populația ocupată avea vârsta de 25-54 ani, în timp ce în mediul rural, această grupă de vârstă înregistra o pondere de 77,7%. Aproximativ aceeași situație se înregistra și în anul 2021.

Distribuția populației ocupate după statutul profesional arată că în anul 2022, similar situației din anul precedent, salariații dețineau cea mai ridicată pondere în totalul populației ocupate (85,3%, respectiv 84,9% în anul 2021).

Grafic 5.1.2. Structura populației ocupate, după statutul profesional, pe sexe

¹⁾ Inklusiv membru al unei societăți agricole sau al unei cooperative neagricole.

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

În valoare absolută, numărul persoanelor ocupate care lucrau cu statut profesional de salariat a crescut cu 75,3 mii persoane, 84,5 mii persoane în cazul femeilor salariate și a scăzut cu 11,5 mii persoane în cazul bărbaților.

Numărul persoanelor ocupate ne-salariate (patroni, lucrători pe cont propriu, lucrători familiari neremunerați) a scăzut între cei doi ani cu 22,0 mii persoane.

În anul 2022, lucrătorii pe cont propriu și lucrătorii familiari neremunerați reprezentau 13,3% din populația ocupată și locuiau în proporție de 81,1% în mediul rural.

Persoanele de sex feminin reprezentau cea mai mare parte dintre lucrătorii familiari neremunerați (65,4%), dețineau o pondere de 44,2% în categoria salariaților și de 24,4% în cea a lucrătorilor pe cont propriu.

Cea mai mare discrepanță pe sexe se constată în rândul patronilor, numărul femeilor din această categorie fiind de 3,1 ori mai mic decât cel al bărbaților.

Repartizarea populației ocupate pe *forme de proprietate* arată că, în anul 2022, *sectorul privat* a absorbit 82,0% din populația ocupată, valoare ușor mai ridicată decât cea înregistrată pentru anul 2021 (81,7%); dintre persoanele care au lucrat în sectorul privat 60,5% erau de sex masculin, iar 56,7% aveau domiciliul în mediul urban.

Sectorul public concentra 17,3% din populația ocupată comparativ cu 17,4% în anul 2021; majoritatea (70,9%) persoanelor ocupate în sectorul public locuia în mediul urban, iar 57,1% erau femei. În *sectorul mixt* lucrau 0,7% din persoanele ocupate valoare mai mică decât cea din anul 2021 (0,9%).

În anul 2022, pe *activități ale economiei naționale*, 11,3% dintre persoanele ocupate lucrau în ramurile agricole (comparativ cu 11,8% în anul 2021). În ramurile neagricole, persoanele ocupate se regăseau în proporție de 22,2% în industria prelucrătoare, 19,9% în comerț și 11,0% în construcții.

Activitățile cu cel mai pronunțat grad de feminizare a populației ocupate erau: sănătate și asistență socială (83,2%), învățământ (77,1%), intermediari financiare și asigurări (65,6%), hoteluri și restaurante (61,6%).

Persoanele ocupate în vârstă de muncă (15-64 ani) au lucrat în proporție de 56,2% în servicii, 33,0% lucrau în industrie și construcții, iar 10,8% în sectorul agricol.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, scăderi mai importante ale numărului populației ocupate s-au înregistrat în distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (-7,1%), alte activități ale economiei naționale (-6,3%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (6,0%) și agricultură, silvicultură și pescuit (3,6%). Printre activitățile în care numărul persoanelor ocupate a crescut față de anul precedent, cele mai semnificative creșteri au fost în tranzacții imobiliare (38,5%) și intermediari financiare și asigurări (8,6%).

Repartizarea populației ocupate pe *grupe de ocupații* în anul 2022, evidențiază ponderi mai mari în total pentru specialiștii în diverse domenii de activitate (18,2%), muncitorii calificați și asimilați (17,7%) și lucrătorii în domeniul serviciilor (17,4%).

Comparativ cu anul 2021 a crescut numărul membrilor corpului legislativ ai executivului, a înalților conducători ai administrației publice, conducătorilor și funcționarilor superiori (+12,7%), al specialiștilor în diverse domenii de activitate (+4,7%) și cel al funcționarilor administrativi (+4,3%). S-a redus însă numărul muncitorilor necalificați (-6,1%) și cel al muncitorilor calificați și asimilați (-2,3%).

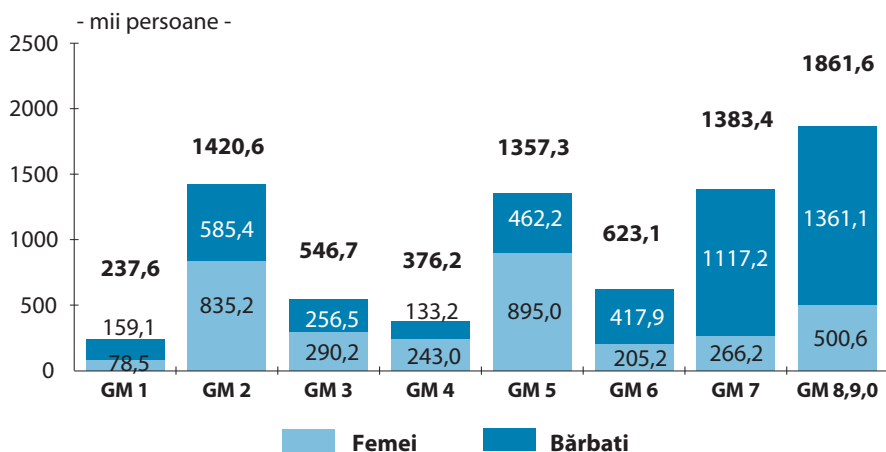
Similar situației din anul anterior, femeile predominau în grupele de lucrători în domeniul serviciilor (65,9%), funcționari administrativi (64,6%), specialiști în diverse domenii de activitate (58,8%) și tehnicieni și alți specialiști din domeniul tehnic (53,1%).

Bărbații erau majoritari în grupa muncitorilor calificați și asimilați (80,8%), în grupa lucrătorilor calificați în agricultură, silvicultură și pescuit (67,1%), în grupa membrilor corpului legislativ, ai executivului, a înalților conducători ai administrației publice și a conducătorilor și funcționarilor superiori (67,0%) și în grupa muncitorilor necalificați (61,7%).

În anul 2022 au lucrat cu *program de lucru complet* 96,4% dintre persoanele ocupate. Dintre cele 283,1 mii persoane care aveau *program parțial de lucru*, 84,4% locuiau în mediul rural și 62,6% erau bărbați. Femeile reprezentau 42,6% din totalul persoanelor cu program complet.

Ponderea persoanelor ocupate cu program parțial a scăzut atât la bărbați (3,9% în anul 2022 față de 4,3% în anul 2021), cât și la femei (3,2% în anul 2022 comparativ cu 3,3% în anul 2021).

Grafic 5.1.3. Populația ocupată, pe grupe de ocupații și sexe, în anul 2022

- GM 1: Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori
- GM 2: Specialiști în diverse domenii de activitate
- GM 3: Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic
- GM 4: Funcționari administrativi
- GM 5: Lucrători în domeniul serviciilor
- GM 6: Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit
- GM 7: Muncitori calificați și asimilați
- GM 8, 9, 0: Alte categorii de ocupații

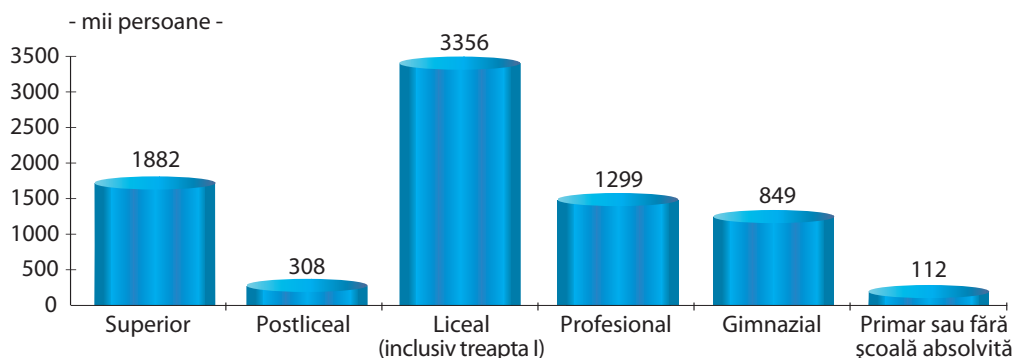
Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO); conform COR 2008.

În anul 2022, durata medie efectivă a săptămânii de lucru a fost de 39,6 ore/săptămână, mai mică decât valoarea din anul precedent (39,8 ore/săptămână). Comparativ cu anul 2021, numărul mediu de ore lucrate pe săptămână a scăzut în multe activitățile, mai puțin în tranzacții imobiliare, agricultură, silvicultură și pescuit, învățământ, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, activități de spectacole, culturale și recreative – unde au crescut ușor (între 0,1 și 0,7 ore pe săptămână).

5.1.2. Nivelul de educație

În anul 2022, analizând repartizarea populației ocupate după nivelul de educație, se observă că ponderile cele mai mari reveneau persoanelor cu studii liceale (43,0%). Ponderea persoanelor cu studii universitare a fost de 24,1% (din care 53,4% erau femei), iar cea a persoanelor cu nivel de instruire primar sau fără școală absolvită era de 1,4% (ponderea femeilor în această categorie de persoane fiind de 27,0%).

Grafic 5.1.4. Populația ocupată, după nivelul de educație, în anul 2022

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO), nivelul de educație conform ISCED 2011.

În anul 2022, *rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă* (15-64 ani) cu nivel superior de educație a fost de 89,5%.

Erau ocupate 64,6% dintre persoanele cu nivel mediu de educație, în cazul acestora constatându-se diferențe atât pe sexe (18,2 puncte procentuale în favoarea persoanelor de sex masculin), cât și între mediile de rezidență (cu 4,4 puncte procentuale mai mult pentru persoanele din mediul urban față de cele din rural). În ceea ce privește persoanele cu nivel scăzut de educație, doar 36,6% erau ocupate, în acest caz, cea mai mare discrepanță (27,0 puncte procentuale) înregistrându-se pe sexe: pentru persoanele de sex masculin rata de ocupare a fost de 50,5%, față de 23,5% în cazul persoanelor de sex feminin.

5.1.3. Disparități în profil teritorial

În anul 2022, la fel ca și în anul precedent, regiunea Nord-Est concentra cea mai mare parte a populației ocupate (16,3%), la polul opus situându-se regiunile Vest și Sud-Vest Oltenia cu numai 8,9% din totalul ocupării.

Tabel 5.1.2. Distribuția populației ocupate, pe regiuni de dezvoltare și medii, în anul 2022

- procente -

	Urban	Rural
Total	59,2	40,8
Nord-Vest	57,7	42,3
Centru	61,8	38,2
Nord-Est	45,7	54,3
Sud-Est	57,8	42,2
Sud-Muntenia	43,7	56,3
București-Ilfov	88,4	11,6
Sud-Vest Oltenia	54,5	45,5
Vest	64,6	35,4

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

Ca și în anul precedent, în anul 2022 ponderea populației ocupate din mediul urban a fost superioară celei din mediul rural în șase din cele opt regiuni de dezvoltare. Regiunea București-Ilfov, prin specificul ei, înregistra cea mai ridicată valoare: 88,4% dintre persoanele ocupate locuiau în mediul urban (88,8% în anul 2021).

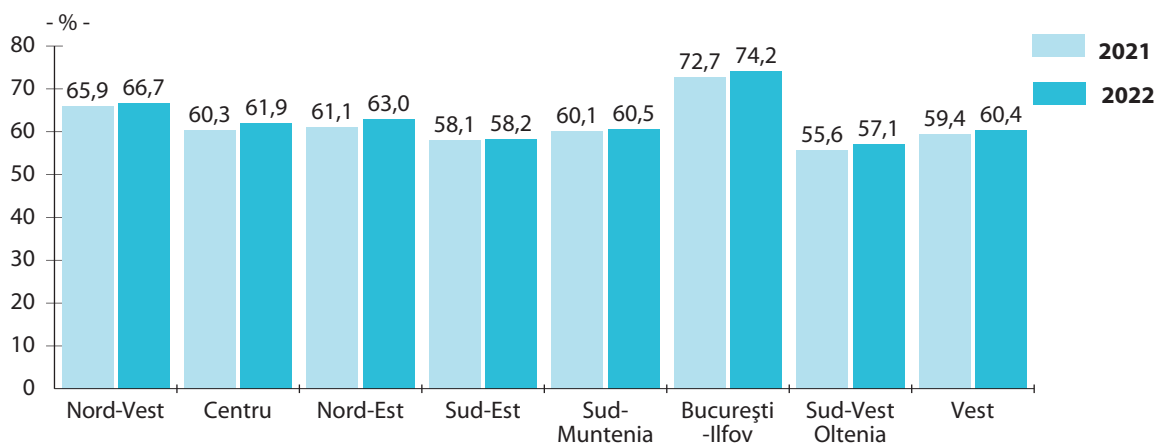
Între cele două regiuni în care populația ocupată se regăsea cu preponderență în mediul rural, regiunea Sud-Muntenia se află pe primul loc cu 56,3% (56,0% în 2021).

Rata de ocupare a *populației în vârstă de muncă* (15-64 ani) a atins cele mai ridicate valori în regiunea București-Ilfov (74,2%) și în regiunea Nord-Vest (66,7%), iar cele mai scăzute în regiunile Vest (60,4%), Sud-Est (58,2%) și Sud-Vest Oltenia (57,1%).

Comparativ cu anul precedent, valoarea indicatorului a crescut în anul 2022 în toate cele 8 regiuni de dezvoltare; cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat în regiunile: Nord-Est (+1,9 puncte procentuale), Centru (+1,6 puncte procentuale), București-Ilfov (+1,5 puncte procentuale) și Sud-Vest Oltenia (+1,5 puncte procentuale).

În anul 2022, indiferent de regiune, rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă a fost mai mare la bărbați decât la femei, ecartul pe sexe având valori cuprinse între 7,5 puncte procentuale în regiunea București-Ilfov și 24,8 puncte procentuale în regiunea Sud-Muntenia. Pe medii de rezidență, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă din mediul urban a deținut valori superioare față de cele calculate pentru mediul rural. Cele mai mari diferențe s-au înregistrat în regiunile Sud-Vest Oltenia (14,5 puncte procentuale) și Centru (11,8 puncte procentuale). Cele mai mici diferențe s-au înregistrat în regiunile Sud-Muntenia (9,5 puncte procentuale) și București-Ilfov (5,6 puncte procentuale).

Graficul 5.1.5. Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă, pe regiuni de dezvoltare

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

5.1.4. Numărul de salariați în sectorul formal

5.1.4.1. Numărul mediu al salariaților

În anul 2022, numărul mediu al salariaților a fost 5209,5 mii persoane. Numărul mediu al salariaților a crescut pe parcursul anului 2022 cu 115,2 mii persoane comparativ cu anul precedent, ca urmare a extinderii activității anumitor unități economico-sociale.

Din anul 2005, repartizarea salariaților pe sectoare economice de activitate arată că peste 30% se regăseau în sfera serviciilor comerciale²⁾, iar ponderea acestora a crescut continuu, ajungând la 43,6% în anul 2022, cu 0,5 puncte procentuale mai mare față de anul precedent și cu 12,8 puncte procentuale mai mare față de anul 2005 (30,8%). În anul 2022, numărul mediu al salariaților angajați în sectorul serviciilor sociale³⁾ a reprezentat 20,5% din numărul total al salariaților din economie, la fel ca și în anul 2021.

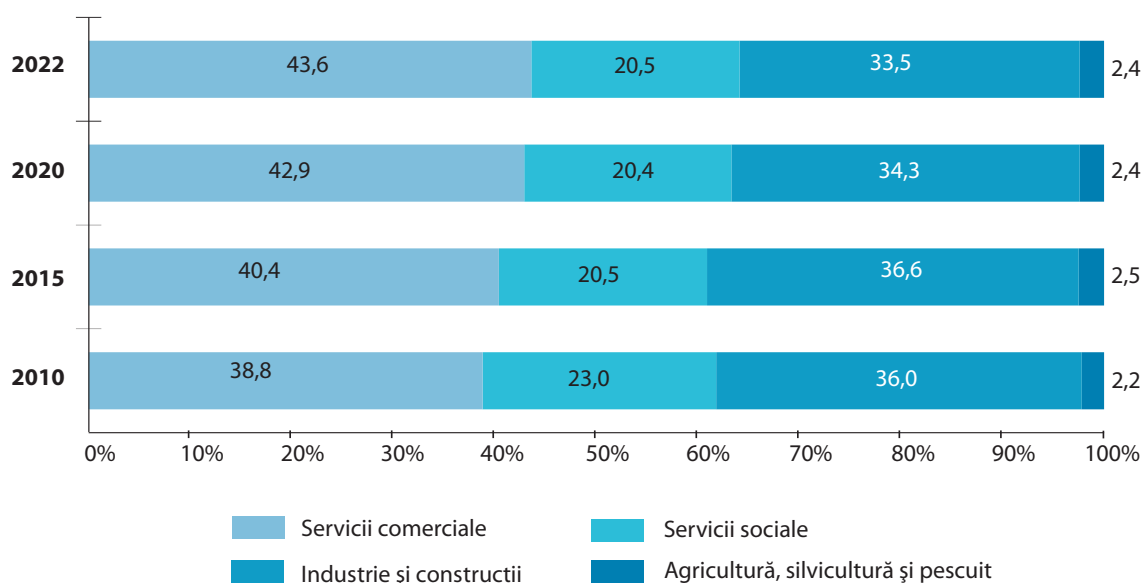
În sectorul secundar (industrie și construcții) au lucrat 33,5% dintre salariați, pondere mai mică cu 0,5 puncte procentuale față de anul 2021, respectiv cu 10,8 puncte procentuale față de anul 2005 (44,3%).

Ponderea numărului mediu al salariaților care și-au desfășurat activitatea în agricultură, silvicultură și piscicultură (sectorul primar) a fost 2,4%, pondere constantă comparativ cu anul precedent, respectiv cu 0,8 puncte procentuale mai mică față de anul 2005 (3,2%).

²⁾ Sectorul serviciilor comerciale cuprinde în anii **2008-2022** activitățile conform CAEN Rev.2: comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii, iar pentru anii **2000-2007** activitățile conform CAEN Rev.1: comerț, hoteluri și restaurante, transport, depozitare și comunicații, intermediari financiare și tranzacții imobiliare.

³⁾ Sectorul serviciilor sociale cuprinde în anii **2008-2022** activitățile conform CAEN Rev.2: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ (inclusiv 6,2% sector privat în 2022), sănătate și asistență socială (inclusiv 14,9% sector privat în 2022), activități de spectacole, culturale și recreative (inclusiv 60,5% sector privat în 2022), iar pentru anii **2000-2007** activitățile conform CAEN Rev.1: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ, sănătate și asistență socială și alte activități de servicii.

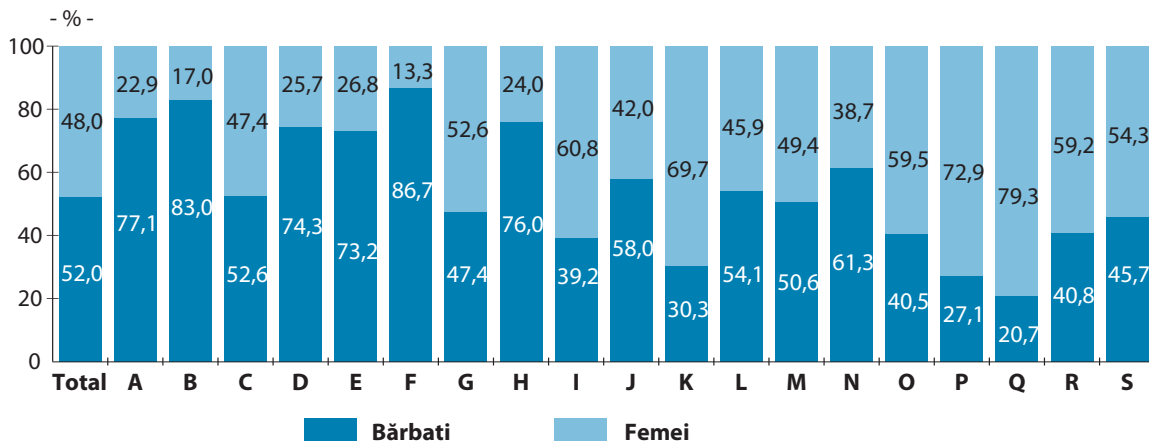
Grafic 5.1.6. Distribuția numărului mediu al salariaților, pe sectoare economice de activitate

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

Numărul mediu al salariaților bărbați a predominat ca și în anii precedenți, reprezentând 52,0% din totalul salariaților (respectiv 2711,4 mii persoane). Comparativ cu anul anterior, numărul mediu al salariaților bărbați a crescut cu 47,0 mii persoane, iar cel al salariaților femei cu 68,2 mii persoane.

Grafic 5.1.7. Distribuția numărului mediu al salariaților pe sexe, în cadrul activităților economice, în anul 2022

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

Activități economice (secțiuni CAEN Rev.2):

A	Agricultură, silvicultură și pescuit	K	Intermedieri financiare și asigurări
B	Industria extractivă	L	Tranzacții imobiliare
C	Industria prelucrătoare	M	Activități profesionale, științifice și tehnice
D	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	N	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport
E	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	O	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, exclusiv forțele armate și personalul asimilat (M.Ap.N., M.A.I., S.R.I. etc.)
F	Construcții	P	Învățământ
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	Q	Sănătate și asistență socială
H	Transport și depozitare	R	Activități de spectacole, culturale și recreative
I	Hoteluri și restaurante	S	Alte activități de servicii
J	Informații și comunicații		

Profilul activităților economice influențează și distribuția salariaților pe sexe. Astfel, salariații femeii s-au regăsit cu preponderență în sectorul serviciilor (comerciale²⁾ și sociale³⁾). Activitățile economice în care salariații femeii au deținut majoritatea au fost cele de sănătate și asistență socială (79,3% din numărul total al salariaților acestei activități), învățământ (72,9%), intermediari financiari și asigurări (69,7%), hoteluri și restaurante (60,8%), administrație publică (59,5%), activități de spectacole, culturale și recreative (59,2%), alte activități de servicii (54,3%), respectiv comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (52,6%).

Activitățile din construcții și industrie extractivă au fost desfășurate cu preponderență de salariații bărbați și au reprezentat 86,7%, respectiv 83,0% din totalul salariaților acestor activități economice.

Distribuția salariaților pe sexe a avut valori apropiate în industria prelucrătoare, comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, respectiv în activitățile profesionale, științifice și tehnice. Aceste activități au deținut însă ponderi semnificativ diferite ale numărului mediu al salariaților în total economie, și anume: 21,4% în industria prelucrătoare, 17,3% în comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, respectiv 3,7% în activități profesionale, științifice și tehnice.

Sectorul privat⁴⁾ a cuprins cea mai mare parte a forței de muncă salariate. Astfel, în anul 2022, repartizarea numărului mediu al salariaților pe forme de proprietate relevă faptul că circa trei pătrimi dintre aceștia au lucrat în societăți cu capital privat⁴⁾ (75,7%). Comparativ cu anul precedent s-a înregistrat o creștere a numărului mediu al salariaților în societățile cu capital privat⁴⁾ (+108,9 mii persoane). Dacă salariații femeii au predominat în sectorul public⁵⁾ (62,6% din totalul salariaților din unitățile cu formă de proprietate publică⁵⁾), salariații bărbați au constituit majoritatea (56,7%) în întreprinderile ce aparțin sectorului privat⁴⁾.

Din distribuția pe forme juridice se observă că în societățile comerciale au lucrat 79,1% din numărul mediu total al salariaților, proporție în creștere cu 0,2 puncte procentuale față de anul precedent. Distribuția pe sexe a numărului mediu al salariaților care au lucrat în societățile comerciale a evidențiat preponderența salariaților bărbați (57,4%, pondere cu 0,5 puncte procentuale mai mică decât cea deținută în anul precedent).

5.1.4.2. Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2022

Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2022 a fost 5607,1 mii persoane. Comparativ cu sfârșitul anului precedent, efectivul salariaților a înregistrat o creștere cu 90,8 mii persoane.

Din efectivul total al salariaților, mai mult de jumătate au fost bărbați (51,6%), iar numărul acestora a înregistrat o creștere cu 26,9 mii persoane față de sfârșitul anului 2021. Efectivul salariaților femeii la sfârșitul anului 2022 a înregistrat o creștere cu 63,9 mii persoane față de anul precedent.

Din repartizarea efectivului salariaților pe sectoare economice de activitate se remarcă diferențe semnificative în funcție de gen. Astfel, proporția salariaților femeii angajate în sectorul serviciilor sociale³⁾ a depășit cu 18,8 puncte procentuale proporția salariaților bărbați (29,6% salariați femeii, față de 10,8% salariați bărbați), iar ponderea salariaților bărbați care au lucrat în industrie și construcții a depășit cu 15,4 puncte procentuale ponderea salariaților femeii (40,7% salariați bărbați, față de 25,3% salariați femeii).

---

²⁾ Sectorul serviciilor comerciale cuprinde în anii **2008-2022** activitățile conform CAEN Rev.2: comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediari financiari și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii, iar pentru anii **2000-2007** activitățile conform CAEN Rev.1: comerț, hoteluri și restaurante, transport, depozitare și comunicații, intermediari financiari și tranzacții imobiliare.

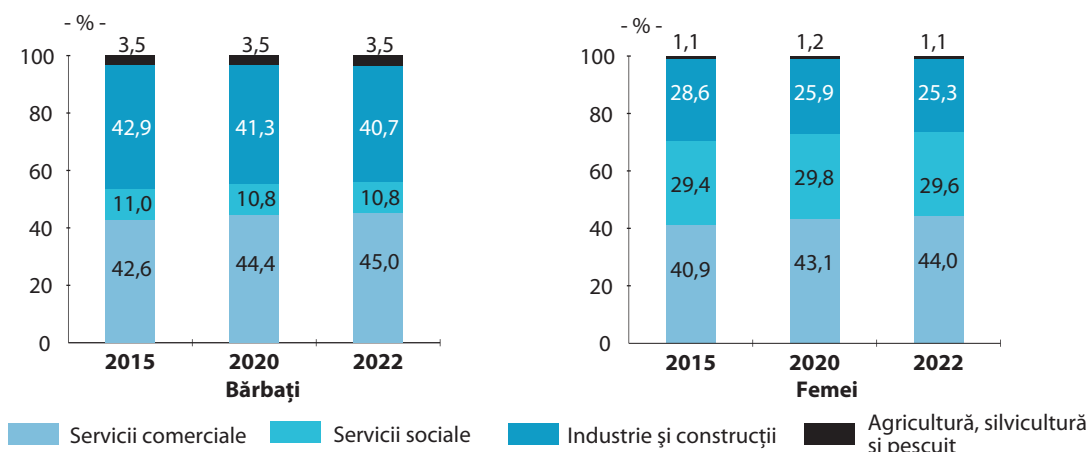
³⁾ Sectorul serviciilor sociale cuprinde în anii **2008-2022** activitățile conform CAEN Rev.2: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ (inclusiv 6,2% sector privat în 2022), sănătate și asistență socială (inclusiv 14,9% sector privat în 2022), activități de spectacole, culturale și recreative (inclusiv 60,5% sector privat în 2022), iar pentru anii **2000-2007** activitățile conform CAEN Rev.1: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ, sănătate și asistență socială și alte activități de servicii.

⁴⁾ Sectorul privat cuprinde: proprietatea majoritară privată (capital social privat peste 50%), proprietatea integral privată, proprietatea cooperatistă, proprietatea obștească, proprietatea integral străină.

⁵⁾ Sectorul public cuprinde: proprietatea integrală de stat, proprietatea majoritară de stat (capital social de stat peste 50%), proprietatea publică de interes național și local.

Grafic 5.1.8. Structura efectivului salariaților (bărbați și femei), pe sectoare economice de activitate și pe sexe

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

Mobilitatea forței de muncă salariate dinspre sectorul primar și secundar către cel terțiar s-a manifestat constant în ultimii ani. Comparativ cu anul precedent, ponderea salariaților din sectorul serviciilor comerciale²⁾ a crescut cu 0,4 puncte procentuale atât pe total (44,5% în anul 2022, față de 44,1% în anul 2021), cât și pentru salariații femei (44,0% în anul 2022, față de 43,6% în anul 2021), respectiv pentru salariații bărbați (45,0% în anul 2022, față de 44,6% în anul 2021).

Ponderea salariaților din sectorul serviciilor sociale³⁾ a rămas constantă pe total (19,9% atât în anul 2022, cât și în anul 2021), în timp ce ponderea pe sexe a avut ușoare fluctuații. Astfel, ponderea salariaților femei din sectorul serviciilor sociale a scăzut cu 0,4 puncte procentuale (29,6% în anul 2022, față de 30,0% în anul 2021), în timp ce ponderea salariaților bărbați a crescut cu 0,2 puncte procentuale (10,8% în anul 2022, față de 10,6% în anul 2021).

La polul opus, ponderea salariaților din industrie și construcții a scăzut pe total cu 0,4 puncte procentuale comparativ cu anul precedent (33,2% în anul 2022, față de 33,6% în anul 2021). Scăderea acestei ponderi s-a înregistrat doar pentru salariații bărbați (-0,6 puncte procentuale), în timp ce pentru salariații femei ponderea a crescut ușor (+0,1 puncte procentuale).

Ponderea sectorului primar a rămas constantă în anul 2022 comparativ cu anul precedent, atât pe total, cât și pentru salariații bărbați, în timp ce ponderea salariaților femei din sectorul primar s-a redus ușor, cu 0,1 puncte procentuale.

În activitățile industriei prelucrătoare au lucrat cei mai mulți salariați, 21,2% din efectivul salariaților din economie de la sfârșitul anului 2022 (din care 52,2% salariați bărbați). Pe locul al doilea ca pondere a salariaților s-au situat activitățile de comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor cu 17,5% din efectivul salariaților din economie (din care 53,6% salariați femei).

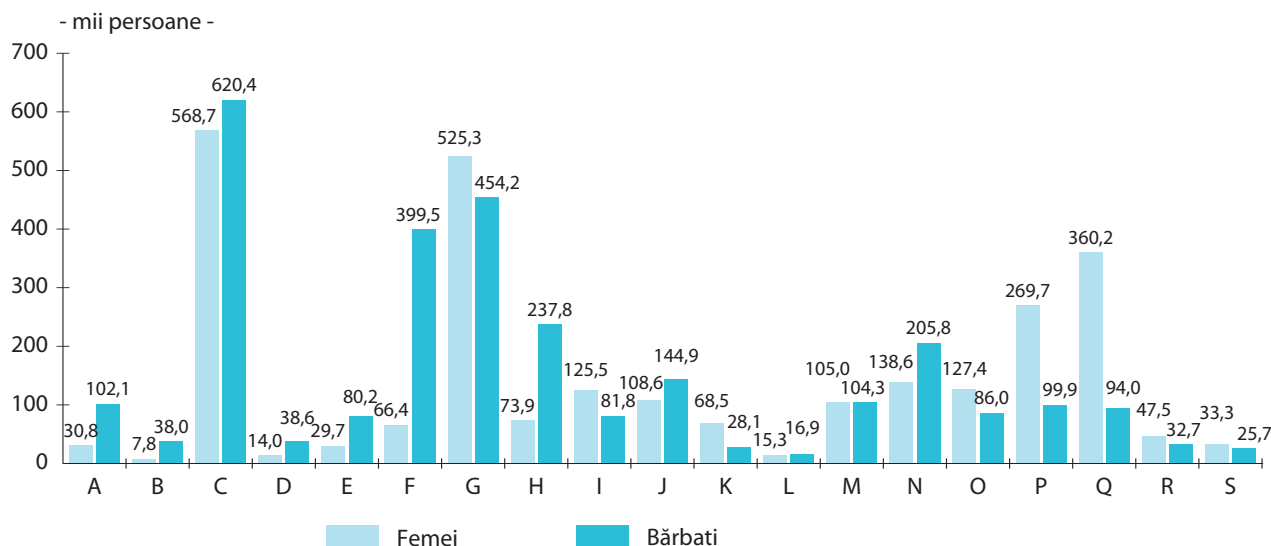
Activitățile de construcții și industrie extractivă, care împreună au deținut 9,1% din efectivul salariaților din economie (511,7 mii persoane), au fost desfășurate cu preponderență de salariații bărbați (85,7% din efectivul salariaților din construcții, respectiv 82,9% din efectivul salariaților din industria extractivă).

Activitățile economice cu un grad de atractivitate mai pronunțat pentru salariații femei au fost cele din sănătate și asistență socială (79,3%), învățământ (73,0%), intermediari financiare și asigurări (70,9%), respectiv hoteluri și restaurante (60,6%). Ponderea tuturor salariaților din aceste activități economice reprezintă circa o cincime din efectivul salariaților din economie de la sfârșitul anului 2022.

²⁾ Sectorul serviciilor comerciale cuprinde în anii 2008-2022 activitățile conform CAEN Rev.2: comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii, iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: comerț, hoteluri și restaurante, transport, depozitare și comunicații, intermediari financiare și tranzacții imobiliare.

³⁾ Sectorul serviciilor sociale cuprinde în anii 2008-2022 activitățile conform CAEN Rev.2: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ (inclusiv 6,2% sector privat în 2022), sănătate și asistență socială (inclusiv 14,9% sector privat în 2022), activități de spectacole, culturale și recreative (inclusiv 60,5% sector privat în 2022), iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ, sănătate și asistență socială și alte activități de servicii.

Grafic 5.1.9. Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2022, pe activități economice și sexe

Activități economice (secțiuni CAEN Rev.2):

A	Agricultură, silvicultură și pescuit	K	Intermedieri financiare și asigurări
B	Industrie extractivă	L	Tranzacții imobiliare
C	Industrie prelucrătoare	M	Activități profesionale, științifice și tehnice
D	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	N	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport
E	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	O	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, exclusiv forțele armate și personalul asimilat (M.Ap.N., M.A.I., S.R.I. etc.)
F	Construcții	P	Învățământ
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	Q	Sănătate și asistență socială
H	Transport și depozitare	R	Activități de spectacole, culturale și recreative
I	Hoteluri și restaurante	S	Alte activități de servicii
J	Informații și comunicații		

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

5.1.4.3. Disparități în profil teritorial

În profil regional, în regiunea București-Ilfov s-au concentrat 22,4% din salariații din economie, fiind urmată de regiunile Nord-Vest (13,9%), respectiv Centru (12,7%). Regiunile Sud-Vest Oltenia, Vest, respectiv Sud-Est au deținut cele mai mici ponderi ale salariații din economie de la sfârșitul anului 2022 (7,7%, 10,0%, respectiv 10,6%).

Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2022 a înregistrat creșteri față de sfârșitul anului precedent în toate regiunile de dezvoltare, astfel: regiunea București-Ilfov cu 28,6 mii persoane, regiunea Nord-Est cu 12,3 mii persoane, regiunea Centru cu 11,5 mii persoane, regiunea Nord-Vest cu 9,8 mii persoane, regiunea Sud-Muntenia cu 9,2 mii persoane, regiunea Sud-Est cu 7,7 mii persoane, regiunea Vest cu 6,3 mii persoane, respectiv regiunea Sud-Vest Oltenia cu 5,4 mii persoane.

Regiunile de dezvoltare în care activitățile din sectorul primar au depășit ponderea mediei la nivel național (2,4%) au fost: Sud-Muntenia (4,0%), Sud-Est (3,6%), Nord-Est (3,1%), Vest și Sud-Vest Oltenia (2,8% fiecare în parte).

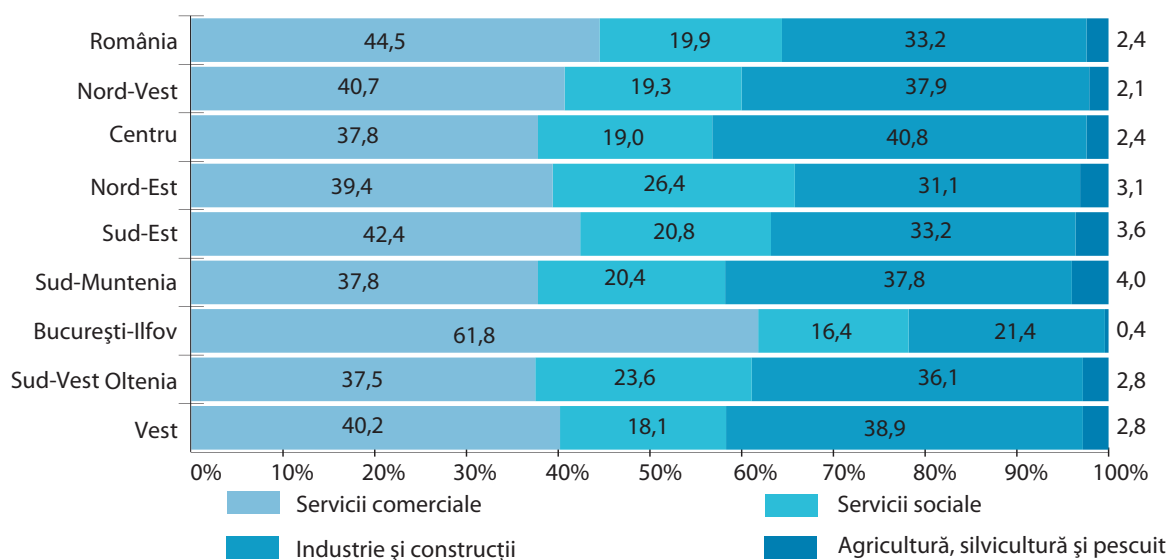
Regiunile de dezvoltare în care s-a concentrat o proporție a salariaților din sectorul industriei și construcțiilor mai mare decât media la nivel național (33,2%) au fost: Centru (40,8%), Vest (38,9%), Nord-Vest (37,9%), Sud-Muntenia (37,8%), respectiv Sud-Vest Oltenia (36,1%).

Cea mai mare pondere a salariaților din serviciile comerciale²⁾ s-a regăsit în regiunea București-Ilfov (61,8%, față de 44,5% media la nivel național), iar în sectorul serviciilor sociale³⁾ cea mai mare pondere a salariaților s-a înregistrat în regiunea Nord-Est (26,4%, față de 19,9% media la nivel național).

²⁾ Sectorul serviciilor comerciale cuprinde în anii 2008-2022 activitățile conform CAEN Rev.2: comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermedieri financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii, iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: comerț, hoteluri și restaurante, transport, depozitare și comunicații, intermedieri financiare și tranzacții imobiliare.

³⁾ Sectorul serviciilor sociale cuprinde în anii 2008-2022 activitățile conform CAEN Rev.2: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ (inclusiv 6,2% sector privat în 2022), sănătate și asistență socială (inclusiv 14,9% sector privat în 2022), activități de spectacole, culturale și recreative (inclusiv 60,5% sector privat în 2022), iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ, sănătate și asistență socială și alte activități de servicii.

Grafic 5.1.10. Distribuția efectivului salariaților la sfârșitul anului 2022, pe sectoare economice de activitate, în cadrul fiecărei regiuni de dezvoltare

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

5.2. Șomajul

5.2.1. Șomajul – conform definiției internaționale BIM⁶⁾

5.2.1.1. Caracteristici, structuri și tendințe

În anul 2022, numărul șomerilor definiți conform criteriilor stabilite de Biroul Internațional al Muncii era de 464,4 mii persoane, în creștere cu 5,2 mii, comparativ cu anul 2021.

Față de anul anterior, numărul șomerilor de sex masculin a crescut cu 0,3% iar numărul celor de sex feminin cu 2,4%.

Pe medii de rezidență, numărul șomerilor s-a redus în anul 2022 față de anul 2021 cu 9,0 mii persoane în mediul urban, dar a crescut cu 14,1 mii în mediul rural.

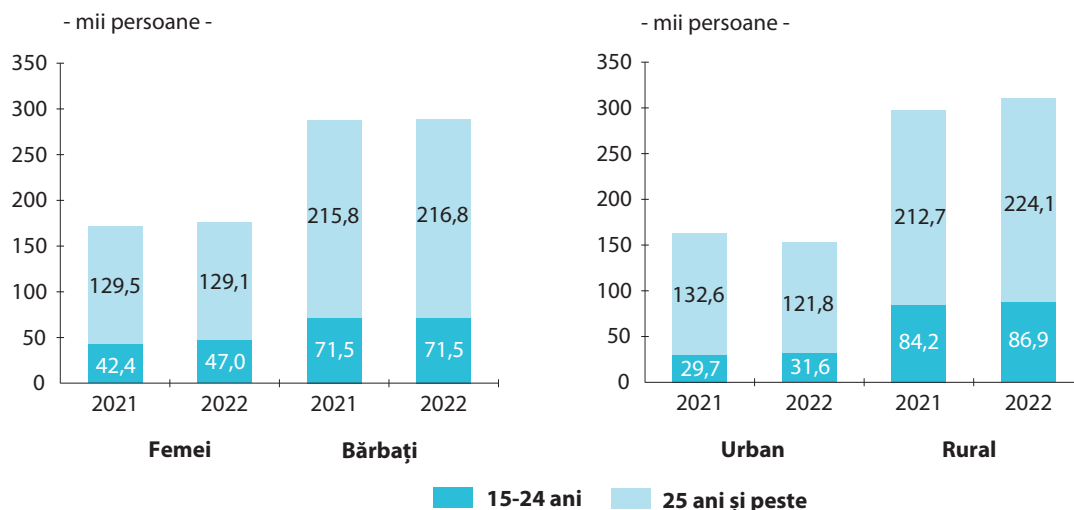
Ca și în anii precedenți, șomajul se manifestă mai acut în rândul bărbaților și în rândul tinerilor. Numărul șomerilor din mediul urban era de 153,3 mii persoane față de cel din mediul rural 311,0 mii persoane.

Repartizarea *pe sexe* a șomerilor relevă că, în ambii ani analizați, preponderente în numărul total al șomerilor erau persoanele de sex masculin (62,1% în anul 2022, respectiv 62,6% în anul 2021). Pe medii de rezidență, ponderea cea mai mare era deținută de șomerii din mediul rural (67,0% în anul 2022 și 64,7% în anul 2021).

Distribuția șomerilor pe grupe de vârstă arată că în anul 2022 tinerii (15-24 ani) continuau să dețină o pondere ridicată (25,5%) în totalul șomerilor BIM, la fel ca și în anul 2021 (24,8%).

⁶⁾ BIM = Biroul Internațional al Muncii.

Grafic 5.2.1. Numărul șomerilor, pe sexe, medii și grupe de vârstă

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

În anul 2022, în mediul urban, 20,6% dintre șomeri erau tineri, față de 27,9% în mediul rural.

Dintre șomerii tineri, 60,3% erau bărbați, iar 73,3% trăiau în mediul rural.

Ponderea șomerilor tineri în totalul persoanelor tinere (15-24 ani) a fost în anul 2022 de 5,8%. Nivelul acestui indicator a fost mai mare pentru persoanele de sex masculin (6,8%, față de 4,7% în cazul femeilor) și pentru cele din mediul rural (8,0%, față de 3,3% în mediul urban).

În anul 2022, la nivelul țării, rata șomajului BIM (proporția șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat o valoare de 5,6%, valoare identică cu cea înregistrată în anul 2021 (5,6%).

La femei s-a înregistrat o rată a șomajului de 5,0%, mai mică decât la bărbați (6,0%); comparativ cu anul 2021, acest indicator a avut aceeași valoare.

În mediul urban, rata șomajului a fost de 3,2%, mai scăzută decât în rural (8,9%). Comparativ cu anul 2021, rata șomajului a scăzut cu 0,2 puncte procentuale în mediul urban și a crescut cu 0,3 puncte procentuale în mediul rural.

Pe grupe de vârstă, rata șomajului a atins nivelul cel mai ridicat (22,8%) în rândul tinerilor (15-24 ani), fiind cu 1,8 puncte procentuale mai mare decât valoarea înregistrată în anul anterior. Pentru șomerii în vârstă de 25 de ani și peste, rata șomajului era de 4,5%, valoare identică cu cea înregistrată în anul precedent.

Tabel 5.2.1. Rata șomajului pe sexe, medii și grupe de vârstă

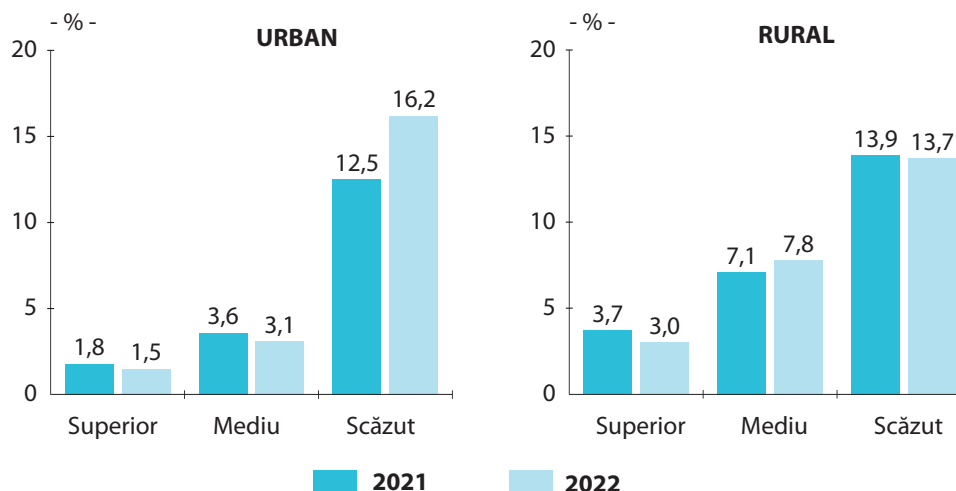
	%		2022 față de 2021, pp ¹⁾
	2021	2022	
Total	5,6	5,6	-
Sexe			
Femei	5,0	5,0	-
Bărbați	6,0	6,0	-
Medii de rezidență			
Urban	3,4	3,2	-0,2
Rural	8,6	8,9	0,3
Grupe de vârstă			
15-24 ani	21,0	22,8	1,8
25 ani și peste	4,5	4,5	-

¹⁾ Puncte procentuale.

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

În anul 2022, șomajul a afectat în măsură mai mare absolvenții învățământului de nivel scăzut și mediu, pentru care rata șomajului a avut valoarea de 14,2% (față de 13,6% în anul 2021), respectiv 5,2% (față de 5,1% în anul 2021). Pentru persoanele cu studii superioare, rata șomajului a fost de 1,7% (2,1% în anul 2021).

Grafic 5.2.2. Rata șomajului după nivelul de educație, pe medii

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

5.2.1.2. Durata șomajului

În anul 2022, durata medie a șomajului a fost de 14,7 luni.

Șomerii care s-au aflat în șomaj de lungă durată (12 luni și peste) au reprezentat 38,5% din totalul șomerilor. Dintre șomerii pe termen lung (aflați în șomaj de 12 luni și peste) 61,9% erau bărbați. Pe medii de rezidență 61,1% locuiau în mediul rural.

În anul 2022, se aflau în șomaj de 12 luni și peste 45,5% dintre șomerii în vârstă de 45 ani și peste, 38,7% dintre persoanele din grupa de vârstă 35-44 ani, 37,8% dintre persoanele din grupa de vârstă 25-34 ani și 31,0% dintre persoanele în vârstă de 15-24 ani.

Șomajul pe termen lung s-a manifestat pregnant în rândul celor care au absolvit nivelul profesional, complementar sau de ucenici (43,7%), al celor cu școală primară (42,3%), dar și în cazul celor cu nivel superior de educație (41,4%).

Tabel 5.2.2. Incidența șomajului de lungă durată, pe sexe și grupe de vârstă

	%		2022 față de 2021, pp ¹⁾
	2021	2022	
Total	36,6	38,5	1,9
Sexe			
Femei	37,4	38,7	1,3
Bărbați	36,1	38,3	2,2
Grupe de vârstă			
15-24 ani	52,3	55,2	2,9
25 ani și peste	39,2	41,0	1,8

¹⁾ Puncte procentuale.

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

Incidența șomajului de lungă durată în rândul tinerilor (ponderea șomerilor de 15-24 ani cu durata șomajului de 6 luni și peste în numărul total al șomerilor din aceeași grupă de vârstă) a fost în anul 2022 de 55,2%. Pentru șomerii în vârstă de 25 ani și peste, incidența șomajului de lungă durată (ponderea șomerilor de 25 ani și peste cu durata șomajului de 12 luni și peste în numărul total al șomerilor din aceeași grupă de vârstă) a fost de 41,0%.

În anul 2022, rata șomajului BIM de lungă durată (ponderea șomerilor BIM aflați în șomaj de 12 luni și peste în populația activă) a fost 2,2%. Pe sexe, acest indicator a înregistrat valori de 2,3% pentru bărbați și 2,0% pentru femei, iar pe medii, de 1,5% în urban față de 3,1% în rural. Comparativ cu anul 2021, rata șomajului de lungă durată a crescut cu 0,2 puncte procentuale.

Tabel 5.2.3. Rata șomajului de lungă durată, pe sexe și grupe de vârstă

	%		2022 față de 2021, pp ¹⁾
	2021	2022	
Total	2,0	2,2	0,2
Sexe			
Femei	1,9	2,0	0,1
Bărbați	2,2	2,3	0,1
Grupe de vârstă			
15-24 ani	11,0	12,6	1,6
25 ani și peste	1,8	1,8	-

¹⁾ Puncte procentuale.

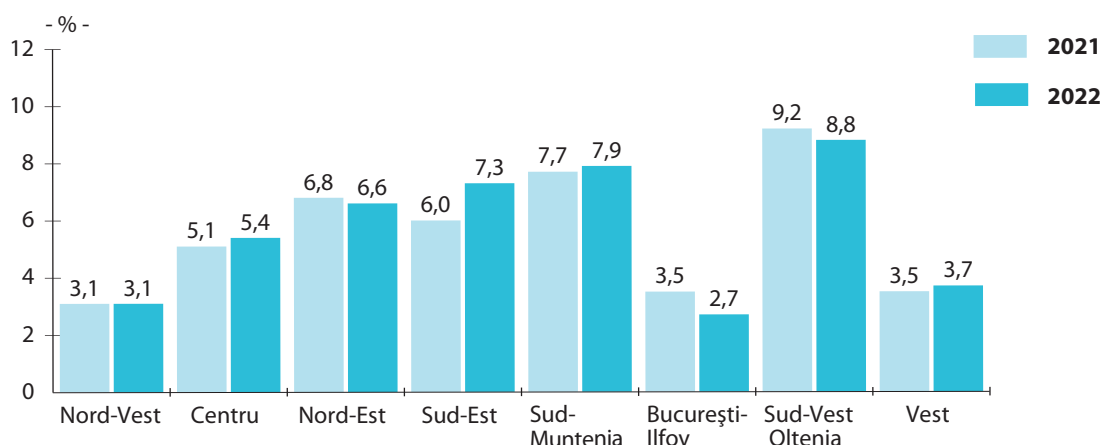
Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

Rata șomajului de foarte lungă durată (ponderea șomerilor aflați în șomaj de doi ani și peste, în populația activă) a înregistrat valoarea de 0,9% în anul 2022.

5.2.1.3. Disparități în profil teritorial

În anul 2022, cel mai mare număr al șomerilor BIM s-a înregistrat în regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia (93,6 mii persoane), la fel ca în anul 2021 (92,0 mii persoane). În ambii ani analizați, cel mai mic număr de șomeri se înregistra în regiunea Vest (26,7 mii în anul 2022 și 24,9 mii în anul 2021).

Grafic 5.2.3. Rata șomajului, pe regiuni de dezvoltare

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

Rata șomajului a atins valorile cele mai ridicate în regiunile: Sud-Vest Oltenia (8,8%) și Sud Muntenia (7,9%), iar cele mai mici în regiunile: Vest (3,7%), Nord-Vest (3,1%) și București-Ilfov (2,7%).

Rata șomajului a scăzut față de anul 2021 în trei din cele opt regiuni, cea mai mare reducere fiind înregistrată în regiunea București-Ilfov (-0,8 puncte procentuale). Între cele patru regiuni în care rata șomajului a crescut, cea mai mare creștere s-a observat în regiunea Sud-Est (+1,3 puncte procentuale).

5.2.2. Șomajul înregistrat

La sfârșitul anului 2022, potrivit datelor furnizate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, numărul șomerilor înregistrați era de 239,1 mii persoane. Comparativ cu luna decembrie din anul 2021, numărul șomerilor înregistrați la Agențiile pentru Ocuparea Forței de Muncă a fost mai mare cu 4,3 mii persoane. Din numărul total al șomerilor înregistrați la 31 decembrie 2022, femeile au reprezentat 46,8% față de 46,2% în luna decembrie din 2021, numărul acestora înregistrând o creștere de 3,5 mii persoane, mai mare față de cea corespunzătoare pentru bărbați (0,8 mii persoane).

La sfârșitul lunii decembrie 2022, rata șomajului înregistrat a fost de 3,0% în raport cu populația activă civilă, având aceeași valoare ca în luna decembrie a anului precedent.

Șomajul a afectat în mai mare măsură populația feminină, rata șomajului înregistrată la sfârșitul anului 2022 pentru femei, întrecând rata șomajului înregistrat pentru bărbați cu 0,2 puncte procentuale (2,9% pentru bărbați și 3,1% pentru femei).

Tabel 5.2.4. Numărul șomerilor înregistrați și rata șomajului înregistrat, la 31 decembrie

	2021			2022		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Șomeri înregistrați - total (persoane)	234757	126364	108393	239064	127122	111942
<i>din care după nivelul de educație:</i>						
- primar, gimnazial, profesional	173065	99474	73591	179010	101321	77689
- liceal și postliceal	49581	22085	27496	49030	21565	27465
- universitar	12111	4805	7306	11024	4236	6788
Rata șomajului înregistrat (%)	3,0	2,9	3,1	3,0	2,9	3,1

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Pe grupe de vârstă, ponderile cele mai mari au fost deținute de șomerii înregistrați de 40-49 ani (24,1% în anul 2022, respectiv 26,0%, în anul 2021), urmate fiind de cei din categoria 55 ani și peste (19,3% în anul 2022 față de 20,1% în anul 2021).

Șomerii tineri (sub 25 ani) au deținut o pondere în totalul șomerilor înregistrați de 15,0% în anul 2022, respectiv de 11,9% în anul 2021.

Se constată o scădere a ponderii celor tineri indemnizați (16,1% în anul 2022, față de 24,6% în anul 2021), în totalul șomerilor tineri.

Ponderea bărbaților a fost mai mare decât cea a femeilor în totalul șomerilor înregistrați (53,2% bărbați față de 46,8% femei, în anul 2022 și 53,8% bărbați față de 46,2% femei, în anul 2021).

Ca și în anul precedent, în rândul șomerilor înregistrați cu vârste de 55 ani și peste, în anul 2022 ponderea bărbaților a fost covârșitoare, 59,7%, respectiv 60,9%, în anul 2021. La nivelul aceleiași grupe de vârstă, în rândul șomerilor înregistrați indemnizați, ponderea bărbaților a fost de 52,5% în anul 2022, și 54,7% în anul 2021.

Tabel 5.2.5. Numărul șomerilor înregistrați, pe grupe de vârstă, la 31 decembrie

	2021			2022		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Șomeri înregistrați - total (persoane)	234757	126364	108393	239064	127122	111942
<i>din care:</i>						
sub 25 ani	27980	15350	12630	35819	18785	17034
25-29 ani	12416	6969	5447	17163	8769	8394
30-39 ani	37258	19960	17298	36574	19527	17047
40-49 ani	61064	31182	29882	57598	29518	28080
50-55 ani	48900	24217	24683	45696	22926	22770
peste 55 ani	47139	28686	18453	46214	27597	18617
Din șomerii înregistrați:						
Șomeri indemnizați - total (persoane)	59651	26573	33078	45531	19830	25701
<i>din care:</i>						
sub 25 ani	6883	3191	3692	5782	2672	3110
25-29 ani	1773	701	1072	1533	566	967
30-39 ani	7967	2982	4985	6516	2326	4190
40-49 ani	16326	6933	9393	12035	5038	6997
50-55 ani	15825	6818	9007	11139	4748	6391
peste 55 ani	10877	5948	4929	8526	4480	4046

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

În profil teritorial, fenomenul șomajului înregistrat prezintă discrepanțe accentuate, cu un ecart de 8,2 puncte procentuale între valoarea cea mai mică și cea mai mare înregistrate la nivel de județ.

Astfel, la sfârșitul anului 2022 s-au înregistrat rate ridicate ale șomajului în județele: Vaslui (8,4%), Teleorman (8,3%), Dolj (7,3%), Mehedinți (6,8%) și Olt (6,1%).

Cele mai scăzute rate ale șomajului au fost în județele: Ilfov (0,4%), Timiș (0,8%), Municipiul București (1,0%), și Arad (1,1%).

6. VENITURILE ȘI CONSUMUL POPULAȚIEI

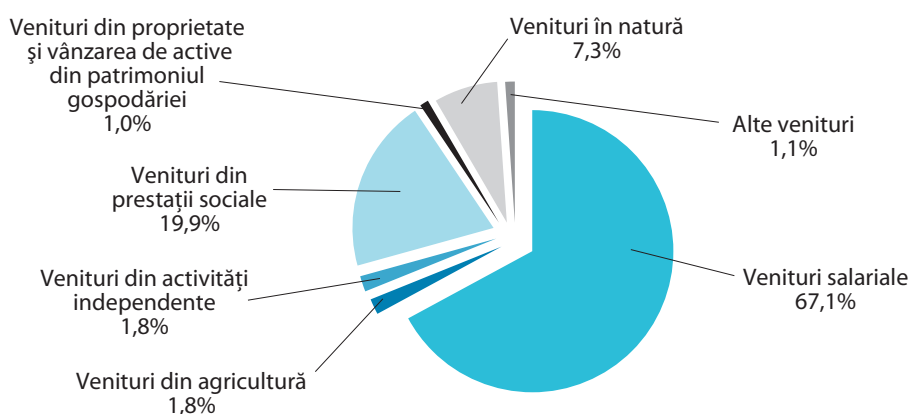
6.1. Nivelul și structura veniturilor populației

6.1.1. Veniturile totale

În anul 2022⁷⁾, veniturile totale - în termeni nominali - au fost de **6464,1 lei lunar pe o gospodărie**, respectiv **2575,1 lei pe o persoană**, și au fost formate în principal din **veniturile bănești (5993,7 lei lunar pe o gospodărie și de 2387,7 lei pe o persoană)**.

Ponderea **veniturilor în natură** a fost de 7,3% din veniturile totale ale gospodăriilor. Contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii a avut o pondere de 5,9%, acestea din urmă sunt produse alimentare și nealimentare de proveniență agricolă care intră în consumul gospodăriei din producție proprie, din stoc, precum și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite în dar de la rude, prieteni sau alte persoane.

Grafic 6.1.1. Structura veniturilor totale ale gospodăriilor, pe surse de formare, în anul 2022

Salariile și celelalte venituri asociate lor, au format cea mai importantă categorie de venituri, având ponderea cea mai mare din veniturile totale ale gospodăriilor (67,1%).

O altă categorie de venituri care a deținut o pondere importantă în structura veniturilor totale ale gospodăriilor, o reprezintă veniturile din prestații sociale (19,9%). Veniturile din agricultură⁸⁾ au fost de 117,4 lei pe o gospodărie (1,8%) și veniturile din activități neagricole independente (comerț, prestări de servicii, practicarea unor meserii și profesii liberale) au de asemenea o pondere scăzută (1,8%) în veniturile totale ale gospodăriilor

6.1.1.1. Distribuția veniturilor

După statutul ocupațional al capului gospodăriei se poate constata că în gospodăriile de salariați⁹⁾ se realizează cele mai mari venituri medii pe o gospodărie (9116,9 lei lunar), cu 41,0% mai mari decât cele medii pe ansamblul gospodăriilor, iar cele mai mici (3541,3 lei lunar) se regăsesc în gospodăriile de șomeri, cu 45,2% mai mici decât cele medii. Raportul dintre veniturile medii ale celor două categorii de gospodării a fost de 2,6 : 1.

⁷⁾ Date statistice obținute prin "Ancheta Bugetelor de Familie (ABF)" desfășurată în perioada **ianuarie – decembrie 2022**. ABF asigură colectarea informațiilor necesare pentru evaluarea nivelului de trai al populației prin indicatori statistici privind veniturile, cheltuielile și consumul gospodăriilor.

⁸⁾ Veniturile din agricultură cuprind vânzările de produse agroalimentare, animale și păsări, prestarea unor munci agricole și încasări de la societăți și asociații agricole.

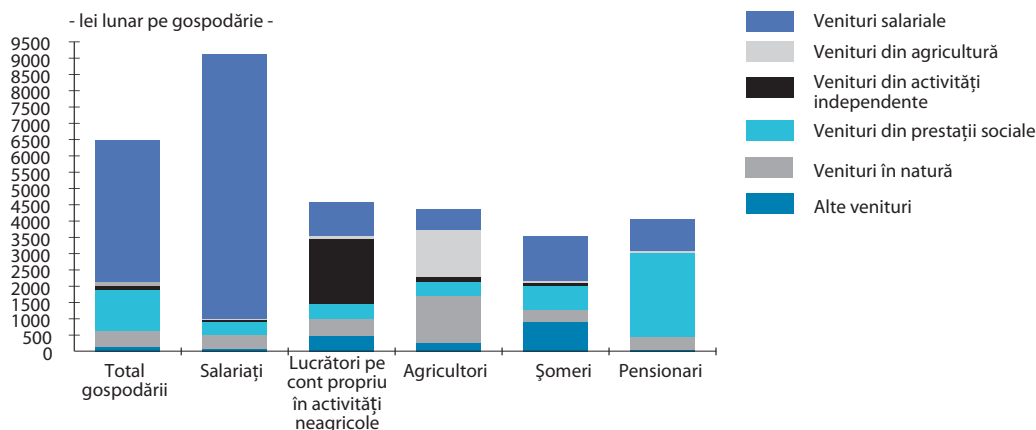
⁹⁾ Prin gospodării de salariați, gospodării de șomeri, gospodării de pensionari etc. se înțeleg gospodăriile al căror cap de gospodărie a fost desemnat un membru al gospodăriei care avea statutul ocupațional de salariat, șomer, pensionar etc.

Tabel 6.1.1. Veniturile totale, pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodărie	Gospodărie de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Venituri totale, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	6464,1	9116,9	4590,6	4351,9	3541,3	4061,7
- medii lunare pe o persoană	2575,1	3208,5	1418,9	1377,4	1050,2	2096,9
În % față de total gospodărie						
- medii lunare pe o gospodărie	100,0	141,0	71,0	67,3	54,8	62,8
- medii lunare pe o persoană	100,0	124,6	55,1	53,5	40,8	81,4

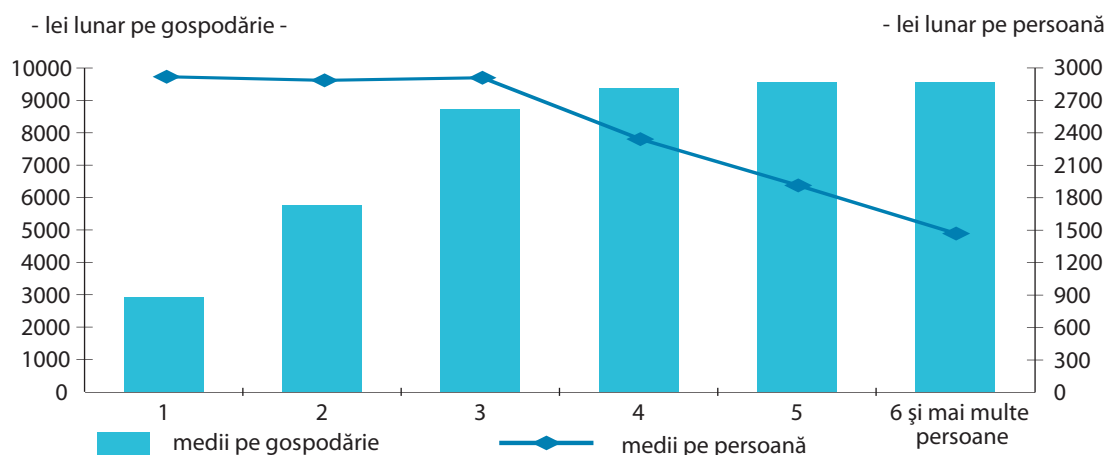
Contribuția diferitelor surse la formarea veniturilor gospodăriilor este determinată de statutul ocupațional al persoanelor care compun gospodăriile, în principal de statutul capului gospodăriei, care se identifică, în cele mai multe cazuri, cu principalul aducător de venituri. Astfel, în cazul gospodăriilor de salariați principala formă de venit o reprezintă veniturile salariale (89,2% din veniturile totale), la gospodăriile de pensionari - veniturile din prestații sociale (62,9%), la gospodăriile de lucrători pe cont propriu - veniturile din activități neagricole independente (43,2%), iar în cazul gospodăriilor de agricultori - veniturile din agricultură (33,3%) și contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii (32,2%).

Grafic 6.1.2. Veniturile totale ale gospodăriilor, pe surse de formare, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

La formarea veniturilor gospodăriilor de șomeri, veniturile caracteristice statutului capului gospodăriei - veniturile din prestații sociale - nu ocupă locul principal: veniturile gospodăriilor de șomeri provin din prestații sociale în proporție de 20,7%, din salarii în proporție de 39,0% și din resurse proprii în proporție de 9,1%.

Grafic 6.1.3. Veniturile totale ale gospodăriilor, după mărimea gospodăriei, în anul 2022

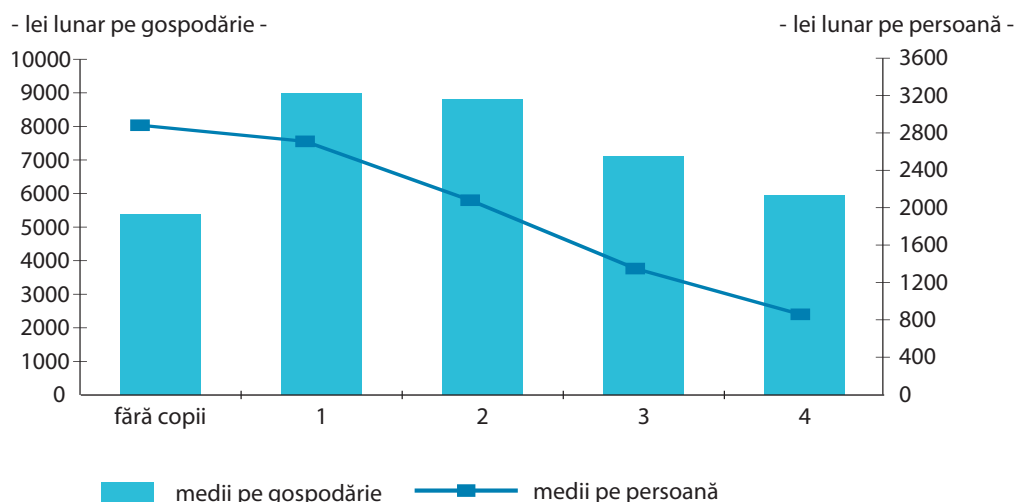

Influența pe care mărimea gospodăriei și, mai ales, numărul de persoane întreținute o au asupra veniturilor pe persoană este evidențiată de analiza veniturilor medii ale gospodăriilor grupate după numărul persoanelor din gospodărie și a veniturilor medii ale gospodăriilor grupate după numărul copiilor. Veniturile ce revin în medie pe o persoană din gospodării de diferite dimensiuni scad, pe măsură ce numărul de persoane crește. Astfel, în anul 2022 veniturile gospodăriilor formate din persoane singure au depășit venitul total mediu pe o persoană cu 13,3%, în timp ce pentru gospodăriile cu șase și mai mulți membri veniturile totale pe o persoană au fost cu 43,0% mai mici.

În anul 2022, veniturile medii pe o persoană din gospodăriile cu copii sub 18 ani în întreținere au fost cu 21,3% mai mici decât cele înregistrate în gospodăriile fără copii.

Veniturile pe o persoană din gospodăriile cu un copil au fost cu 6,0% mai mici decât veniturile gospodăriilor fără copii, iar cele din gospodăriile cu doi copii au reprezentat 72,2% din veniturile gospodăriilor fără copii.

Grafic 6.1.4. Veniturile totale ale gospodăriilor, după numărul copiilor sub 18 ani, în anul 2022

Pe măsură ce numărul de copii din gospodărie crește, decalajul față de gospodăriile fără copii se adâncește. Astfel, veniturile gospodăriilor cu trei sau patru și mai mulți copii, înseamnă pentru gospodărie un venit egal în medie cu 46,8%, respectiv 29,8% din veniturile gospodăriilor fără copii.

Diferențe de nivel și mai ales de structură între veniturile gospodăriilor s-au înregistrat și în funcție de mediul de rezidență. În anul 2022, veniturile medii pe o gospodărie din mediul urban au fost cu 32,2% mai mari decât ale gospodăriilor din mediul rural.

În mediul urban, veniturile gospodăriilor au provenit în proporție de 73,9% din salarii, 18,5% din prestații sociale. Veniturile în natură au reprezentat doar 4,2% din total.

În mediul rural, ca și în mediul urban, o contribuție importantă la formarea veniturilor gospodăriilor a revenit și veniturilor salariale (55,4%) și celor din prestații sociale (22,4%).

Ponderea veniturilor din producția agricolă, în mediul rural, a fost de 15,8% din totalul veniturilor gospodăriilor. Cea mai mare parte a acestora a fost formată de contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii (11,2% din totalul veniturilor), veniturile bănești din agricultură asigurând numai 4,6% din totalul veniturilor gospodăriilor din mediul rural.

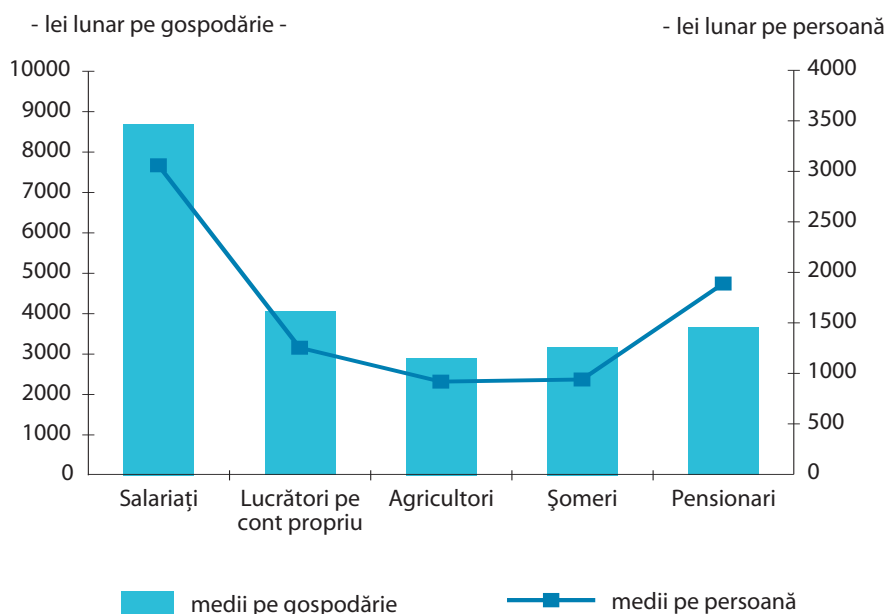
6.1.2. Veniturile bănești

În anul 2022, nivelul mediu lunar al veniturilor bănești a fost de 5993,7 lei pe o gospodărie (2387,7 lei pe o persoană) și a reprezentat 92,7% din veniturile totale ale gospodăriilor.

Cele mai mari venituri bănești, medii lunare pe o gospodărie, le-au realizat gospodăriile care au capul gospodăriei o persoană cu statutul ocupațional de salariat (8694,4 lei), iar cele mai mici venituri bănești medii pe o gospodărie le-au realizat gospodăriile care au cap de gospodărie un agricultor (2901,4 lei), raportul dintre ele fiind de 3 : 1.

Veniturile bănești medii ale gospodăriilor din mediul urban au fost de 1,4 ori mai mari decât cele ale gospodăriilor din mediul rural și au reprezentat 95,8% din veniturile totale ale gospodăriilor din mediul urban și 87,5% din cele ale gospodăriilor din mediul rural.

Grafic 6.1.5. Veniturile bănești pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

6.1.2.1. Veniturile salariale

În anul 2022, veniturile brute realizate din salarii și alte drepturi salariale au fost de 4340,3 lei în medie lunar pe o gospodărie și 1729,0 lei în medie lunar pe o persoană.

Veniturile salariale brute ale gospodăriilor de salariați au fost, în anul 2022, de 8132,5 lei lunar pe o gospodărie (93,5% din veniturile bănești ale acestei categorii de gospodării), în condițiile în care numărul mediu de salariați pentru această categorie de gospodărie a fost de 1,667.

Nivelul mult mai scăzut al veniturilor salariale obținute în medie de celelalte categorii de gospodării analizate (determinate de statutul ocupațional al capului gospodăriei), se explică, în principal prin frecvența mai mică a salariaților în aceste gospodării (1380,9 lei lunar în gospodăriile de șomeri; 1060,8 lei lunar în cele de lucrători pe cont propriu în activități neagricole; 993,9 lei lunar în cele de pensionari și 635,1 lei lunar în gospodăriile de agricultori).

6.1.2.2. Veniturile din agricultură

Veniturile din agricultură au fost, în anul 2022, de 117,4 lei medie lunară pe o gospodărie și au reprezentat doar 1,9% din veniturile bănești medii pe o gospodărie. După statutul ocupațional al capului gospodăriei, veniturile din agricultură, au avut o pondere de 49,9% în veniturile bănești ale gospodăriilor de agricultori. În gospodăriile de șomeri ponderea acestora a fost de 2,7%, în cele de pensionari 1,2% și doar 0,5% în gospodăriile de salariați. Veniturile din vânzări de produse agroalimentare, de animale și păsări au reprezentat 66,2% din veniturile din agricultură, iar veniturile din prestarea unor munci agricole și veniturile în bani de la societăți și asociații agricole au reprezentat 30,9%, respectiv 2,9%.

6.1.2.3. Veniturile din activități neagricole independente

În anul 2022, nivelul mediu pe o gospodărie al veniturilor din activități neagricole independente a fost de 117,8 lei lunar, asigurând 2,0% din veniturile bănești. Din totalul acestor venituri, 7,6% provin din comerț, 22,5% din prestări de servicii, 52,9% din meserii și 17,0% din profesii liberale și drepturi de proprietate intelectuală.

Această categorie de venituri a înregistrat nivelul mediu lunar cel mai mare (1981,7 lei) pentru gospodăriile de lucrători pe cont propriu în activități neagricole, iar cel mai mic (24,6 lei) pentru cele de pensionari. Gospodăriile de lucrători pe cont propriu în activități neagricole au câștigat în medie din activități independente 48,8% din veniturile lor bănești, din care cea mai mare parte a provenit din meserii (62,3%).

6.1.2.4. Veniturile din prestații sociale

În anul 2022, veniturile din prestații sociale au avut un nivel mediu lunar de 1287,3 lei pe o gospodărie, contribuind la formarea veniturilor bănești în proporție de 21,5%.

Cea mai mare parte a acestor venituri o constituie pensiile (84,0%). Dintre acestea, cea mai mare pondere, 74,2%, au avut-o pensiile de asigurări sociale de stat pentru limită de vârstă.

Prestațiile din fondul de șomaj au reprezentat 0,2% din ansamblul prestațiilor sociale.

Prestațiile familiale, care cuprind alocațiile pentru copii, alocațiile pentru susținerea familiei, precum și bursele de care beneficiază elevii și studenții, au format 10,8% din volumul prestațiilor sociale.

Prestațiile de asistență socială au deținut o pondere de 2,0% în ansamblul veniturilor din prestații sociale.

Veniturile din prestații sociale de care beneficiază gospodăriile care au capul gospodăriei un pensionar se ridică la 2556,0 lei lunar, din care 97,3% sunt pensii. Pensiile asigură 61,3% din veniturile totale ale acestor gospodării, restul veniturilor fiind formate din salarii și alte drepturi salariale (24,5%), din contravaloarea consumului din resurse proprii (8,0%), din activități agricole și neagricole, din proprietate și alte venituri (6,2%).

Prestațiile sociale au format 43,2% din veniturile bănești ale gospodăriilor alcătuite din o persoană și 32,4% din veniturile bănești ale gospodăriilor alcătuite din două persoane, cea mai mare parte din aceste venituri fiind pensii.

Ponderea prestațiilor sociale (în special a pensiilor) este mai mare în veniturile bănești ale gospodăriilor fără copii (29,6%), comparativ cu cea înregistrată în cazul gospodăriilor care au copii sub 18 ani în întreținere (11,2%).

6.1.3. Veniturile disponibile (nete)

Determinate prin scăderea din veniturile gospodăriilor a impozitelor asupra veniturilor și a contribuțiilor de asigurări sociale aflate în sarcina acestora, precum și a unor cheltuieli legate de producția gospodăriei (bănești și în natură), veniturile nete reprezintă acea parte a veniturilor care rămâne la dispoziția gospodăriilor pentru acoperirea cheltuielilor de consum și pentru economisire.

În anul 2022, veniturile nete medii pe o gospodărie au fost de 4491,2 lei lunar, cele medii pe o persoană de 1789,1 lei, iar ponderea lor în veniturile totale de 69,5%.

Dintre categoriile de gospodării analizate, cele mai mici venituri medii nete s-au înregistrat în gospodăriile de agricultori (2759,6 lei lunar pe o gospodărie). Acestea au reprezentat 63,4% din veniturile totale ale acestei categorii de gospodării.

Veniturile medii nete pe o gospodărie de agricultori au reprezentat 61,4% din nivelul mediu pe ansamblul gospodăriilor, iar veniturile medii nete ce revin pe o persoană au reprezentat 48,8%.

Tabel 6.1.2. Veniturile disponibile (nete), pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodării	Gospodării de:				Pensionari
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricele	Agricultori	Șomeri	
Venituri disponibile, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	4491,2	5687,5	3939,1	2759,6	2932,7	3481,8
- medii lunare pe o persoană	1789,1	2001,6	1217,5	873,5	869,7	1797,5
<i>Pondere în veniturile totale, %</i>	69,5	62,4	85,8	63,4	82,8	85,7
În % față de total gospodării						
- medii lunare pe o gospodărie	100,0	126,6	87,7	61,4	65,3	77,5
- medii lunare pe o persoană	100,0	111,9	68,1	48,8	48,6	100,5

6.1.4. Câștigurile salariale¹⁰⁾ în sectorul formal

Câștigul salarial mediu brut lunar înregistrat la nivelul economiei naționale în anul 2022 a fost 6126 lei, mai mare cu 10,7% (+591 lei) față de anul precedent.

Câștigul salarial mediu net lunar a fost 3801 lei, în creștere cu 11,3% (+385 lei) comparativ cu anul precedent.

Indicele câștigului salarial real¹¹⁾ a fost 97,8% pentru anul 2022, comparativ cu anul precedent.

Dacă la începutul anilor 2000, comparativ cu deceniul anterior, s-a înregistrat un reviriment al valorii reale a câștigului salarial, abia în anul 2007 această valoare a depășit-o pentru prima dată pe cea înregistrată în anul 1990 (cu 11,8% față de anul 1990). În anul 2008 s-a înregistrat o valoare a indicelui câștigului salarial real de 130,3% față de anul 1990, iar în anii următori tendința a fost ușor descrescătoare.

Începând cu anul 2012, indicele câștigului salarial real și-a reluat tendința crescătoare față de perioada de referință analizată și a atins valoarea maximă în anul 2021 (227,4% față de 1990). Însă, în anul 2022 comparativ cu anul precedent s-a înregistrat o scădere a indicelui câștigului salarial real cu 5,0 puncte procentuale.

În anul 2022, comparativ cu media pe economie, câștigul salarial mediu net lunar a fost mai mare cu 102,4% în informații și comunicații, cu 65,0% în intermediari financiare și asigurări, cu 57,4% în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, cu 46,5% în administrație publică, cu 44,0% în industria extractivă, cu 26,2% în activități profesionale, științifice și tehnice, cu 9,4% în sănătate și asistență socială, respectiv cu 1,0% în învățământ.

Sub media pe economie s-au situat câștigurile salariale medii nete lunare din activitățile de hoteluri și restaurante (-43,0%), alte activități de servicii (-37,4%), tranzacții imobiliare (-27,7%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (-23,4%), distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (-18,8%), activități de spectacole, culturale și recreative (-15,3%), comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (-15,2%), agricultură, silvicultură și pescuit (-14,5%), industria prelucrătoare (-9,5%), transport și depozitare (-8,8%), respectiv construcții (-7,8%).

¹⁰⁾ Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (OUG nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, începând cu anul 2018, sunt suportate în totalitate de salariat, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial. În consecință, indicatorul „câștigul salarial mediu brut lunar” produs și diseminat începând cu anul 2018 nu mai este comparabil cu seria de date anterioară. Aceste prevederi legale nu influențează comparabilitatea datelor pentru seria de „câștig salarial mediu net lunar”.

¹¹⁾ Calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal net și indicele prețurilor de consum al populației.

Față de anul 2021, creșteri ale câștigului salarial mediu net lunar s-au înregistrat în toate activitățile economice, iar cele mai semnificative s-au regăsit în agricultură, silvicultură și pescuit (+22,9%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+15,4%), hoteluri și restaurante (+15,1%), industria prelucrătoare (+14,9%), comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (+14,8%), informații și comunicații (+13,6%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+13,4%), transport și depozitare (+13,1%), intermediari financiare și asigurări (+12,5%), respectiv tranzacții imobiliare (+12,2%).

Cele mai mici creșteri ale câștigului salarial mediu net lunar s-au înregistrat în sănătate și asistență socială (+1,9%), administrație publică (5,5%), construcții (5,8%), învățământ (7,4%).

Diferențele salariale pe sexe ce apar în anumite activități economice sunt consecința influenței mai multor factori precum nivelul de calificare profesională, poziția ierarhică la locul de muncă sau ocupația exercitată.

Salariații femeii au câștigat în medie, în expresie brută, cu 3,5% mai puțin decât salariații bărbați, realizând un câștig salarial mediu brut lunar de 6012 lei (față de 6231 lei al salariaților bărbați). În expresie netă, salariații femeii au câștigat cu 6,3%, respectiv cu 248 lei lunar mai puțin decât salariații bărbați (3672 lei câștigul salarial mediu net al salariaților femeii, față de 3920 lei al salariaților bărbați).

Față de media pe economie, câștigul salarial mediu net lunar al salariaților femeii a reprezentat 96,6% din cel al tuturor salariaților.

Salariații bărbați au realizat câștiguri salariale medii nete lunare mai ridicate decât cele ale salariaților femeii în majoritatea activităților economice, iar cele mai semnificative diferențe s-au regăsit în intermediari financiare și asigurări (34,6%), industria prelucrătoare (23,4%), informații și comunicații (22,1%), alte activități de servicii (19,2%), respectiv comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (18,7%).

Salariații femeii au realizat câștiguri salariale medii nete lunare mai ridicate decât cele ale salariaților bărbați în activitățile de servicii administrative și activitățile de servicii suport (cu 21,7%), însă ponderea salariaților femeii s-a ridicat la puțin peste o treime din numărul mediu total al salariaților din această activitate. Salariații femeii au realizat câștiguri salariale medii nete lunare mai ridicate decât cele ale salariaților bărbați și în alte activități economice, precum: construcții (cu 11,6%), unde ponderea salariaților femeii a fost 13,3%, industria extractivă (cu 7,3%), unde ponderea salariaților femeii a fost 17,0%, administrație publică (cu 6,2%), unde salariații femeii au deținut totodată și ponderea majoritară a acestei activități (59,5%), transport și depozitare (cu 2,7%), unde ponderea salariaților femeii a fost 24,0%, respectiv distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (cu 0,1%), unde ponderea salariaților femeii a fost 26,8%.

Tabelul 6.1.3. Câștigul salarial mediu lunar net, pe activități economice

- lei/persoană -

	Câștigul salarial mediu lunar net			
	2021		2022	
	Total	din care: Femei	Total	din care: Femei
Total	3416	3331	3801	3672
Agricultură, silvicultură și pescuit	2645	2552	3251	3181
Industria	3132	2732	3580	3166
Industria extractivă	4921	5172	5475	5804
Industria prelucrătoare	2996	2638	3441	3064
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	5187	5156	5984	5947
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	2770	2749	3088	3090
Construcții	3311	3723	3503	3849
Comerț	2806	2598	3222	2959
Transport și depozitare	3064	3138	3466	3536
Hoteluri și restaurante	1881	1849	2165	2130
Informații și comunicații	6775	6115	7694	6821
Intermedieri financiare și asigurări	5576	4983	6273	5678
Tranzacții imobiliare	2449	2407	2748	2684
Activități profesionale, științifice și tehnice	4401	4394	4795	4700
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport		2883	2911	3268
Administrație publică ¹⁾	5278	5420	5568	5703
Învățământ	3572	3515	3838	3782
Sănătate și asistență socială	4084	4003	4160	4087
Activități de spectacole, culturale și recreative	2912	2887	3218	3155
Alte activități de servicii	2159	1972	2380	2188

¹⁾ Exclusiv forțele armate și personalul asimilat (Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații etc.).

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

6.1.5. Disparități în profil teritorial

În profil teritorial, pe județe, câștigul salarial mediu net lunar în anul 2022 s-a situat sub media la nivel național în 37 județe. Cele mai scăzute câștiguri s-au înregistrat în județele Teleorman (2881 lei, cu 24,2% mai puțin decât media pe economie), Vrancea (2888 lei, cu 24,0% mai puțin decât media pe economie), Harghita (2924 lei, cu 23,1% mai puțin decât media pe economie), Vâlcea (2950 lei, cu 22,4% mai puțin decât media pe economie), Bistrița-Năsăud (2951 lei, cu 22,4% mai puțin decât media pe economie), Mehedinți (2954 lei, cu 22,3% mai puțin decât media pe economie), respectiv Botoșani (2958 lei, cu 22,2% mai puțin decât media pe economie).

La polul opus, cu cele mai ridicate valori ale câștigurilor salariale medii nete lunare s-au situat Municipiul București (5304 lei, cu 39,5% peste media pe economie), respectiv județele Cluj (4679 lei, cu 23,1% peste media pe economie), Timiș (4251 lei, cu 11,8% peste media pe economie), Ilfov (3958 lei, cu 4,1% peste media pe economie) și Iași (3939 lei, cu 3,6% peste media pe economie).

Față de anul 2021, câștigul salarial mediu net lunar a crescut în toate regiunile de dezvoltare. Cea mai mare creștere a fost în regiunea Nord - Vest (+13,5%), iar cea mai mică în regiunea Sud - Vest Oltenia (+9,9%).

Singura regiune al cărei câștig salarial mediu net lunar s-a situat peste nivelul mediu pe economie a fost regiunea București-Ilfov (+34,4%), celelalte regiuni au avut câștiguri salariale medii nete lunare sub nivelul mediu pe economie; nivelul cel mai scăzut s-a înregistrat în regiunea Sud-Est (-16,5% față de media pe economie).

6.2. Nivelul și structura cheltuielilor populației

6.2.1. Cheltuielile totale

În anul 2022¹²⁾, cheltuielile totale ale gospodăriilor au fost, în medie, de 5610,8 lei lunar pe o gospodărie și de 2235,1 lei pe o persoană și au reprezentat 86,8% din veniturile totale.

Tabel 6.2.1. Cheltuielile totale, pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	5610,8	7970,4	4000,0	4025,3	3249,0	3402,8
- medii lunare pe o persoană	2235,1	2805,0	1236,4	1274,1	963,5	1756,8
<i>Pondere în veniturile totale, %</i>	86,8	87,4	87,1	92,5	91,7	83,8
În % față de total gospodării						
- medii lunare pe o gospodărie	100,0	142,1	71,3	71,7	57,9	60,6
- medii lunare pe o persoană	100,0	125,5	55,3	57,0	43,1	78,6

Dintre categoriile de gospodării analizate, nivelul cel mai înalt al cheltuielilor totale medii lunare pe o persoană (2805,0 lei) a fost realizat de gospodăriile de salariați, care dispun și de veniturile cele mai mari, iar cel mai scăzut (963,5 lei) de gospodăriile de șomeri.

Niveluri scăzute și sub media pe ansamblul gospodăriilor s-au înregistrat și în gospodăriile de lucrători pe cont propriu în activități neagricole (1236,4 lei), agricultori (1274,1 lei) și pensionari (1756,8 lei).

6.2.1.1. Principalele componente

Principalele destinații ale cheltuielilor efectuate de gospodării sunt consumul de bunuri alimentare, nealimentare, servicii și transferurile către administrația publică și privată și către bugetele asigurărilor sociale, sub forma impozitelor, cotizațiilor și contribuțiilor, precum și acoperirea unor nevoi legate de producția gospodăriei (hrana animalelor și păsărilor, plata muncii pentru producția gospodăriei, produse pentru înșămânțat, servicii veterinare etc.).

¹²⁾ Date statistice obținute prin "Ancheta Bugetelor de Familie (ABF)" desfășurată în perioada **ianuarie - decembrie 2022**. ABF asigură colectarea informațiilor necesare pentru evaluarea nivelului de trai al populației prin indicatori statistici privind veniturile, cheltuielile și consumul gospodăriilor.

În structura pe destinații a cheltuielilor sunt incluse și cheltuielile pentru investiții, constând în cumpărarea sau construcția de locuințe, cumpărarea de terenuri și echipament necesar producției gospodăriei, cumpărare de acțiuni etc.

O componentă a cheltuielilor gospodăriilor - legată de consum, dar evidențiată distinct în structura cheltuielilor - o reprezintă cheltuielile efectuate pentru acea parte a produselor alimentare și băuturilor cumpărate în vederea consumului, care nu sunt consumate în perioada de referință, rămânând în stoc sau fiind date în prelucrare sau date ca hrană pentru animale etc.

Tabel 6.2.2. Cheltuielile totale pe destinații și categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale	5610,7	7970,4	4000,0	4025,3	3249,0	3402,8
Cheltuieli totale de consum	3450,4	4284,6	3238,4	2681,7	2551,0	2651,0
din care:						
- cheltuieli bănești de consum	3177,3	4027,9	2865,5	2098,7	2265,7	2408,0
- contravaloarea consumului din resurse proprii	273,1	256,7	372,9	583,0	285,3	243,0
Produse alimentare și băuturi neconsumate	107,1	121,9	99,5	78,9	60,9	97,8
Cheltuieli pentru investiții	32,9	43,8	29,7	12,5	-	18,1
Cheltuieli totale de producție	133,4	75,1	129,2	944,5	40,0	105,4
Impozite, contribuții, cotizații, taxe	1799,4	3340,9	458,2	263,7	567,5	446,7
Alte cheltuieli	87,5	104,1	45,0	44,0	29,6	83,8

Cheltuielile de consum au fost de 3450,4 lei lunar pe o gospodărie. Principala destinație a cheltuielilor gospodăriilor - consumul - a deținut în anul 2022, în medie pe ansamblul gospodăriilor, 61,5% din cheltuielile totale.

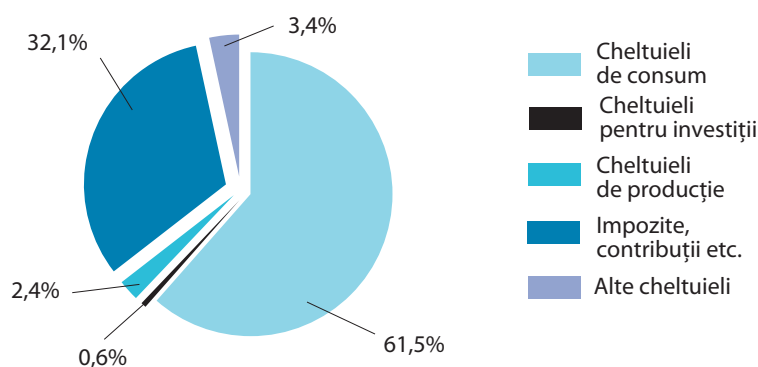
Cheltuielile bănești de consum au avut o pondere de 56,6% din cheltuielile totale, cealaltă parte a cheltuielilor de consum, contravaloarea consumului uman din resurse proprii (acele produse alimentare și nealimentare din resurse proprii care sunt consumate de membrii gospodăriei) a fost egală cu 273,1 lei pe o gospodărie și a reprezentat 4,9% din cheltuielile totale.

În anul 2022, cheltuielile pentru producția gospodăriei au reprezentat 2,4% din cheltuielile totale, din care 0,5% au revenit cheltuielilor bănești, iar 1,9% contravalorii consumului productiv din resurse proprii (furaaje, semințe etc.) utilizate pentru producția gospodăriei. Acestea din urmă au însumat, în medie, 108,6 lei lunar pe o gospodărie.

În anul 2022, impozitele asupra veniturilor, contribuțiile la bugetele de asigurări sociale, cotizațiile și alte impozite și taxe, au deținut o pondere de 32,1% din cheltuielile totale, ridicându-se în medie, la suma de 1799,4 lei lunar pe o gospodărie.

Impozitul pe salariu a reprezentat 15,3%, iar impozitul pentru pensie, contribuțiile de asigurări sociale și contribuțiile pentru asigurările de sănătate au avut o pondere de 84,1% din totalul impozitelor. Cheltuielile pentru investiții au fost și în anul 2022 foarte mici, reprezentând numai 0,6% din cheltuielile totale.

Grafic 6.2.1. Structura cheltuielilor totale ale gospodăriilor, în anul 2022

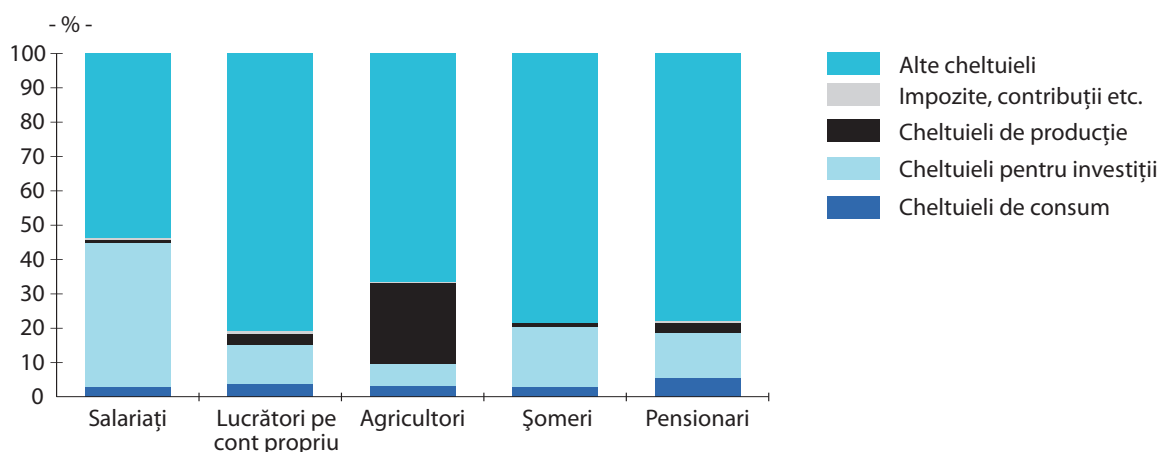
6.2.1.2. Diferențe privind structura cheltuielilor

Structura pe destinații a cheltuielilor prezintă diferențe importante între categoriile de gospodării analizate, mai ales în ceea ce privește ponderea transferurilor și a cheltuielilor pentru producția gospodăriei.

Ponderea impozitelor, contribuțiilor, cotizațiilor și a taxelor în anul 2022, în cheltuielile totale ale gospodăriilor, a fost de 41,9% pentru gospodăriile de salariați, 17,5% la gospodăriile de șomeri, 13,1% la cele de pensionari, 11,5% la cele de lucrători pe cont propriu în activități neagricole și numai 6,6% în cazul gospodăriilor de agricultori.

De altfel, în anul 2022, cuantumul mediu al transferurilor aflate în sarcina gospodăriilor de salariați a fost de 12,7 ori mai mare decât al celor plătite de gospodăriile de agricultori și de 7,5 ori mai mare decât al celor plătite de gospodăriile de pensionari.

Grafic 6.2.2. Structura cheltuielilor totale, pe destinații și categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

După mărimea gospodăriei, ponderea transferurilor în cheltuielile totale este de 38,3% la gospodăriile formate din trei persoane, respectiv 37,1% la gospodăriile formate din patru persoane, care cuprind în general mai mulți salariați. O pondere mai mică a transferurilor se regăsește la gospodăriile formate dintr-o singură persoană (21,4%), unde predomină cele de pensionari, precum și la gospodăriile formate din șase și mai multe persoane (26,9%). Ponderea transferurilor este, în medie, mai mare în cazul gospodăriilor cu copii (35,6%), decât în cazul gospodăriilor fără copii (29,3%), fiind însă considerabil mai mică în cazul celor cu patru și mai mulți copii (15,5%).

Pe medii de rezidență, se înregistrează diferențe relativ mari, cuantumul impozitelor, contribuțiilor etc., plătite în medie de o gospodărie din mediul urban a fost de 1,8 ori mai mare decât al celor plătite de gospodăriile din mediul rural, iar ponderea lor în totalul cheltuielilor a fost de 35,8% în mediul urban și de 25,8% în mediul rural.

Cheltuielile pentru producția gospodăriei sunt considerabil mai mari în cazul gospodăriilor care își asigură din resurse proprii o parte însemnată a nevoilor de consum.

În anul 2022, cele mai mari cheltuieli pentru producția gospodăriei au fost cele efectuate de gospodăriile de agricultori: 944,5 lei lunar în medie pe o gospodărie (23,5% din cheltuielile totale ale acestor gospodării). Gospodăriile de salariați au cheltuit pentru producția gospodăriei, în medie 0,9% din totalul cheltuielilor, iar cele de șomeri și de pensionari 1,2%, respectiv 3,1%.

Cheltuielile pentru investiții au înregistrat, în medie, la toate categoriile de gospodării analizate, niveluri practic neglijabile, ponderea acestora în cheltuielile totale fiind de numai 0,6%.

6.2.2. Cheltuielile bănești

Cheltuielile totale ale gospodăriilor includ două componente de natură diferită: cheltuielile bănești și contravaloarea consumului din resurse proprii.

Cheltuielile bănești cuprind cheltuielile pentru cumpărarea bunurilor și plata serviciilor de consum și a celor folosite pentru producția gospodăriei, pentru investiții, pentru plata impozitelor, contribuțiilor, cotizațiilor, precum și a altor cheltuieli.

În anul 2022, nivelul mediu al cheltuielilor bănești a fost de 5229,1 lei pe o gospodărie și de 2083,1 lei pe o persoană, iar ponderea lor în cheltuielile totale a reprezentat în medie pe ansamblul gospodăriilor 93,2%.

Contravaloarea consumului din resurse proprii, în anul 2022, a însumat, în medie 381,7 lei pe o gospodărie și 152,1 lei pe o persoană, reprezentând 6,8% din cheltuielile totale.

Dintre categoriile de gospodării analizate, nivelul mediu cel mai mare al cheltuielilor bănești (7653,7 lei lunar) s-a înregistrat la gospodăriile de salariați, cu o pondere în cheltuielile totale de 96,0%, iar cel mai mic (2624,7 lei lunar) la gospodăriile de agricultori (65,2% din cheltuielile totale).

Tabel 6.2.3. Cheltuielile bănești, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodării	Gospodării de:				Pensionari
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricole	Agricultori	Șomeri	
Cheltuieli bănești, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	5229,1	7653,7	3514,9	2624,7	2927,6	3079,6
- medii lunare pe o persoană	2083,1	2693,6	1086,4	830,7	868,2	1589,9
<i>Pondere în cheltuielile totale, %</i>	93,2	96,0	87,9	65,2	90,1	90,5
În % față de total gospodării						
- medii lunare pe o gospodărie	100,0	146,4	67,2	50,2	56,0	58,9
- medii lunare pe o persoană	100,0	129,3	52,2	39,9	41,7	76,3

Nivelul cheltuielilor bănești ce revine în medie pe o persoană este puternic influențat de mărimea gospodăriei și, mai ales, de numărul copiilor aflați în întreținerea gospodăriei. Astfel, dacă la gospodăriile formate din una, două sau trei persoane se înregistrează niveluri apropiate ale cheltuielilor bănești pe o persoană, în cazul gospodăriilor formate din patru, cinci sau șase și mai multe persoane, cuantumul cheltuielilor descrește progresiv la 76,7%, 61,1% și, respectiv, 43,1% din cel înregistrat în medie de gospodăriile formate din persoane singure.

Cheltuielile bănești efectuate de gospodăriile cu copii sunt în medie cu 21,8% mai mici decât cele efectuate de gospodăriile fără copii, cele ale gospodăriilor cu un copil sunt mai mici (cu 6,1%), în timp ce gospodăriile cu doi, trei sau patru și mai mulți copii își pot permite să cheltuiască în medie pe o persoană sume care reprezintă 71,8%, 44,7% și 26,3% comparativ cu nivelul înregistrat în medie de gospodăriile fără copii.

Cheltuielile bănești ale gospodăriilor din mediul rural de 1573,5 lei lunar pe persoană s-au ridicat numai la 62,5% din nivelul celor realizate în mediul urban. Ponderea lor în cheltuielile totale ale gospodăriilor urbane a fost de 96,7%, iar în cheltuielile gospodăriilor rurale de 87,2%.

6.2.3. Cheltuielile de consum

Cheltuielile totale de consum cuprind, în proporții diferite, două componente: cumpărările de pe piață, care înseamnă cheltuieli bănești și contravaloarea consumului din resurse proprii, care reprezintă contravaloarea consumului uman și furajer de produse alimentare și nealimentare din resursele proprii ale gospodăriilor.

După statutul ocupațional al capului gospodăriei și în raport cu nivelul mediu al cheltuielilor totale de consum înregistrat pe ansamblul gospodăriilor (3450,4 lei lunar pe o gospodărie) numai cel al gospodăriilor de salariați a depășit media cu 24,2%, celelalte categorii de gospodării analizate situându-se sub medie: la lucrători pe cont propriu cu 6,1%, la agricultori cu 22,3%, la pensionari cu 23,2% și la șomeri cu 26,1%.

Tabel 6.2.4. Nivelul cheltuielilor totale de consum, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

- lei lunar -

	Total gospodării	Gospodării de:				Pensionari
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricole	Agricultori	Șomeri	
Cheltuieli totale de consum						
- medii pe o gospodărie	3450,4	4284,6	3238,4	2681,7	2551,0	2651,0
- medii pe o persoană	1374,5	1507,9	1001,0	848,8	756,5	1368,6
Cheltuieli bănești de consum						
- medii pe o gospodărie	3177,3	4027,9	2865,5	2098,7	2265,7	2408,0
- medii pe o persoană	1265,7	1417,5	885,7	664,3	671,9	1243,1

6.2.3.1. Cheltuielile pentru consumul alimentar, nealimentar și de servicii

În anul 2022, cheltuielile pentru consumul alimentar (1293,5 lei lunar pe o gospodărie) au deținut, pe ansamblul gospodăriilor, o pondere de 37,5% din totalul cheltuielilor de consum.

În medie, pe ansamblul gospodăriilor, ponderea cheltuielilor pentru mărfuri nealimentare (1305,8 lei lunar pe o gospodărie), în totalul cheltuielilor de consum, a fost de 37,8%. Amplitudinea variației acestei ponderi pe categoriile de gospodării analizate, în funcție de statutul ocupațional al capului gospodăriei, a fost de 10,2 puncte procentuale, cea mai înaltă pondere înregistrându-se la gospodăriile de salariați (39,1%), iar cea mai scăzută la cele de șomeri (28,9%).

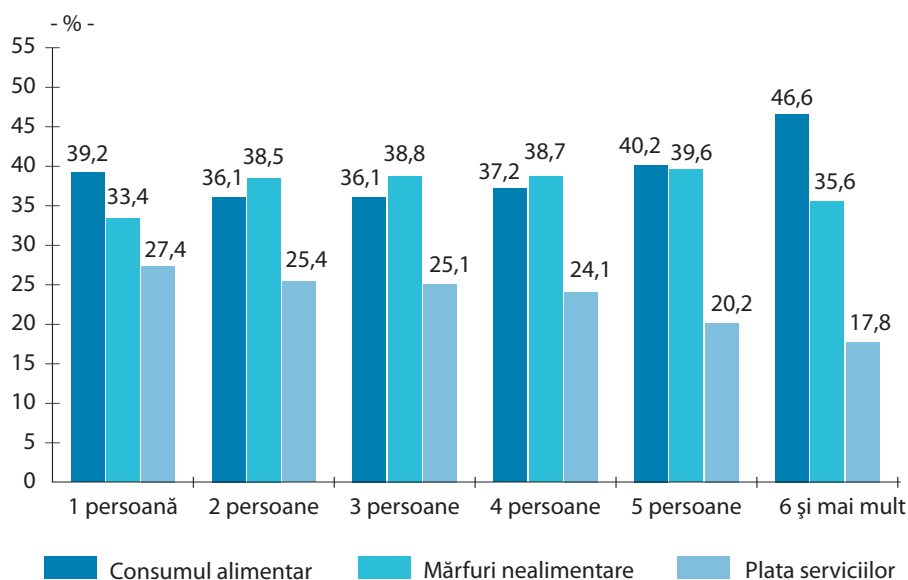
Tabel 6.2.5. Nivelul și structura cheltuielilor totale de consum, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodării	Gospodării de:				Pensionari
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricole	Agricultori	Șomeri	
Cheltuieli totale de consum, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	3450,4	4284,6	3238,4	2681,7	2551,0	2651,0
din care, în % pentru:						
- consumul alimentar	37,5	35,2	43,8	48,6	47,4	39,1
- mărfuri nealimentare	37,8	39,1	36,0	36,3	28,9	36,6
- plata serviciilor	24,7	25,7	20,2	15,1	23,7	24,3

Cheltuielile pentru plata serviciilor (851,1 lei lunar în medie pe o gospodărie) dețin, pe ansamblul gospodăriilor, o pondere de 24,7% în totalul cheltuielilor de consum.

Un factor important care diferențiază cheltuielile de consum pe o persoană din gospodărie este mărimea gospodăriei, respectiv numărul de persoane care compun gospodăria.

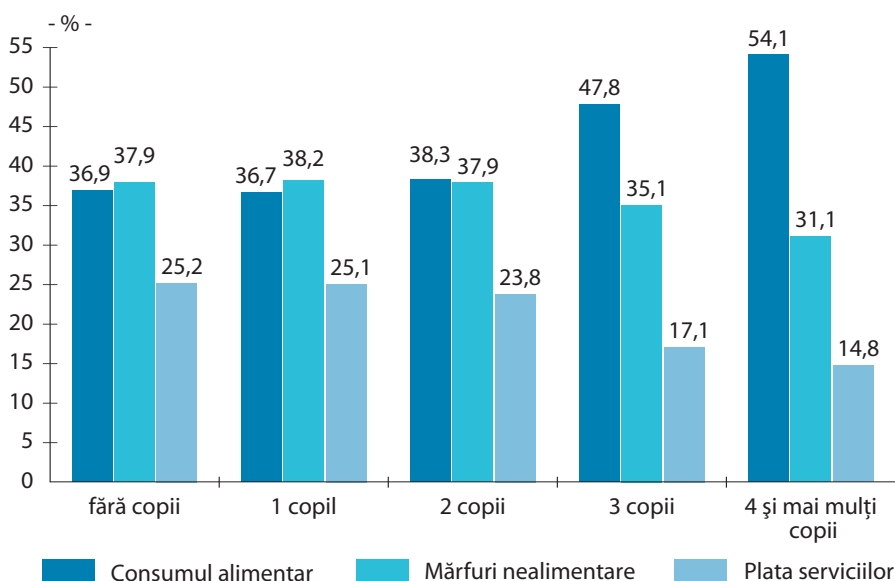
Grafic 6.2.3. Structura cheltuielilor totale de consum, după mărimea gospodăriei, în anul 2022

În anul 2022, cheltuielile totale de consum, medii pe o persoană, descresc odată cu creșterea numărului persoanelor care compun gospodăria, astfel acest indicator calculat pentru gospodăriile formate din 6 și mai multe persoane reprezintă 40,5% din cel determinat pentru gospodăriile formate dintr-o singură persoană și 56,9% din media pentru total gospodării.

Numărul de copii sub 18 ani aflați în întreținere constituie, de asemenea, un factor important de diferențiere a nivelului cheltuielilor de consum ce revine pe o persoană din gospodărie.

Grafic 6.2.4. Structura cheltuielilor totale de consum, după numărul copiilor sub 18 ani, în anul 2022

Într-o gospodărie cu 4 și mai mulți copii, cheltuielile de consum, medii pe o persoană, au fost de 2,8 ori mai mici decât într-o gospodărie fără copii și au reprezentat 41,2% din media pe total gospodărie.

Nivelul cheltuielilor totale de consum, medii lunare pe o gospodărie, a fost mai mare în mediul urban cu 693,2 lei, cel pentru consumul alimentar a fost mai mare numai cu 81,8 lei.

Aceasta derivă din faptul că, în gospodăriile din mediul rural, 31,5% din cheltuielile pentru consumul alimentar reprezintă contravaloarea consumului din resurse proprii. Și pentru gospodăriile din mediul urban consumul de produse alimentare din resurse proprii joacă un rol important, acoperind 13,6% din cheltuielile de consum alimentar.

Tabel 6.2.6. Nivelul și structura cheltuielilor totale de consum, pe medii de rezidență, în anul 2022

	Total gospodării	din care, în mediul:	
		Urban	Rural
Cheltuieli totale de consum, lei			
- medii lunare pe o gospodărie	3450,4	3751,0	3057,8
<i>din care: cheltuieli bănești de consum, lei</i>			
- medii lunare pe o gospodărie	3177,3	3570,0	2664,5
În % din cheltuieli totale de consum			
- consumul alimentar	37,5	35,4	40,8
- mărfuri nealimentare	37,8	36,4	40,2
- plata serviciilor	24,7	28,2	19,0

O altă particularitate rezidă din diferența semnificativă dintre gospodăriile din urban și cele din rural, în ceea ce privește structura cheltuielilor pe categorii de bunuri și servicii.

În gospodăriile din mediul rural, cea mai mare parte a cheltuielilor gospodăriilor au fost pentru consumul alimentar (40,8%), iar cea mai mică pentru servicii (19,0%).

Structura cheltuielilor de consum a gospodăriilor din mediul urban este mai echilibrată, consumul alimentar absorbind mai puțin (35,4%), iar serviciile substanțial mai mult (28,2%) din totalul cheltuielilor de consum.

6.2.3.2. Principalele destinații ale cheltuielilor totale de consum

Conform Clasificării standard pe destinații a cheltuielilor de consum (COICOP), produsele alimentare și băuturile alcoolice dețin, în medie, 34,1% din consumul gospodăriilor.

O altă componentă a consumului, cu pondere relativ mare în cheltuieli, este legată de locuință. Acestea i s-a alocat 22,4% din cheltuielile de consum, cea mai mare parte a acestora fiind absorbită de consumul de utilități necesar funcționării și încălzirii locuinței (apă, energie electrică și termică, gaze naturale și alți combustibili), care presupune cheltuieli în mare măsură obligatorii pentru gospodării (16,6%).

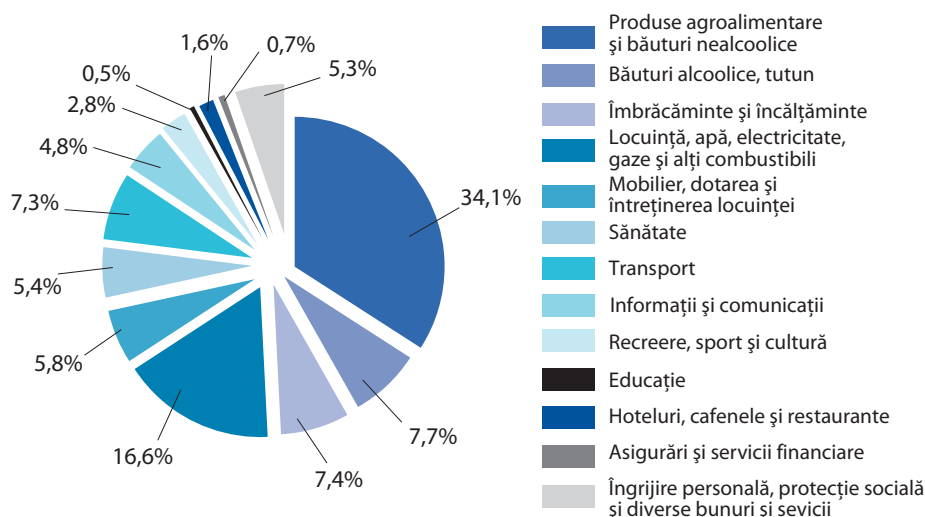
În schimb, cheltuielile implicate de dotarea și întreținerea locuinței au o pondere mult mai scăzută (5,8%).

Cheltuielile efectuate de gospodării pentru sănătate (5,4%) și mai ales cele pentru educație (0,5%) înregistrează un nivel scăzut, în special din cauza faptului că, satisfacerea acestor nevoi ale membrilor gospodăriilor se realizează în cea mai mare parte prin servicii publice de care aceștia beneficiază în cadrul sistemului asigurărilor sociale sau gratuit.

Nivelul mediu cel mai scăzut al cheltuielilor pentru locuință 463,6 lei pe o gospodărie, precum și al celor pentru îngrijire personală, protecție socială și diverse bunuri și servicii 83,9 lei pe o gospodărie se înregistrează în cazul gospodăriilor de șomeri.

Cheltuielile efectuate de gospodăriile de agricultori pentru sănătate și educație sunt la jumătatea celor înregistrate pe ansamblul gospodăriilor.

Grafic 6.2.5. Structura cheltuielilor totale de consum, pe destinații, în anul 2022

Tabel 6.2.7. Nivelul cheltuielilor totale de consum, pe destinații și categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

- medii lunare pe o gospodărie, lei -

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale de consum	3450,4	4284,6	3238,5	2681,7	2551,0	2651,0
Produse agroalimentare și băuturi nealcoolice	1176,8	1349,7	1293,8	1191,5	1128,6	968,4
Băuturi alcoolice, tutun	264,8	359,6	236,7	227,8	179,0	170,5
Îmbrăcăminte și încălțăminte	254,9	374,7	219,4	168,0	121,1	139,8
Locuință, apă, electricitate, gaze și alți combustibili	573,9	651,8	487,2	463,9	463,6	503,7
Mobilier, dotarea și întreținerea locuinței	198,5	244,7	165,5	112,8	80,2	167,4
Sănătate	187,0	162,7	124,4	78,4	102,5	241,0
Transport	253,2	373,7	241,9	183,4	135,1	132,0
Informații și comunicații	165,5	205,5	160,0	117,6	151,9	125,8
Recreere, sport și cultură	95,6	154,2	50,8	21,7	44,9	42,4
Educație	16,8	30,3	20,4	1,0	3,3	3,3
Hoteluri, cafenele și restaurante	56,6	89,8	56,8	21,5	37,1	20,7
Asigurări și servicii financiare	23,2	36,8	16,9	4,8	19,8	11,5
Îngrijire personală, protecție socială și diverse bunuri și servicii	183,6	251,1	164,7	89,3	83,9	124,5

Există diferențe semnificative între nivelul cheltuielilor efectuate pentru diferite componente ale consumului de către gospodăriile din mediul urban și cele din mediul rural, determinate în parte de diferențele în modelul de consum, precum și de nivelul și structura veniturilor.

Astfel, dacă partea din cheltuielile de consum destinată produselor agroalimentare, băuturilor alcoolice și tutunului care au intrat în consumul gospodăriilor rurale a fost cu 5,9 puncte procentuale mai mare decât cea alocată în același scop de gospodăriile din mediul urban, acestea din urmă au cheltuit mai mult decât primele la aproape toate celelalte componente ale consumului.

6.2.3.3. Cheltuielile bănești de consum

Analiza cheltuielilor de consum ale populației pe surse de acoperire – cumpărări de pe piață care înseamnă cheltuieli bănești și consum din resurse proprii – este relevantă în special pentru gospodăriile grupate pe criterii teritoriale și profesionale.

Tabel 6.2.8. Nivelul și structura cheltuielilor de consum, pe surse de acoperire și categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

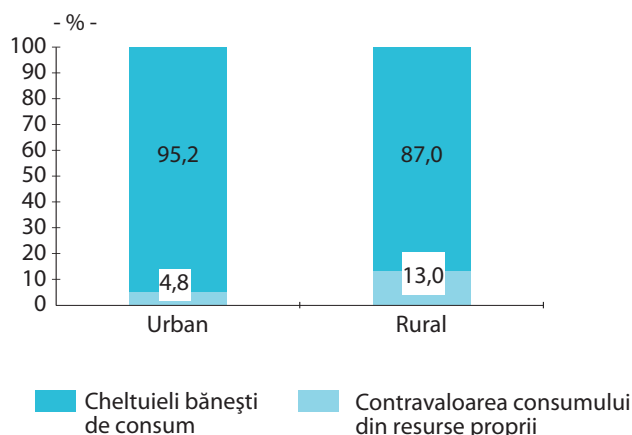
	Total gospodărie	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale de consum, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	3450,4	4284,6	3238,4	2681,7	2551,0	2651,0
<i>din care:</i>						
- cheltuieli bănești de consum	3177,3	4027,9	2865,5	2098,7	2265,7	2408,0
- contravaloarea consumului uman din resurse proprii	273,1	256,7	372,9	583,0	285,3	243,0
În % din cheltuieli totale de consum						
- cheltuieli bănești de consum	92,1	94,0	88,5	78,3	88,8	90,8
- contravaloarea consumului uman din resurse proprii	7,9	6,0	11,5	21,7	11,2	9,2

În anul 2022, volumul și ponderea cea mai mică a cheltuielilor bănești de consum în cheltuielile totale de consum s-au înregistrat pentru gospodăriile de agricultori.

De altfel, în gospodăriile de agricultori cheltuielile bănești de consum au reprezentat 78,3% din cheltuielile totale de consum.

Pe medii de rezidență, volumul cheltuielilor bănești de consum, în medie pe o gospodărie, a fost de 1,3 ori mai mare în gospodăriile din urban, decât în rural. Ca pondere în totalul cheltuielilor de consum, acestea au reprezentat 95,2% în urban și 87,0% în rural.

Grafic 6.2.6. Sursele de acoperire a cheltuielilor totale de consum, pe medii de rezidență, în anul 2022

6.2.3.4. Cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare

Cheltuielile bănești medii lunare pentru cumpărarea de produse alimentare (inclusiv cheltuielile în unități de alimentație publică) au fost, în anul 2022, de 1020,4 lei pe gospodărie și 406,5 lei pe persoană.

Ponderea cheltuielilor pentru cumpărarea de produse alimentare (inclusiv cheltuielile în unități de alimentație publică) în totalul cheltuielilor pentru consumul alimentar - medie pe o gospodărie - a fost de 78,9%, în anul 2022, pondere diferențiată pe categorii de gospodărie și medii de rezidență.

Astfel, cumpărările au reprezentat peste 75% din totalul cheltuielilor pentru consumul alimentar: în gospodăriile de salariați 83,0%, în cele de pensionari 76,6%, iar în cele de șomeri (76,4%).

Cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare și băuturi alcoolice (inclusiv rămase în stoc, date în prelucrare, date la animale etc.) au însumat în anul 2022, în medie, 428,3 lei lunar pe o persoană.

În anul 2022, din totalul cheltuielilor bănești pentru cumpărarea de alimente și băuturi alcoolice cele destinate cumpărării de pâine și produse de franzelărie au fost de 12,0% pe ansamblul gospodăriilor. Această pondere a înregistrat cele mai ridicate valori în cazul gospodăriilor de șomeri (17,1%) și în cazul gospodăriilor din mediul rural (15,0%).

O pondere importantă dețin și cheltuielile pentru cumpărarea de carne și preparate din carne, care împreună absorb, pe ansamblul gospodăriilor, în medie, 23,9% din cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare și băuturi alcoolice.

Legumele și conservele din legume au reprezentat 7,3% din cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare și băuturi alcoolice.

Așadar, cheltuielile pentru cumpărarea celor trei grupe de produse alimentare - pâine și produse de franzelărie; carne proaspătă și preparate din carne; legume și conserve din legume - însumează sub 50% din cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare și băuturi alcoolice (43,2%).

Tabel 6.2.9. Nivelul și structura cheltuielilor pentru cumpărarea principalelor produse alimentare, pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodării	Gospodării de:				Pensionari
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricole	Agricultori	Șomeri	
Total cheltuieli, lei lunar pe o persoană	428,3	454,2	337,9	247,5	283,4	449,9
<i>din care, în %, pentru:</i>						
Cereale și produse din cereale	19,2	18,9	21,6	25,1	24,4	18,6
<i>din care:</i>						
- pâine și produse de franzelărie	12,0	11,3	13,9	16,8	17,1	12,1
Carne proaspătă	15,1	15,0	14,4	13,3	15,5	15,5
Preparate din carne	8,8	8,6	10,0	9,0	8,9	8,8
Lapte	6,3	6,1	6,5	6,7	6,2	6,7
Brânzeturi și smântână	8,1	7,9	7,4	7,3	7,2	8,6
Grăsimi	4,1	3,9	4,1	4,6	3,6	4,4
Fructe	5,9	6,1	5,3	4,7	5,2	5,9
Cartofi	1,6	1,5	1,4	1,7	2,0	1,7
Legume și conserve din legume	7,3	7,3	6,4	4,8	7,0	7,8
Zahăr	0,8	0,7	0,9	1,1	0,7	0,9

6.2.3.5. Cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare

Nivelul mediu lunar al cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare a fost, în anul 2022, de 1305,8 lei pe gospodărie și 520,2 lei pe persoană. Ponderea lor în totalul cheltuielilor de consum a fost de 37,8%.

Pe categorii de gospodărie analizate, mărimea cheltuielilor pentru mărfuri nealimentare, medii lunare pe o gospodărie, a variat între 1676,1 lei la gospodăriile de salariați și 737,4 lei la gospodăriile de șomeri, raportul între cele două extreme fiind de 2,3: 1.

În anul 2022, aproape toate categoriile de gospodărie analizate au alocat pentru cumpărarea articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte peste 15% din suma totală a cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, cu excepția gospodăriilor de pensionari (14,3%).

Tabel 6.2.11. Nivelul și structura cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodării	Gospodării de:				Pensionari
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricole	Agricultori	Șomeri	
Total cheltuieli, lei lunar pe o gospodărie	1305,8	1676,1	1164,1	974,0	737,4	970,6
<i>din care, în %, pentru:</i>						
Îmbrăcăminte și încălțăminte	19,4	22,2	18,8	17,2	16,3	14,3
Combustibili lichizi și solizi	10,5	6,4	14,6	26,9	15,6	15,8
Produce medicale, aparate și medicamente	9,7	5,7	6,5	6,3	8,1	18,4
Mijloace auto-moto și alte mijloace de transport, carburanți, lubrifianți și alte produse de întreținere	15,1	17,9	16,3	15,2	14,1	9,4
Articole și produse pentru îngrijire personală	9,3	9,8	9,0	6,5	9,8	8,5
Țigări, tutun, articole și accesorii pentru fumat	15,4	16,9	14,1	13,7	17,3	12,6

Următoarele priorități pentru cea mai mare parte a gospodăriilor au fost legate de cumpărarea de țigări, tutun și articole pentru fumat, precum și de procurarea și utilizarea mijloacelor de transport.

Pe ansamblul gospodăriilor, în anul 2022, aceste grupe de cheltuieli, împreună cu cea pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, absorb 49,8% din cheltuielile pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare.

Pentru gospodăriile de pensionari, principala prioritate a constituit-o cumpărarea de medicamente, aparate și produse medicale (18,4%), iar pentru gospodăriile de agricultori principala prioritate a constituit-o cumpărarea combustibililor (26,9%).

Existența copiilor în familie implică schimbări semnificative, atât în ceea ce privește nivelul cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, cât mai ales în structura acestora.

Tabel 6.2.12. Nivelul și structura cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, după numărul copiilor sub 18 ani, în anul 2022

	Gospodării fără copii sub 18 ani	Gospodării cu copii sub 18 ani	Gospodării cu:			
			1 copil	2 copii	3 copii	4 copii și mai mulți
Total cheltuieli, lei lunar pe o persoană	604,3	436,3	510,5	408,2	279,3	176,2
<i>din care, în %, pentru:</i>						
Îmbrăcăminte și încălțăminte	16,8	23,0	22,1	23,9	27,2	23,3
Combustibili lichizi și solizi	11,6	8,9	8,3	8,6	13,3	20,7
Produce medicale, aparate și medicamente	12,1	6,4	6,2	6,5	6,4	8,1
Mijloace auto-moto și alte mijloace de transport, carburanți, lubrifianți și alte produse de întreținere	13,6	17,2	17,4	17,9	13,9	8,2
Articole și produse pentru îngrijire personală	9,1	9,6	9,9	9,2	10,0	6,9
Țigări, tutun, articole și accesorii pentru fumat	16,2	14,2	15,5	12,7	9,3	16,0

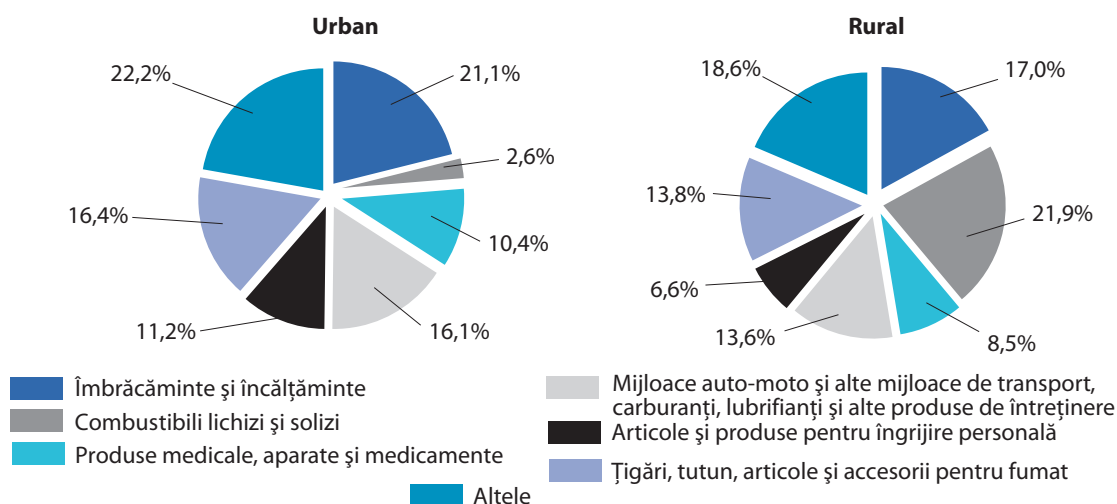
În anul 2022, în gospodăriile cu 4 și mai mulți copii s-a cheltuit pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, în medie pe o persoană, de 3,4 ori mai puțin decât în gospodăriile fără copii.

Articolele de îmbrăcăminte și încălțăminte dețin o pondere de 16,8% din totalul cheltuielilor pentru cumpărarea de produse nealimentare, la gospodăriile fără copii și ajung la 27,2% la gospodăriile cu 3 copii.

Țigările și accesoriile pentru fumat reprezintă și în cazul gospodăriilor cu copii, o componentă importantă a cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, deținând, în anul 2022, o pondere de 14,2%.

O particularitate ce trebuie subliniată se referă la discrepanțele relativ mici, în ceea ce privește mărimea cheltuielilor pentru cumpărarea de produse nealimentare, între gospodării grupate pe medii de rezidență. Astfel, raportul între cheltuielile medii pe o gospodărie din mediul urban (1364,3 lei lunar) și din cel rural (1229,3 lei lunar) a fost de 1,1 : 1.

Grafic 6.2.7. Structura cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare, pe medii de rezidență, în anul 2022

În mediul urban, capitolele care absorb cea mai mare parte a cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare sunt cele pentru articole de îmbrăcăminte și încălțăminte și cele pentru țigări, tutun, articole și accesoriile pentru fumat. Astfel, împreună dețin o pondere de 37,6% în total.

În mediul rural, în anul 2022, peste jumătate (52,7%) din totalul cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare s-au efectuat, pentru procurarea a trei grupe de bunuri: îmbrăcăminte și încălțăminte, combustibili (lichizi și solizi) și țigări, tutun, articole și accesoriile pentru fumat.

6.2.3.6. Cheltuielile pentru plata serviciilor

În configurația consumului populației, *serviciile* constituie un reper important pentru evaluarea condițiilor de viață. Apelul la utilizarea serviciilor pentru satisfacerea nevoilor de consum este strâns legat de numeroși factori, între care cei mai importanți sunt: puterea de cumpărare, respectiv veniturile bănești; mediul de rezidență și condițiile de locuit; comportamentul consumatorilor.

În anul 2022, pe ansamblul gospodăriilor, cheltuielile pentru plata serviciilor dețin o pondere relativ scăzută: 24,7% în totalul cheltuielilor de consum și 26,8% în totalul cheltuielilor bănești de consum.

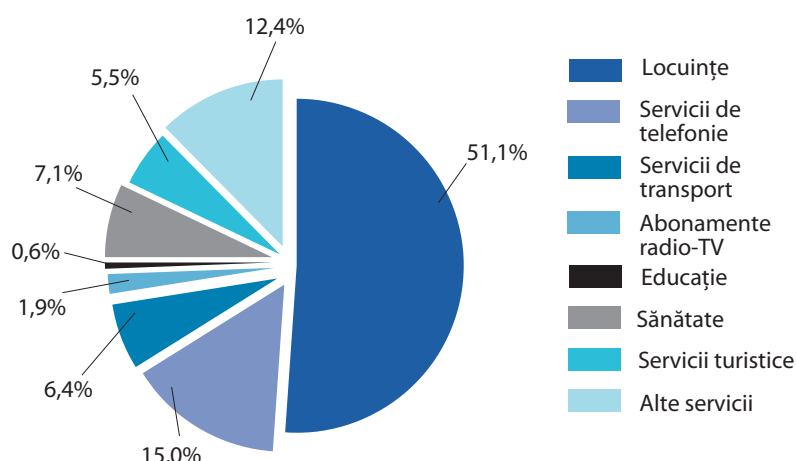
Cheltuielile pentru plata serviciilor însumează, în medie pe o gospodărie, 851,1 lei lunar. Din acest total, în anul 2022, cele legate de locuință dețin de departe ponderea cea mai mare, 51,1%.

În cadrul acestora, cele pentru energie electrică și gaze naturale dețin ponderi mari, ajungând la 62,3% din totalul cheltuielilor pentru serviciile legate de locuință.

Serviciile de telefonie ocupă următorul loc în ierarhia cheltuielilor pentru servicii, cu o pondere de 15,0%, fiind urmate, ca mărime și pondere, de cheltuielile de sănătate (7,1%).

Cheltuielile pentru aceste trei categorii de servicii (locuință, telefonie și sănătate) absorb 73,2% din totalul cheltuielilor pentru servicii, pe ansamblul gospodăriilor.

Grafic 6.2.8. Structura cheltuielilor pentru plata serviciilor, pe total gospodării, în anul 2022

Pe categoriile de gospodării analizate, nivelul mediu lunar cel mai înalt al cheltuielilor pentru plata serviciilor s-a înregistrat la gospodăriile de salariați, iar cel mai scăzut la gospodăriile de agricultori. În anul 2022, gospodăriile de salariați au cheltuit, în medie lunar de 2,7 ori mai mult decât cele de agricultori.

Serviciile legate de locuință constituie cea mai importantă componentă a cheltuielilor cu serviciile pentru toate categoriile de gospodării analizate. Ele au reprezentat în anul 2022, peste 50% la gospodăriile de șomeri, pensionari și agricultori.

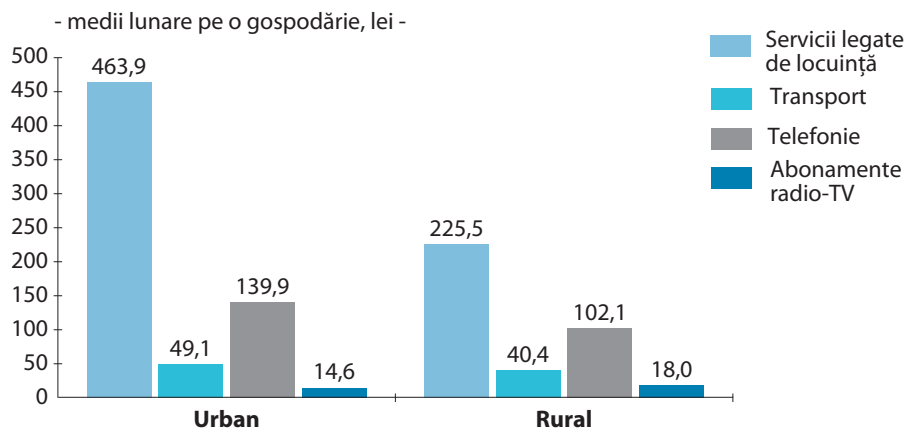
Cheltuielile pentru telefonie dețin o pondere de 14,6% în totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor pentru gospodăriile de salariați, iar pentru gospodăriile de lucrători pe cont propriu în activități neagricole 19,0%, pentru cele de agricultori 23,9%, de șomeri 18,0% și pentru gospodăriile de pensionari 14,8%.

Tabel 6.2.13. Nivelul și structura cheltuielilor pentru plata serviciilor, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Total cheltuieli, lei lunar pe o gospodărie	851,1	1100,3	655,6	405,2	604,0	643,7
din care, în %, pentru:						
Servicii legate de locuință	51,1	48,9	46,1	50,7	57,7	55,1
din care:						
- energie electrică	18,0	15,5	24,1	34,6	23,2	20,9
- gaze naturale	13,8	13,7	7,0	3,9	13,9	15,9
- apă, canal, salubritate și servicii comunale	10,4	9,9	8,7	7,6	12,9	11,7
Servicii de sănătate	7,1	6,0	7,4	4,3	7,1	9,6
Servicii de transport	6,4	6,4	7,8	8,3	5,1	6,1
Servicii de telefonie	15,0	14,6	19,0	23,9	18,0	14,8
Abonamente radio - TV	1,9	1,3	2,7	4,1	2,9	2,9
Servicii de educație	0,6	0,7	2,0	0,1	0,1	0,3
Servicii turistice	5,5	7,3	2,2	0,1	2,4	2,6

Mediul de rezidență este un element care diferențiază semnificativ cheltuielile pentru plata serviciilor, cheltuielile medii lunare pe o gospodărie în mediul urban fiind, în anul 2022, de 1057,8 lei, de 1,8 ori mai mari decât în rural. Principalul factor de diferențiere este tipul locuințelor și al nevoilor de servicii generate de acestea.

Grafic 6.2.9. Cheltuielile gospodăriilor pentru principalele tipuri de servicii, pe medii de rezidență, în anul 2022

În urban, cheltuielile medii lunare pentru plata serviciilor legate de locuință au fost de 2,0 ori mai mari decât în rural și au deținut o pondere de 52,4% în total cheltuieli pentru plata serviciilor. Pentru gospodăriile din mediul urban, principalele capitole de cheltuieli legate de locuință au fost cele pentru energie electrică, apă, canal, salubritate și servicii comunale și gaze naturale. Împreună acestea absorb 41,7% din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor.

Pentru gospodăriile din mediul rural, particularitatea constă în faptul că, ponderea cea mai mare a serviciilor legate de locuință o dețin cheltuielile pentru plata energiei electrice, numai acestea reprezentând 27,0% din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor.

Un alt element de diferențiere îl reprezintă serviciile de telefonie care, în anul 2022, în gospodăriile din urban, au deținut o pondere de 13,4% din total și au fost de 1,3 ori mai mari decât în rural.

6.3. Echilibrul balanței veniturilor și cheltuielilor gospodăriilor populației

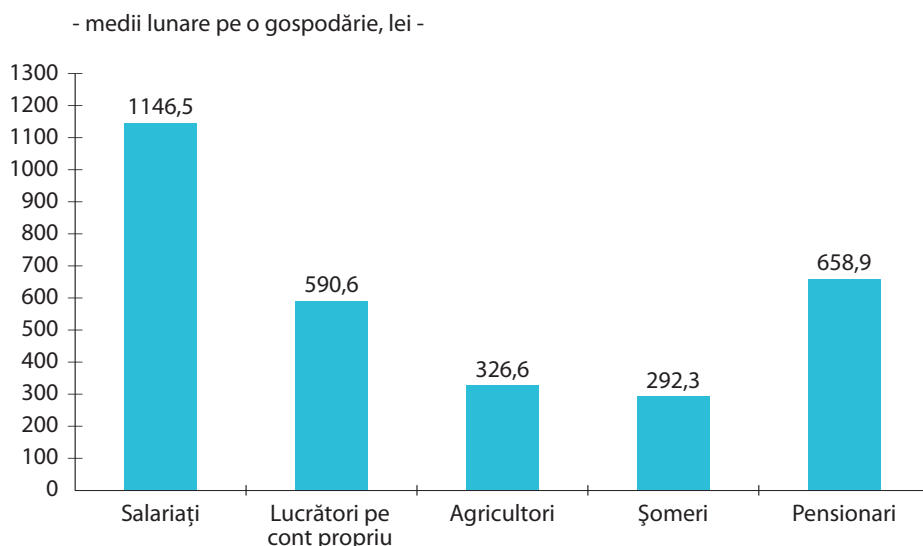
Pe ansamblul gospodăriilor, în anul 2022, *economiile* au reprezentat în medie pe o gospodărie 853,4 lei lunar, ceea ce a însemnat 13,2% din veniturile totale.

Tabel 6.3.1. Economia (+) / deficitul de resurse (-), pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități negricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Medii lunare pe o gospodărie, lei	+853,4	+1146,5	+590,6	+326,6	+292,3	+658,9
În % față de veniturile totale	+13,2	+12,6	+12,9	+7,5	+8,3	+16,2

Situația pe categoriile de gospodării analizate, în funcție de statutul ocupațional al capului gospodăriei, se prezintă astfel: gospodăriile de pensionari au economisit în medie +16,2% din venituri, cele de lucrători pe cont propriu în activități neagricole +12,9%, cele de salariați 12,6%, cele de șomeri +8,3% în timp ce, nivelul cel mai scăzut al economiilor, s-a înregistrat la gospodăriile de agricultori +7,5%.

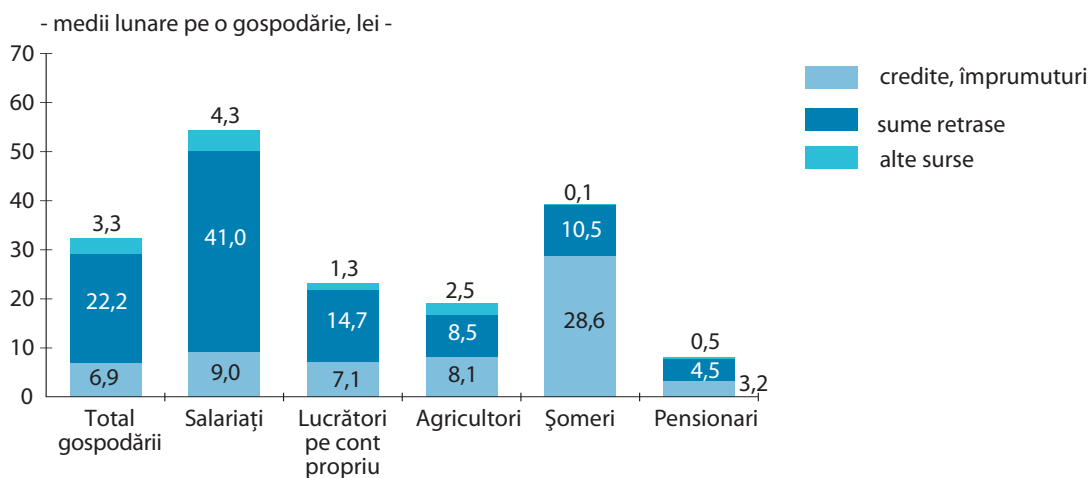
Grafic 6.3.1. Economia (+) / deficitul de resurse (-), pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

În anul 2022, diferența dintre veniturile și cheltuielile gospodăriilor din mediul rural a fost, de 12,1%, iar în mediul urban s-au înregistrat, în medie, economii care au reprezentat 13,8% din veniturile totale.

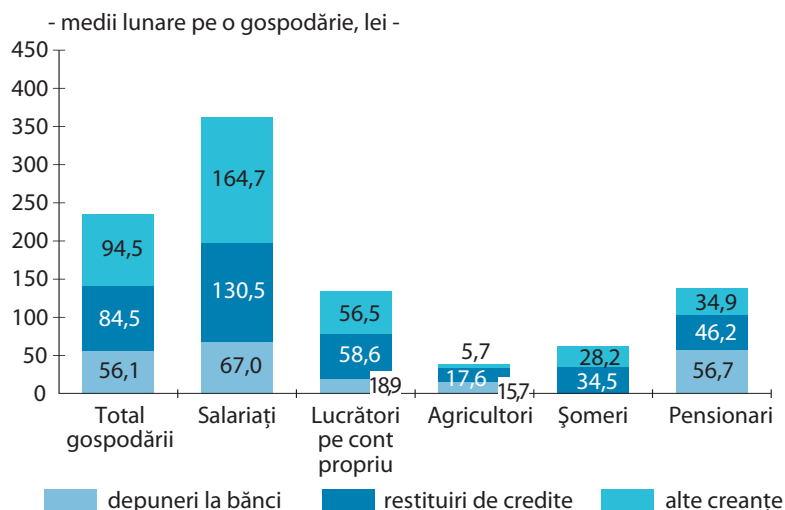
Pentru acoperirea cheltuielilor, o parte din gospodării au retras sume din economiile realizate în perioadele anterioare depuse la bănci și alte instituții financiare, sau au apelat la împrumuturi și credite de la bănci, CAR, agenți economici și de la persoane particulare, sumele intrate cu acest titlu în bugetele gospodăriilor formând în medie 22,2 lei și respectiv 6,9 lei lunar pe gospodărie.

Grafic 6.3.2. Împrumuturi și alte resurse atrase, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

Împreună cu sumele încasate sub formă de avans sau prin restituirea unor sume acordate altor persoane, precum și cu contravaloarea mărfurilor cumpărate și a serviciilor prestate pe credit, toate aceste fluxuri monetare intrate în bugetele gospodăriilor s-au ridicat, în medie, la 32,4 lei lunar pe o gospodărie, acoperind 0,6% din cheltuielile totale ale gospodăriilor.

Grafic 6.3.3. Împrumuturi restituite, sume depuse la bănci etc., pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

În anul 2022, gospodăriile de pensionari au apelat în cea mai mică măsură la credite și la economii, sumele utilizate ridicându-se, în medie, la numai 8,2 lei (0,2% din cheltuielile totale).

În cazul gospodăriilor de șomeri 1,2% din cheltuieli au fost acoperite din aceste surse, din care împrumuturile au reprezentat 72,9%, iar sumele retrase de la bănci din economiile anterioare 26,8%.

Raportate la totalul gospodăriilor, sumele pe care o parte dintre gospodării le-au economisit, utilizându-le pentru restituirea creditelor și împrumuturilor contractate anterior, pentru a acorda împrumuturi altor gospodării, sau pe care le-au depus în bănci, sunt mai mari cu 202,7 lei lunar pe o gospodărie, decât cele care au intrat în bugetele gospodăriilor sub forma împrumuturilor, retragerilor de economii etc.

În medie, pe o gospodărie, acestea din urmă au reprezentat 235,1 lei lunar, respectiv 3,6% din veniturile totale.

La toate categoriile de gospodării analizate, suma intrărilor rezultate în urma operațiunilor de creditare la care participă gospodăriile, este mai mică decât suma ieșirilor ocazionate de aceste operațiuni. Cu toate că, în medie pe ansamblul gospodăriilor, soldul acestor fluxuri este negativ (-202,74 lei lunar pe gospodărie), acesta împreună cu soldul bilanței veniturilor și cheltuielilor (+853,37 lei) se concretizează în creșterea cu 650,63 lei în medie pe o gospodărie, a soldului în numerar aflat în gospodărie.

7. CONDIȚII DE LOCUIT ȘI ÎNZESTRAREA CU BUNURI DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ

7.1. Fondul de locuințe

Fondul de locuințe s-a majorat constant, an de an, ajungând la sfârșitul anului 2022 să fie constituit din 9656 mii locuințe, cu 69 mii mai mare decât în anul 2021.

În anul 2022, comparativ cu anul 2021, creșterea numărului de locuințe înregistrată s-a reflectat în majorarea numărului de camere de locuit (cu 214 mii camere, reprezentând 0,8%), precum și a suprafeței locuibile cu 4419 mii metri pătrați (reprezentând 0,9%).

Tabel 7.1.1. Evoluția fondului de locuințe

- existent la sfârșitul anului -

	Locuințe mii	Camere de locuit mii	Suprafața locuibilă mii mp	Suprafața locuibilă pe o locuință mp	Suprafața locuibilă pe o cameră mp
2021					
Total	9587	26505	465011	48,5	17,5
Proprietate majoritar de stat	119	214	4111	34,5	19,2
Proprietate majoritar privată	9468	26291	460900	48,7	17,5
2022¹⁾					
Total	9656	26720	470187	48,7	17,6
Proprietate majoritar de stat	120	217	4148	34,6	19,1
Proprietate majoritar privată	9536	26503	466039	48,9	17,6

¹⁾ Datele referitoare la numărul de locuințe, camerele de locuit și suprafața locuibilă sunt estimate și provizorii până la definitivarea rezultatelor RPL 2021.

Analiza fondului de locuințe existent la sfârșitul anului 2021, pe forme de proprietate, relevă faptul că 98,8% din total locuințe au aparținut proprietății majoritar private, păstrându-se aceeași tendință evolutivă și în cazul indicatorilor **camere de locuit** (99,2%) și a **suprafeței locuibile** (99,1%).

În anul 2022, pe **medii de rezidență**, cele mai multe locuințe s-au înregistrat în mediul urban (5351352 locuințe, reprezentând 55,4% din numărul total); la indicatorul număr de camere de locuit, raportul urban/rural este relativ mai echilibrat, în sensul că 51,5% din numărul total de camere de locuit sunt în mediul urban și 48,5% în mediul rural; la indicatorul suprafață locuibilă 55,3% din total este în mediul urban și 44,7% în mediul rural.

În anul 2022 au fost terminate 73338 locuințe, în creștere față de anul 2021 cu 1933 locuințe (reprezentând 2,7%). În anul 2022, comparativ cu anul 2021, pe **surse de finanțare a locuințelor terminate**, sunt de evidențiat următoarele aspecte:

- numărul de locuințe terminate din fonduri publice în anul 2022 a fost de 1395 locuințe, față de 1635 locuințe în anul 2021, fiind în scădere (de la 91,8% în anul 2021 la 85,3% în anul 2022);
- au fost terminate, din fonduri private, 71943 locuințe, acestea deținând cea mai mare pondere în numărul total de locuințe terminate (98,1%), înregistrându-se față de anul precedent o creștere a acestora cu 3,1%.

După numărul camerelor de locuit, locuințele terminate au avut următoarea structură: 9,6% din numărul total au fost locuințe cu o cameră, 30,2% au fost locuințe cu două camere, 25,7% au fost locuințe cu trei camere, 34,5% au fost locuințe cu patru camere și peste.

În funcție de sursele de finanțare, situația locuințelor terminate după numărul de camere de locuit, relevă următoarele aspecte:

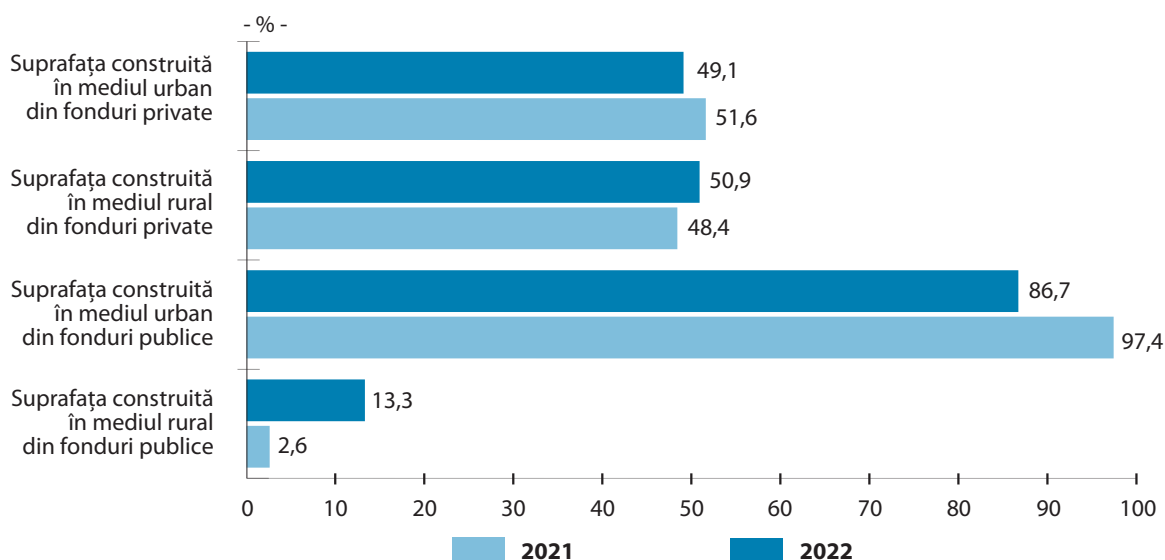
- pentru locuințele finanțate din fonduri private, cea mai mare pondere au deținut-o locuințele cu două camere (29,7% din locuințele totale terminate din fonduri private), iar cea mai mică pondere au avut-o locuințele terminate cu o cameră (9,3%);
- pentru locuințele finanțate din fonduri publice, cea mai mare pondere au deținut-o locuințele cu două camere (55,1% din totalul locuințelor terminate din fonduri publice) și cea mai mică pondere au avut-o locuințele terminate cu patru camere și peste (4,9%).

Tabel 7.1.2. Locuințe terminate, după numărul camerelor de locuit și sursele de finanțare

	2021	2022	2022 față de 2021	
			+/-	%
Total	71405	73338	1933	102,7
Cu o cameră	6968	7045	77	101,1
Cu două camere	22596	22120	-476	97,9
Cu trei camere	17765	18860	1095	106,2
Cu patru camere și peste	24076	25313	1237	105,1
<i>Din acestea, finanțate din:</i>				
Fonduri private				
Total	69770	71943	2173	103,1
Cu o cameră	6570	6725	155	102,4
Cu două camere	21652	21352	-300	98,6
Cu trei camere	17487	18622	1135	106,5
Cu patru camere și peste	24061	25244	1183	104,9
Fonduri publice				
Total	1635	1395	-240	85,3
Cu o cameră	398	320	-78	80,4
Cu două camere	944	768	-176	81,4
Cu trei camere	278	238	-40	85,6
Cu patru camere și peste	15	69	54	460,0

În anul 2022, în funcție de **fondurile utilizate**, în cazul locuințelor terminate, cea mai mare parte a **suprafeței construite** din fonduri publice s-a realizat în mediul urban (86,7% din toată suprafața construită din fonduri publice). În ceea ce privește suprafața construită din fonduri private pentru cele două medii de rezidență, s-a înregistrat o scădere în mediul urban de 49,1%, față de 50,9% în mediul rural.

Din analiza evoluției suprafețelor locuințelor terminate rezultă că, în ceea ce privește **suprafața construită**, s-au înregistrat scăderi la suprafețele locuințelor terminate în mediul urban, la cele din fondurile private (de la 51,6% în anul 2021, la 49,1% în anul 2022) și tot în mediul urban din fondurile publice (de la 97,4% în anul 2021 la 86,7% în anul 2022). Creșteri s-au înregistrat la suprafețele locuințelor terminate în mediul rural din fonduri publice (de la 2,6% în anul 2021, la 13,3% în anul 2022) și tot în mediul rural din fonduri private (de la 48,4% în anul 2021, la 50,9% în anul 2022).

Grafic 7.1.1. Suprafața construită din fonduri publice și private, pe medii de rezidență

7.2. Sisteme de canalizare, rețele de distribuire a gazelor naturale și a apei potabile, precum și spații verzi

În directă legătură cu fondul de locuințe, deosebit de importanți sunt și indicatorii referitori la sistemele de canalizare, rețelele și volumul distribuit de gaze naturale și de apă potabilă precum și spațiile verzi.

În anul 2022, numărul localităților cu instalații de canalizare publică a fost de 1518, cu 4,7% mai mare decât în anul 2021. În municipii și orașe s-au înregistrat 20,7% din totalul localităților dotate cu rețele de canalizare publică.

În anul 2022, lungimea totală simplă a conductelor de canalizare a fost de 45762 km, în creștere față de anul anterior cu 4,1%.

Tabel 7.2.1. Canalizarea publică și spații verzi

	2021	2022 ¹⁾	2022 față de 2021	
			+/-	%
Localități ²⁾ cu instalații de canalizare publică (număr)	1450	1518	+68	104,7
din care:				
Municipii și orașe	314	314	-	100,0
Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare (km)	43964	45762	+1798	104,1
Suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe (ha)	31319	31508	+189	100,6

¹⁾ La sfârșitul anului.

²⁾ Municipii, orașe, comune.

În anul 2022, suprafața spațiilor verzi din municipii și orașe a fost de 31508 hectare, în creștere cu 0,6% față de cea din anul anterior.

În anul 2022, numărul de localități în care s-au distribuit gaze naturale a fost de 985, în creștere cu 1,7% față de anul anterior. Lungimea totală simplă a conductelor de gaze naturale a fost de 47397 km, în creștere cu 4,3% față de anul anterior.

În anul 2022, volumul de gaze naturale distribuit a fost de 8727 milioane metri cubi, în scădere cu 8,9% față de anul 2021. În anul 2022, din cantitatea totală de gaze naturale distribuită, se constată că, pentru uz casnic s-au consumat 3223 milioane metri cubi, respectiv 36,9% din total. Comparativ cu anul 2021, cantitatea de gaze naturale distribuită pentru uz casnic a scăzut cu 14,4%.

Tabel 7.2.2. Lungimea rețelei de distribuție a gazelor naturale și volumul lor distribuit

	2021 ¹⁾	2022 ¹⁾	2022 față de 2021	
			+/-	%
Numărul localităților ²⁾ în care se distribuie gaze naturale	969	985	+16	101,7
Lungimea simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale (km)	45445	47397	+1952	104,3
Gaze naturale distribuite (milioane mc)	9580	8727	-853	91,1
din care:				
Pentru uz casnic	3763	3223	-540	85,6

¹⁾ La sfârșitul anului.

²⁾ Municipii, orașe, comune.

În anul 2022, numărul de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă a fost de 2659, în creștere cu 0,9% față de anul anterior.

Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile a fost la sfârșitul anului 2022 de 93035 km, în creștere cu 2683 km, față de anul 2021, respectiv 3,0%. În municipii și orașe lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile a reprezentat 34,1% din total, respectiv 31766 km.

Tabel 7.2.3. Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile și volumul ei distribuit

	2021 ¹⁾	2022 ¹⁾	2022 față de 2021	
			+/-	%
Numărul localităților ²⁾ cu instalații de alimentare cu apă potabilă din care:	2634	2659	+25	100,9
Municipii și orașe	316	316	-	100,0
Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile (km)	90352	93035	+2683	103,0
din care:				
Municipii și orașe	31553	31766	+213	100,7
Apă potabilă distribuită consumatorilor (milioane mc)	798	793	-5	99,4
din care:				
Pentru uz casnic	606	598	-8	98,7

¹⁾ La sfârșitul anului.

²⁾ Municipii, orașe, comune.

În anul 2022, volumul de apă potabilă distribuit consumatorilor a fost de 793 milioane metri cubi, în scădere cu 0,6% față de anul 2021 (respectiv 5 milioane metri cubi). Din cantitatea totală de apă potabilă distribuită, consumatorilor casnici le-au revenit 598 milioane metri cubi, respectiv 75,4% din total. În anul 2022 comparativ cu anul 2021, cantitatea de apă potabilă distribuită pentru uz casnic a scăzut cu 8 milioane metri cubi, respectiv cu 1,3%.

7.3. Înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată

În anul 2022¹⁾ din cheltuielile totale medii lunare pe o gospodărie (5610,7 lei), 3,5% au fost destinați pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței.

Dacă se are în vedere că acest ultim element de costuri aparține categoriei cheltuieli totale de consum ale gospodăriilor, care în anul 2022 au însumat 3450,4 lei lunar pe o gospodărie, rezultă că ponderea cheltuielilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței a fost de 5,8%.

Pe categoriile de gospodării analizate, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, au existat diferențe în ceea ce privește nivelul mediu al cheltuielilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței, după cum urmează: gospodăriile de salariați au alocat pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței 244,7 lei lunar (4,4% din cheltuielile totale ale unei gospodării, respectiv 5,7% din cheltuielile totale de consum); gospodăriile de lucrători pe cont propriu în activități neagricole au cheltuit 165,5 lei lunar (2,9%, respectiv 5,1%); cele de agricultori au cheltuit 112,8 lei lunar (2,0%, respectiv 4,2%); cele de șomeri au cheltuit 80,2 lei lunar (1,4%, respectiv 3,1%); cele de pensionari au cheltuit 167,4 lei lunar (3,0%, respectiv 6,3%).

Tabel 7.3.1. Cheltuielile pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

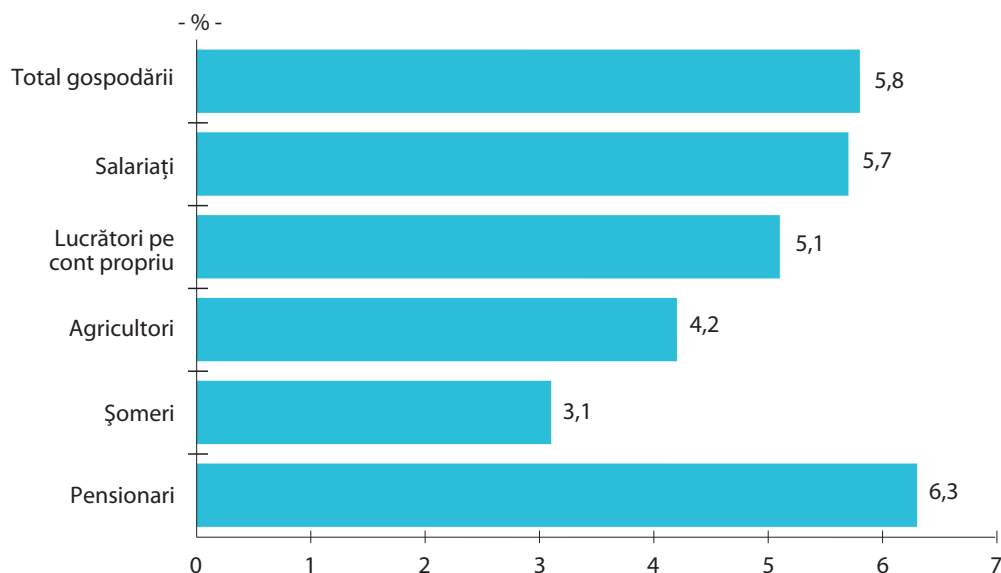
	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	5610,75	7970,42	4000,04	4025,34	3249,04	3402,84
din care, cheltuieli totale de consum, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	3450,36	4284,6	3238,45	2681,72	2550,98	2650,97
din care, mobilier, dotarea și întreținerea locuinței, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	198,55	244,71	165,47	112,8	80,17	167,39
Pondere în cheltuielile totale, %						
- mobilier, dotarea și întreținerea locuinței	3,5	3,1	4,1	2,8	2,5	4,9
Pondere în cheltuielile totale de consum, %						
- mobilier, dotarea și întreținerea locuinței	5,8	5,7	5,1	4,2	3,1	6,3

¹⁾ Date statistice obținute prin "Ancheta Bugetelor de Familie (ABF)" desfășurată în perioada **ianuarie - decembrie 2022**. ABF asigură colectarea informațiilor necesare pentru evaluarea nivelului de trai al populației prin indicatori statistici privind veniturile, cheltuielile și consumul gospodăriilor.

În anul 2022, cea mai mare valoare a cheltuielilor medii lunare ale gospodăriilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței, peste media tuturor gospodăriilor, s-a înregistrat la gospodăriile de salariați¹²⁾.

Ponderea cheltuielilor medii lunare ale gospodăriilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței în total cheltuieli de consum a avut în anul 2022 valori între 3,1% și 6,3%.

Grafic 7.3.1. Ponderea cheltuielilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței în cheltuielile totale de consum, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2022

O parte din cheltuielile gospodăriilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței, la care s-au adăugat și creditele de consum contractate de acestea, s-au regăsit în creșterea gradului de înzestrare a gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată.

Tabel 7.3.2. Înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată, în anul 2022

- număr mediu la 100 gospodării -

	Total gospodării	din care, în mediul:	
		Urban	Rural
Aparate de radio ¹⁾	50,5	50,4	50,6
Televizoare color	175,7	178,3	172,4
Frigidere și congelatoare	72,8	54,3	97,0
Combine frigorifice	64,9	72,4	55,1
Aragaze	99,8	99,8	99,8
Mașini de spălat rufe automate	83,6	93,1	71,2
Aspiratoare de praf	81,4	90,8	69,1
Computere PC	59,4	72,1	42,7
Telefoane mobile	195,8	198,8	191,8
Autoturisme	45,0	50,2	38,3

¹⁾ Inklusiv combine muzicale.

Mediul de rezidență este un element care diferențiază înzestrarea gospodăriilor. Principalul factor de diferențiere este tipul locuințelor și al nevoilor de bunuri de folosință îndelungată generate de acestea.

În anul 2022, cea mai mare valoare a înzestrării gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată s-a înregistrat pentru telefoane mobile, atât pe ansamblul gospodăriilor, în medie 196 telefoane mobile la 100 gospodării, cât și pe medii de rezidență (199 telefoane mobile la 100 gospodării în mediul urban, respectiv 192 telefoane mobile la 100 gospodării în mediul rural).

¹²⁾ Prin gospodării de salariați, gospodării de șomeri, gospodării de pensionari etc. se înțeleg gospodăriile al căror cap de gospodărie a fost desemnat un membru al gospodăriei care avea statutul ocupațional de salariat, șomer, pensionar etc.

8. CONSUMUL ALIMENTAR ȘI DE BĂUTURI AL POPULAȚIEI¹³⁾

Evoluția consumului alimentar și de băuturi al populației a fost influențată de: resursele de produse agroalimentare și băuturi (producție și import), exportul de produse agroalimentare și băuturi (produse primare și transformate), variația stocurilor (stocul final - stocul inițial), consumul intern - altul decât consumul alimentar propriu-zis (consumul de sămânță, de furaje, alte consumuri).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, evoluția *consumului mediu anual pe locuitor*¹⁴⁾ la *principalele produse agroalimentare și băuturi* s-a caracterizat prin următoarele aspecte:

- o scădere a consumului mediu anual, pe locuitor, la cereale și produse din cereale, în echivalent făină (-1,0%);
- creșteri ale consumului mediu anual, pe locuitor, la: grăsimi vegetale, greutate brută (+7,2%), zahăr și produse din zahăr în echivalent zahăr rafinat (+1,2%), ouă (+0,4%) și lapte și produse din lapte, în echivalent lapte de 3,5% grăsime, exclusiv unt (+0,2%);
- scăderi ale consumului mediu anual, pe locuitor, la: legume și produse din legume în echivalent legume proaspete, leguminoase boabe și pepeni (-16,8%), pește și produse din pește, în echivalent pește proaspăt (-3,0%), fructe și produse din fructe în echivalent fructe proaspete (-2,7%), carne și produse din carne și organe comestibile, în echivalent carne proaspătă (-0,8%) și cartofi (-0,4%);
- consumul mediu anual pe locuitor la grăsimi animale, greutate brută, s-a menținut constant;
- s-au înregistrat atât creșteri cât și scăderi ale consumului mediu anual de băuturi, pe locuitor: la băuturi alcoolice distilate în echivalent alcool 100% (+8,0%), la băuturi nealcoolice (+2,6%), la bere (-5,4%) și la vin și produse din vin (-1,7%).

Tabel 8.1.1. Consumul mediu anual, pe locuitor, la principalele produse alimentare și băuturi

	U.M.	2021	2022 ¹⁾	2022 față de 2021, diferențe (+/-)
Produse de origine vegetală				
Cereale și produse din cereale				
- în echivalent boabe	kg	200,6	198,6	-2,0
- în echivalent făină	kg	151,8	150,3	-1,5
Cartofi	kg	98,1	97,7	-0,4
Legume și produse din legume (în echivalent legume proaspete), leguminoase boabe și pepeni				
	kg	203,4	169,3	-34,1
Fructe și produse din fructe (în echivalent fructe proaspete)				
	kg	115,3	112,2	-3,1
Zahăr și produse din zahăr (în echivalent zahăr rafinat)				
	kg	24,4	24,7	0,3
Grăsimi vegetale (greutate brută)				
	kg	18,0	19,3	1,3
Produse de origine animală				
Lapte și produse din lapte, în echivalent lapte de 3,5% grăsime (exclusiv unt)				
	litri	255,6	256,1	0,5
Ouă	bucăți	243	244	1
Pește și produse din pește (în echivalent pește proaspăt)				
	kg	6,6	6,4	-0,2
Carne, produse din carne și organe comestibile (în echivalent carne proaspătă)				
	kg	78,0	77,4	-0,6
Grăsimi animale (greutate brută)				
	kg	3,8	3,8	-
Băuturi				
Băuturi nealcoolice ²⁾				
	litri	234,0	240,1	6,1
Bere				
	litri	88,1	83,3	-4,8
Vin și produse din vin				
	litri	23,7	23,3	-0,4
Băuturi alcoolice distilate (în echivalent alcool 100%)				
	litri	2,5	2,7	0,2

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Inclusiv consumul de bere nealcoolică.

¹³⁾ Indicatorii referitori la consumul mediu anual alimentar și de băuturi pe locuitor, pentru anii 2021 și 2022 s-au calculat pe baza datelor definitive privind populația rezidentă la 1 iulie.

¹⁴⁾ Consumurile medii la principalele produse agroalimentare pe locuitor reprezintă, consumuri aparente corespunzătoare disponibilului de consum al întregii populații și se deosebesc de consumurile alimentare efective ale gospodăriilor individuale (medii lunare pe persoană) prin conținut, sferă de cuprindere, perioadă de referință, sursă de date, precum și mod de calcul.

Tabel 8.1.2. Consumul alimentar mediu zilnic (exprimat în calorii și factori nutritivi), pe locuitor

	U.M.	2021		2022 ¹⁾		2022 față de 2021, diferențe (+/-)
		Absolut	Relativ	Absolut	Relativ	
Calorii	Număr	3558	100,0	3557	100,0	-1
De origine animală	Număr	980	27,5	980	27,6	-
De origine vegetală	Număr	2578	72,5	2577	72,4	-1
Proteine	Grame	118,5	100,0	117,1	100,0	-1,4
De origine animală	Grame	62,9	53,1	62,7	53,6	-0,2
De origine vegetală	Grame	55,6	46,9	54,4	46,4	-1,2
Lipide	Grame	120,2	100,0	123,6	100,0	3,4
De origine animală	Grame	62,7	52,2	62,8	50,8	0,1
De origine vegetală	Grame	57,5	47,8	60,8	49,2	3,3
Glucide	Grame	478,1	100,0	471,5	100,0	-6,6

Notă: S-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an.

¹⁾ Date provizorii.

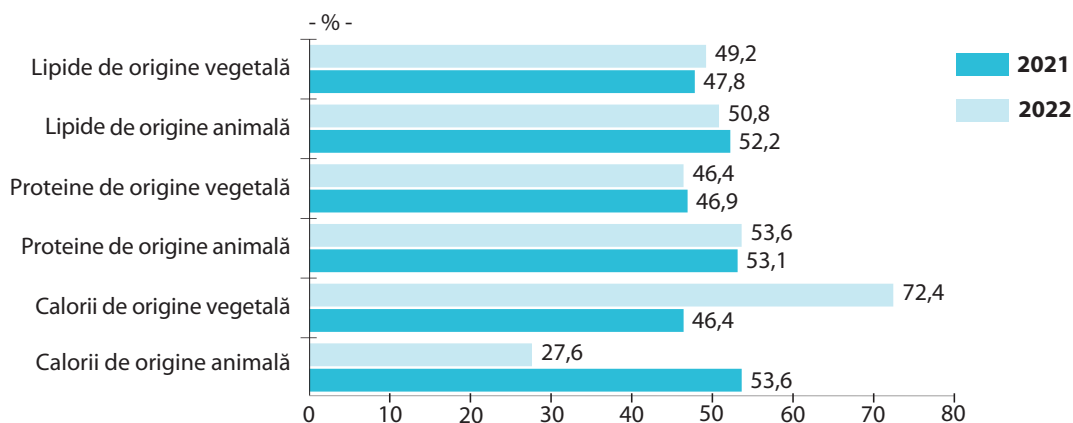
În anul 2022 comparativ cu anul 2021, consumul alimentar mediu zilnic pe locuitor, exprimat în calorii și factori nutritivi se prezintă astfel:

- consumul mediu zilnic de calorii, pe locuitor, s-a menținut constant atât la consumul mediu zilnic de calorii de origine animală cât și la consumului mediu zilnic de calorii de origine vegetală;
- consumul mediu zilnic de proteine, pe locuitor, a scăzut cu 1,2%, din cauza influenței scăderii atât a consumului mediu zilnic de proteine de origine vegetală, cu 2,2%, cât și a consumului mediu zilnic de proteine de origine animală, cu 0,3%;
- consumul mediu zilnic de lipide, pe locuitor, a crescut cu 2,8%, componentele acestuia au evoluat astfel: consumul mediu zilnic de lipide de origine animală, pe locuitor, a crescut ușor cu 0,2%, iar consumul mediu zilnic de lipide de origine vegetală, pe locuitor, a crescut cu 5,7% față de nivelul anului precedent;
- consumul mediu zilnic de glucide, pe locuitor, a înregistrat o scădere cu 1,4%.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, structura consumului alimentar mediu zilnic pe locuitor, exprimat în calorii și factori nutritivi, se caracterizează prin următoarele aspecte:

- ponderea consumului alimentar mediu zilnic, pe locuitor, exprimat în calorii de origine animală a înregistrat creștere cu 0,1 puncte procentuale, în defavoarea consumului mediu zilnic de calorii de origine vegetală, care a înregistrat scădere;
- în anul 2022 consumul alimentar mediu zilnic de proteine de origine animală este cu 15,5% mai mare față de consumul alimentar mediu zilnic de proteine de origine vegetală. Ponderea consumului alimentar mediu zilnic de proteine de origine animală, pe locuitor, a crescut cu 0,5 puncte procentuale iar ponderea consumului alimentar mediu zilnic de proteine de origine vegetală, pe locuitor, a scăzut cu 0,5 puncte procentuale, comparativ cu anul precedent
- ponderea lipidelor de origine animală a înregistrat o scădere cu 1,4 puncte procentuale, pe locuitor, în defavoarea ponderii lipidelor de origine vegetală, care au crescut în aceeași proporție.

Grafic 8.1.1. Ponderea caloriilor și a factorilor nutritivi de origine vegetală și animală în consumul mediu zilnic, pe locuitor

9. PROTECȚIA SOCIALĂ

9.1. Protecția socială a șomerilor

În anul **2022** cheltuielile cu protecția socială a șomerilor au fost de **2172144,8 mii lei**, în scădere cu 40,5% față de anul 2021. Din totalul acestora, sumele aferente indemnizațiilor de șomaj au reprezentat 14,8%, în scădere cu 0,2 puncte procentuale față de anul precedent, plățile pentru stimularea angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri care sunt părinți unici susținători ai familiilor monoparentale, șomeri de lungă durată sau tineri NEET au reprezentat 26,2%, în creștere cu 7,4 puncte procentuale față de anul 2021.

Tabel 9.1.1. Cheltuielile cu protecția socială a șomerilor

	Mii lei		2022 față de 2021		%	
	2021	2022	+/-	%	2021	2022
Total	3648585,1	2172144,8	-1476440,3	40,5	100,0	100,0
Indemnizație de șomaj ¹⁾	547797,2	321369,3	-226427,9	41,3	15,0	14,8
Plăți pentru angajarea absolvenților, elevilor și studenților ²⁾	33557	31039,8	-2517,2	7,5	0,9	1,4
Plăți pentru stimularea angajatorilor care încadrează șomeri din categorii defavorizate ³⁾	685542,9	568625,8	-116917,1	17,1	18,8	26,2
Alte cheltuieli ⁴⁾	2381688,0	1251109,9	-1130578,1	47,5	65,3	57,6

¹⁾ Indemnizația de șomaj acordată persoanelor aflate în șomaj ca urmare a pierderii locului de muncă, conform art.39 din Legea nr.76/2002 și indemnizația de șomaj acordată absolvenților instituțiilor de învățământ, conform art.40 din Legea nr.76/2002, precum și alte sume acordate în completarea veniturilor salariale ale angajaților conform articolelor 72-73 din Legea nr.76/2002.

²⁾ Include plata stimulentei financiare acordate pentru angajatorii care angajează absolvenți, sau pentru angajatorii care încadrează în muncă elevi și studenți pe perioada vacanțelor ori pentru angajatorii care încheie contracte de stagiu și plăți pentru pregătirea profesională a absolvenților, conform art. 80 și art. 84 din Legea nr.76/2002; art. 1 din Legea nr.72/2007 și art.28 din Legea nr.335/2013.

³⁾ Include plata angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri care sunt părinți unici susținători ai familiilor monoparentale, șomeri de lungă durată sau tineri NEET, conform prevederilor art. 85 din Legea nr. 76/2002.

⁴⁾ Inclusiv plăți pentru stimularea șomerilor care se angajează înainte de expirarea perioadei de acordare a indemnizației; pentru stimularea mobilității forței de muncă, cheltuieli cu calificarea, recalificarea și alte cheltuieli; OUG nr. 30/2020, OUG nr. 92/2020 și OUG nr. 132/2020.

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

În anul 2022, plata stimulentei financiare acordate pentru angajatorii care angajează absolvenți, sau pentru angajatorii care încadrează în muncă elevi și studenți pe perioada vacanțelor ori pentru angajatorii care încheie contracte de stagiu și plăți pentru pregătirea profesională a absolvenților a reprezentat 1,4% în totalul cheltuielilor cu protecția socială a șomerilor, față de 0,9% în anul 2021.

Tabel 9.1.2. Indemnizații de șomaj

	2021	2022	2022 față de 2021, (+/-)
Media lunară (lei /persoană)			
Indemnizație de șomaj (șomeri cu experiență în muncă) ¹⁾	534	564	30
Indemnizație de șomaj (șomeri fără experiență în muncă) ²⁾	249	231	-18
În procente față de salariul minim brut pe economie			
	Procente		Puncte procentuale
Indemnizație de șomaj (șomeri cu experiență în muncă) ¹⁾	23,2	22,1	-1,1
Indemnizație de șomaj (șomeri fără experiență în muncă) ²⁾	10,8	9,1	-1,7

¹⁾ Indemnizația de șomaj acordată persoanelor aflate în șomaj ca urmare a pierderii locului de muncă, conform art.39 din Legea nr.76/2002.

²⁾ Indemnizația de șomaj acordată absolvenților instituțiilor de învățământ, conform art.40 din Legea nr.76/2002.

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

În anul 2022, valoarea medie a indemnizației pentru șomeri cu experiență în muncă a fost de 564 lei, în creștere cu 30 lei față de anul anterior și a reprezentat 22,1% din salariul minim brut pe economie (23,2% în anul 2021). Ponderea indemnizației de șomaj acordată absolvenților instituțiilor de învățământ în salariul minim brut pe economie a înregistrat o scădere cu 1,7 puncte procentuale comparativ cu anul precedent.

9.2. Asigurările sociale pentru pensii

9.2.1. Numărul mediu al pensionarilor

Evoluțiile demografice din ultimii ani, schimbările din economia și societatea românească și-au pus amprenta asupra structurii populației active care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, dar și asupra dimensionării populației inactive.

În anul 2022, deși în ușoară scădere, pensionarii dețineau o pondere însemnată în totalul populației inactive, numărul acestora menținându-se la un nivel relativ ridicat.

Numărul mediu al pensionarilor, înregistrat în anul 2022, a fost de 5004 mii persoane, în scădere cu 75 mii persoane (-1,5%) față de anul 2021. Comparativ cu aceeași perioadă, numărul pensionarilor de asigurări sociale de stat a scăzut cu 47 mii persoane (-1,0%), iar cel al pensionarilor proveniți din fostul sistem pentru agricultori a scăzut cu 35 mii persoane (-15,3%).

Tabel 9.2.1. Evoluția numărului mediu al pensionarilor, după sistemul de pensionare

- mii persoane -

	2021	2022	2022 față de 2021	
			+/-	%
Pensionari - total (I+II+III)	5079	5004	-75	98,5
I. Asigurări sociale - total	5078	5003	-75	98,5
<i>din care:</i>				
- asigurări sociale de stat	4654	4607	-47	99,0
- asigurări sociale din fostul sistem pentru agricultori	229	194	-35	84,7
- asigurări sociale - culte	4	4	-	100,0
- asigurări sociale - avocați	3	3	-	100,0
II. Beneficiari de ajutor social - tip pensie	¹⁾	¹⁾	-	-
III. I.O.V.R.	1	1	-	100,0

¹⁾ Sub 1000 persoane.

Sursa: Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

În anul 2022, din totalul celor 5004 mii pensionari, 5003 mii persoane au fost pensionari de asigurări sociale. Pensionarii de asigurări sociale de stat au reprezentat 92,1% din totalul pensionarilor de asigurări sociale, ponderea acestora fiind mai mare cu 0,4 puncte procentuale față de anul 2021.

Numărul mediu al pensionarilor din fostul sistem pentru agricultori a scăzut față de aceeași perioadă cu 35 mii persoane, aceștia reprezentând 3,9% din totalul pensionarilor de asigurări sociale (față de 4,5% în anul 2021).

La fel ca în anul 2021, în anul 2022, numărul mediu al pensionarilor din sistemul de asigurări sociale pentru culte a fost de 4 mii persoane, cel din sistemul de asigurări sociale pentru avocați a fost de 3 mii persoane, iar numărul mediu al pensionarilor I.O.V.R a fost de o mie de persoane. În anul 2022, au beneficiat de ajutor sociale - tip pensie, în medie, 176 persoane, față de 215 persoane în anul precedent.

Tabel 9.2.2. Distribuția pensionarilor, după sistemul de pensionare

- % -

	2021	2022
Pensionari -total (I+II+III)	100,0	100,0
I. Asigurări sociale - total	100,0	100,0
<i>din care:</i>		
- asigurări sociale de stat	91,6	92,1
- asigurări sociale din fostul sistem pentru agricultori	4,5	3,9
- asigurări sociale - culte	0,1	0,1
- asigurări sociale - avocați	0,1	0,1
II. Beneficiari de ajutor social - tip pensie	**)	**)
III. I.O.V.R.	**)	**)

**) Sub 0,05%.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

În anul 2022, numărul mediu al pensionarilor de asigurări sociale, inclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori a fost de 5003 mii persoane, cu 75 mii mai puțin decât în anul 2021. Comparativ cu aceeași perioadă, se observă modificări de structură ale acestei categorii, determinate de creșterea numărului pensionarilor cu pensie anticipată parțială (+3,0%) și scăderea numărului de pensionari cu pensie anticipată (-30,8%), de invaliditate (-6,9%), de urmaș (-2,7%) și a celei de limită de vârstă (-0,9%).

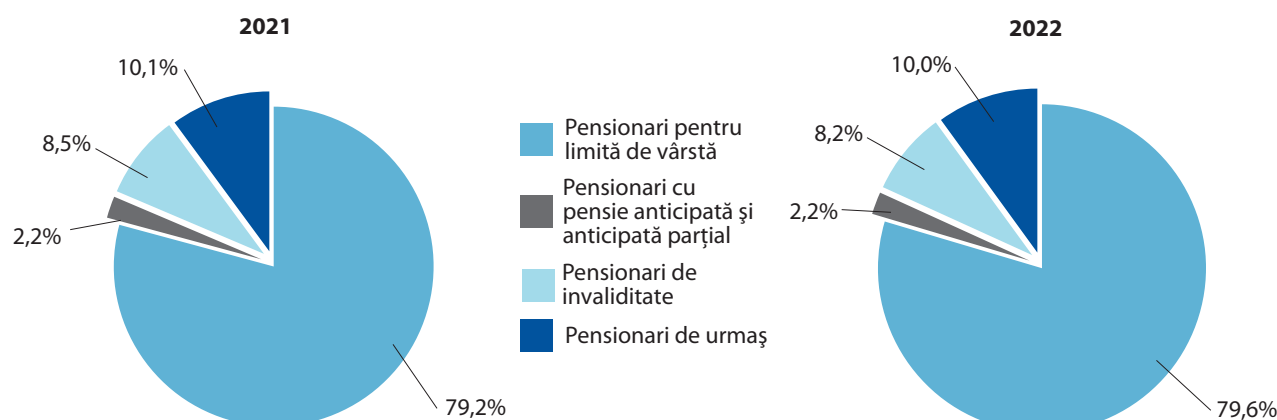
Tabel 9.2.3. Evoluția numărului mediu de pensionari de asigurări sociale, inclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori, pe principalele categorii de pensii

- mii persoane -

	2021	2022	2022 față de 2021, %
Pensionari de asigurări sociale - total (A+B+C+D+E)	5078	5003	98,5
<i>din care:</i>			
A) Limită de vârstă	4021	3984	99,1
- cu stagiul complet de cotizare	3146	3155	100,3
- cu stagiul incomplet de cotizare	875	829	94,7
B) Anticipată	13	9	69,2
C) Anticipată parțial	99	102	103,0
D) Invaliditate	432	409	93,1
- gradul I	45	45	100,0
- gradul II	182	173	95,1
- gradul III	205	191	93,2
E) Urmaș	513	499	97,3

Sursa: Institutul Național de Statistică, Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

Grafic 9.2.1. Distribuția pensionarilor de asigurări sociale inclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori, pe principalele categorii de pensii

Sursa: Institutul Național de Statistică, Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

Distribuția pensionarilor de asigurări sociale pe principalele categorii de pensii reliefează faptul că, de la o perioadă la alta, numărul mediu al pensionarilor de invaliditate a scăzut (-23 mii persoane), iar nivelul înregistrat la categoria de pensionari pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare a înregistrat o creștere medie de 8,5 mii persoane. Pensionarii cuprinși în categoria de pensie anticipată și anticipată parțial au reprezentat 2,2%, numărul acestora diminuându-se, în medie, cu o mie de persoane față de anul anterior.

9.2.2. Pensia medie lunară

Pensia medie lunară la nivelul anului 2022 a fost de 1855 lei, mai mare cu 11,3% comparativ cu anul precedent. Pentru categoriile de pensii din sistemul asigurărilor sociale, s-au înregistrat creșteri față de anul 2021 cu +10,8% (asigurări sociale de stat), +10,6% (pensionari din fostul sistem pentru agricultori), +7,8% (sistemul de asigurări sociale pentru avocați) și +7,0% (sistemul de asigurări sociale pentru culte).

În anul 2022, pensia medie de asigurări sociale a pensionarilor din fostul sistem pentru agricultori a fost de 2,5 ori mai mică, comparativ cu pensia de asigurări sociale de stat. Pensia medie lunară a pensionarilor din sistemul de asigurări sociale pentru avocați a fost de 2368 lei, de 1,3 ori mai mare decât a pensionarilor din sistemul asigurărilor sociale de stat.

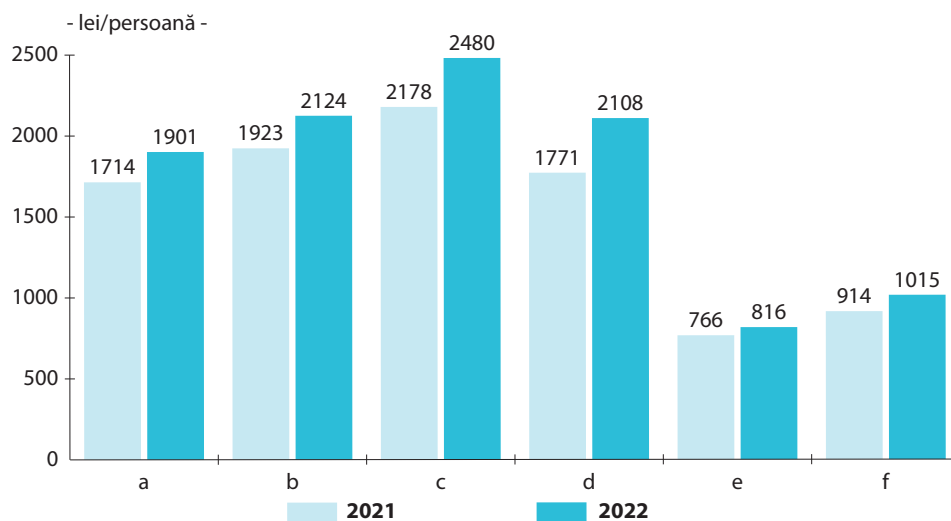
Tabel 9.2.4. Evoluția pensiei medii lunare, după sistemul de pensionare

- lei/persoană -

	2021	2022	2022 față de 2021, %
Total	1666	1855	111,3
I. Asigurări sociale - total	1666	1855	111,3
din care:			
- asigurări sociale de stat	1602	1775	110,8
- asigurări sociale din fostul sistem pentru agricultori	644	712	110,6
- asigurări sociale - culte	1011	1082	107,0
- asigurări sociale - avocați	2196	2368	107,8
II. Ajutoare sociale - tip pensie	384	425	110,7
III. I.O.V.R.	227	227	100,0

Sursa: Institutul Național de Statistică, Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

Grafic 9.2.2. Evoluția pensiei medii lunare de asigurări sociale (exclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori), pe principalele categorii de pensii

- a. Pensia medie lunară a pensionarilor de asigurări sociale exclusiv agricultori
- b. Pensia medie lunară a pensionarilor pentru limită de vârstă
- c. Pensia medie lunară anticipată
- d. Pensia medie lunară anticipată parțial
- e. Pensia medie lunară a pensionarilor de invaliditate
- f. Pensia medie lunară a pensionarilor de urmaș

Unui pensionar pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare, provenit din rândul pensionarilor din fostul sistem pentru agricultori, i-a revenit, în anul 2022, o pensie medie lunară de 836 lei, în timp ce unui pensionar pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare - din sistemul de asigurări sociale de stat, i-a revenit o pensie medie lunară de 2,5 ori mai mare (2098 lei).

Tabelul 9.2.5. Evoluția pensiei medii lunare de asigurări sociale (inclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori), pe principalele categorii de pensii

- mii persoane -

	2021	2022	2022 față de 2021, %
Total	1666	1855	111,3
din care:			
Limită de vârstă	1857	2061	111,0
Invaliditate	765	815	106,5
Urmaș	894	996	111,4

Sursa: Institutul Național de Statistică, Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, pensia medie netă estimată¹⁵⁾ (pensia medie fără impozit și fără contribuția de asigurări sociale de sănătate) pentru un pensionar de asigurări sociale a fost de 1805 lei, în creștere cu 10,3% față de anul anterior.

9.2.3. Pensia medie lunară a pensionarilor de asigurări sociale de stat

În anul 2022, pensia medie lunară a pensionarilor de asigurări sociale de stat a fost de 1775 lei, în termeni nominali, în creștere cu 10,8% față de anul 2021.

¹⁵⁾ Datele privind contribuțiile de asigurări de sănătate corespunzătoare sistemului de pensii de stat includ și o parte din contribuția datorată de acei pensionari care au și venituri din pensie de asigurări sociale de stat și din pensie din fostul sistem de asigurări pentru agricultori (cca 3%); datele nu cuprind contribuțiile aferente categoriei de pensii de urmaș, acestea nefiind disponibile din surse administrative.

Pensia medie netă estimată (pensia medie fără impozit și fără contribuția de asigurări sociale de sănătate) de asigurări sociale de stat pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare era de 2050 lei. Aceasta a fost cu 9,2% în creștere față de anul 2021.

Pensia reală exprimă contravaloarea mărfurilor și serviciilor care pot fi cumpărate, respectiv utilizate, cu pensia medie nominală netă într-o anumită perioadă de timp, comparativ cu altă perioadă, având în vedere evoluția prețurilor de consum și a tarifelor serviciilor. În anul 2022, pensia medie reală a pensionarilor de asigurări sociale de stat (inclusiv pensionarii din sistemul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului Român de Informații) a fost de 96,6% comparativ cu anul 2021.

Tabel 9.2.6. Indicii pensiei medii reale a pensionarilor de asigurări sociale de stat¹⁾

- procente -

Anii	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
2000	100,0	141,8	278,9	287,8	439,7	461,6	445,9
2001		133,8	263,3	271,7	415,1	435,8	420,9
2002		129,4	254,6	262,8	401,5	421,4	407,1
2003		120,7	237,6	245,2	374,5	393,2	379,8
2004		108,1	212,7	219,4	335,2	351,9	340,0
2005		100,0	196,7	203,0	310,1	325,6	314,5
2006			180,0	185,9	284,0	298,1	288,0
2007			146,7	151,3	231,2	242,8	234,5
2008			109,4	112,9	172,4	181,0	174,8
2009			97,5	100,7	153,8	161,5	156,0
2010			100,0	103,2	157,7	165,5	159,9
2011				108,3	165,5	173,7	167,8
2012				108,3	165,4	173,7	167,7
2013				108,2	165,3	173,6	167,7
2014				105,0	160,4	168,5	162,7
2015				100,0	152,7	160,4	154,9
2016					142,1	149,3	144,1
2017					124,4	130,6	126,2
2018					118,4	124,4	120,1
2019					112,2	117,8	113,8
2020					100,0	105,0	101,4
2021						100,0	96,6
2022							100,0

¹⁾ Inclusiv pensiile din sistemul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului Român de Informații.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară și statistica prețurilor de consum ale populației.

9.3. Asistența socială

Asistența socială a fost asigurată prin intermediul serviciilor sociale și beneficiilor de asistență socială.

Acestea au fost finanțate, conform legii, din fonduri alocate de la bugetul de stat, de la bugetele locale, din donații, sponsorizări sau din alte contribuții din partea unor persoane fizice ori juridice, din țară și din străinătate, din contribuții ale beneficiarilor, precum și din alte surse.

Ministerul Muncii și Solidarității Sociale este autoritatea publică centrală care elaborează politica de asistență socială și promovează drepturile familiei, copilului, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități și ale oricăror altor persoane aflate în nevoie.

În anul 2022, din bugetul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale suma cheltuită pentru asistența socială a fost de 31022224,3 lei, cu 30,6% mai mare decât în anul 2021. Creșterea s-a datorat în cea mai mare parte măririi cuantumurilor unor beneficii pentru alocația de stat pentru copii, indemnizața pentru creșterea copilului, precum și creșterii sumelor alocate pentru plata unor beneficii pentru persoanelor cu dizabilități.

În totalul cheltuielilor cu beneficiile și serviciile sociale efectuate prin bugetul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, cele mai mari ponderi le-au avut cheltuielile cu alocațiile de stat pentru copii (40,4% în anul 2022 și 44,3% în anul 2021), urmate de cheltuielile cu indemnizațiile pentru creșterea copilului (18,3% în anul 2022 și 22,2% în anul 2021) și de cheltuielile cu unele beneficii acordate persoanelor cu dizabilități (16,3% în anul 2022, în scădere cu 3,1 puncte procentuale față de anul precedent).

Tabel 9.3.1. Beneficii și servicii de asistență socială finanțate prin bugetul MMSS

- mii lei -

	2021	2022
TOTAL sume plătite, din care:	23746949,2	31022224,3
I. Beneficii de asistență socială		
Alocații de stat pentru copii	10514726,9	12519306,4
Indemnizația pentru creșterea copilului	5282836,4	5682222,6
Indemnizația de acomodare în vederea adopției	12717,0	24713,1
Indemnizație lunară de sprijin pentru persoanele sau familiile adoptatoare	1295,9	13807,3
Stimulent de inserție	658992,4	797058,5
Alocație pentru susținerea familiei	302767,3	278806,7
Ajutoare de încălzire cu energie termică furnizată în sistem centralizat	5867,3	14694,1
Ajutoare de încălzire cu gaze naturale	14978,0	44967,3
Ajutoare de încălzire cu lemne, cărbuni sau combustibil petrolier	509001,0	795923,8
Ajutoare de încălzire cu energie electrică	1165,7	3007,4
Ajutoare sociale pentru asigurarea VMG	517523,7	500779,9
Alocații de plasament	295647,2	367793,5
Ajutorul pentru persoane refugiate	1894,9	2957,2
Ajutoare financiare	1804,0	1920,0
Ajutoare de urgență	23466,3	7330,2
Supliment pentru energie pentru consumul de combustibili solizi si/sau petrolieri	7944,8	122361,2
Contribuții pentru asigurarea obligatorie a locuințelor pentru familiile beneficiare de VMG	2203,9	2216,1
Supliment pentru energie pentru consumul de energie termică	44,3	2015,4
Beneficii de asistență socială acordate persoanelor cu dizabilități		
Sprijin pentru creșterea copilului, acordat persoanelor cu dizabilități	126969,5	136633,3
Indemnizația lunară pentru însoțitorii persoanelor cu dizabilitate vizuală gravă	607304,5	635125,5
Indemnizație lunară pentru adulții cu dizabilitate gravă și accentuată	2470442,4	2791823,5
Bugetul personal complementar lunar pentru adulții cu dizabilități grave, accentuate și medii	1093067,5	1151539,8
Prestații sociale pentru părinții copiilor cu dizabilități grave, accentuate sau medii	194938,1	224055,9
Indemnizația lunară pentru persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA	72603,2	115151,4
Alocația lunară pentru copiii infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA	884,2	1467,0
Transport interurban gratuit	42355,7	13322,0
Dobânzi la credite bancare pentru cumpărarea unui autoturism adaptat sau pentru adaptarea locuinței	2389,6	2511,4
II. Servicii sociale		
Subvenții pentru asociații și fundații (persoane asistate)	22111,8	24574,8
Programe de interes național (instituții finanțate)	-	5,6
Finanțarea pentru servicii sociale publice (instituții finanțate)	-	517,4
Finanțarea pentru servicii sociale private (instituții finanțate)	-	2670,2

VMG = Venit minim garantat.

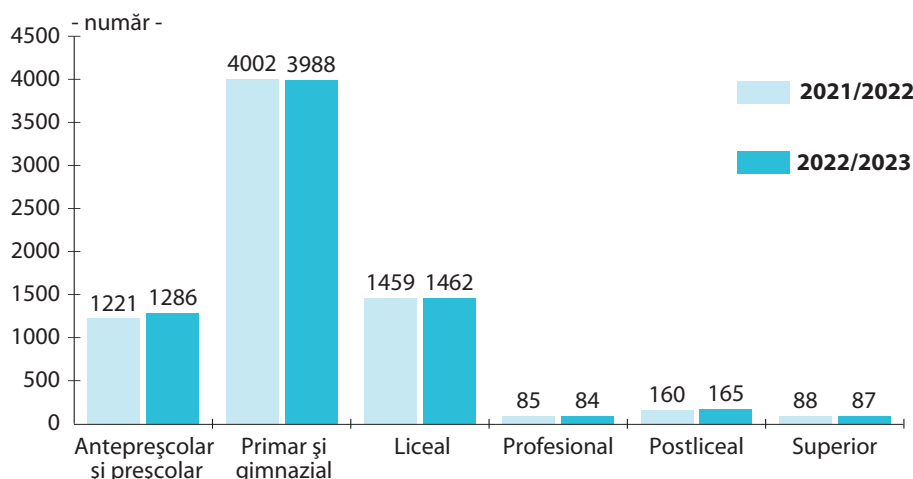
Sursa: Ministerul Muncii și Solidarității Sociale.

10. EDUCAȚIE

10.1. Infrastructura sistemului de educație

Unitățile/instituțiile de învățământ care au funcționat în anul școlar/universitar 2022/2023 au aparținut, în principal, nivelurilor de educație primar și gimnazial (56,4%), liceal (20,7%), respectiv antepreșcolar și preșcolar (18,2%).

Grafic 10.1.1. Unitățile¹⁾ sistemului național de educație, pe niveluri de educație

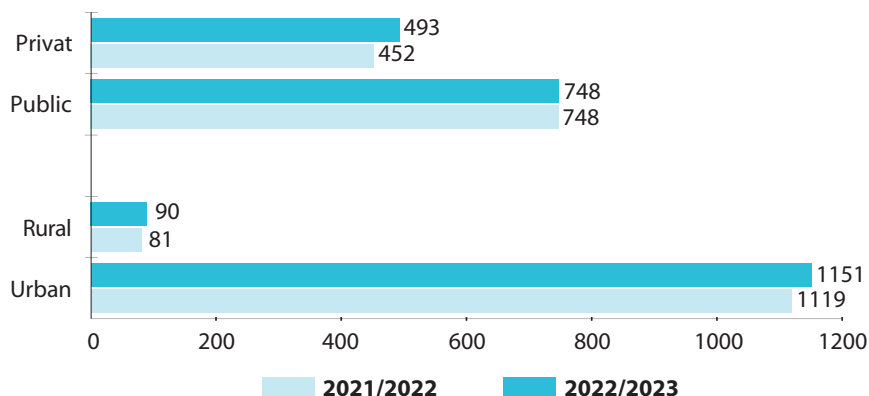
¹⁾ Exclusiv unități independente.

10.1.1. Învățământul antepreșcolar¹⁶⁾ și preșcolar

În anul școlar 2022/2023, activitatea educațională din învățământul antepreșcolar s-a desfășurat în 420 unități independente și secții din cadrul altor unități de învățământ care școlarizau acest nivel de educație (grupuri școlare), precum și în creșele aflate în subordinea consiliilor locale comunale/orășenesti/municipale, direcțiilor de asistență socială și sănătate. Din numărul total al creșelor, 93,8% aparțin sectorului public, iar 92,4% se aflau în mediul urban.

Activitatea educațională din învățământul preșcolar, în anul școlar 2022/2023, s-a derulat în 1241 grădinițe și 9336 secții din cadrul grupurilor școlare și secții care școlarizau acest nivel de educație. Din numărul total al grădinițelor, 94,3% aparțineau sectorului public.

Grafic 10.1.2. Numărul grădinițelor, pe forme de proprietate și medii de rezidență

¹⁶⁾ Conform noii clasificări ISCED 2011, începând cu anul școlar 2014/2015, se urmărește și învățământul antepreșcolar.

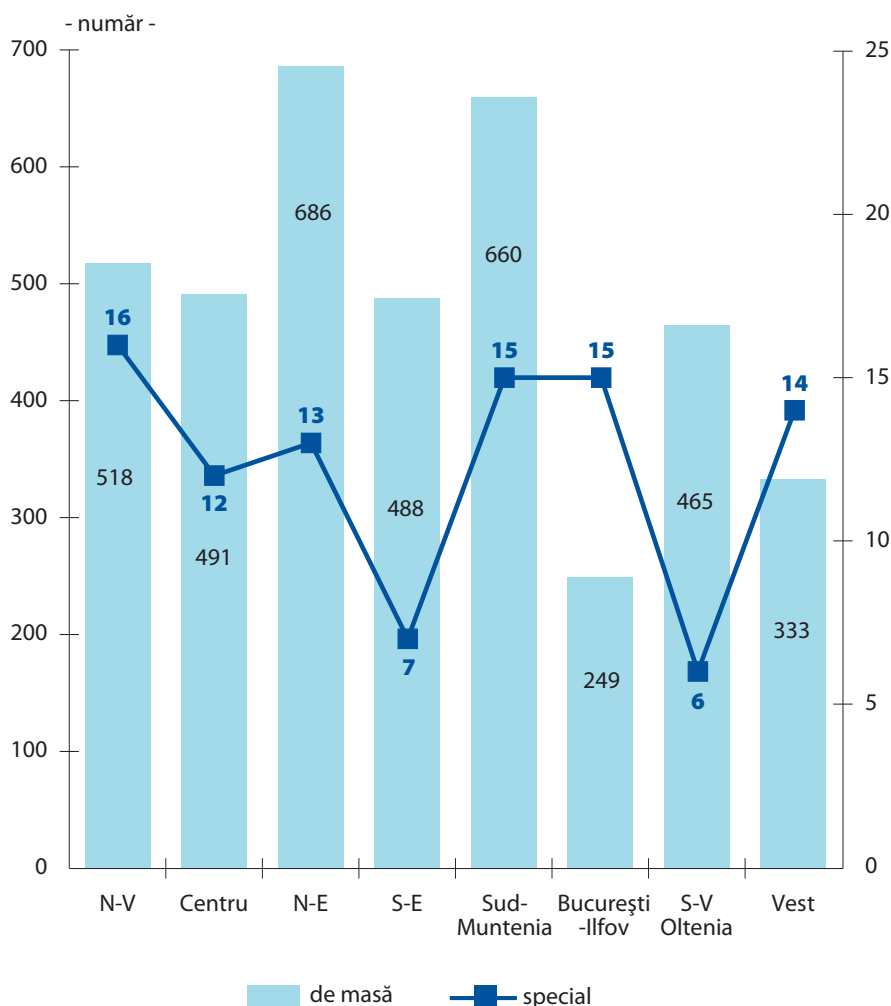
În anul școlar 2022/2023, comparativ cu anul precedent, s-au înregistrat creșteri la nivelul numărului de grădinițe independente, atât în mediul urban (+32 unități), cât și în mediul rural (+9 unități).

10.1.2. Învățământul primar și secundar inferior (gimnazial)

În anul școlar 2022/2023, rețeaua învățământului primar și gimnazial din România era formată din 3988 unități educaționale independente, din care 1209 funcționau în mediul urban. La nivel național, 3868 unități de învățământ primar și gimnazial aparțineau sectorului public. Pe lângă unitățile independente, funcționau și 4996 secții de învățământ primar și gimnazial în cadrul unităților care școlarizau aceste niveluri educaționale (grupuri școlare) și secții (clase).

În profil teritorial, pe regiuni de dezvoltare, situația unităților independente din învățământul primar și secundar inferior se prezintă astfel: Nord-Est - 17,6%, Sud-Muntenia - 16,9%, Nord-Vest - 13,4%, Centru - 12,6%, Sud-Est - 12,4%, Sud-Vest Oltenia - 11,8%, Vest - 8,7% și București-Ilfov - 6,6%.

Grafic 10.1.3. Distribuția unităților independente din învățământul primar și gimnazial, pe regiuni de dezvoltare, în anul școlar 2022/2023

10.1.3. Învățământul secundar superior

În anul școlar 2022/2023, învățământul secundar superior dispunea de o rețea formată din 1462 unități independente (355 licee și 1107 unități care școlarizau învățământul liceal - grupuri școlare) și 84 unități independente și alte unități care școlarizau învățământul profesional (grupuri școlare independente). Totodată, un număr de 1675 secții de învățământ liceal și 917 secții de învățământ profesional funcționau pe lângă alte tipuri de unități educaționale.

Rețeaua învățământului liceal, la începutul anului școlar 2022/2023, cuprindea 1462 unități independente (licee și alte unități care școlarizau acest nivel de învățământ - grupuri școlare). Unitățile de învățământ aparțineau în cea mai mare parte învățământului public (94,5%), alternativa particulară fiind foarte puțin reprezentată (5,5%). Din totalul unităților școlare de învățământ liceal, 86,1% funcționau în mediul urban.

În totalul unităților independente, liceele din filiera tehnologică dețin cea mai mare pondere (46,2%), iar dintre acestea, profilul tehnic deține peste jumătate (51,4%).

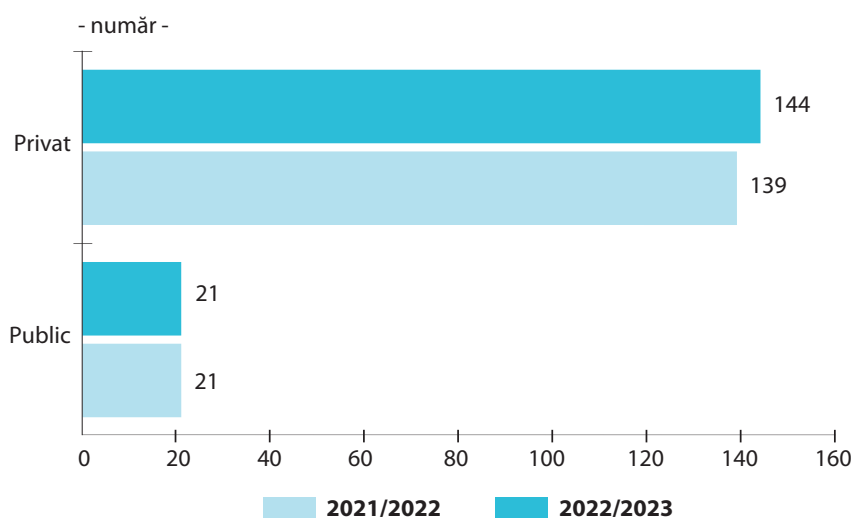
Rețeaua învățământului profesional, la începutul anului școlar 2022/2023, cuprindea 84 de unități independente și alte unități care școlarizau acest nivel de învățământ (grupuri școlare), din care 80 de unități aparțineau sectorului public și 4 unități, sectorului privat.

10.1.4. Învățământul postliceal (terțiar nonuniversitar)

La începutul anului școlar 2022/2023, rețeaua învățământului postliceal a cuprins 165 unități independente și alte unități care școlarizau acest nivel de învățământ (grupuri școlare independente), precum și un număr de 442 secții care funcționau pe lângă alte tipuri de unități de învățământ.

Din cele 165 unități independente și alte unități care școlarizau acest nivel de învățământ (grupuri școlare), 21 unități aparțineau sectorului public și 144 unități erau particulare.

Grafic 10.1.4. Distribuția unităților din învățământul postliceal, pe forme de proprietate

10.1.5. Învățământul superior

În anul universitar 2022/2023, infrastructura sistemului național de educație cuprindea 87 instituții de învățământ superior, în cadrul cărora au funcționat 542 de facultăți.

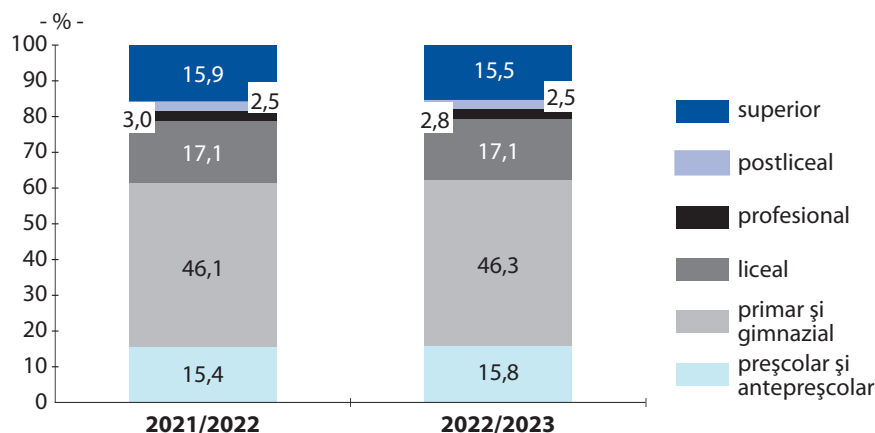
După o perioadă de extindere a rețelei de unități din învățământul superior particular, începând cu anul universitar 2002/2003, numărul instituțiilor din învățământul superior se află într-o relativă scădere. Astfel, comparativ cu anul universitar precedent, în anul universitar 2022/2023, numărul instituțiilor de învățământ superior private a înregistrat o diminuare cu o unitate.

În învățământul superior, din totalul instituțiilor de învățământ 60,9% erau instituții publice și 39,1% aparțineau sectorului privat.

10.2. Populația școlară¹⁷⁾

În anul școlar/universitar 2022/2023, populația școlară din sistemul național de educație a fost de 3472,8 mii elevi și studenți, în scădere cu 23,0 mii comparativ cu anul școlar/universitar precedent.

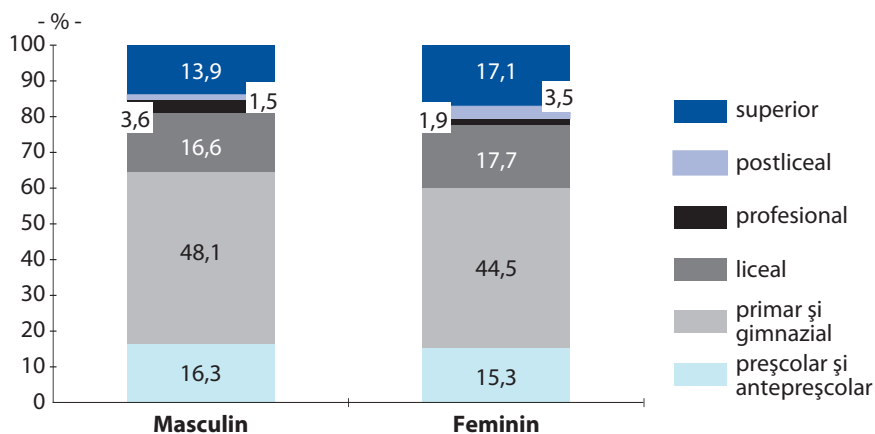
Grafic 10.2.1. Structura populației școlare, pe niveluri de educație

Raportat la anul școlar/universitar anterior, s-au înregistrat creșteri doar în învățământul antepreșcolar și preșcolar (+9,2 mii copii, respectiv +1,7%).

Din totalul populației școlare cuprinsă în sistemul de educație, 50,2% au reprezentat elevii și studenții de sex feminin, iar 72,8% din totalul elevilor și studenților au studiat în mediul urban.

Grafic 10.2.2. Structura populației școlare, pe niveluri de educație și sexe, în anul școlar / universitar 2022/2023

În anul școlar 2022/2023, majoritatea elevilor din învățământul preuniversitar urmau cursurile la forma de învățământ cu frecvență - program de zi (96,0%), restul fiind înscriși în învățământul cu frecvență - program seral sau cu frecvență redusă.

În învățământul superior, 90,7% dintre studenți/cursanți au participat la cursurile cu frecvență - program de zi, 3,6% la cursurile cu frecvență redusă iar 5,7% erau înscriși la forma de învățământ la distanță.

În anul universitar 2022/2023, în învățământul superior au fost cuprinși 538,7 mii de studenți/cursanți, reprezentând 15,5% din totalul populației școlare.

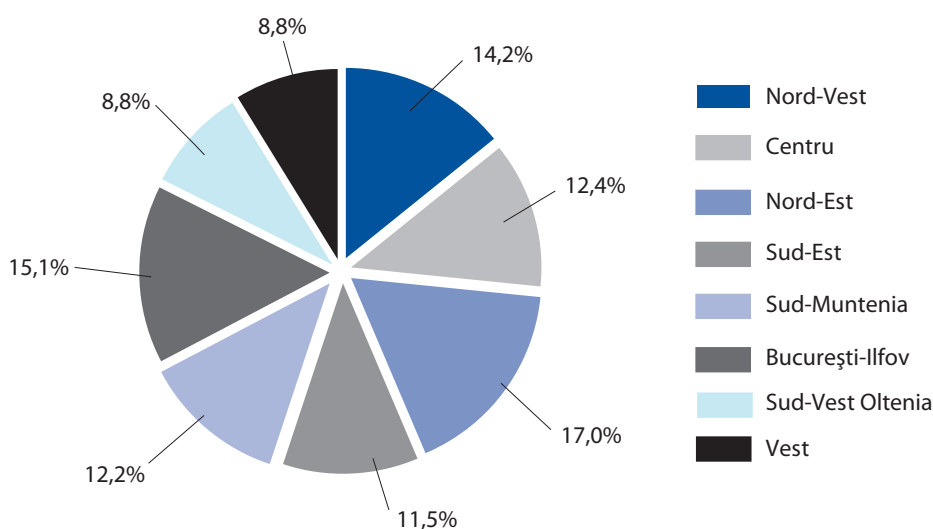
¹⁷⁾ În populația școlară sunt cuprinși și copiii din învățământul antepreșcolar.

Cele mai atractive specializări (conform clasificării ISCED-F) din învățământul superior, în anul universitar 2022/2023, au fost cele din grupa afaceri, administrație și drept (24,0% din totalul studenților/cursanților), respectiv inginerie, prelucrare și construcții (19,2% din totalul studenților/cursanților).

În anul școlar/universitar 2022/2023, pe regiuni de dezvoltare, populația școlară cuprinsă în toate nivelurile de educație era distribuită astfel: Nord-Est - 17,0%, București-Ilfov - 15,1%, Nord-Vest - 14,2%, Sud-Muntenia - 12,2%, Centru - 12,4%, Sud-Est - 11,5%, Sud-Vest Oltenia și Vest (8,8% fiecare în parte).

Grafic 10.2.3. Distribuția populației școlare, pe regiuni de dezvoltare, în anul școlar / universitar 2022/2023

10.3. Personalul didactic

Resursele umane cuprinse în sistemul național de educație au înregistrat în ultimii ani o creștere ușoară, care nu a fost însă corelată cu evoluția populației școlare în aceeași perioadă.

În anul școlar/universitar 2022/2023, numărul mediu de copii, elevi și studenți ce au revenit la un cadru didactic a fost de 14.

În anul universitar 2022/2023, numărul de studenți ce revin unui cadru didactic a scăzut comparativ cu anul universitar 2021/2022.

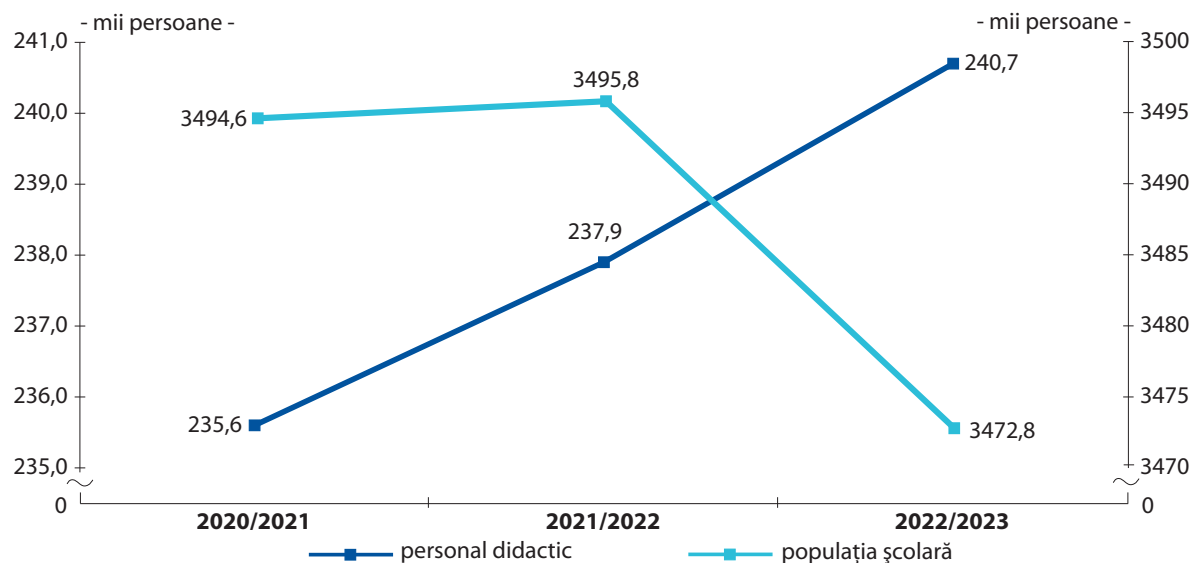
Tabel 10.3.1. Numărul de preșcolari/elevi/studenți ce revine la un cadru didactic, pe niveluri de educație

Anul școlar/universitar	Nivelul de educație			
	Preșcolar ¹⁾	Primar și gimnazial	Secundar Superior ²⁾	Superior
2021/2022	14	14	14	21
2022/2023	14	14	14	20

¹⁾ În învățământul preșcolar sunt cuprinși și copiii din învățământul antepreșcolar.

²⁾ Cuprinde învățământul liceal, profesional și postliceal.

Grafic 10.3.1. Evoluția personalului didactic și a populației școlare

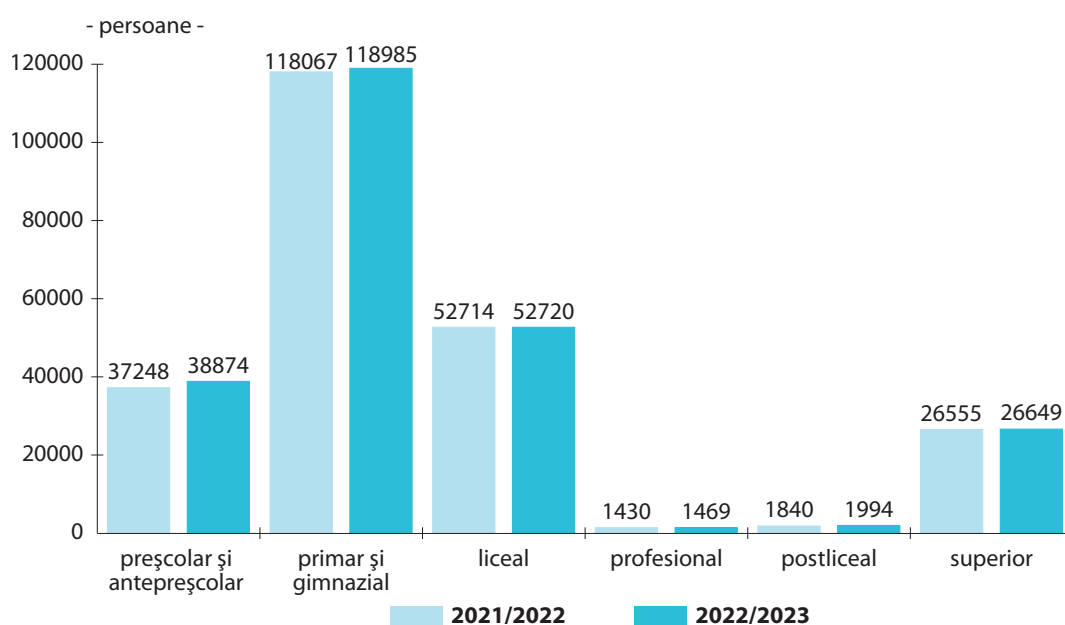
Notă: În învățământul preșcolar sunt cuprinși și copiii din creșe.

În perioada 2019-2022, se remarcă o fluctuație a numărului populației școlare, iar numărul personalului didactic a înregistrat o evoluție crescătoare.

În anul școlar 2022/2023, activitatea educațională din grădinițe și creșe a fost asigurată de 38,9 mii cadre didactice, din care, 25,5 mii (65,7%) profesau în mediul urban, la un cadru didactic revenind 14 copii (13 copii în mediul urban, respectiv 16 copii în mediul rural).

Cadrele didactice de sex feminin dețineau o pondere importantă în totalul personalului didactic (79,4%), mai ales în învățământul preșcolar și antepreșcolar (99,7%) și în învățământul primar și gimnazial (81,9%). În învățământul superior, ponderea cadrelor didactice de sex masculin (47,7%) este ușor devansată de ponderea cadrelor didactice de sex feminin (52,3%).

Grafic 10.3.2. Numărul personalului didactic din sistemul național de învățământ

10.4. Gradul de cuprindere¹⁸⁾ în învățământ

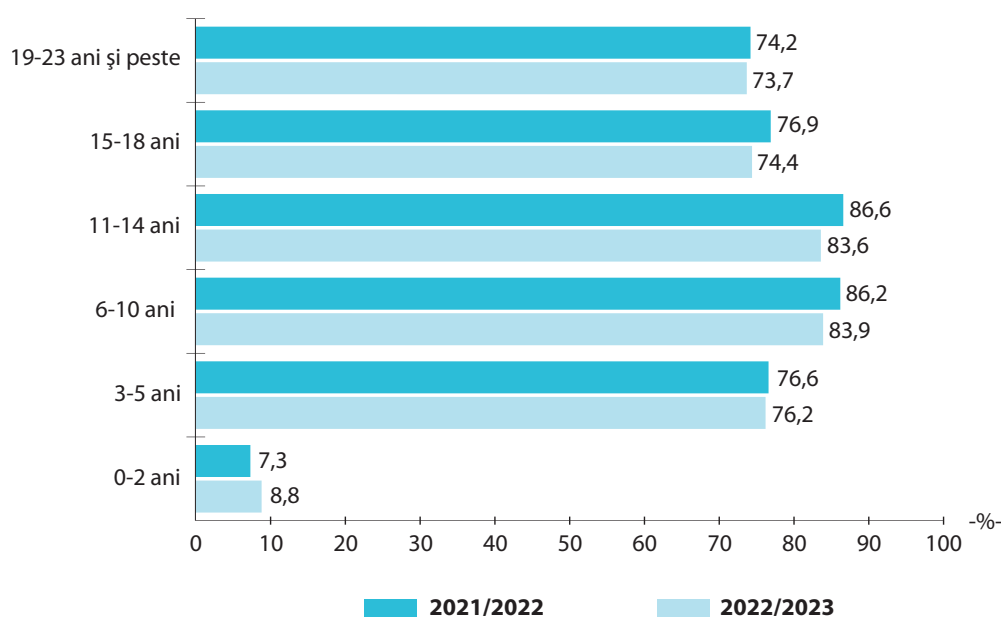
În anul școlar/universitar 2022/2023, gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară a fost de 70,7% (cu 0,9 puncte procentuale mai puțin față de anul precedent).

Gradul de cuprindere a înregistrat cea mai mare valoare pentru populația școlară din grupa de vârstă 6-10 ani (83,9%). Pentru grupa de vârstă 19-23 ani și peste, gradul de cuprindere a fost de 73,7%, cu o diferență de 22,0 puncte procentuale în favoarea populației feminine (85,0% feminin, respectiv 63,0% masculin).

Pe niveluri de educație, rata brută de cuprindere școlară în anul școlar/universitar 2022/2023 a fost de 84,9% în învățământul primar, de 83,0% în învățământul secundar inferior (gimnazial), de 80,2% în învățământul secundar superior (liceal și profesional) și de 65,0% în învățământul superior (inclusiv învățământul postliceal).

În anul școlar/universitar 2022/2023, rata netă de cuprindere (0-23 ani) în învățământ a fost de 60,4% (86,4% în mediul urban și 34,7% în rural).

Grafic 10.4.1. Gradul de cuprindere a populației de vârstă școlară

10.5. Performanțele sistemului de educație

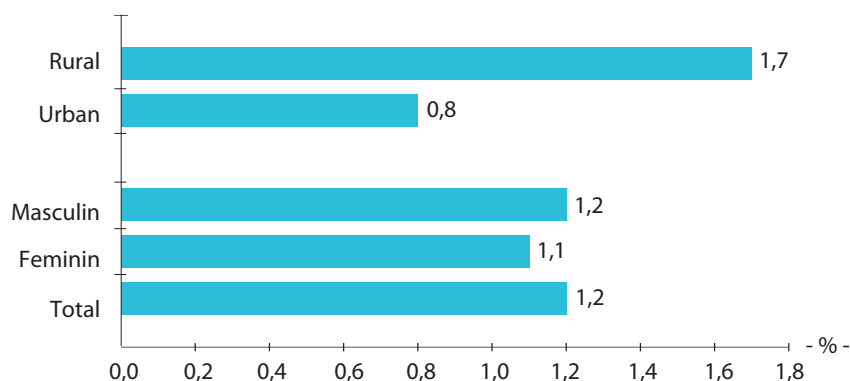
Evaluarea calității procesului educațional se realizează pe baza principalelor rezultate ale activității educaționale, utilizându-se indicatori statistici relevanți, precum numărul absolvenților, numărul elevilor promovați și gradul de promovabilitate, numărul elevilor declarați repetenți și rata abandonului școlar.

Numărul absolvenților în învățământul preuniversitar a înregistrat o creștere cu 9,5% în anul școlar 2021/2022, față de anul anterior, determinată de creșterea numărului absolvenților din învățământul gimnazial (cu 19,3%) și din învățământul profesional (cu 25,8%).

Pe niveluri de educație, rata abandonului a înregistrat creșteri cu 0,4 puncte procentuale în învățământul liceal și profesional, comparativ cu anul școlar precedent, iar în învățământul primar și gimnazial s-a menținut la același nivel.

¹⁸⁾ În calculul ratelor corespunzătoare datelor statistice pentru anul școlar/universitar 2021/2022 s-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie 2021, iar pentru anul școlar/universitar 2022/2023 s-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie 2022. Conform legislației în vigoare (Legea educației naționale nr.1/2011), grupele de vârstă pentru populația școlară sunt: 3-5 ani, 6-10 ani, 11-14 ani, 15-18 ani, 19-23 ani și peste. Numărul de copii din învățământul antepreșcolar formează grupa de vârstă 0-2 ani.

Grafic 10.5.1. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, pe sexe și medii de rezidență, în anul școlar 2021/2022

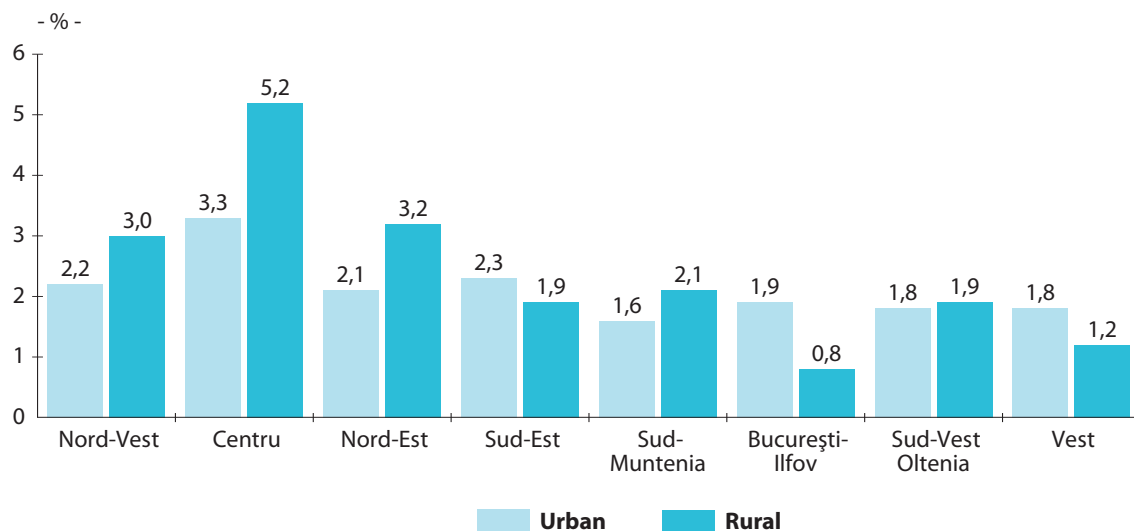
Notă: În calculul ratei abandonului nu intră elevii din învățământul primar și gimnazial special.

În învățământul primar și gimnazial nu există diferențe mari pe sexe ale ratei abandonului (1,2% masculin, 1,1% feminin). În mediul rural, această rată este mai ridicată în învățământul primar (1,8%) decât în învățământul gimnazial (1,5%). În anul școlar 2021/2022, rata abandonului în învățământul primar și gimnazial a cunoscut un ecart de 0,9 puncte procentuale pe medii de rezidență (1,7% în rural, respectiv 0,8% în urban).

În profil teritorial, în anul școlar 2021/2022, valori mai crescute ale ratei abandonului școlar, în învățământul primar și gimnazial din mediul urban, s-au înregistrat în regiunile de dezvoltare: Centru (1,2%), Nord-Est (1,1%), Sud-Vest Oltenia și Vest (1,0% fiecare în parte), iar în mediul rural în regiunile Centru (3,5%), Sud-Est (2,2%), Sud-Vest Oltenia (1,8%), Vest (1,7%), Nord-Vest (1,6%), Sud-Muntenia (1,1%) și Nord-Est (1,0%).

În învățământul liceal și profesional, rata abandonului școlar a înregistrat valori ridicate în regiunea Centru (3,4%), regiunea Sud-Est (2,3%), regiunile Nord-Est și Nord-Vest (2,2% fiecare în parte), regiunile Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia și Vest (1,8% fiecare în parte) și regiunea București-Ilfov (1,7%).

Grafic 10.5.2. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional, pe medii de rezidență și regiuni de dezvoltare, în anul școlar 2021/2022

Gradul de promovabilitate din învățământul gimnazial a cunoscut un ecart de 1,6 puncte procentuale pe sexe (fetele au promovat în proporție de 96,0%, iar băieții au promovat în proporție de 94,4%).

În învățământul liceal, numărul elevilor promovați a fost de 569,4 mii, gradul de promovabilitate fiind de 97,2% (97,9% la elevii de sex feminin și 96,5% la elevii de sex masculin).

La sfârșitul anului școlar 2021/2022 au fost înregistrați 168,0 mii de elevi promovați în învățământul profesional și postliceal (88,1 mii în învățământul profesional și 79,9 mii în învățământul postliceal).

Gradul de promovabilitate a fost de 91,4% (86,4% în învățământul profesional și 97,7% în învățământul postliceal).

În învățământul universitar de licență, gradul de promovabilitate a fost de 95,4% (95,4% în învățământul superior public și 95,6% în cel privat).

11. CERCETARE-DEZVOLTARE

În continuarea strategiei Lisabona și a strategiei Europa 2020, strategia Europa 2030 are ca obiectiv printre alte domenii de interes și cercetarea-dezvoltarea.

Activitatea de cercetare-dezvoltare, conform metodologiei internaționale și Clasificării Activităților din Economia Națională, reprezintă activitatea sistematică și creatoare inițiată pentru a spori volumul de cunoștințe, inclusiv cele despre om, cultură și societate, precum și utilizarea acestora pentru noi aplicații.

Fac obiectul cercetării statistice unitățile specializate în cercetare-dezvoltare, unitățile economice și sociale care au colective de cercetare-dezvoltare, stațiunile și institutele de cercetare și producție agricolă, unitățile de învățământ superior și clinicile universitare care au structuri de cercetare-dezvoltare, organizațiile non-profit care desfășoară activitate de cercetare-dezvoltare.

Sursa datelor o constituie anchetele statistice anuale privind activitatea de cercetare-dezvoltare, prin care se culeg date privind indicatorii cantitativi și calitativi referitori la resursele umane implicate în activitatea de cercetare-dezvoltare și la cheltuielile destinate acestei activități.

11.1. Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare

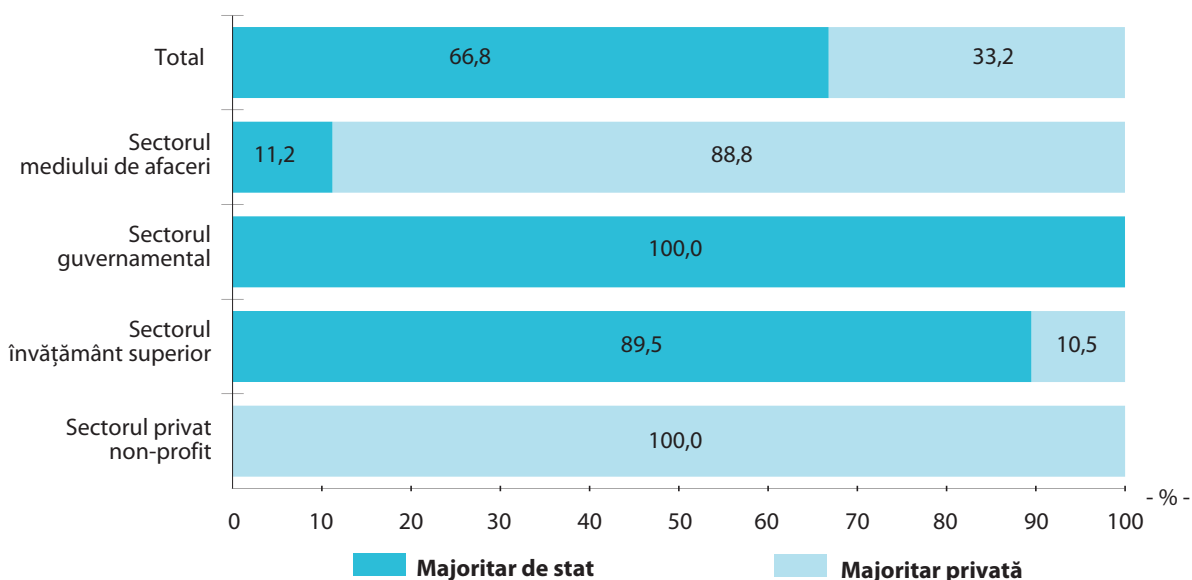
La sfârșitul anului 2022, își desfășurau activitatea în cercetare-dezvoltare 49052 salariați, număr în creștere cu 4,3% față de cel înregistrat la sfârșitul anului 2021.

Din totalul salariaților de 49052 din activitatea de cercetare-dezvoltare, 22123 erau femei, reprezentând 45,1%.

Din cei 49052 salariați existenți în activitatea de cercetare-dezvoltare, 20103 activau în sectorul învățământ superior, 15574 în sectorul mediului de afaceri, 13021 în sectorul guvernamental și 354 în sectorul privat non-profit.

În anul 2022, activitatea de cercetare-dezvoltare s-a desfășurat atât în unitățile cu formă de proprietate majoritar de stat, respectiv 32754 salariați, din care 16650 femei, cât și în unitățile cu formă de proprietate majoritar privată, respectiv 16298 salariați, din care 5473 femei.

Grafic 11.1.1. Ponderea salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe sectoare de performanță și forme de proprietate, la 31 decembrie 2022

În anul 2022, din totalul de 22123 femei salariate în activitatea de cercetare-dezvoltare, 10787 lucrau în sectorul învățământ superior, 6366 în sectorul guvernamental, 4813 în sectorul mediului de afaceri și 157 în sectorul privat non-profit.

Pentru cunoașterea utilizării resurselor de personal, salariații care lucrează în activitatea de cercetare-dezvoltare sunt clasificați, după ocupație, în: cercetători, tehnicieni și asimilați și alte categorii de salariați.

În anul 2022, ponderea cea mai mare în cadrul salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare o dețineau cercetătorii (60,8%), urmată de alte categorii de salariați (21,1%) și tehnicieni și asimilați (18,1%).

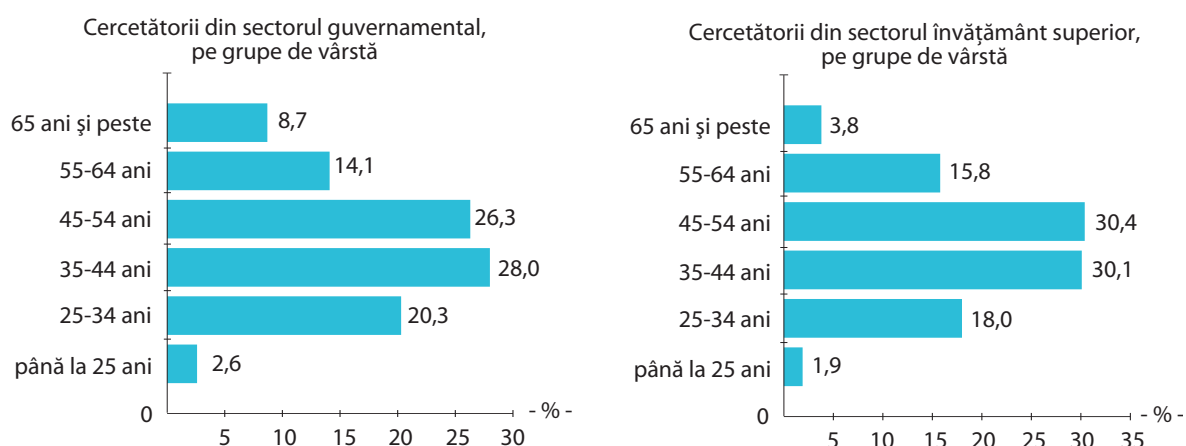
Tabel 11.1.1. Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe ocupații

	Efectivul salariaților la sfârșitul anului			Structură, %	
	2021	2022	2022 față de 2021 (±)	2021	2022
Total	47011	49052	2041	100,0	100,0
Cercetători	29347	29837	490	62,4	60,8
Tehnicieni și asimilați	7531	8845	1314	16,0	18,1
Alte categorii de salariați	10133	10370	237	21,6	21,1

După **sectorul de performanță**, cercetătorii au ponderea cea mai ridicată în sectorul învățământ superior (53,0%) și în sectorul guvernamental (23,9%).

Distribuția cercetătorilor pe grupe de vârstă arată că în sectorul guvernamental și sectorul învățământ superior, ponderea cea mai mare este deținută de cercetătorii cu vârste cuprinse între 35-44 ani și respectiv 45-54 ani.

Grafic 11.1.2. Structura cercetătorilor din sectorul guvernamental și sectorul învățământ superior, pe grupe de vârstă, în anul 2022

O altă clasificare a salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare este și cea pe **domenii științifice**, prezentată în tabelul următor:

Tabel 11.1.2. Structura salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe domenii științifice¹⁾, la 31 decembrie 2022

- procente -

	Total	Cercetători	Tehnicieni și asimilați	Alte categorii de salariați
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0
Științe naturale și exacte	18,0	18,3	18,9	16,4
Științe inginerești și tehnologice	50,4	44,5	69,5	51,0
Științe medicale și de sănătate	15,1	21,3	3,6	7,2
Științe agricole	7,8	6,1	4,4	15,6
Științe sociale și economice	5,0	5,7	1,9	5,2
Științe umaniste	3,7	4,1	1,7	4,6

¹⁾ Conform domeniului științific preponderent al activității de cercetare-dezvoltare.

Domeniul științific în care a activat cel mai mare număr de salariați a fost domeniul științelor ingineresti și tehnologice (50,4%), iar domeniul științific în care au activat cei mai puțini salariați a fost domeniul științelor umaniste (3,7%).

După **nivelul de pregătire profesională**, din numărul salariaților existenți la sfârșitul anului 2022, în activitatea de cercetare-dezvoltare au avut pregătire superioară 42573 persoane și alt nivel de pregătire (exclusiv superioară) 6479 persoane.

Ponderea salariaților cu studii superioare în total salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare a crescut în anul 2022, față de anul 2021 cu 1,0 puncte procentuale.

În cadrul studiilor superioare, 20086 persoane au avut studii doctorale și programe postdoctorale, 21986 studii superioare de licență, master și studii postuniversitare și 501 persoane studii superioare de scurtă durată.

În anul 2022, ponderea salariaților care au lucrat în activitatea de cercetare-dezvoltare și sunt deținători ai titlului de doctor și a programelor postdoctorale este de 40,9%, în creștere (0,5 puncte procentuale) față de anul 2021.

În anul 2022, din salariații care au desfășurat activitate de cercetare-dezvoltare, după **orele efectiv lucrate**, 72,6% au lucrat normă întreagă de timp.

Tabel 11.1.3. Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe ocupații, în echivalent normă întreagă

- echivalent normă întreagă -

	Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare			din care femei:		
	2021	2022	2022 față de 2021 (±)	2021	2022	2022 față de 2021 (±)
Total	34270	35607	1337	15319	15343	24
Cercetători	19113	19140	27	8670	8655	-15
Tehnicienii și asimilați	6663	7761	1098	2594	2769	175
Alte categorii de salariați	8494	8706	212	4055	3919	-136

11.2. Cheltuieli pentru activitatea de cercetare-dezvoltare

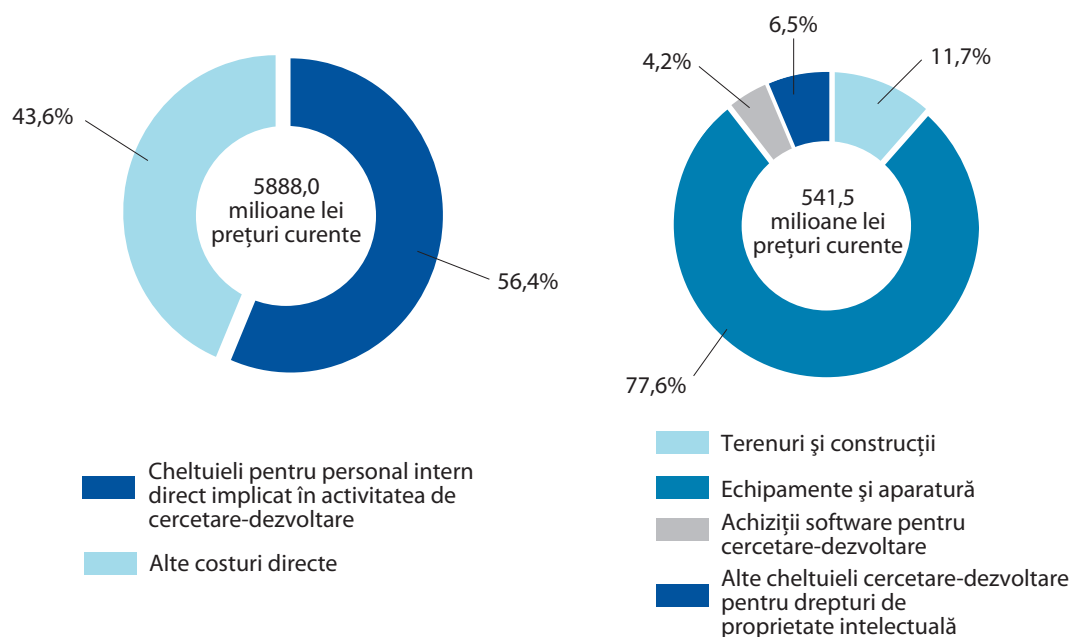
În anul 2022, cheltuielile totale efectuate pentru activitatea de cercetare-dezvoltare au însumat 6429,5 milioane lei, din care 5888,0 milioane lei, respectiv 91,6% cheltuieli curente și 541,5 milioane lei, respectiv 8,4% cheltuieli de capital.

Tabel 11.2.1. Structura cheltuielilor totale pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, pe forme de proprietate, în anul 2022

- procente -

	Cheltuieli totale	Cheltuieli curente	Cheltuieli de capital
Total	100,0	100,0	100,0
Forma de proprietate:			
- majoritar de stat	40,6	39,7	50,1
- majoritar privată	59,4	60,3	49,9

Grafic 11.2.1. Structura cheltuielilor curente și a cheltuielilor de capital, pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, în anul 2022

Din totalul cheltuielilor curente pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, 3044,4 milioane lei (respectiv 51,7%) au fost destinate cercetării cu caracter aplicativ și 1051,7 milioane lei (respectiv 17,9%) destinate cercetării fundamentale.

Din cheltuielile curente pentru activitatea cercetare-dezvoltare, dezvoltării experimentale au fost alocate 1791,9 milioane lei, respectiv 30,4%, procent în creștere cu 3,4 puncte procentuale față de anul 2021.

Tabel 11.2.2. Cheltuielile curente de cercetare-dezvoltare, pe tipuri de cercetare și sectoare de performanță, în anul 2022

- milioane lei prețuri curente -

	Total	Cercetare fundamentală	Cercetare aplicativă	Dezvoltare experimentală
Total	5888,0	1051,7	3044,4	1791,9
Sectorul mediului de afaceri	3716,8	139,1	2206,0	1371,7
Sectorul guvernamental	1620,0	631,2	703,5	285,3
Sectorul învățământ superior	532,1	275,3	128,9	127,9
Sectorul privat non-profit	19,1	6,1	6,0	7,0

După **sursele de finanțare** ale cheltuielilor totale de cercetare-dezvoltare, în anul 2022, sursele de la întreprinderi au avut cea mai ridicată pondere, respectiv 54,5%, urmate de fondurile publice (inclusiv fondurile publice generale universitare), respectiv 30,9%.

Tabel 11.2.3. Structura surselor de finanțare a cheltuielilor totale de cercetare-dezvoltare în anul 2022

- procente -

Total	100,0
Fonduri din țară:	
din care:	
Întreprinderi	54,5
Fonduri publice ¹⁾	30,9
Unități din învățământul superior	0,2
Instituții fără scop lucrativ	0,2
Fonduri din străinătate	12,3

¹⁾ Inklusiv fonduri publice generale universitare.

Cheltuielile totale pentru activitatea de cercetare-dezvoltare se repartizează pe principalele programe de cercetare conform Nomenclatorului pentru analiză și comparația bugetelor și programelor științifice (NABS).

Tabel 11.2.4. Structura cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe principalele tipuri de programe în anul 2022

- procente -

TOTAL	100,0
din care, pe programe NABS¹⁾:	
Explorarea și exploatarea pământului	1,0
Mediul încojurător	6,1
Exploatarea și explorarea spațiului	0,5
Transport, telecomunicații și alte infrastructuri	2,2
Energie	0,7
Producția și tehnologia industrială	10,8
Sănătate	5,7
Agricultură	13,1
Educație	1,8
Cultură, activități recreative, religie și mass-media	0,6
Sisteme politice și sociale, structuri și procese	1,0
Promovarea generală a cunoașterii: cercetare-dezvoltare finanțată din fondurile generale universitare (FGU), pentru:	16,1
• științe naturale și exacte	3,8
• științe inginerești și tehnologice	8,3
• științe medicale și de sănătate	0,2
• științe agricole	0,8
• științe sociale și economice	1,0
• științe umaniste	2,0
Promovarea generală a cunoașterii: cercetare-dezvoltare finanțată din alte surse decât fondurile generale universitare, pentru:	36,4
• științe naturale și exacte	16,0
• științe inginerești și tehnologice	12,8
• științe medicale și de sănătate	0,8
• științe agricole	0,8
• științe sociale și economice	3,2
• științe umaniste	2,8

¹⁾ Nomenclatorul pentru analiza și comparația bugetelor și programelor științifice.

12. SĂNĂTATE

12.1. Infrastructura sistemului de sănătate

Sistemul național de sănătate prezintă o infrastructură dinamică și flexibilă formată din ansamblul unităților sanitare din sectorul public și privat, utilizată pentru furnizarea de servicii medicale și pentru monitorizarea stării de sănătate a populației.

Prin măsurile politice și legislative și prin programele de sănătate publică, Ministerul Sănătății coordonează activitatea sistemului național de sănătate în scopul promovării sănătății, îmbunătățirii calității vieții și prevenirii îmbolnăvirilor.

Serviciile de îngrijire a sănătății au fost furnizate printr-o rețea de unități sanitare aparținând atât sectorului public, cât și celui privat. În anul 2022, rețeaua unităților sistemului de sănătate și de ocrotire a sănătății era formată din aproximativ 66 mii unități sanitare publice și private.

Tabel 12.1.1. Principalele unități sanitare

- unități -

	Total		Mediul de rezidență			
	2021	2022	Urban		Rural	
			2021	2022	2021	2022
Spitale ¹⁾	543	544	488	488	55	56
Alte unități asimilate spitalelor care oferă numai servicii de internare de zi	160	160	151	151	9	9
Ambulatorii integrate spitalelor (inclusiv policlinici) și de specialitate	589	590	548	549	41	41
Centre medicale ²⁾	748	858	732	840	16	18
Dispensare medicale	182	184	177	179	5	5
Centre de sănătate ³⁾	97	98	94	94	3	4
Sanatorii T.B.C.	2	2	2	2	-	-
Sanatorii balneare ⁴⁾	11	11	9	9	2	2
Preventorii	2	2	-	-	2	2
Unități medico-sociale	66	66	27	27	39	39
Cabinete medicale școlare și studențești	2082	2141	2060	2114	22	27
Cabinete independente de medicină de familie	10470	10444	6333	6296	4137	4148
Cabinete de medicină generală	761	775	649	658	112	117
Cabinete stomatologice școlare și studențești	500	515	499	514	1	1
Cabinete stomatologice independente	16177	16341	13834	14003	2343	2338
Cabinete medicale independente de specialitate	13552	13740	12906	13012	646	728
Alte tipuri de cabinete medicale	787	810	747	767	40	43
Centre de dializă și punctele de lucru ale centrelor de dializă	93	95	91	92	2	3
Societăți civile medicale, de specialitate și stomatologice	1261	1396	1065	1181	196	215
Farmacii, puncte farmaceutice și drogherii	9925	9885	6136	6121	3789	3764
Depozite farmaceutice	252	229	230	210	22	19
Laboratoare medicale	4477	4524	4277	4312	200	212
Laboratoare de tehnică dentară	2229	2258	2127	2158	102	100
Centre de transfuzie sanguină	43	43	43	43	-	-
Unități de ambulanță, transportul pacienților și SMURD	119	123	116	118	3	5

Notă: În numărul cabinetelor medicale de medicină generală, cabinetelor medicale de familie, cabinetelor stomatologice și cabinetelor medicale de specialitate nu sunt incluse cabinetele din structura altor tipuri de unități sanitare, cum ar fi: policlinici, societăți medicale civile, centre de diagnostic și tratament etc.

¹⁾ Inclusiv institute, centre medicale, centre de sănătate și clinici medicale cu paturi de spital, care oferă servicii de spitalizare continuă, combinate sau nu cu servicii de spitalizare de zi sau în ambulatoriu. Unitățile asimilate spitalelor (centre de diagnostic și tratament cu paturi de spital, centre medicale de specialitate cu paturi de spital, centre de sănătate cu paturi de spital, clinici medicale etc.) care oferă numai servicii de spitalizare de zi sunt evidențiate separat de spitale.

²⁾ Centre medicale de specialitate, centre de diagnostic și tratament.

³⁾ Centrele de sănătate fără paturi de spital, centrele de sănătate multifuncționale și centrele de sănătate mintală.

⁴⁾ Inclusiv sanatoriile de nevroze sau de neuropsihiatrie.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea rețelei sanitare și de ocrotire a sănătății.

Modificările intervenite în sistemul de sănătate național în anul 2022 au fost marcate de consecințele pandemiei de COVID-19 reflectate în nevoia crescută de investigații, diagnosticare și tratament în regim ambulatoriu sau în regim de spitalizare continuă sau de zi, în unitățile sanitare și de ocrotire a sănătății.

În consecință, contextul evolutiv al situației epidemiologice la nivel național a impus, în anul 2022, stabilirea unor măsuri prin care să se facă tranziția spre parametri înregistrați anterior contextului pandemic, precum și adaptarea unor servicii medicale acordate populației la noi standarde.

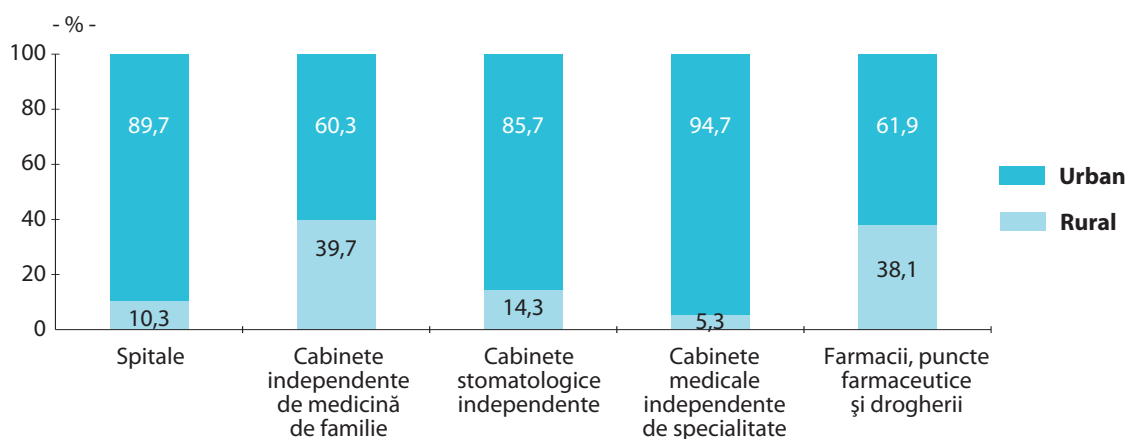
Rețeaua unităților sanitare și de ocrotire a sănătății a înregistrat modificări în anul 2022 față de anul precedent, cu precădere în rândul cabinetelor medicale independente de specialitate, cabinetelor stomatologice independente, societăților civile medicale, de specialitate și stomatologice și centrelor medicale. Numărul spitalelor și al unităților medicale asimilate spitalelor (centre de sănătate, centre medicale, centre de diagnostic și tratament, institute, clinici) care furnizează servicii medicale cu internare continuă și de zi, numai servicii de internare continuă sau numai servicii de internare de zi a rămas aproximativ la același nivel ca în anul 2021. Astfel, în anul 2022, s-a înregistrat un număr de 544 spitale care au furnizat servicii de internare continuă sau atât servicii de internare continuă cât și de zi, cu 1 unitate mai mult față de anul 2021 și un număr de 160 unități asimilate spitalelor, care au furnizat numai servicii de internare de zi, la fel ca în anul 2021.

Distribuția rețelei unităților sanitare pe medii de rezidență evidențiază faptul că aceasta s-a dezvoltat în principal în mediul urban unde, în anul 2022, au oferit servicii medicale 89,7% dintre spitale, 94,4% dintre unitățile asimilate spitalelor care oferă numai servicii de internare de zi, 97,9% dintre centrele medicale (de specialitate sau de diagnostic și tratament), 97,3% dintre dispensarele medicale, 96,8% dintre centrele de dializă și punctele de lucru ale acestora, 95,9% dintre centrele de sănătate ambulatorii și dintre unitățile de ambulanță, transportul pacienților și SMURD și 93,1% dintre ambulatoriile integrate spitalelor (inclusiv policlinici) și de specialitate. Cele două sanatorii TBC și toate centrele de transfuzie sanguină sunt localizate în mediul urban. De asemenea, tot în mediul urban și-au desfășurat activitatea aproape toate cabinetele școlare și studențești, medicale și stomatologice, peste 94% dintre cabinetele medicale independente de specialitate, alte tipuri de cabinete medicale, laboratoarele medicale și laboratoarele de tehnică dentară. Totodată, 91,7% dintre depozitele farmaceutice, 85,7% dintre cabinetele stomatologice independente, 84,9% dintre cabinetele de medicină generală, 84,6% dintre societățile civile medicale, de specialitate și stomatologice își desfășoară activitatea în mediul urban.

Rețeaua sanitară care și-a desfășurat activitatea în mediul rural a fost reprezentată, în anul 2022, în principal de 56 de spitale și de 9 unități asimilate spitalelor care furnizează numai servicii de internare de zi, de două sanatorii balneare și de două preventorii. De asemenea, în mediul rural au funcționat 59,1% dintre unitățile medico-sociale, 39,7% dintre cabinetele independente de medicină de familie și 38,1% dintre farmaciile, puncte farmaceutice și drogherii.

Primul contact al pacienților cu sistemul sanitar se realizează la cabinetul medicului de familie. Din acest punct de vedere, în mediul rural, au funcționat mai puțin de jumătate dintre cabinetele independente de medicină de familie (4148 unități) înregistrate la nivel național, numărul acestor cabinete crescând în mediul rural cu 11 unități față de anul 2021. Continuarea procesului de asistență medicală prin consultarea unui medic specialist este și mai deficitară în cazul populației din mediul rural care are la dispoziție doar 10,3% dintre spitale, 5,6% dintre unitățile medicale asimilate spitalelor în care pot beneficia de îngrijire medicală cu spitalizare de zi, 14,3% dintre cabinetele stomatologice independente și 5,3% dintre cabinetele medicale independente de specialitate.

Grafic 12.1.1. Distribuția principalelor categorii de unități sanitare, pe medii de rezidență, în anul 2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea rețelei sanitare și de ocrotire a sănătății, în anul 2021.

Rețeaua sanitară din sectorul public a fost formată, în anul 2022, din 374 de spitale (68,7%), un număr de 389 ambulatorii integrate spitalelor (inclusiv policlinici) și de specialitate (65,9%), un număr de 2216 laboratoare medicale (49,0%). Totodată, rețeaua de cabinete medicale și stomatologice școlare și studențești, rețeaua de dispensare, de centre de sănătate mintală și centre multifuncționale, centrele de transfuzie sanguină, unități medico-sociale, cele două sanatorii TBC și cele două preventorii au aparținut în totalitate sectorului public.

În anul 2022, rețeaua sanitară din sectorul privat a continuat să se extindă. În sectorul privat au funcționat 170 de spitale (31,3%), 158 unități asimilate spitalelor cu servicii de spitalizare de zi (98,8%) și 201 ambulatorii integrate spitalelor, de specialitate și policlinici (34,1%), precum și aproximativ 95% dintre centrele medicale, aproximativ 90% dintre centrele de dializă și punctele de lucru ale acestora, peste 95% dintre farmaciile, puncte și depozite farmaceutice, dintre cabinetele independente de medicină generală, toate societățile civile medicale, de specialitate și stomatologice, aproape toate cabinete medicale independente de specialitate, toate cabinetele independente de medicină de familie și stomatologice și laboratoarele de tehnică dentară. Numai 38 de unități din cele 123 unități aparținând rețelei de urgență (unități de ambulanță, transportul pacienților și SMURD) au aparținut sectorului privat.

Schimbările intervenite în structura și numărul unităților sanitare au condus la modificări ale numărului de paturi din diversele categorii de unități sanitare. Astfel, în anul 2022, spitalele au pus la dispoziția pacienților un număr de 135917 paturi pentru spitalizare continuă (inclusiv paturile pentru spitalizare continuă din institute, centre medicale, clinici și centrele de sănătate), cu 832 paturi mai multe față de anul 2021.

Din numărul total al paturilor de spital pentru internare continuă, 92,5% s-a înregistrat în sectorul public. În anul 2022 comparativ cu anul 2021 în sectorul privat s-a înregistrat o creștere cu 369 a numărului de paturi pentru spitalizare continuă.

Tabel 12.1.2. Paturile de spital pentru internare continuă, din spitale, pe forme de proprietate

- paturi -

	2021	2022	2022 față de 2021	
			+/-	%
Paturi de spital¹⁾ în unitățile sanitare - total	135085	135917	832	0,6
proprietate publică	125210	125673	463	0,4
proprietate privată	9875	10244	369	3,7

¹⁾ Inclusiv paturile de spital din institute, centre medicale, clinici și centrele de sănătate cu paturi de spital. Sunt incluse numai paturile pentru spitalizare continuă.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea rețelei sanitare și de ocrotire a sănătății.

Pentru îngrijirea pacienților cu spitalizare de zi în spitale, centre de sănătate, centre de diagnostic și tratament și centre medicale de specialitate în anul 2022 au funcționat 9985 paturi (6497 paturi pentru cazuri de zi au funcționat în sectorul public și 3488 în sectorul privat).

Sanatoriile TBC, sanatoriile de nevroze sau de neuropsihiatrie și preventoriile fac parte din sectorul public, iar în anul 2022, nu au înregistrat nicio schimbare față de 2021, în ceea ce privește numărul de paturi pe care îl pun la dispoziția pacienților. Astfel, în sanatoriile TBC au funcționat 400 paturi, în sanatoriile de nevroze sau de neuropsihiatrie 260 paturi și în preventorii 297 paturi. În sanatoriile balneare aparținând sectorului public au fost puse la dispoziția pacienților 1069 de paturi. Paturile din unitățile medico-sociale au înregistrat o ușoară creștere, de la 3415, în anul 2021, la 3452, în anul 2022.

Pe regiuni de dezvoltare, în anul 2022, cel mai mare număr de paturi de spital pentru spitalizare continuă s-a înregistrat în regiunea București-Ilfov (24310 paturi), urmată de regiunea Nord-Est (20539 paturi), iar cele mai mici valori ale acestui indicator s-au înregistrat în regiunile Sud-Vest Oltenia (13141 paturi) și Vest (12965 paturi).

După specialitatea pentru care au fost alocate, în anul 2022, aproape trei sferturi din numărul de paturi pentru internare continuă din spitale au fost înregistrate la specialitățile: interne¹⁹⁾ (19,3%), chirurgie²⁰⁾ (17,3%), psihiatrie și neuropsihiatrie (12,7%), recuperare medicină fizică și balneologie (6,5%), obstetrică-ginecologie (6,3%), tuberculoză și pneumologie²¹⁾ (5,9%) și pediatrie²²⁾ (5,5%).

¹⁹⁾ La specialitatea interne sunt incluse paturile pentru: interne (inclusiv paturile de pneumologie netuberculoasă din secțiile de interne), endocrinologie, boli profesionale, cardiologie, reumatologie, diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, gastroenterologie, hematologie și nefrologie.

²⁰⁾ La specialitatea chirurgie sunt incluse paturile pentru: chirurgie generală, chirurgie maxilofacială, chirurgie infantilă, chirurgie plastică și reparatorie, chirurgie cardio-vasculară, neurochirurgie, chirurgie toracică, chirurgie endocrină, chirurgie oncologică, ortopedie-traumatologie și urologie.

²¹⁾ La specialitatea tuberculoză și pneumologie sunt incluse paturile de pneumologie netuberculoasă din secțiile TBC și paturile de pneumologie TBC.

²²⁾ La specialitatea pediatrie sunt incluse paturile pentru pediatrie, distrofici (recuperare pediatrică) și pneumologie netuberculoasă din pediatrie.

Cele mai scăzute ponderi în distribuția paturilor de spital pe specialități medicale s-au înregistrat la O.R.L. (1,7%), oftalmologie (1,2%) și la dermato-venerologie (1,0%).

În anul 2022, s-au produs modificări în structura paturilor pe specialități, în sensul reducerii substanțiale a numărului paturilor alocate pentru pacienți cu COVID-19. Astfel, un număr de 6383 paturi pentru spitalizare continuă au fost alocate pentru tratarea pacienților COVID-19 (17629 paturi în anul 2021), reprezentând 4,7% din totalul paturilor pentru internare continuă. Dintre acestea, cele mai multe (29,8%) au fost distribuite către specialitatea boli infecțioase și către specialitatea pneumologie (9,1% din totalul paturilor COVID-19). În cadrul secțiilor de ATI, a fost alocat un număr de 562 paturi pentru pacienți cu COVID-19 (1435 paturi în anul 2021), reprezentând 8,8% din totalul acestor paturi și 10,1% din totalul paturilor ATI. Deși sectorul public a preluat cea mai importantă parte a activității de îngrijire a pacienților COVID-19, 93,8% dintre paturile de îngrijire continuă alocate COVID-19 aparținând spitalelor publice, sectorul privat a contribuit, de asemenea, la îngrijirea pacienților COVID-19 cu 393 paturi de îngrijire continuă (282 paturi în anul 2021).

La 1000 locuitori, în anul 2022 au revenit 7 paturi de spital pentru spitalizare continuă²³⁾ (inclusiv paturile de spital din institute, centre medicale, clinici și centrele de sănătate).

Tabel 12.1.3. Numărul de paturi de spital pentru internare continuă pe unele specialități

- paturi -

	2021	2022	2022 față de 2021		%	
			+/-	%	2021	2022
Total	135085	135917	832	0,6	100,0	100,0
din care:						
Interne ¹⁾	26078	25999	-79	-0,3	19,3	19,1
Chirurgie ²⁾	22984	23479	495	2,2	17,0	17,3
Obstetrică-ginecologie	8496	8561	65	0,8	6,3	6,3
Neonatologie	4608	4607	-1	-	3,4	3,4
Pediatrie ³⁾	7350	7455	105	1,4	5,4	5,5
Boli infecțioase	6030	5611	-419	-6,9	4,5	4,1
Tuberculoză și pneumologie ⁴⁾	8291	8035	-256	-3,1	6,1	5,9
Psihiatrie și neuropsihiatrie ⁵⁾	17152	17303	151	0,9	12,7	12,7
Oftalmologie	1632	1683	51	3,1	1,2	1,2
O.R.L.	2279	2339	60	2,6	1,7	1,7
Neurologie	5345	5586	241	4,5	4,0	4,1
Dermato-venerologie	1303	1346	43	3,3	1,0	1,0
Oncologie	3543	3587	44	1,2	2,6	2,7
Recuperare medicină fizică și balneologie	8498	8817	319	3,8	6,3	6,5
Anestezie și terapie intensivă	5762	5556	-206	-3,6	4,3	4,1
Alte specialități ⁶⁾	5734	5953	219	3,8	4,2	4,4

Notă: În numărul paturilor de spital nu sunt incluse paturile destinate exclusiv cazurilor de zi și paturile pentru însoțitori.

¹⁾ La specialitatea interne sunt incluse paturile pentru: interne (inclusiv paturile de pneumologie netuberculoasă din secțiile de interne), endocrinologie, boli profesionale, cardiologie, reumatologie, diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, gastroenterologie, hematologie și nefrologie.

²⁾ La specialitatea chirurgie sunt incluse paturile pentru: chirurgie generală, chirurgie maxilofacială, chirurgie infantilă, chirurgie plastică și reparative, chirurgie cardio-vasculară, neurochirurgie, chirurgie toracică, chirurgie endocrină, chirurgie oncologică, ortopedie-traumatologie și urologie.

³⁾ La specialitatea pediatrie sunt incluse paturile pentru pediatrie, distrofici (recuperare pediatrică) și pneumologie netuberculoasă din pediatrie.

⁴⁾ La specialitatea tuberculoză și pneumologie sunt incluse paturile de pneumologie netuberculoasă din secțiile TBC și paturile de pneumologie TBC.

⁵⁾ La specialitatea psihiatrie și neuropsihiatrie sunt incluse paturile pentru psihiatrie și paturile pentru recuperare neuro-psiho-motorie.

⁶⁾ La alte specialități medicale sunt incluse paturile pentru bolnavi cronici, geriatrie și gerontologie, medicină generală și alte secții.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea rețelei sanitare și de ocrotire a sănătății.

În anul 2022, gradul de utilizare a paturilor pentru spitalizare continuă²⁴⁾ din spitale a fost de 171 zile/an (cu 20 zile mai multe față de anul 2021), a paturilor din sanatoriile TBC a fost de 152 zile/an (cu 6 zile mai multe față de anul 2021), a paturilor din sanatoriile balneare a fost de 166 zile/an (cu 32 zile mai multe față de anul 2021), a celor din sanatoriile de nevroze sau de neuropsihiatrie de 213 zile/an (cu 51 zile mai multe față de anul 2021), iar a celor din preventorii de 119 zile/an (cu 5 zile mai puține față de anul 2021).

²³⁾ Paturile de spital care au revenit la 1000 locuitori s-au calculat cu populația rezidentă la 1 iulie 2022.

²⁴⁾ Inclusiv paturile de spital din institute, centre medicale, clinici și centrele de sănătate cu paturi de spital.

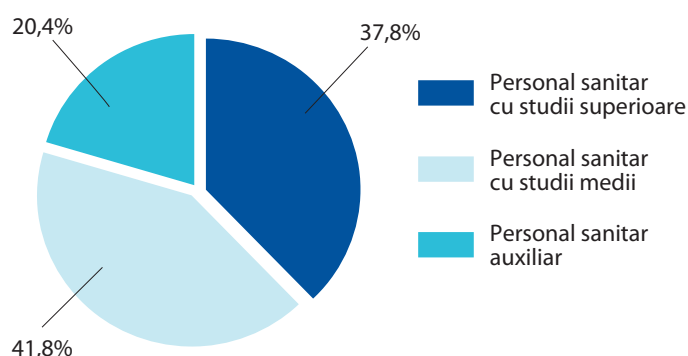

12.2. Personalul medico-sanitar²⁵⁾

În anul 2022, activitatea medicală a unităților din sistemul național de sănătate a fost asigurată de 374988 cadre medico-sanitare. Din total, 37,8% (141717 persoane) au fost cadre medico-sanitare cu pregătire superioară (medici, medici stomatologi, farmaciști, fiziokinetoterapeuți, asistenți medicali cu studii superioare și alt personal sanitar²⁶⁾ cu studii superioare), 41,8% (156688 persoane) au fost cadre medicale cu pregătire sanitară medie și 20,4% (76583 persoane) a fost personal sanitar auxiliar.

Numărul medicilor, înregistrat în anul 2022, a fost de 71293 persoane (cu 3,7% mai mulți decât în anul 2021), cel al medicilor stomatologi a fost de 21430 persoane (cu 7,2% mai mulți față de anul precedent), iar cel al farmaciștilor a fost de 22661 persoane (cu 5,5% mai mulți față de anul 2021). Ponderea personalului sanitar de sex feminin în totalul medicilor a fost de 70,8%, în cel al medicilor stomatologi de 67,2%, iar în cel al farmaciștilor de 89,2%.

Grafic 12.2.1. Structura personalului medical, pe niveluri de pregătire profesională, în anul 2022

Notă: În personalul medical cu **studii superioare** s-au inclus: medici, medici stomatologi, farmaciști, fiziokinetoterapeuți, asistenți medicali cu studii universitare și alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare (biologi, chimiști, biochimiști, fizicieni, profesori de cultură fizică medicală, psihologi, logopezi, sociologi). Personalul medical cu **studii medii** include: asistenți medicali, asistenți de laborator clinic, asistenți de radiologie și imagistică, asistenți de farmacie, surori medicale, educatori puericultori, asistenți de stomatologie și igienști, fiziokinetoterapeuți cu studii medii, fizioterapeuți. Personalul **sanitar auxiliar** include: infirmiere, brancardieri, ambulanțieri, băieși, gipsari, nămolari, agenți dezinsecție, dezinsecție, deratizare, șoferi de autosanitare, îngrijitoare, spălătorese.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea rețelei sanitare și de ocrotire a sănătății, în anul 2022.

Distribuția personalului sanitar *pe medii de rezidență* este determinată de repartizarea teritorială a unităților sanitare. În anul 2022, în unitățile sanitare din *mediul urban* își desfășurau activitatea 65819 medici (92,3%), dintre aceștia 8364 sunt medici de familie (67,2% din totalul medicilor de familie), 19169 medici stomatologi (89,4%) și 19317 farmaciști (85,2%). De asemenea, în mediul urban lucrează și majoritatea personalului sanitar mediu, 140064 persoane (89,4%) și auxiliar 67804 persoane (88,5%).

În *mediul rural* își desfășurau activitatea 32,8% dintre medici de familie, 10,6% din totalul medicilor stomatologi și 14,8% din totalul farmaciștilor.

²⁵⁾ Personalul sanitar a fost înregistrat o singură dată, la unitatea sanitară unde are funcția de bază. În personalul medico-sanitar este inclus și personalul medical din unitățile aparținând sectorului de protecție socială (rețeaua destinată persoanelor cu dizabilități și cea destinată persoanelor vârstnice).

²⁶⁾ Categoria **alt personal sanitar cu studii superioare** se referă numai la unitățile sanitare cu paturi, nu și la unitățile sanitare în care sunt furnizate servicii medicale în regim ambulatoriu.

Tabel 12.2.1. Principalele categorii de personal medico-sanitar¹⁾

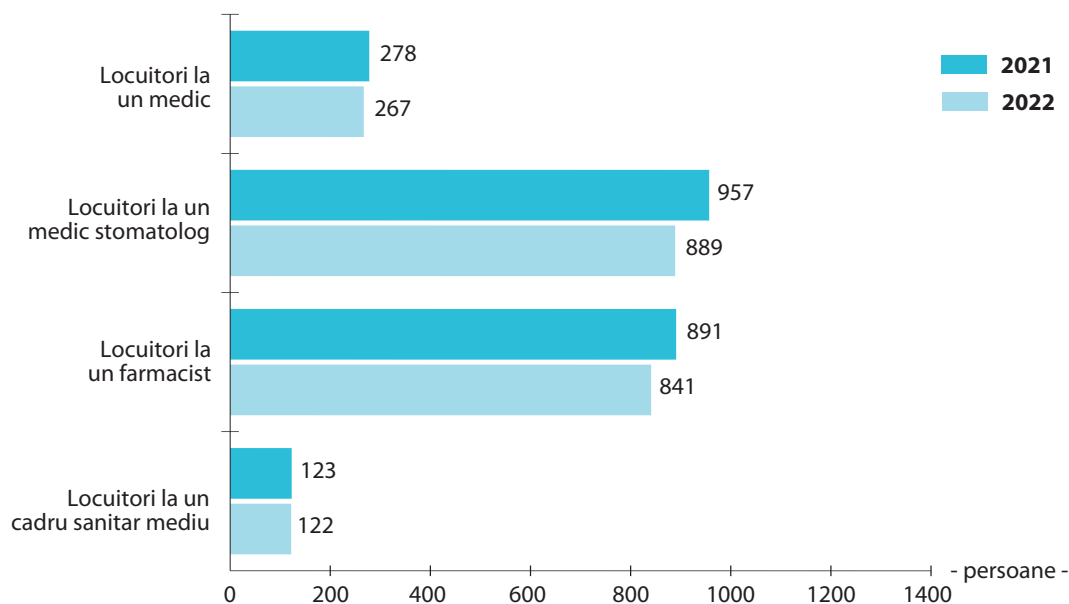
- persoane -

	2021	2022	2022 față de 2021, %
Medici (exclusiv stomatologi)	68760	71293	3,7
Locuitori la un medic	278	267	-4,0
Medici la 10000 locuitori	36	37	3,9
Medici stomatologi	19982	21430	7,2
Locuitori la un medic stomatolog	957	889	-7,1
Medici stomatologi la 10000 locuitori	10	11	7,7
Farmaciiști	21470	22661	5,5
Locuitori la un farmacist	891	841	-5,6
Farmaciiști la 10000 locuitori	11	12	6,3
Personal sanitar mediu	155558	156688	0,7
Locuitori la un cadru sanitar mediu	123	122	-0,8
Personal sanitar mediu la 10000 locuitori	81	82	1,1
Personal sanitar auxiliar	76060	76583	0,7

¹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

În anul 2022, în medie, unui medic i-au revenit 267 locuitori (278 în anul 2021), unui medic stomatolog 889 locuitori (957 în anul 2021), unui farmacist 841 locuitori (891 în anul 2021), iar unui cadru sanitar mediu 122 locuitori (123 în anul 2021).

La 10000 locuitori, în anul 2022, au revenit, în medie, 37 medici (față de 36 în anul 2021), 11 medici stomatologi (față de 10 în anul 2021), 12 farmaciiști (față de 11 în anul 2021) și 82 personal sanitar mediu (față de 81 în anul 2021).

Grafic 12.2.2. Populația ce a revenit la un cadru medico-sanitar¹⁾

¹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea rețelei sanitare și de ocrotire a sănătății.

În anul 2022, în profil teritorial, regiunea de dezvoltare în care s-a înregistrat cel mai mare număr de cadre medico-sanitare a fost București-Ilfov, unde și-au desfășurat activitatea 18154 medici (din care, 2308 medici de familie), 4944 medici stomatologi, 5198 farmaciiști și 26184 cadre sanitare medii, urmată de regiunea Nord-Vest, unde și-au desfășurat activitatea 9487 medici (din care, 1608 medici de familie), 3316 medici stomatologi, 3007 farmaciiști și 19476 cadre sanitare medii.

Cel mai mic număr de medici a fost înregistrat în regiunea Sud-Muntenia (4840 medici), cel mai mic număr de medici de familie s-a înregistrat în regiunea Sud-Est (1289 medici de familie), cel mai mic număr de medici stomatologi (1607 medici stomatologi) s-a înregistrat în regiunea Sud-Muntenia, regiune în care s-a înregistrat și cel mai mic număr de farmaciști (1730 farmaciști). În regiunea Vest s-a înregistrat cel mai mic număr al personalului sanitar mediu (14480 persoane).

12.3. Principalii indicatori ai sistemului sanitar

Tabel 12.3.1. Principalii indicatori de sănătate¹⁾

	2021	2022 ²⁾	2022 față de 2021, diferențe (+/-)	
Cazuri noi de îmbolnăviri prin boli infecțioase și parazitare (la 100000 locuitori)	3571,5	3658,8	87,3	
din care:				
- TBC	33,5	39,1		5,6
- Boli diareice acute	232,2	289,2		57,0
Cazuri noi de SIDA (la 100000 locuitori)	1,4	1,6		0,2
Numărul pacienților care au beneficiat de asistență medicală de urgență prespitalicească (la 100000 locuitori)³⁾	20028,6	19902,4	-126,2	
Numărul pacienților ieșiți din spital (la 100000 locuitori)	12729,3	15832,2	3102,9	

¹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an.

²⁾ Date provizorii.

³⁾ Datele se referă la persoanele transportate și la persoanele asistate de către serviciile de asistență medicală de urgență prespitalicească, prim ajutor și transport sanitar.

Sursa: Ministerul Sănătății: Institutul de Pneumoftiziologie "Marius Nasta" și Institutul Național de Boli Infecțioase "Prof.Dr.Matei Balș"; Institutul Național de Management al Serviciilor de Sănătate, București.

În anul 2022, numărul pacienților care au beneficiat de asistență medicală de urgență prespitalicească a fost mai mic decât în anul 2021, la 100000 locuitori revenind mai puțin cu 126 pacienți. În ceea ce privește numărul cazurilor noi de îmbolnăvire s-a înregistrat o creștere a numărului de *cazuri noi de îmbolnăviri prin boli infecțioase și parazitare* cu 87,3 cazuri noi la 100000 locuitori.

Tabel 12.3.2. Principalele boli infecțioase și parazitare (cazuri noi)

- cazuri noi -

	2021	2022	2022 față de 2021	
			+/-	%
Boli diareice acute	44418	55096	10678	24,0
Hepatită virală	1206	1311	105	8,7
Tuberculoză	6401	7450 ¹⁾	1049	16,4
Gripă	466	11631	11165	2395,9
Dizenterie	29	35	6	20,7
Sifilis	319	503	184	58,7
Tuse convulsivă	5	9	4	80,0
Scarlatină	34	416	382	1123,5
Toxiinfecții alimentare	96	167	71	74,0
Rujeolă	2	17	15	750,0
Erizipel	643	518	-125	-19,4
Trichineloză	19	16	-3	-15,8
Salmoneloză	617	1115	498	80,7
Leptospiroză	30	70	40	133,3
Rubeolă	1	-	-1	-100,0

¹⁾ Date provizorii.

Sursa: Ministerul Sănătății: Institutul de Pneumoftiziologie "Marius Nasta", Institutul Național de Sănătate Publică - Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică.

Situația cazurilor noi de îmbolnăvire prin unele boli infecțioase și parazitare a avut o tendință crescătoare în aproape toate clasele de boli infecțioase analizate.

În anul 2022, cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat la: gripă 11631 cazuri noi (față de 466 în anul 2021), boli diareice acute 55096 cazuri noi (față de 44418 în anul 2021) și tuberculoză 7450 cazuri noi (față de 6401 în anul 2021).

Tabel 12.3.3. Cazuri noi de îmbolnăvire prin unele boli infecțioase și parazitare, la 100000 locuitori¹⁾

- cazuri noi/100000 locuitori -

	2021	2022	2022 față de 2021	
			+/-	%
Boli diareice acute	232,2	289,2	57,0	24,5
Hepatită virală	6,3	6,9	0,6	9,5
Tuberculoză	33,5	39,1 ²⁾	5,6	16,7
Gripă	2,4	61,0	58,6	2441,7
Dizenterie	0,2	0,2	-	-
Sifilis	1,7	2,6	0,9	52,9
Tuse convulsive	**)	**)	**)	**)
Scarlatină	0,2	2,2	2,0	1000,0
Toxiinfecții alimentare	0,5	0,9	0,4	80,0
Rujeolă	**)	0,1	0,1	1000,0
Erizipel	3,4	2,7	-0,7	-20,6
Trichineloză	0,1	0,1	-	-
Salmoneloză	3,2	5,9	2,7	84,4
Leptospiroză	0,2	0,4	0,2	100,0
Rubeolă	**)	-	**)	-100,0

¹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

²⁾ Date provizorii.

***) Sub 0,05.

Sursa: Ministerul Sănătății: Institutul de Pneumoftiziologie "Marius Nasta", Institutul Național de Sănătate Publică - Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică.

Față de anul anterior, în anul 2022 s-au înregistrat creșteri mai importante ale numărului de cazuri noi care au revenit la 100000 locuitori în cazul gripei, cu 58,6 mai multe cazuri, bolilor diareice acute, cu 57,0 mai multe cazuri și tuberculozei cu 5,6 mai multe cazuri. În restul cazurilor de boli infecțioase și parazitare analizate, creșterea numărului de cazuri noi la 100000 locuitori a fost sub 2,7 cazuri noi, situându-se la valori apropiate de cele din anul 2021. În anul 2022, incidența erizipelului a fost de 2,7 cazuri noi la 100000 locuitori, în scădere cu 20,6% față de anul 2021, iar în cazul rubeolei nu s-au înregistrat cazuri noi.

În anul 2022, s-au înregistrat 3016 mii *pacienți externati din spitale*, dintre aceștia aproape jumătate au fost tratați de: boli ale aparatului circulator (13,4% din numărul total de pacienți externati), boli ale aparatului respirator (11,9%), tumori (11,2%) și boli ale aparatului digestiv (10,3%).

În anul 2022 comparativ cu anul 2021, numărul pacienților externati din spitale a crescut cu 581 mii pacienți (23,9%). Cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat la următoarele boli sau clase de boli: boli endocrine, de nutriție și metabolism (46,4%), boli ale sistemului nervos, boli ale ochiului și anexelor sale, boli ale urechii și apofizei mastoide (36,4%) și boli ale aparatului digestiv (35,1%).

Tabel 12.3.4. Numărul pacienților externați din spital¹⁾, pe unele clase de boli

- mii persoane -

Clase de boli	2021 ²⁾	2022 ²⁾	2022 față de 2021		%	
			+/-	%	2021	2022
Total³⁾	2435	3016	581	23,9	100,0	100,0
Boli infecțioase și parazitare din care:	103	138	35	34,0	4,2	4,6
Tuberculoză	12	16	4	33,3	0,5	0,5
Tumori	276	337	61	22,1	11,3	11,2
Boli endocrine, de nutriție și metabolism din care:	69	101	32	46,4	2,8	3,4
Diabet zaharat	29	41	12	41,4	1,2	1,4
Tulburări mentale și de comportament	147	188	41	27,9	6,0	6,2
Boli ale sistemului nervos, boli ale ochiului și anexelor sale, boli ale urechii și apofizei mastoide	118	161	43	36,4	4,9	5,3
Boli ale aparatului circulator din care:	303	404	101	33,3	12,4	13,4
Boala ischemică a inimii	42	54	12	28,6	1,7	1,8
Boli cerebro-vasculare	43	48	5	11,6	1,8	1,6
Boli ale aparatului respirator	359	359	-	-	14,8	11,9
Boli ale aparatului digestiv	231	312	81	35,1	9,5	10,3
Boli ale aparatului genito-urinar	117	157	40	34,2	4,8	5,2
Sarcină, naștere și lăuzie	211	212	1	0,5	8,7	7,0
Unele afecțiuni a căror origine se situează în perioada perinatală	106	103	-3	-2,8	4,4	3,5
Malformații congenitale, deformații și anomalii cromozomiale	15	18	3	20,0	0,6	0,6
Leziuni traumatice, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe	121	140	19	15,7	5,0	4,6
Alte cauze	259	386	127	49,0	10,6	12,8

¹⁾ Pacienți externați din regim de internare continuă.

²⁾ Numărul de pacienți externați include și cazurile cu diagnostic secundar U07.1 (COVID-19 cu virus identificat) și U07.2. (COVID-19 cu virus neidentificat) care sunt distribuite pe clase de boli în funcție de diagnosticul principal.

³⁾ În totalul pacienților externați nu sunt incluși cei al căror diagnostic principal este inclus în categoria CIM "Cauze externe de morbiditate și mortalitate" (clasele de boli V01-Y98) sau în categoria "Factori care influențează starea de sănătate și motivele recurgerii la serviciile de sănătate" (clasele de boli Z00-Z99).

Sursa: Institutul Național de Management al Serviciilor de Sănătate, București.

Asistența medicală de urgență reprezintă un alt indicator de caracterizare a funcționalității sistemului sanitar. În anul 2022, un număr de 3759 autosalvări au fost la dispoziția populației, cu 21 mai puține față de anul precedent.

Tabel 12.3.5. Asistența medicală de urgență

	2021	2022	2022 față de 2021	
			+/-	%
Autosalvări (unități)	3780	3759	-21	-0,6
Solicitări ale pacienților	3830740	4096947	266207	6,9
Numărul pacienților care au beneficiat de asistență medicală de urgență prespitalică, din care:	3830740	3791943	-38797	-1,0
- persoane transportate	2346538	2501828	155290	6,6
- persoane asistate la locul solicitării fără a fi transportate	1484202	1290115	-194087	-13,1

Rețeaua publică și privată de asistență medicală de urgență prespitalică a înregistrat, în anul 2022, un număr de 4096,9 mii solicitări ale pacienților (rezolvate sau pentru care nu a fost necesară intervenția).

Din totalul pacienților care au apelat la serviciile de urgență, 66,0% (2501,8 mii persoane) au fost pacienți transportați și 34,0% (1290,1 mii persoane) au fost pacienți asistați fără a fi transportați la o unitate medicală.

13. CULTURĂ

Transformările majore pe care le-a parcurs societatea românească au condus în domeniul culturii și artei la un proces de dezvoltare a activității cultural-artistice cu multiple schimbări intervenite în structura organizatorică a unităților culturale, diversificarea modalităților prin care actul de cultură se adresează publicului, sectorul privat ocupând un rol din ce în ce mai important.

Rețeaua unităților și a serviciilor culturale oferite de acestea populației include: activitatea bibliotecilor, activitatea muzeelor și colecțiilor publice, activitatea instituțiilor și companiilor de spectacole sau concerte, producția, distribuția și exploatarea cinematografică, activitatea posturilor de radio și televiziune publice și private.

13.1. Activitatea bibliotecilor

Rețeaua bibliotecilor care au funcționat în anul 2022 a cuprins 8372 unități administrative, din care 71,9% biblioteci școlare, 22,9% biblioteci publice (județene, municipale, orășenești și comunale), 4,1% biblioteci specializate și 1,1% biblioteci naționale sau de importanță națională și universitare (ale instituțiilor de învățământ superior).

În anul 2022, comparativ cu anul 2021, numărul bibliotecilor a scăzut cu 86 unități. Cele mai semnificative diminuări ale numărului de biblioteci s-au înregistrat în rândul celor publice, 48 biblioteci mai puține decât în anul 2021 și în rândul bibliotecilor școlare, numărul acestora diminuându-se cu 28 de unități față de anul precedent.

Tabel 13.1.1. Numărul și activitatea bibliotecilor

	Anii	Biblioteci ¹⁾ - unități -	Volume existente - mii volume -	Utilizatori (activi) - mii persoane -	Volume eliberate - mii volume -
Biblioteci - total	2021	8458	155733	2127	16339
	2022	8372	154391	2362	18643
Biblioteci naționale	2021	3	21586	18	117
	2022	3	21705	29	167
Biblioteci universitare	2021	90	26539	173	1551
	2022	90	25638	217	1944
Biblioteci specializate	2021	353	6223	32	199
	2022	343	5978	33	177
Biblioteci școlare ²⁾	2021	6050	58575	1119	5499
	2022	6022	58529	1268	6815
Biblioteci publice ³⁾	2021	1962	42810	785	8973
	2022	1914	42541	815	9540

¹⁾ Unități administrative, exclusiv filiale, puncte externe de servicii sau biblioteci mobile.

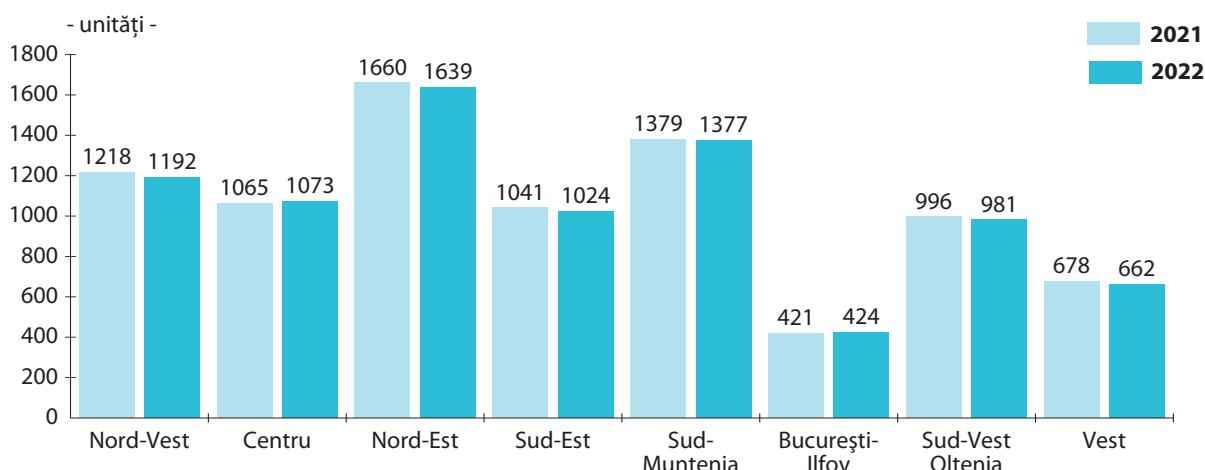
²⁾ Inclusiv rețeaua de biblioteci care aparține Casei Corpului Didactic.

³⁾ Bibliotecile publice includ: bibliotecile județene, bibliotecile municipale și orășenești și bibliotecile comunale.

În anul 2022, comparativ cu anul 2021, s-au înregistrat scăderi ale numărului de biblioteci în majoritatea regiunilor de dezvoltare. Scăderile cele mai mari au fost înregistrate în regiunile Nord-Vest (-26 biblioteci), Nord-Est (-21 biblioteci), iar cea mai mică scădere s-a înregistrat în regiunea Sud-Muntenia (-2 biblioteci). Creșteri ale numărului de biblioteci s-au înregistrat în regiunile Centru (8 biblioteci) și București-Ilfov (3 biblioteci).

Grafic 13.1.1. Distribuția numărului de biblioteci¹⁾, pe regiuni de dezvoltare

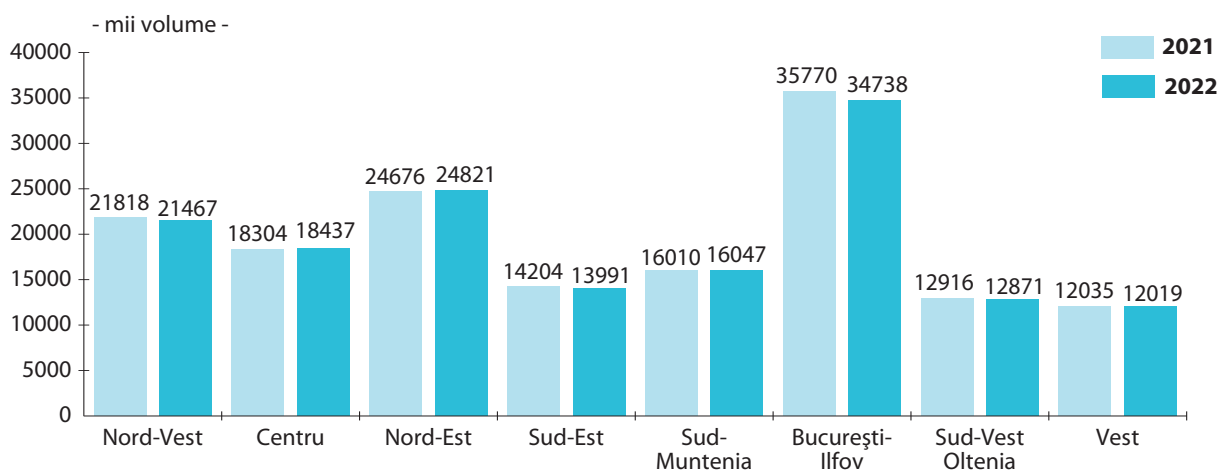
¹⁾ Unități administrative, exclusiv filiale, puncte externe de servicii sau biblioteci mobile.

În anul 2022, numărul volumelor existente în biblioteci a fost de 154391 mii exemplare, în scădere cu 1342 mii volume față de anul precedent (-0,9%).

Repartizarea volumelor existente la sfârșitul anului 2022 pe tipuri de biblioteci a fost următoarea: 37,9% în biblioteci școlare, 27,5% în biblioteci publice, 16,6% în biblioteci universitare, 14,1% în biblioteci naționale și de importanță națională și 3,9% în biblioteci specializate.

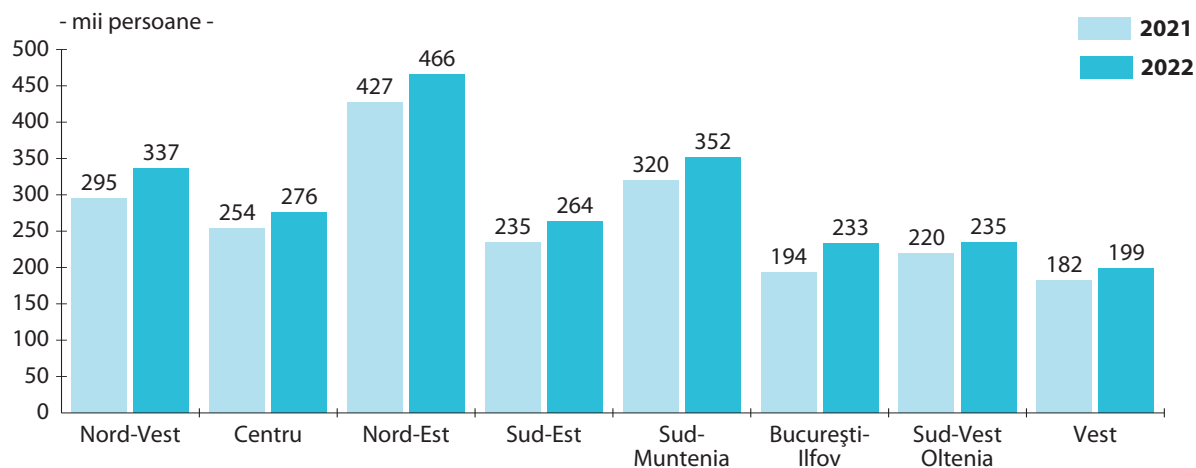
Pe regiuni de dezvoltare, în majoritatea regiunilor au fost înregistrate scăderi ale numărului de volume existente la sfârșitul anului 2022 față de anul 2021. Cea mai mare scădere a fondului de carte existent la sfârșitul anului 2022 s-a înregistrat în regiunea București-Ilfov cu 1032 mii volume (-2,9%), urmată de regiunea Nord-Vest cu o scădere de 351 mii volume (-1,6%). În regiunea Nord-Est s-a înregistrat cea mai mare creștere a numărului de volume existente la sfârșitul anului 2022, cu 145 mii volume (0,6%) față de anul 2021.

Grafic 13.1.2. Distribuția numărului de volume existente în biblioteci, pe regiuni de dezvoltare

În anul 2022, comparativ cu anul 2021, numărul utilizatorilor activi (persoane fizice) ai serviciilor de bibliotecă a fost de 2362 mii persoane, mai mare cu 235 mii persoane (11,0%). În contextul revenirii la școală și universitate a elevilor și studenților, numărul utilizatorilor activi în bibliotecile naționale, universitare și școlare a crescut semnificativ, fără a ajunge la nivelul înregistrat în perioada anterioară pandemiei. Pe tipuri de biblioteci repartizarea utilizatorilor activi a fost următoarea: 53,7% din totalul utilizatorilor activi s-au înregistrat la bibliotecile școlare; 34,5% la bibliotecile publice (județene, municipale, orășenești și comunale); 9,2% la bibliotecile universitare; 1,4% la bibliotecile specializate și 1,2% la bibliotecile naționale și de importanță națională.

Grafic 13.1.3. Distribuția numărului de utilizatori activi, pe regiuni de dezvoltare

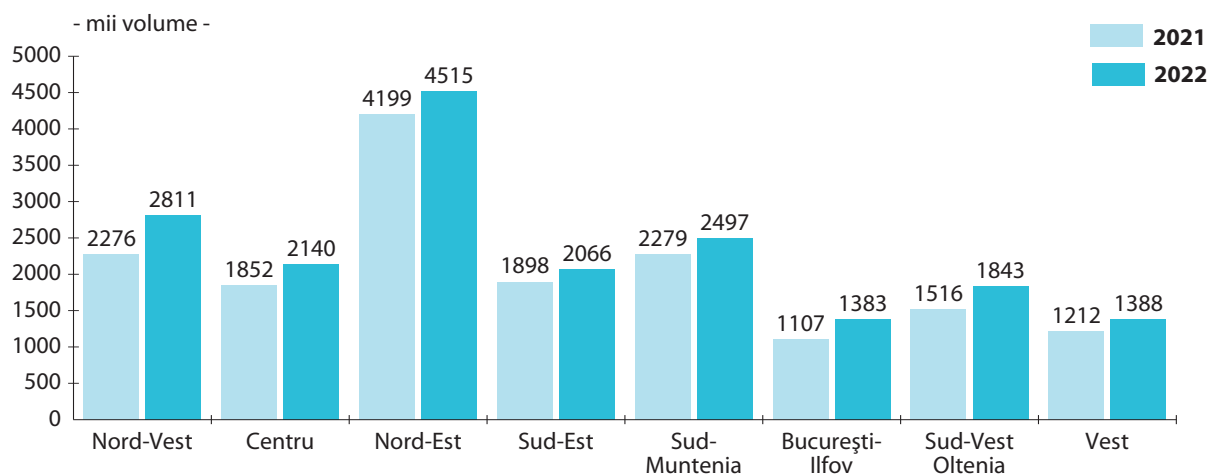
Numărul utilizatorilor activi a crescut, în anul 2022, în toate regiunile, cea mai mare creștere înregistrându-se în regiunea Nord-Vest, 42 mii utilizatori (14,2%), urmată de regiunile București-Ilfov și Nord-Est cu 39 mii utilizatori fiecare, reprezentând o creștere de 20,1%, respectiv 9,1% față de anul anterior. Cea mai mică creștere a numărului de utilizatori activi s-a înregistrat în regiunea Sud-Vest Oltenia, 15 mii utilizatori (6,8%).

În anul 2022, numărul volumelor eliberate diferiților utilizatori a fost de 18643 mii volume.

Comparativ cu anul 2021, în anul 2022 s-a înregistrat o creștere a numărului de volume eliberate utilizatorilor activi, cu 2304 mii volume (14,1%); în ceea ce privește numărul de volume eliberate unui utilizator în anul 2022 acesta a fost, în medie, de 8 volume, la fel ca în anul 2021.

Repartizarea numărului documentelor de bibliotecă împrumutate pe parcursul anului 2022 (volume eliberate) pe tipuri de biblioteci, a fost următoarea: 51,2% din volume s-au eliberat utilizatorilor în bibliotecile publice (biblioteci județene, municipale, orășenești și comunale), 36,5% în bibliotecile școlare, 10,4% în bibliotecile universitare, 1,0% în bibliotecile specializate și 0,9% în bibliotecile naționale și de importanță națională.

Grafic 13.1.4. Distribuția numărului de volume eliberate, pe regiuni de dezvoltare

În anul 2022, comparativ cu anul 2021, în toate cele 8 regiuni de dezvoltare a crescut numărul de volume împrumutate (volume eliberate) utilizatorilor serviciilor de bibliotecă.

Cele mai semnificative creșteri ale numărului de volume eliberate s-au înregistrat în regiunile: Nord-Vest, cu 535 mii volume eliberate (23,5%) și Sud-Vest Oltenia, cu 327 mii volume eliberate (21,6%).

În anul 2022, după forma de proprietate, 95,9% din totalul bibliotecilor sunt unități de stat, între acestea ponderea cea mai mare având-o bibliotecile școlare: 71,6% (5753 unități).

Tabelul 13.1.2. Numărul și activitatea bibliotecilor, după forma de proprietate

Forma de proprietate	Biblioteci ¹⁾ - unități -		Volume existente - mii volume -		Utilizatori (activi) - mii persoane -		Volume eliberate - mii volume -	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	Total	8458	8372	155733	154391	2127	2362	16339
Majoritar de stat ²⁾	8127	8030	151966	150770	2069	2295	16082	18355
Majoritar privată ³⁾	331	342	3767	3621	58	67	257	288

¹⁾ Exclusiv filiale, puncte externe de servicii sau biblioteci mobile.

²⁾ Proprietate majoritar de stat, integral de stat, publică de interes național și local (instituții și unități de interes public).

³⁾ Proprietate integral privată, cooperatistă, obștească și integral străină.

În anul 2022 au funcționat 1914 biblioteci publice (județene, municipale, orașenești și comunale), unități de cultură la care are acces publicul larg, numărul acestora înregistrând o scădere de 48 de unități, în principal reprezentate de bibliotecile comunale (-45 unități). Cititorii au revenit în număr mai mare la bibliotecile județene care au înregistrat o creștere de 8,1% a utilizatorilor și de 11,4% a volumelor eliberate, față de anul anterior.

Tabel 13.1.3. Numărul și activitatea bibliotecilor publice

Forma de proprietate	Biblioteci ¹⁾ - unități -		Volume existente - mii volume -		Utilizatori (activi) - mii persoane -		Volume eliberate - mii volume -	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	Total	1962	1914	42810	42540	785	815	8973
Județene	41	41	17542	17596	259	280	4445	4951
Municipale și orașenești	246	243	9808	9799	204	212	2280	2256
Comunale	1675	1630	15460	15145	322	323	2248	2333

¹⁾ Exclusiv filiale, puncte externe de servicii sau biblioteci mobile.

În colecțiile bibliotecilor publice au intrat, în cursul anului 2022, un număr de 504 mii cărți și periodice tipărite (volume), din care: 268 mii volume în bibliotecile județene; 93 mii volume în bibliotecile municipale și orașenești; 143 mii volume în bibliotecile comunale.

Tabel 13.1.4. Indicatori de performanță înregistrați de bibliotecile publice

Tipul de bibliotecă	Numărul mediu de volume existente în bibliotecile publice care revine unui utilizator activ (bucăți/persoană)		Numărul mediu de volume împrumutate spre lectură care revine unui utilizator activ (bucăți/persoană)		Numărul mediu de de utilizatori activi care revine unei biblioteci publice ¹⁾ (persoane/bibliotecă)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	Total	54,5	52,2	11,4	11,7	392
Județene	67,7	62,9	17,2	17,7	3361	3634
Municipale și orașenești	48,1	46,2	11,2	10,6	819	859
Comunale	48,0	46,8	7,0	7,2	192	198

¹⁾ Inklusiv filiale.

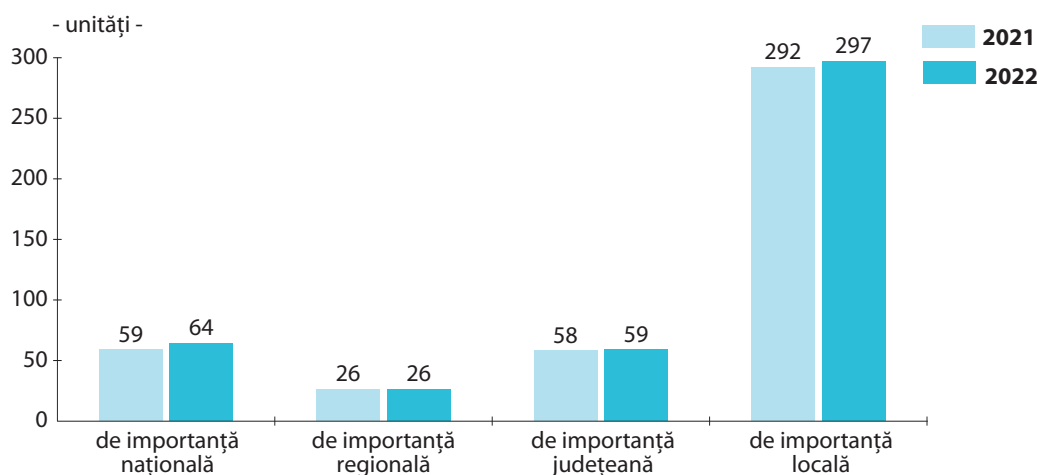
Bibliotecile publice dispuneau în anul 2022 de un fond de carte de 42541 mii volume și înregistrau un număr de 815 mii utilizatori activi (4,3% din populația rezidentă²⁷⁾). La o bibliotecă publică au revenit 9954 locuitori²⁷⁾ (cu 206 locuitori²⁷⁾ mai mulți decât în anul precedent), iar unui locuitor i-au revenit în medie 2,2 volume de carte din colecțiile bibliotecilor publice.

13.2. Activitatea muzeelor și colecțiilor publice

Rețeaua muzeelor și colecțiilor publice a funcționat în anul 2022 cu un număr de 446 unități și 322 filiale și secții ale acestora. Suprafața expozițională a muzeelor și monumentelor a fost de 2976,6 mii metri pătrați, cea a acvariilor, grădinilor zoologice și a celor botanice de 3072,2 mii metri pătrați, iar cea a rezervațiilor naturale de circa 491,6 mii de hectare.

Comparativ cu anul 2021, când sectorul cultural a fost afectat de măsurile impuse de autorități pentru limitarea efectelor generate de pandemia COVID-19, în anul 2022 numărul total al unităților muzeale a crescut cu 11 unități. Redeschiderea pentru publicul larg a unor unități muzeale închise temporar a condus, în anul 2022, față de anul 2021, la creșterea cu câte 3 unități a numărului de muzee de etnografie și antropologie și a numărului de muzee specializate, cu 2 unități a numărului de muzee de știință și istorie naturală și cu câte o unitate a numărului de muzee de știință și tehnică și a numărului de muzee mixte. De asemenea, în anul 2022, a crescut cu câte o unitate numărul grădinilor botanice, zoologice, acvarii și numărul rezervațiilor naturale. În același timp, față de anul precedent doar un muzeu general și-a suspendat activitatea.

Grafic 13.2.1. Distribuția muzeelor și colecțiilor publice, după importanța patrimoniului¹⁾

¹⁾ Exclusiv filialele și secțiile muzeelor.

După aria de acoperire teritorială, după mărimea și importanța patrimoniului, în anul 2022 au funcționat: 64 muzee și colecții publice de importanță națională (cu 49 filiale și secții), 26 muzee și colecții publice de importanță regională (cu 41 filiale și secții), 59 muzee și colecții publice de importanță județeană (cu 150 filiale și secții), 297 muzee și colecții publice de importanță locală (cu 82 filiale și secții).

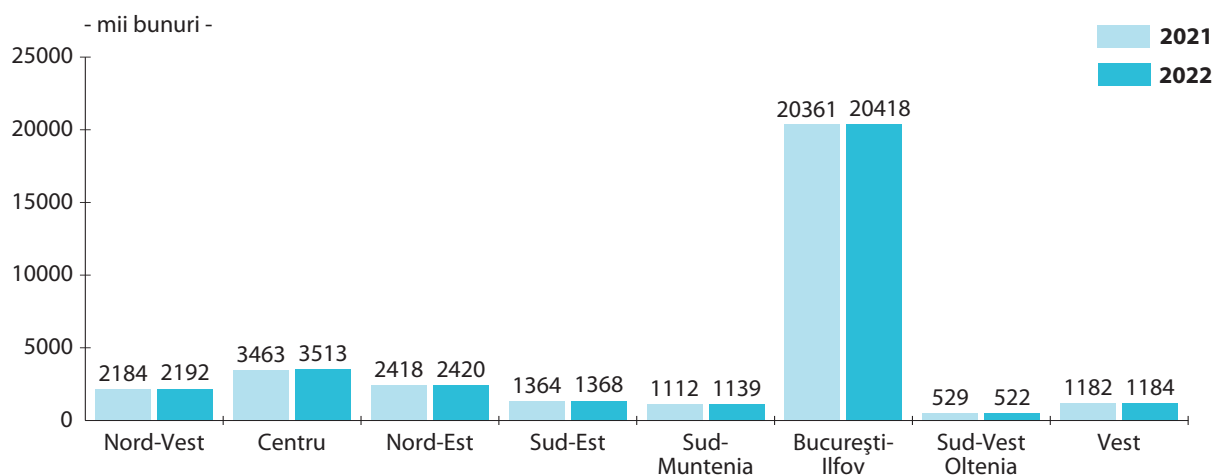
În anul 2022, numărul bunurilor culturale (piese de muzeu) a fost de 32756 mii exemplare, dintre acestea, 31576 mii au fost bunuri culturale și piese de muzeu, iar 1180 au fost specimene (plante și animale) din grădinile botanice, zoologice, acvarii și rezervații naturale.

În anul 2022, numărul vizitatorilor la muzee și colecții publice a fost de 16025 mii persoane, în creștere cu 40,5% (4620 mii persoane) față de anul precedent. Din totalul vizitatorilor, 10786 mii persoane (67,3%) au vizitat muzeele și monumentele, iar 3910 mii persoane (24,4%) au vizitat grădinile botanice, zoologice și acvariile și 1329 mii persoane (8,3%) au vizitat rezervațiile naturale.

²⁷⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la 1 iulie 2022.

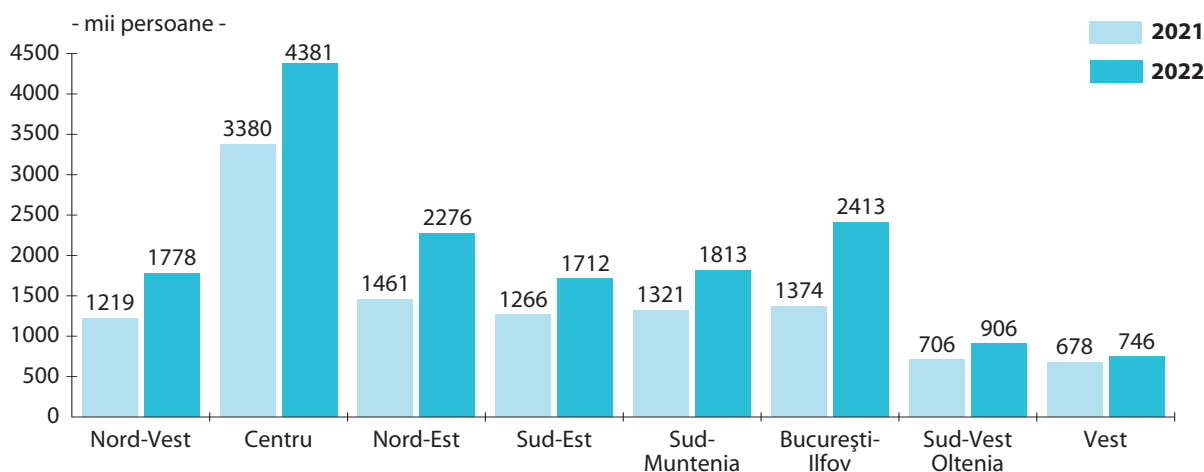
Pe regiuni de dezvoltare, în anul 2022, față de anul 2021, s-a înregistrat o creștere a numărului de bunuri culturale și naturale din muzee, colecții publice, grădinile botanice, zoologice, acvarii și rezervații naturale în 7 dintre cele 8 regiuni de dezvoltare, creșterile fiind de 2,4% în regiunea Sud-Muntenia, 1,4% în regiunea Centru, de 0,4% în regiunea Nord-Vest, de câte 0,3% în regiunile Sud-Est și București-Ilfov, de 0,2% în regiunea Vest și de 0,1% în regiunea Nord-Est. În singura regiune de dezvoltare unde numărul bunurilor culturale expuse publicului s-a diminuat este regiunea Sud-Vest Oltenia de 7 mii bunuri culturale (-1,3%).

Grafic 13.2.2. Distribuția bunurilor culturale din muzee și colecții publice, pe regiuni de dezvoltare

La nivelul regiunilor de dezvoltare în anul 2022, față de anul precedent, s-au înregistrat creșteri ale numărului de vizitatori în toate regiunile, cele mai mari creșteri înregistrându-se în regiunile București-Ilfov cu 75,6%, Nord-Est cu 55,8% și Nord-Vest cu 45,9%.

Grafic 13.2.3. Distribuția vizitatorilor la muzee și colecții publice, pe regiuni de dezvoltare

După forma de proprietate, 86,5% (352 unități de bază și 312 filiale și secții) dintre muzeele și colecțiile publice înregistrate în anul 2022 au fost proprietate majoritară de stat, deținând 99,5% (32597 mii) din numărul bunurilor culturale și naturale.

Tabel 13.2.1. Numărul și activitatea muzeelor și colecțiilor publice¹⁾

Tipul de unitate	Muzeu și colecții publice - unități -		Numărul bunurilor culturale și naturale - mii bunuri -		Vizitatori - mii persoane -	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	Total	435	446	32613	32756	11405
Muzee de artă	95	95	419	433	1569	2133
Muzee de arheologie și istorie	59	59	20742	20778	2245	3080
Muzee de știință și istorie naturală	10	12	3631	3664	512	1014
Muzee de știință și tehnică	9	10	103	106	162	255
Muzee de etnografie și antropologie	117	120	1148	1143	1192	2112
Muzee specializate	29	32	754	785	356	592
Muzee generale	19	18	2533	2513	272	474
Alte muzee (mixte)	45	46	2090	2142	553	752
Monumente	8	8	12	12	319	374
Grădini botanice, zoologice, acvarii	20	21	1152	1151	3079	3910
Rezervații naturale	24	25	29	29	1146	1329

¹⁾ Exclusiv filialele și secțiile muzeelor.

În anul 2022 s-au organizat 6655 expoziții (3037 expoziții permanente și 3618 expoziții temporare).

Dintre expozițiile temporare, un număr de 2044 expoziții s-au organizat la sediile proprii ale muzeelor, iar 468 au fost expoziții itinerante în țară și în străinătate.

Totodată, muzeele au găzduit în sediile proprii un număr de 725 expoziții temporare, iar colecțiile proprii au fost expuse în 381 expoziții găzduite de alte muzee (50 expoziții organizate de muzeele din străinătate și 331 expoziții organizate de muzeele din țară).

13.3. Activitatea instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte

Rețeaua instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte a cuprins, în anul 2022, un număr de 172 unități de bază formate din: 63 de teatre dramatice, 16 teatre de păpuși și marionete (animație), 9 opere, 3 teatre muzicale, de estradă și de operetă, 19 filarmonici și orchestre simfonice, 6 orchestre populare, 1 cor, 1 circ, 29 centre culturale și 25 alte tipuri de instituții culturale (inclusiv ansambluri artistice, fanfare, trupe de dans și de divertisment), care au funcționat independent sau în cadrul centrelor culturale, centrelor județene pentru conservarea și promovarea culturii, caselor municipale de cultură sau caselor orașenești de cultură.

În anul 2022, instituțiile și companiile de spectacole și concerte au susținut 21474 de reprezentații, cele mai multe fiind susținute de teatrele dramatice (9809 spectacole), teatrele de păpuși și marionete (animație) (4342 spectacole) și filarmonicile și orchestrele simfonice (1806 spectacole).

În anul 2022 la spectacolele instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte s-a înregistrat un număr de 4241 mii spectatori și auditori, mai mulți cu 2301 mii (118,6%) față de anul 2021, reprezentând, în medie, 223 spectatori la 1000 locuitori²⁸⁾ (față de 101 spectatori în anul 2021).

Cei mai mulți spectatori au fost prezenți la spectacolele susținute de teatre, reprezentațiile acestora fiind urmărite de 2289 mii persoane (54,0% dintre spectatori) și spectacolele susținute de ansambluri artistice, trupe de dans și de divertisment, la care s-au înregistrat 571 mii persoane (13,5% dintre spectatori).

Cei mai puțini auditori au participat la spectacolele susținute de coruri, 42 mii persoane (1,0% dintre spectatori).

²⁸⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la 1 iulie 2022.

Tabelul 13.3.1. Rețeaua și activitatea¹⁾ instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte

Tipul de unitate	Instituții și companii de spectacole și concerte ²⁾ - unități -		Spectacole - număr reprezentării -		Spectatori - mii persoane -		Locuri în sălile proprii - număr locuri -	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	Total	167	172	14492	21474	1940	4241	50901
Teatre dramatice	61	63	6865	9809	599	1493	24429	24946
Teatre de animație	15	16	2811	4342	232	725	3405	3659
Opere	9	9	726	1329	405	454	3042	3050
Teatre muzicale, de estradă și de operetă	3	3	230	327	33	71	2071	2071
Filarmonici și orchestre simfonice	19	19	1291	1806	186	353	6620	7524
Ansambluri artistice, trupe de dans și de divertisment ³⁾	23	25	1569	1711	320	571	4295	3388
Orchestre populare	6	6	135	253	25	190	-	697
Coruri	1	1	44	117	8	42	360	510
Circ	2	1	80	103	12	83	1900	1800
Centre culturale	28	29	741	1677	120	259	4779	5665

¹⁾ Datele se referă numai la activitatea desfășurată în țară de instituțiile și companiile de spectacole sau concerte.

²⁾ Exclusiv secții.

³⁾ Inclusiv alte tipuri (fanfare și ansambluri artistice care funcționează independent sau în cadrul centrelor culturale, centrelor județene pentru conservarea și promovarea culturii, caselor municipale de cultură, caselor orășenești de cultură).

Comparativ cu anul 2021, numărul total al instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte înregistrate în anul 2022 a crescut cu 5 unități (de la 167 la 172 de unități).

Pe regiuni de dezvoltare, comparativ cu anul 2021, numărul instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte (unități de bază) care au funcționat în anul 2022 a crescut cu trei unități în regiunea Nord-Vest, cu câte o unitate în regiunile Centru și Sud-Vest Oltenia, în restul regiunilor numărul acestora rămânând neschimbat.

În anul 2022 se remarcă regiunea București-Ilfov, în care se regăsesc cele mai multe instituții și companii de spectacole sau concerte, 35 de unități de bază (20,3%), regiunea Centru în care s-au înregistrat 32 de unități de bază (18,6%), regiunea Nord-Vest cu 26 unități (15,1%) și regiunea Sud-Est cu 19 unități (11,0%).

Regiunile București-Ilfov și Centru se disting prin numărul mare de spectacole și concerte în aceste regiuni desfășurându-se aproape jumătate din reprezentațiile susținute la nivel național.

13.4. Producția, distribuția și exploatarea cinematografică

În anul 2022, producția națională de filme pentru marele ecran a cuprins 56 de filme, cu un film mai mult față de anul precedent, din care: 26 filme artistice producție românească (14 filme de lung metraj și 12 filme de scurt metraj), 13 filme realizate în coproducție (12 filme de lung metraj și un film de scurt metraj), 12 filme documentare și științifice (din care 8 producții de lung metraj și 4 filme de scurt metraj) și 5 filme de animație (un film de lung metraj și 4 filme de scurt metraj).

În cinematografe au fost distribuite, în anul 2022, un număr de 1087 filme naționale și internaționale.

Dintre acestea 107 filme (9,8%) au fost filme integral naționale, 29 filme (2,7%) au fost filme naționale realizate în coproducție și 951 filme (87,5%) au fost filme străine.

Rețeaua cinematografică existentă în evidențele Centrului Național al Cinematografiei, la sfârșitul anului 2022 era formată din 95 unități cinematografice cu bandă normală (94 cinematografe și o caravană), cu 5 cinematografe mai multe decât în anul 2021.

Pe regiuni de dezvoltare, cele mai multe cinematografe (exclusiv caravana) sunt în regiunea București-Ilfov (15 unități) și regiunea Nord-Est (14 unități), iar cele mai puține cinematografe au funcționat în regiunile Sud-Muntenia și Sud-Est (câte 10 unități fiecare) și Sud-Vest Oltenia (8 unități).

În anul 2022 cele 94 de unități cinematografice (exclusiv caravana) au dispus de 453 săli de spectacole, cele mai multe funcționând în regiunea București-Ilfov (127 săli), iar cele mai puține în regiunea Sud-Vest Oltenia (34 săli).

Tabel 13.4.1. Numărul și activitatea cinematografelor¹⁾

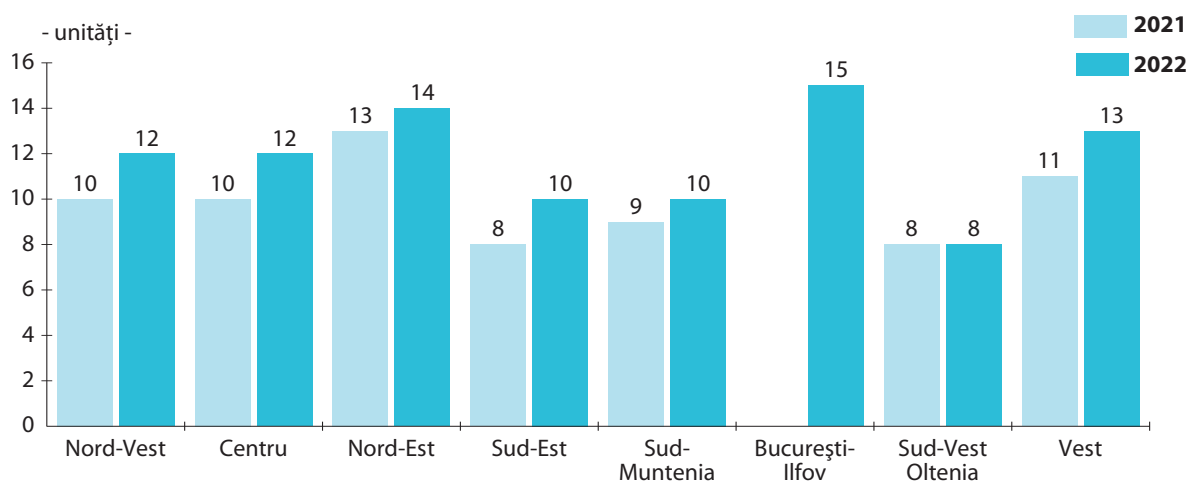
	2021	2022	2022 față de 2021	
			+/-	%
Cinematografe și instituții cinematografice – (unități) (la sfârșitul anului)	89	94	5	5,6
Săli de spectacole (număr săli)	442	453	11	2,5
Spectacole (mii reprezentații)	357	641	284	79,6
Spectatori (mii persoane)	4685	11233	6548	139,8
Locuri în sălile cinematografelor (număr locuri)	78206	79779	1573	2,0

¹⁾ Inclusive caravana cinematografică.

Sursa: Ministerul Culturii – Centrul Național al Cinematografiei.

Proiecția cinematografică a cuprins 641 mii spectacole cinematografice, din acestea, un număr de 652 spectacole cinematografice au fost distribuite de caravană. Proiecțiile cinematografice au fost vizionate de 11233 mii spectatori, în creștere cu 139,8% (6548 mii spectatori) față de anul 2021. Cu ajutorul caravanei, spectacolele au devenit accesibile și unor zone în care nu există cinematografe, în special zonelor rurale.

Grafic 13.4.1. Distribuția numărului de cinematografe¹⁾, pe regiuni de dezvoltare

¹⁾ Exclusiv caravana cinematografică.

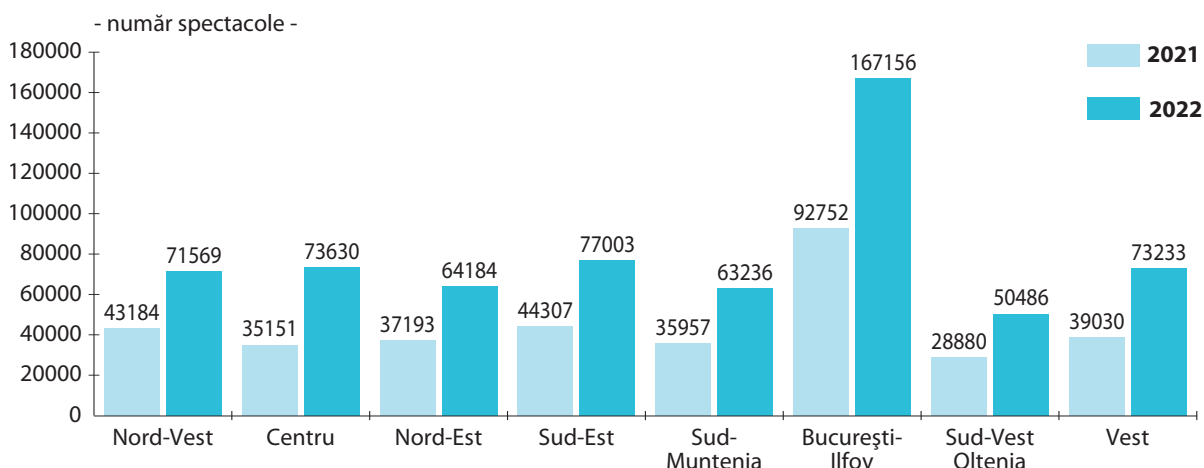
Sursa: Ministerul Culturii – Centrul Național al Cinematografiei.

Astfel, din totalul spectatorilor, 108 mii spectatori au vizionat spectacole distribuite cu ajutorul caravanei. În anul 2022, în sălile cinematografelor au funcționat 79779 locuri, în creștere cu 2,0% (1573 locuri) față de anul precedent.

Pe regiuni de dezvoltare, cele mai multe locuri în sălile de cinematograf au fost în regiunea București-Ilfov, 22852 locuri (28,6%), de peste 4 ori mai multe decât în regiunea Sud-Vest Oltenia, unde s-au înregistrat cele mai puține locuri în sălile de cinematograf, 5016 locuri (6,3%). A doua regiune din punct de vedere al numărului de locuri în sălile de cinematograf a fost regiunea Vest, cu 9867 locuri (12,4%), fiind urmată de regiunea Nord-Vest, cu 9366 locuri (11,7%).

Numărul spectacolelor susținute în cinematografe, în anul 2022, a fost în creștere cu 284 mii (79,6%), comparativ cu anul 2021.

Grafic 13.4.2. Distribuția numărului de spectacole cinematografice¹⁾, pe regiuni de dezvoltare

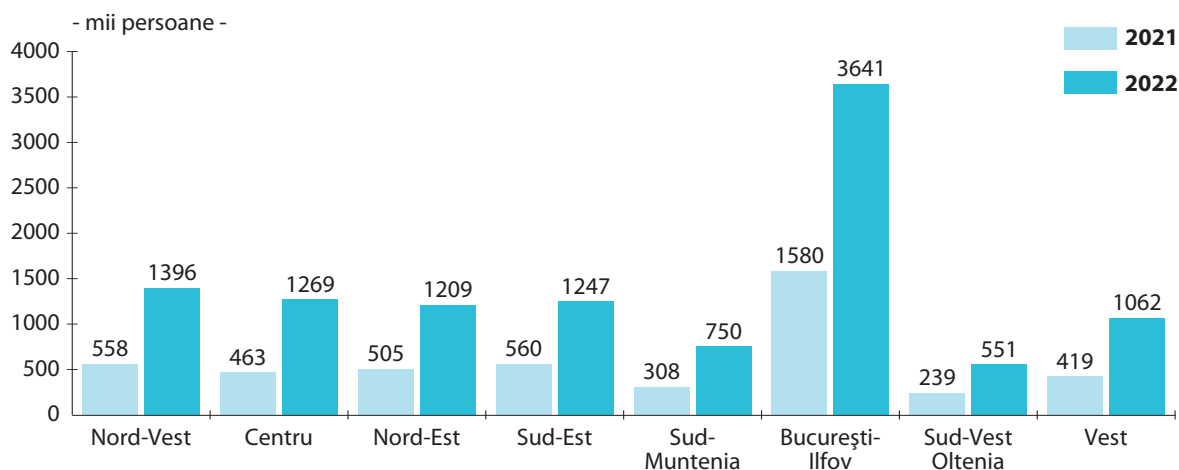

¹⁾ Exclusiv spectacolele caravanei cinematografice.

Sursa: Ministerul Culturii – Centrul Național al Cinematografiei.

Numărul mediu de spectatori care a revenit la un spectacol cinematografic a fost de 18 persoane, cu 5 persoane mai mult față de anul precedent.

Grafic 13.4.3. Distribuția numărului de spectatori¹⁾, pe regiuni de dezvoltare

¹⁾ Exclusiv spectacolele caravanei cinematografice.

Sursa: Ministerul Culturii – Centrul Național al Cinematografiei.

În sălile de cinematograf au fost prezenți 11125 mii spectatori (exclusiv spectatorii spectacolelor susținute de caravana cinematografică), pe regiuni de dezvoltare, cei mai mulți înregistrându-se în regiunea București-Ilfov, 3641 mii spectatori (32,7%), în timp ce, în regiunea Sud-Vest Oltenia s-a înregistrat cel mai mic număr, 551 mii spectatori (5,0%).

13.5. Structura programelor de radio și televiziune

În anul 2022, posturile de radio și televiziune publice au difuzat emisiuni care au totalizat 227074 ore-program. Programul de emisie al stațiilor de radio publice (centrale, teritoriale și externe) a fost de 177898 ore-program, cu 9,4% ore-program mai multe față de anul 2021. În anul 2022, din numărul total al orelor-program de emisie radio, 159127 ore-program au reprezentat emisiuni interne (89,4% din total) și 18771 ore-program emisiuni externe (10,6%).

Emisiunile difuzate de posturile publice de televiziune au totalizat 49176 ore-program, cu 5376 ore-program mai multe decât în anul 2021.

Tabel 13.5.1. Emisiuni ale posturilor publice de radio și televiziune

	2021	2022	2022 față de 2021		%	
			+/-	%	2021	2022
I. RADIO¹⁾ – total (ore-program)	162651	177898	15247	9,4	100,0	100,0
Emisiuni interne	143829	159127	15298	10,6	88,4	89,4
Actualități	18093	23337	5244	29,0	11,1	13,1
Sportive	3118	3380	262	8,4	1,9	1,9
Sociale	5500	6009	509	9,3	3,4	3,4
Publicistice	7646	7843	197	2,6	4,7	4,4
Economice	1436	1212	-224	-15,6	0,9	0,7
Literare și de artă	5665	6121	456	8,0	3,5	3,4
Copii și tineret	2883	3119	236	8,2	1,8	1,8
Educație, știință, învățământ	4642	5224	582	12,5	2,9	2,9
Teatru	4261	5150	889	20,9	2,6	2,9
Variatăți	2602	3459	857	32,9	1,6	1,9
Muzicale	83748	89267	5519	6,6	51,4	50,2
Publicitate	3209	3781	572	17,8	2,0	2,1
Diverse	1026	1225	199	19,4	0,6	0,7
Emisiuni externe	18822	18771	-51	-0,3	11,6	10,6
Vorbite	14681	14641	-40	-0,3	9,0	8,3
Muzicale	4141	4130	-11	-0,3	2,6	2,3
II. TELEVIZIUNE²⁾ – total (ore-program)	43800	49176	5376	12,3	100,0	100,0
Emisiuni în limba română	42568	47932	5364	12,6	97,2	97,5
Știri	4811	6360	1549	32,2	11,0	12,9
Informații, evenimente	8756	11696	2940	33,6	20,0	23,8
Educație, artă, cultură, muzică, știință, religie	12537	13462	925	7,4	28,6	27,4
Sport	1878	1810	-68	-3,6	4,3	3,7
Filme documentare, de animație și de ficțiune	4670	4647	-23	-0,5	10,7	9,5
Emisiuni pentru copii	76	61	-15	-19,7	0,2	0,1
Divertisment	3979	3699	-280	-7,0	9,1	7,5
Publicitate	5507	5744	237	4,3	12,5	11,7
Diverse (altele)	354	453	99	28,0	0,8	0,9
Emisiuni în limbile minorităților naționale	1232	1244	12	1,0	2,8	2,5

¹⁾ Sursa: Societatea Română de Radiodifuziune.

²⁾ Sursa: Societatea Română de Televiziune.

Din totalul orelor-program transmise la radio pe plan intern cele mai multe s-au alocat emisiunilor muzicale pe plan intern, 89267 ore-program (50,2% din numărul total de ore-program), urmate la mare distanță de emisiunile de actualități, cu un număr de 23337 ore-program (13,1%).

Față de anul precedent, în anul 2022 numărul orelor de emisie al programelor externe a scăzut cu 51 ore, ajungând la 18771 ore de emisie.

Emisiunile posturilor de televiziune publice transmise în limba română au însumat 47932 ore-program (97,5%), iar emisiunile difuzate în limbile minorităților naționale au însumat 1244 ore-program (2,5%).

Comparativ cu anul 2021, în anul 2022 durata totală a emisiunilor la televiziunea publică transmise în limbile minorităților naționale a crescut cu 12 ore-program (1,0%).

În cadrul emisiunilor transmise de posturile publice de televiziune, cele mai multe ore-program au fost destinate emisiunilor de educație, artă, cultură, muzică, știință, viață spirituală cu un număr de 13462 ore-program (27,4% din total), fiind urmate de emisiuni de informații și evenimente, 11696 ore-program (23,8%) și de publicitate, cu un număr de 5744 ore-program (11,7%).

